PREŢUL LEI 1.50 BANI

www.dacoromanica.ro

A apărut:

Rouă și Brumă

Poesii de Carol Scrob

Un volum pe hârtie de lux (Poesii inedite)

Preţul 1 leŭ şi 50 bani

În editura Minervei:

VORBE INŢELEPTE

Maxime și reflecțiuni

DIN

Literatura Universală

CULESE DE

Aurel C. Popovicĭ

Preţul 1 leŭ şi 50 bani

www.dacoromanica.ro

VASILE ALECSANDRI

OPERE COMPLETE

POESII

Doine. — Lăcrimioare. Suvenire.
Mărgăritărele. — Pasteluri. — Legende. Ostaşii noştri. Altele

BUCUREŞTI

Institutul de Arte Grafice şi Editură „MINERVA"
SOCIETATE ANONIMĂ. CAPITAL 300.000 LEI
80, Strada Isvor, 80

1901

Preţul 1.50

www.dacoromanica.ro

Noroc bun, și Dumnezeu cu voi!

Sa umblați cu bine, și să umblați în plin, dragii mei prieteni drumeți harnici, iubitori de binele și fericirea neamului românesc. — E așa de frumoasa și de nobilă ținta voastra, ca n'aș ști să găsesc destule cuvinte de îmbărbătare și de laudă pentru pasul pe care-l faceți.

E drept că-i lunga și plina de greutați călătoria în care porniți, pentru că noi, cari am apucat a învăța puțină carte pe la orașe, am ratacit pe alte căi și ne-am departat mult de popor. S'a trecut vreme la mijloc, — au venit anii, ca apele mari, s'au rupt podurile în urma noastra. — Porniți din popor, hraniți din roadele ostenelelor lui, pe pământul muncit și aparat de el am crescut ca într'o țeară străină, s'ademeniți de farmecul unei vieți ușoare, am uitat și chipurile oamenilor cari ne-au zimbit întâiu, și mângâierile lor, și locurile sfinte pe cari le-am părăsit, și cântecele duioase cari ne-au legănat copilăria. S'am mers înainte, fluerând, uitători de ziua de ieri, nepăsători de ziua de mâine.

Azi ne deșteptam, singuri și slabi și nepregatiți, în fața unor greutăți s'a unor primejdii, cari ne fac sa ne uităm cu spaimă 'mprejur. Taria noastra, sprijinul nostru, acei cari duc la greu și țin piept nevoilor au remas departe în urma noastra, și nu ne mai aud, și nu ne mai pricep, și nu ne mai cred. Sa ne'ntoarcem iar spre ei, până mai e timp, să reînchiegăm puterea vie, întreaga și rodnică a neamului nostru, și, uniți cu toții, sa 'ncepem de-aci 'ncolo o altă cale, o altă viață.

Insuflețiți de aceasta idee, v'ați hotărît sa strîngeți cele mai alese flori, cele mai curate gânduri ce-au resarit în lite-

www.dacoromanica.ro

ratura noastră, și împărtășindu-le poporului să-i spuneți cu drept cuvînt: «*Ale tale dintru ale tale*».

Începeți cu *Vasile Alexandri*. Nici nu se putea o mai fericită alegere. El, dintre toți scriitorii noștri, a remas cel mai aproape de popor, cu inima, cu gândirea, cu graiul limpede, și cald, și frumos fără multă meșteșugire. Născut subt o stea norocoasă, crescut în larg, în aerul sănătos al câmpului și'al fermecatoarei dumbravi dela Mircești, el a fost cucerit de la început de frumusețea doinelor noastre, ochii lui s'au deschis mari și visatori în fața minunatelor podoabe ale naturei, sufletul lui senin a beut cu sete din adeveratele isvoare ale poesiei, și când, mai târziu, chiemarea lui de poet i-a poruncit să cânte — cele d'intăi versuri, pe cari le-a rostit, dela sine au ieșit turnate pe măsura și 'n bataia doinei stramoșești. Drumul lui de aci 'n colo eră hotărît. El a remas pentru tot-dea-una și 'n tot ce-a scris *bardul poporului român*.

Multe coarde au vibrat sub mâna măeastra a poetului de la Mircești. Dar ceea ce s'a auzit mai tare și mai deslușit, ceea ce mai ales se resfrânge din toate cântecele lui este: iubirea de țeara.

In pasteluri, în legende, în piesele de teatru, e pururea stăpânit de aceeași caldă și înalțatoare simțire românească, de aceeași duioșie și nestrămutata dragoste pentru tot ce ține de mândria neamului, de farmecul limbei și de pamîntul țerii lui. Cea mai înalta și mai puternică întrupare a acestui sentiment e în «Dan căpitan de plaiu».

Dupa cum în frumoasele tablouri ale marelui nostru pictor Grigorescu simți că te afli sub cerul patriei tale și că respiri aerul țerii tale, tot așa în poesiile lui Vasile Alexandri ne simțim pururi la noi acasa, între ai noștri. In cântecul lui gasim pe țeranul român sfatos și glumeț, sprinten la hora, harnic la plug și viteaz la rĕsboiu, cu mâna și cu inima deschise, tovaraș bun, și la chef și la nevoie, — păstrator credincios al limbei, al portului, al credinței, pe care el o numește «lege», și'al datinelor apucate dela strabuni.

www.dacoromanica.ro

Și din straturile adânci ale poporului, din acest pământ virgin în care voi aruncați astazi semînța cea bună și aleasă, va odrăsli puternica și sănatoasa literatură de mâine. Va ieși la lumină adevĕrata forța și întreaga vrednicie a neamului nostru, se vor deștepta atâtea talente cari dorm neștiute în paturile mulțimei de la țeară, un cântec nou se va auzi, un cântec măreț și înălțator, în care vor palpita speranțele și geniul poporului românesc.

Fie ca preoții și învățătorii de la sate să se pătrundă de însemnătatea soliei voastre și sa-și pună și ei — ei mai ales — toată inima în această operă de întărire, de regenerare a neamului nostru.

Fie ca această dintâi carte, în care se cuprind toate poesiile bardului de la Mircești, să ducă dorul de muncă și sfînta iubire de patrie în câmpiile și plaiurile noastre, și, pornita 'ntr'un ceas bun, să tragă parte largă și norocoasă pentru celelalte cărți — flori bine-cuvîntate, pe cari cu darnicie le aruncați în calea geniului viitor al României!

A. VLAHUȚA

www.dacoromanica.ro

PREA IUBITULUI MEU PĂRINTE

Vornic V. Alecsandri

Inchin aceste doine cu iubire
și recunoștință.

1853

www.dacoromanica.ro

DOINA

Doina, doiniță!
De-aș avea o puiculiță
Cu flori galbine 'n cosiță,
Cu flori roșii pe guriță!

De-aș avea o mândrulică
Cu-ochișori de porumbică
Și cu suflet de voinică!

De-aș avea o bălaioară
Nalta, vesela, ușoara
Ca un puiu de căprioară!

Face-m'aș privighietoare,
De-aș cânta noaptea 'n răcoare
Doina cea desmierdătoare!

*

Doina, doiniță!
De-aș avea o pușculiță
Și trei glonți în punguliță
Și'o sorioară de bărdiță!

De-aș avea, pe gândul meu,
Un cal aprig ca un leu,
Negru ca pecatul greu!

De-aș avea vr'o șepte frați,
Toți ca mine de barbați
Și pe zmei încalecați!

Face-m'aș un vultur mare
De-aș cânta, ziua la soare,
Doina cea de resbunare!

Doina, doiniță!
Și i-aș zice: Mândruliță,
Mă jur p'asta cruciliță
Să te țin ca un badiță!

Și le-aș zice: Voinicele,
Să te'ntreci cu rândunele
Peste dealuri și vălcele!

Și le-aș zice: Șepte frați,
Faceți cruce și jurați
Vii în veci sa nu vă dați!

Hai, copii, cu voinicie
Să scăpăm biata moșie
De păgâni și de robie!

1842.

BABA CLOANȚA

Baba-i calul dracului
(Vorbă veche)

Șede baba pe călcae,
In tufarul cel uscat,
Și tot cată ne'ncetat,
Când la luna cea bălae,
Când la focul cel din sat.

Și tot toarce cloanța, toarce,
Din măsele clănțănind
Și din degete plesnind.
Fusu-i repede se'ntoarce,
Iute'n aer sfârâind.

«Fugi, urîte! baba zice,
Peste codru cel frunzos,
In pustiu întunecos!
Fugi, s'alerge-acum aice
Dragul mândrei, Fĕt-frumos.

«De-a veni el după mine
Sa-l iubesc eu, numai eu,
Dare-ar Domnul Dumnezeu
Sa-i se'ntoarcă tot în bine,
Cum se'ntoarce fusul meu!

www.dacoromanica.ro

«Iar de n'a vrea ca să vie,
Dare-ar duhul necurat
Să fie 'n veci fermecat
Şi de-a iadului urgie
Vecinic să fie-alungat!

«În cap ochii să-i se'ntoarcă
Şi să-i fie graiul prins,
Iar Satan, c'un fier aprins,
Din piept inima sa-i stoarcă
Şi s'o ardă'n foc nestins!

«Fiară-verde să-l gonească
Cât va fi câmp de gonit
Şi lumină de zărit.
Noaptea încă să-l muncească
Sânge roş şi hraconit!»

Toarce baba mai turbată!
Fusu-i sboară nevăzut,
Caci o stea lung'a căzut,
Pe luna s'a pus o pata
Şi 'n sat focul a scăzut:

«Dragă puiule, băiete,
Trage-ţi mâna din cel joc
Ce se'ntoarce lângă foc,
Ş'ochii dela cele fete
Cu ochi mari far' de noroc.

«Vin' la mine, voinicele,
Că eu noaptea ţi-oiu cânta,
Ca pe-o floare te-oiu cata;
De deochiu, de soarte rele
Şi de şerpi te-oiu descânta.

«Vai! din ziua cea de vară,
Când, prin luncă rătacit,
Cântai doina de iubit,
Cu-a mea inima amară
Sufletu-mi s'a învrăjbit!

«Ada-mi faţa ta voioasa
Ş'ai tăi ochi de desmierdat,
Că mă jur în ceas curat
Să-ţi torc haine de matasă,
Haine mândre de 'mperat.

«Vârcolaciul se lăţeşte
Sus pe lună ca un nor.
Vîn' ca paserea 'ntr'un sbor
Pân' ce viaţa-mi se sfârşeşte
Ca şi lâna din fuior».

Baba Cloanţa geme, plânge,
Căci fuiorul s'a sfârşit,
Iar voinicul n'a venit!
Mânile cumplit îşi frânge,
Crunt strigând spre resărit:

«Sai din hău făr' de lumină,
Tu, al cerului duşman!
Tu, ce 'n veacuri schimbi un an
Pentr' un suflet ce suspină,
Duhul rĕului, Satan!

«Tu ce ştingi cu-a ta aripă
Candela de pe mormînt,
Unde zac moaşte de sfînt,
Când încungiuri într'o clipă
De trei ori acest pămînt!

«Vin' ca 'n ceasul de urgie
Când sbori noaptea blăstemând,
Ca să-mi faci tu pe-al meu gând,
Că de-acum pe vecinicie
Ţie sufletul îmi vînd!

Abia zice, şi de-odată
Valea, muntele vuesc,
In nori corbii croncăesc,
Şi pe-o creanga ridicata
Doi ochi duşmani strălucesc!

«Eu pe mândru-ţi l-oiu aduce
— Sbiar' un glas ce dă fiori —
Printre şerpi şi printre fiori,
La cea baltă de me'i duce
Şi 'mpregiuru-i de trei ori!»

Baba Cloanţa se porneşte
Fara grija de păcat,
Cu Satan încalecat,
Ce din dinţi grozav scrâşneşte
Şi tot blastemă turbat.

www.dacoromanica.ro

Saltă baba, fuge, sboară
Cu sufletul după dor,
Ca o buhnă la isvor,
Şi'n urma-i se desfăşoară
Toată lâna din fuior.

Fuge baba despletită,
Ca vârtejul fioros,
Sus, pe malul lunecos,
Şi'n tăcerea adâncită
Satan urlă furios.

Mii de duhuri ies la lună
Printre papură sburând,
Şi urmează şuerând,
Baba Cloanţa cea nebună
Care-aleargă descântând.

Codrul sună, clocoteşte
De-un lung hohot pân' în fund.
Valea, dealul îi respund
Prin alt hohot ce'ngrozeşte,
Dar pe dînsa n'o pătrund!

Ea n'aude, nici nu vede,
Ci tot fuge ne'ncetat
Ca un duh înspăimîntat,
Caci Satana o rapede
Catra ţelul depărtat.

Zece pasuri încă grele...
Mândrul că şi-a desmierda,
Ca pe-o floare l-a căta,
De deochiu, de soarte rele
Şi de şerpi l-a descânta.

Doi paşi încă... Vai! în lunca
Ţipă cocoşul trezit;
Iar Satan afurisit
Cu-a s'a jertfă se aruncă
In bâltoiul mucezit!

Sbucnind apa'n nalte valuri
Mult în urmă clocoti,
In mari cercuri se'nvârti,
Şi de trestii şi de maluri
Mult cu vuet se isbi.

Iară'n urmă liniştită
Dulce unda-şi alină,
Şi în taină legănă
Faţa lunei înălbită
Ce cu ziua se'ngână...

Când pe malu-i trece noaptea
Călătorul şuerând,
Printre papuri când şi când
El aude triste şoapte
Ş'un glas jalnic suspinând:

«Vin' la mine, voinicele,
Că eu noaptea ţi-oiu cânta,
Ca pe-o floare te-oiu căta,
De deochiu, de soarte rele
Şi de şerpi te-oiu descânta!

1842. Mircești.

SORA ŞI HOŢUL

Sus în deal, la mănăstire
Plânge sora 'ntr'o grădină,
Plânge noaptea şi suspină
Dup'a lumii fericire:

De când eu eram copilă,
Sînt de toţi ai mei uitată
Şi de rude fără mila
În pustiuri lepedată!

«Fără vină, de născare
Mă vĕzui eu pedepsită,
Şi de-a lumii dismierdare
Mĕ simţii în veci lipsită!

«In amar trăind de mică,
Ochi-mi plâng, sufletu-mi geme,
Şi ca pomul ce jos pica,
Viaţa-mi cade fără vreme!

www.dacoromanica.ro

«Ah! sfârșească-se îndată
Astă viață de durere!
Vie moartea așteptată
Ca o dulce mângăiere!»

— «Ce spui, dragă surioară?
— Zise hoțul din padure, —
Cu-ai tăi ochi ca două mure,
Tu, frumoasa lăcrimoara,

«Tu să mori, dulce minune!
Și de Domnul nu-ți e frică?
Dragă soră tinerica,
Fă trei cruci ș'o rugăciune.

«De vrei ochii să-ți lucească
Intr'un raiu de veselie,
Și ca floarea din câmpie
In piept inima să-ți crească;

«Hai cu mine 'n codrul verde,
S'auzi doina cea de jale
Când plăieșii trec în vale
Pe cărarea ce se pierde.

«Să vezi șoimul de pe stâncă
Cum se'nalță, se isbește
Peste corbul ce zărește
In prăpastia adâncă.

«Iar ciocoiul cum se pleacă,
De mă vede la potică!
Cum, smerit, în genunchi pică
Și de fală se desbracă!

«Am doi zmei de bună cale,
Doi!... nici vîntul nu-i întrece!
Am tovarești doi-spre-zece
Și la brâu patru pistoale.

«Am la piept o cruciuliță
Cu lemn sfînt, cu moaște sfinte,
Și 'n pept inima fierbinte
Ca fierbintea ta guriță.

«Am o piatră nestimată
Care noaptea viu lucește
Precum ochiu-ți ce pândește
Fericirea departata.

«Lasă tot, neagra chilie,
Comanac, metanii, rasă;
Și, de vrei a fi voioasa
Ca o zi de voinicie,

»Vin' în lumea fericită
Cu voinicul ce te chiamă,
Căci cu dînsul nu e teama,
»De-a mai fi calugăriță!»

De-a mers sora, nu e știre;
Iar de-atunce prin grădină
Nici nu plânge, nici suspină
Nime 'n deal la mănăstire.

1842, —Hangu.

CINEL-CINEL

Păstorul zise: Cinel-cinel,
Copilei june de lângă el:
— «Două steluțe cu raze line
Lasat-a cerul plin de lumine,
Și pe-a ta frunte ele-au cazut.
Gâci, dragulița, că le sărut».

Nu gâci 'ndată
Gingașa fată
Și pe o c h i dulce fu sărutată.

Păstorul zise încă: Cinel,
Copilei blânde de lânga el:
—«O vezi închisa, rumenă floare,
Cum se deschide, vezi lacrimi are
Și pe-a ta față ea s'a născut.
Gâci, dragulița, ca o sarut.»

Nu gâci 'ndată
Vesela fată
Si pe g u r i ț ă fu sărutată.

www.dacoromanica.ro

Pastorul zise iară: Cinel,
Copilei mândre de lânga el:
—«Albe, rotunde, două-aripioare
Ne'ncetat saltă, la cer să sboare,
Şi tu'n robie le-ai tot ţinut.
Gaci, drăguliţa, că le sarut.»

Nu gâci 'ndată
Rumena fata
Şi pe sin fraged fu sărutată.

CRAIU NOU

Pe când la cuibu-i paserea sboară
C'un ţipet jalnic ca un suspin
Şi, plecând capul sub aripioară,
Pe creanga mică adoarme lin,

Zamfira tristă din cort ieşise
Şi cu ochi umezi lung se uită
La cornul lunii ce se ivise,
Versând pe frunte-i lumina sa.

De când în lume gingaşa fată
Zimbi ca floarea de pe câmpii,
Numai de soare fu sărutată
Pe sinu-i fraged, pe-ai săi ochi vii,

Perul său negru ca nori de ploaie
De-alung pe umeri neted cadeà,
Ades copila mândră, vioaie,
De soare 'n pěru-i se ascundeà.

Iar când pe fruntea-i duceà cofiţă
Cu apă rece de la isvor,
Când erà umed'a sa guriţă
Şi-i săità floarea pe sinişor,

Toţi trecătorii simţeau de-odată
O sete mare în pieptul lor;
Beau multă apă, cătând la fată,
Şi urmau drumul, oftând de dor.

Ea cântà dulce ca ciocârlia
Ce ciripeşte vesel în zori,
Şi sunà gingaş atunci câmpia
Ca de un freamět de Sburători.

Ades bětrânii stând împreună
Şi ascultând-o pe lângă foc,
Trăgeau cu sorţii, noaptea la lună,
Şi vesteau fetei mare noroc.

Dar într'o seară, sus pe movilă,
O Baba-Cloanţă, din bobi tragând,
I-a dis cu spaimă: sa fugi, copilă,
De străin mândru cu glasul blând!

De-atunci Zamfira în multe rânduri
Vedeà o umbra sburând prin nori,
Şi toată noaptea stà ea pe gânduri,
În doruri tainici, în dulci fiori.

Acum ea, tristă, din cort ieşise
Şi cu ochi umezi lung se uità
La cornul lunii ce se ivise,
Iar glasu-i jalnic aşa cântà:

«Craiu-nou strălucite!
«Plânsă m'ai gasit,
«Cu gânduri mâhnite,
«Cu chipul cernit.

«Inima-mi jăleşte,
«Dar nu ştiu ce vrea;
«Nu ştiu ce doreşte
«Inimioara mea.

«Căci aude noapte
«Fremete de sbor,
«Şi apoi blânde şoapte
«Ce-i şoptesc din nor.

«Iar a zilei rază
«Când luceşte sus,
«Mult apoi viseză
«Visul ce s'a dus.

«Craiu-nou! vin' cu bine,
«Cu bine te du,
«Dar jalea din mine
«Să nu mi-o laşi, nu!

www.dacoromanica.ro

«Să mĕ laşi cu salbă
«De galbeni frumoşi,
«Cu naframă albă
«Şi iminei roşi.

«Să mĕ laşi ferice,
«Cu doru 'mplinit,
«Sburând tu de-aice,
«Craiu-nou mult iubit!»

Iată că'n valea ćea 'ntunecată
Un străin mândru atunci trecù,
Auzi, glasul, veni îndată
Şi'n calea fetei pe loc stătù.

Blânzi erau ochii, blândă erà faţa,
Blând erà glasul celui străin!
Căci trecù noaptea, şi dimineaţa
Găsi copila fără suspin.

Trei zile 'n urmă ea aveà şalbă,
Salbă de galbeni pe-al sĕu grumaz,
Aveà pe fruńte naframă albă,
Iar flori nici una pe-al sĕu obraz!

Trei ḑile'n urma Craiu-nou se duse
Şi cu el mîndrul strain peri,
Sermana fată în drum se puse
Şi mult îl plânse, mult îl dori!

Trei zile 'n urmă colo, pe vale
Remase singur un biet mormînt!
Ş'ades de-atunce un glas de jale
Şoptind s'aude ast-fel prin vînt:

«Tu ce spui vesel, sus pe movila,
«La cornul lunii tainicu-ţi gând,
«Când vine noaptea, fugi, fugi, copilă
«De străin mândru cu glasul blând!»

MAGHIARA

Cu ce jale, ce amar
Plâng doi ochi peste hotar!
Cât se bate, cât suspină
O inima de dor plină
Colo 'n ţeara cea vecină!

Mândri-s ochii ca din raiu,
Dulci ca soarele din Maiu.
Inima e mândră iară,
Căci ea saltă ca o fiară
In sin falnic de Maghiară.

De-ai fi pasere sau vînt,
S'alergi lumea pe pămînt,
Ca Maghiara scumpă floare
N'ai vedea lucind la soare,
Nici în luncă la răcoare!

Alb i-e sinul, dulce crin,
Dar hrăneşte-amar suspin!
Negri-s ochii, cu văpaie,
Dar pe faţa ei bălaie
Se ţopesc ca nori de ploaie,

Căci un Domn Român vestit
Peste munţi a navălit
Ş'a luat cu vitejie
Multe suflete 'n robie
Şi Maghiari nemeşi o mie!

A plecat Domnul Român!
Robii dup'al lor stapân
Au ieşit plângând din ţeară,
Ş'a rĕmas trista Maghiară
Cu ochi plânşi, cu jale-amara!

De trei zile plânge-acum!
De trei zile cată 'n drum,
Dar nimică nu zăreşte,
Căci iubitul ce jăleşte
Pe drum nici că se iveşte!

Unde-i mândrul tĕu iubit?
În ce cale-i rătăcit?
Unde-i, Doamne, de nu vine
De trei zile lângă tine?
Cine-a spune unde-i, cine?

www.dacoromanica.ro

Vai! cu jale, cu amar
Plânge el peste hotar!
Ca şi tine, el suspina
Cu inima de dor plină
Colo 'n ţeara cea vecină!

Iar de vrei tu să-l mai vezi,
Peste munţi să te repezi
Într'a Zimbrului domnie,
Unde zac mulţi în robie,
Şi Maghiari nemeşi o mie.

Peste codri, peste munţi,
Peste ape fară punţi,
Unde-s florile frumoase,
Unde-s fetele voioase,
Unde-s doinele duioase.

Să te duci spre resarit,
La cel loc nebiruit,
Unde-s paloşele crunte,
Unde cresc stejari la munte,
Unde nasc voinici de frunte!...

Iată 'n zori c'a şi plecat
Pe-un cal alb ne'ncalecat
Maghiarina, mândra fată,
În barbat mândru schimbată
Şi cu paloş înarmată.

De-ai fi pasere sau vînt,
N'ai ajunge-o pe pământ,
Caci ca vîntul ea nu sboară,
Nici ca paserea uşoară,
Dar ca dorul ce omoară!

Şesuri, văi, norii din cer
În urmă-i departe pier.
Cine-o vede, o zăreşte
Ca o stea care luceşte
Şi 'n văzduh se mistueşte.

În codri merei pustii,
Unde urla fiere mii,
A intrat fata voinica
Şi se duce fără frica
Pe-o strîmtoare de potică.

Umbra nopţii s'a laţit,
Groaza 'n lume s'a pornit,
Vîntul sufla, vâjăeşte,
Codrul urlă, clocoteşte
Tunetul în cer vueşte.

Dar ea 'ndeamnă tot mereu
Calul ce resuflă greu
Si mult drum în urmă-i lasă;
Că cine doru-l apasă,
De furtuni cereşti nu-i pasa!

Iat'a sosit un ceas rĕu
Pe malul unui părĕu,
Părĕu mic şi fără nume
Ce curgeà tainic în lume,
Printre florĭ revĕrsând spume.

«Hai voinice la cel mal»
— Zis'a fata catre cal, —
Dar pe loc calul s'opreşte,
În pamînt ochii ţinteşte
Şi cu groază sforăeşte.

«Haideţi, hai cu Dumnezeu,
«Să gasim pe dragul meu,
«Că de mult amar de vreme
«După el sufletu-mi geme!
«Hai, voinice, nu te teme....

Calul trist a rânchezat
Şi 'n părĕu naval'a dat.
Apa-i crudă ca o fiara!...
Iar pe mal din unde-afară
N'a ieşit biata Maghiara!

Când luci lumina 'n zorĭ,
Zăceà trupu-i printre florĭ,
Lângă malul alb de spume...
Şi de-atunci părĕu'n lume
Poart'a Maghiarinei nume

1848.—Slatina.

www.dacoromanica.ro

ALTARUL MĂNĂSTIRII PUTNA

Domnul Ştefan, viteaz mare, ce-a dat groaza prin păgâni,
Locaş sfînt Creştinătăţii astăzi vrea să facă dar,
Şi pe malurile Putnei, cu vitejii săi Români,
Însuşi merge să aleagă locul sfîntului altar.

Mare obştie-l urmează şi pe culme se lăţeşte,
Precum aburii pe baltă când lumina asfinţeşte.

Căpitani, ostaşi cu zale şi cu platoşe de fier,
Pe-ai lor cai sirepi stau mândri ca la semnul de războiu.
Al Moldovei steag de fală fâlfae falnic în cer;
Buciumul vueşte 'n munte, sună valea de cimpoiu.

Iată că lângo movilă Domnul Ştefan s'a oprit!
Totul tace... ochii ţintă, stă poporul neclintit.

Trei ostaşi cu arce 'n mână pe movil'acum se urcă;
Doi, ca zimbrul, ageri, mândri, nalţi ca bradul dela munte,
Pe-ai lor umeri poarta glugă, la brâu paloş, şi pe frunte
Cu-a lor lungi şi negre plete se coboar'o neagră ţurca.

Ei ades, cu-a lor săgeată răpezită sus în nor,
Pintre-a fulgerelor focuri au oprit vulturu 'n sbor.

Multe fiere din cei codri, mulţi duşmani tineri, semeţi,
Drept în inimi, drept în frunte au simţit a lor sageţi;
Căci ei sînt arcaşii vrednici ai lui Ştefan Domn cel mare
Ce-şi găteşte-acum săgeata s'o isbească 'n depărtare.

—«Copii, trageţi... eu vreau astăzi să mê'ntrec în arc cu voi.»—
Ast-fel zice domnul Ştefan!.. iar voinicii amândoi
Se plec, arcele-şi încoarda, trag... săgeţile lor sboară,
Spintecă rapede vîntul, ce dă foc şi vâjaeşte,
Se tot duc, se duc ca gândul, şi de-abia ochiul zăreşte
Pe câmp departe, departe, locul unde se coboară.

Ura 'n ceruri se ridică! Urlă dealul, clocoteşte!
—«Sa traiţi, copii!»—le dice Ştefan, ce-acum se găteşte.

Zbârnâe coarda din arcu-i, fulgeră săgeata 'n vînt,
Piere, trece mai departe şi 'ntr'un paltin vechiu s'a frânt.

—«Acolo fi-va altarul!»—zice falnicul monarc,
Ce se 'nchina şi se pleacă pe războinicul său arc.

—»Să trăească Domnul Ştefan!»—Mii de glasuri îl urează,
Şi poporul, jos pe vale, umilit îngenunchează!

www.dacoromanica.ro

CÂNTEC OSTĂȘESC

Român verde ca stejarul,
Rîd de dușmani și de moarte,
Să-mi traeasca armasarul
Și prin glonți să mĕ tot poarte!

Sai, voinice, și nechează,
Ager, falnic ca un zmeu,
Caci am inima viteză
Și credința 'n Dumnezeu!

Cât mi-a sta mâna voinică
Pe-a mea pală ostașeasca,
N'aibă grijă de nimică
Țeara mea cea Românească!

Sai, voinice, și necheaza,
Ager, falnic ca un zmeu,
Caci am inima viteză
Și credința 'n Dumnezeu!

Cu-al meu suflet. cu-a mea pala,
Cu-al meu șoim albit de spume,
In dușmani vom da navală,
De s'a duce vestea 'n lume!

Sai, voinice, și necheaza,
Ager, falnic ca un zmeu,
Caci am inima viteză
Și credința 'n Dumnezeu!

ANDRII-POPA

Cine trece 'n Valea-seacă
Cu hamgerul fără teacă
Și cu pieptul desvelit?
Andrii-Popa cel vestit!

Șepte ani cu voinicie
Și-a bătut joc de domnie
Și tot prada ne'ncetat,
Andrii-Popa, hoț bărbat!

Zi și noapte, de călare
Trage bir din drumul mare,
Și din țeară peste tot
Fug neferii cât ce pot.

Căci el are-o pușcă plină
Cu trei glonți la radăcină,
S'are-un murg de patru ani
Care mușcă din dușmani,

S'are frați de cruce șeapte
Care-au supt sânge cu lapte,
Și nu-i pasă de nimic,
Andrii-Popa cel voinic!

Căpitane, frățioare,
Ce se vede despre soare?
Se zăresc vr'o patru cai!..
N'auzi și tu de-un Mihai?

Căpitane, te gătește,
Mihai mândru te gonește.
Iată-l vine ca un zmeu!
Fă trei cruci la Dumnezeu.

Cum îi vĕde 'n depărtare,
Popa striga 'n gura mare:
«Hai la goană de neferi!
«Hai la horă de muieri!

Á zis! țipă, se aruncă,
Trece șes, pârae, luncă.
Cu fugarul sprintinel
Și cu hoții după el.

Mihai mândrul vine iară,
Falnic ca un stâlp de pară
Pe-un cal alb ce n'are loc
Și din ochi aruncă foc.

Fug cum fuge-o rândunică,
Fug ca fulgerul când pică,
Și se duc voinicii, duc,
Cu urgie de haiduc!

Piept în piept!.. câmpul resună,
Toți de tot dau împreuna.
Toți la luptă-s încleștați,
Toți în sânge încruntați.

www.dacoromanica.ro

Ura, fraţi! caii nechează,
Sus văzduhul scânteiază.
Ura! moartea s'a ivit!
Vulturu 'n sbor s'a oprit!

Zi de vară pân' în seară
Dau voinicii să se piară,
Şi cu fierul ascuţit,
Şi cu pumnul amorţit

Sângele 'n răni gâlgăeşte,
Glasu 'n gură se sfârşeşte.
Zece-s morţi! doi înca vii,
Mihai mândru şi Andrii.

Andrii fuge făr' de-o mână,
Prinde murgul la fântână,
Da pieptiş, sare pe şea
Şi din gură ḑice-aşa:

«Sbori, copile sprintinele,
«Să mĕ scapi de chinuri grele,
«Că mĕ jur, de me-i scăpa,
«Ca pe-un frate te-oiu cata.»

Murgul sprinten se repede.
În zadar! Mihai mi-l vede!
«Stăi, hoţ-popa, dragul meu,
«Sa-ţi arĕt cine sînt en!

Şi cum zice, mi-l chiteşte,
Drept în frunte mi-l loveşte!
Ura! vulturul din nori
Răcni falnic de trei ori.

DOINA IUBIRII

Trece vara cea 'nflorită,
Trece vara cea iubita

Şi cu dînsa 'n altă lume
Se duc florile din lume,

Se duc toate 'n pribegie...
Remâne ţeara pustie!

Numai două nu se duc,
Nici se duc, nici se usuc.

Una-i floarea de zăpadă,
Una-i floarea de livadă,

Una-i floarea crinilor,
Un'a trandafirilor;

Ş'amândoue-s resădite,
Ş'amândoue-s înflorite,

Una 'n câmpul raiului,
Alta 'n cuibul raiului,

Mândruliţo, draga mea,
A cazut din cer o stea,

Şi mi-a zis într'un ceas rĕu
C'am să mor de dorul tĕu!

Şi mi-a ḑis într'un ceas blând
Că de'i face pe al meu gând,

Să mĕ laşi a săruta
Două flori pe faţa ta,

Una 'n câmpul raiului,
Alta 'n cuibul graiului,

De murit, eu n'oiu muri,
Ci cu tine m'oiu iubi

Cât or creşte flori în lume
Şi s'or duce 'n ceea lume!

www.dacoromanica.ro

GROZA

Galben ca făclia de galbena ceara
Ce-aproape-i ardeà
Pe-o scândura veche, aruncat afara,
De somnul cel vecinic Groz'acum zăceà;
Iar după el nime, nime nu plângeà!

Poporu 'mpregiuru-i trist, cu 'nfiorare,
La el se uità.
Unii faceau cruce; alții, de mirare,
Cu mâna la gură capul clătînà
Și 'ncet lânga dînșul își șoptiau așa:

«El sa fie Groza cel vestit în țeară
«Și 'n sânge 'ncruntat!
«El să fie Groza, cel ce ca o fiară,
«Fară nici o grija de negrul păcat
«A stins zile multe și lege-a călcat!

Un moșneag atunce, cu o barbă lungă,
La Groza mergând,
Scoase doi bani netezi din vechea sa pungă,
Lânga mort îi puse, mâna-i sarutând,
Mai facù o cruce și zise plângând:

«Oameni buni! an iarna, bordeiu-mi arsese
«Și pe-un ger cumplit,
«Nevasta-mi cu pruncii pe câmp remăsese;
«N'avem nici de hrană, nici țol de 'nvelit,
«Și nici o putere!.. eram prapadit!

Nu așteptam alta din mila cerească
«Decât a muri,
Când creștinul ista, Domnu-l odihnească!
Pe-un cal alb ca iarna în deal se ivi
«Ș'aproape de mine calul își opri.

«Nu plânge, îmi zise, n'ai grijă, Române,
«Fa piept bărbatesc;
«Na, să-ți cumperi haine și casa și pâne...
«Si de-atunci copii-mi, ce-l tot pomenesc!
«Oameni buni! de-atunce în ticnă traesc.»

Și, sărutând mortul, bătrânul moșneag
Oftâ și se duse cu-al seu vechiu toiag.
Iar poporu'n sgomot strigâ, plin de jale:
«Dumnezeu să ierte păcatele sale!»

www.dacoromanica.ro

URSIȚII

Ioi în vale la fântână,
Două fete sp lă lână...
(Cântecul lui Bujor).

Colo 'n vale, la fântână,
Două fete spălau lână,
Spalau lâna și rîdeau,
Iar din gură-așa graiau:

«Când a bate vînt de seară
«Prin ogorul de secara,
«De trei ori să descântam
«Si 'n fântână sa catam.

«Dac'a fi să ni se prinda,
«Om vedea ca'ntr'o oglindă
«De-om avea sorți cu noroc
«Si ursiți cu ochi de foc.»

Cum batù vîntul de seară
Prin ogorul de secara,
De trei ori au descântat,
În fântână au catat,

Si pe-a sa limpede fața,
Ca prin vis de dimineață,
Au vĕzut ele, zimbind,
Doue chipuri stralucind.

Cele umbre bălăioare,
Cu guriță zimbitoare,
Pluteau lin, se leganau
Si pe fete le 'ngânau...

*

Iată că pe apă 'n față,
Ca prin vis de dimineață,
Alte două s'au ivit,
Chipuri mândre la privit.

Iar aceste umbre noue
Nu erau, ca cele două
Albe ca floarea de crin,
Blânde ca cerul senin,

Ci erau de vînt pișcate,
Cu pĕr negru, sprinceni late,
Și cu ochii șoimuleți,
La ochire mult semeți.

«Iar vezi, soro, ce minune
— Zis-au fetele nebune —
«Dorul nostru-i împlinit...
«Mult e mândru la privit!

«Vezi tu cele umbre mute?
«Par'ca vreu să ne sarute.
«Vezi cum brațele-și întind?
«Par'că vreu să ne cuprind!»

N'au sfârșit bietele fete,
Și pe frunte și pe plete
Nu știu cine le-a fura
Câte-un dulce sarutat!

*

Cele fete, la fântână,
De-atunci nu mai spală lână!
Căci în codri și la drum
Își petrec zilele-acum.

Acum știu ce fel s'aruncă
În dușmani glonții din lunca,
S'ades ele au vezut
Ce-i fuga de Arnăut.

Că de când pe frunți, pe plete,
Au simțit mândrele fete
Câte-un dulce sărutat,
Ele 'n codri au urmat

Doi voinici cu sprinceni late,
Cu fețe de vînt pișcate
Si cu ochii șoimuleți,
La ochire mult semeți.

www.dacoromanica.ro

STRIGOIUL

In prăpastia cea mare,
Unde vîntul cu turbare
Suflă trist, înfricoşat,
Vezi o cruce derâmată
Ce de vînt e clatinată,
Clatinată ne'ncetat?

Impregiur iarba nu creşte,
Şi pe dînsa nu-şi opreşte,
Nici o pasere-al ei sbor;
Că sub dînsa 'n ori-ce vreme
Cu durere jalnic geme,
Geme-un glas îngrozitor.

Când e noapte fară stele,
Mii de flacari albăstrele
Se ved tainic fluturând,
Şi prin ele crunt de-odată
O fantasma se arata,
Se arată blastemând.

Calator nenorocite,
Fugi de-acele cai pocite,
De-ţi e calul de bun soiu,
Ca 'n mormîntul fară pace
Şi sub cruce-acolo zace,
Zace singur un Strigoiu!

*

Intr'o noapte 'ntunecată,
Dulce şoapta 'namorată
Prin văzduh încet sburà;
Două umbre stà în vale,
Ce cuprinse'n dulce jale,
Amor vecinic îşi jurà.

Iar pe-o culme 'n depărtare
Se vedeà mişcând la zare
Un cal alb, copil de vînt;
Coamele-i erà sburlite,
Şi'a lui sprintene copite
Sapau urme pe pamînt.

„Nu te duce, nu, bădiţă!
— Ziceà blânda copiliţa
Cu ochi plânşi, cu glas patruns.—
„Ah! te jur pe sîînta cruce!
«Stai cu mine, nu te duce...»
Dar voinicul n'a respuns:

Ci, stringând-o cu 'nfocare,
Dup' o dulce sarutare
Rapede s'a departat,
Şi sarind cu veselie
Pe-al seu cal de voinicie,
În văzduh s'a afundat.

Cine-aleargă pe câmpie
Ca un duh de vijelie
Într'al nopţii negru sîn?
Cine fuge, cine trece
Pe la ceasul doisprezece?...
Un cal alb cu-al său stăpân!

Vîntul bate vâjăeşte,
Falnic calul se isbeşte,
De se'ntrec ca doi voinici,
Dar prin neguri iată, iată
Ca lucesc pe câmp de-odată
Mii de focurele mici.

Ele sbor, se depărteză.
Sboară calul, le urmeaza,
Păşind iute cătră mal.
Stai, opreşte!... de pe stâncă
In prapastia adânca
Au picat stapân şi cal!

Şi de-atunci în fund s'aude
Gemete, blastemuri crude,
Care trec pe-al nopţii vînt,
Şi de-atunci ades s'arată
O fantasma 'nfricoşata
Care iese din mormînt!

www.dacoromanica.ro

MÂNDRULIȚA DELA MUNTE

Mândruliță dela munte,
Ce nu treci colea pe punte,
Să te strîng la pieptul meu?
Ca te-aș face, zeu, puicuță,
Să urești a ta căsuță,
Și să uiți pe Dumnezeu.

De-a tot toarce nu-ți e lene?
Lasă-ți furca 'n buruiene
Și-mi sai iute cel parĕu,
Să culegem împreuna,
Tu fragi roși de prin pășună,
Eu crini albi pe sinul tĕu.

Ici, în lunca înverzită,
Este-o iarba înflorită
Ce se'ngână c'un isvor.
Vină'n iarbă, mândruliță,
Eu să-ți cânt doina doiniță,
Tu să plângi de dulce dor!

CEASUL REU

Pe cel deal pe coaste
Trece-o mândra oaste,
Oaste de Români!
Toți voinici de frunte
Care merg să 'nfrunte
Oarde de pagâni.

Iar pe-o culme verde
Ce 'ntre munți se pierde
Stau de mi-i privesc
Două sorioare,
Albe lacrămioare,
Care mi-i jalesc:

— «Vezi tu, sorioară,
Oastea se coboară
Colo pe costiș.
Vezi-o cum patrunde
Pe rând și s'ascunde
Colo 'n stejăriș.

«Vai! nu se mai vede!
Cine, cine-a crede
Grija ce duc eu?
Oastea că-i purtată
De betrânul tată
Și de dragul meu?

Ei se duc în vale,
Unde țeara 'n jale
Geme cu amar,
Caci au intrat iara
Sabie în țeara,
Paloș de Tătar.

«De pe munți în poale,
Cu armele goale
Ei mi se cobor,
Și prin cea urdie,
Dragă, a să fie
Mare mult omor!

«Căci tata bĕtrânul
Nu cruță păgânul,
Când s'arunca 'n foc.
El e Român tare
Ca Ștefan cel Mare,
Și om cu noroc.

Pentru el n'am teamă...
Dar îmi fac de seamă
Când stau de gândesc
La dragu Lisandru,
Ca-i un copilandru,
Și mult îl iubesc!

www.dacoromanica.ro

«El n'a vînat încă
Decât şoimi de stâncă,
Cerbi cu coarne mari;
Ş'acu 'ntâia oară
Face, sorioară,
Goană de Tătari.

«Ş'aşa mult mi-e frică
Ş'inima-mi se strică
Când gândesc la el,
Că mult, mult îi place
Vitejii a face,
Scumpul tinerel!

— «Taci, biată copilă!
Nu-i plânge de milă
Iubitului tău.
Căci ferească sfîntul
Sa-ţi fie cuvîntul
Zis într'un ceas rău!

«Hai la mănăstire
Ca să dăm de ştire
Pustnicului sfînt,
Să arda tamâie
Ca să nu remâie
Tătar pe pamînt.

Oastea 'nvingătoare
A stins dela soare
Aprigul duşman;
Ea se 'ntoarce 'n munte,
Având chiar în frunte
Vechiu-i capitan.

Ear sermana fată
În zadar, vai! cata
Pe iubitul său!
El în foc căzuse,
După ce făcuse
Vitejii de zmeu!...

Din bătrâni se spune
Că sînt ceasuri bune
Şi că rele sînt.
Vai de-acei ş'acele
Care 'n ceasuri rele
Zic vre un cuvînt!

DORUL

CÂNTEC DE LUME

Ah! mi-e dor, mi-e dor de tine,
Îngeraş cu dulci lumine!
Ah! mi-e dor şi plâng de jale,
Tot privind în a ta cale.

Zi şi noapte cu durere,
Duios sufletu-mi te cere,
Şi cu dulci cu blânde şoapte
Te chiem vecinic zi şi noapte!

Scump odor, dulce iubită,
Unde-i faţa ta slăvită?
Unde-i glasu-ţi ce pătrunde?
Unde eşti, draga mea, unde?

De-ar fi cerul cu iubire,
Mi-ar aduce-a ta zimbire;
De-ar fi cerul cu 'ndurare,
Mi-ar aduce-o sărutare.

Dar, vai mie! vremea sboară,
Zile, veacuri se strecoară,
Ş'ai mei ochi nu vĕd lumină,
Şi durerea-mi nu s'alină!

Dorul arde ca un soare
A juniei dulce floare!
Dorul stinge, veştezeşte
Inima care iubeşte

www.dacoromanica.ro

STRUNGA

In pădurea de la Strungă
Sînt de cei cu puşca lungă,
Care dau chiorîş la punga!

Sînt de cei ce 'mpuşcă 'n lună,
Care noaptea 'n frunze sună,
Feciori de lele nebună!

Fă-te 'n laturi, măi creştine,
Dacă vrei sa mergi cu bine,
Să remâi cu viaţa 'n tine!

În potica fară soare
Ei te-aşteaptă la strîmtoare,
Să te prade, să te-omoare!...

În dumbrava cea vecină,
Unde buhna greu suspină,
Vezi cea rază de lumina?

Opt voinici cu spete late
Şi cu mâneci suflecate
Stau cu puştele 'ncărcate.

Trei sărută crucea sfîntă,
Trei se luptă greu la trântă,
Unul drege, unul cântă:

— «Oliolio, ciocoiu bogate!
Ici de-ai trece din păcate,
Să-ţi arunc doi glonţi în spate.

«Oliolio, mândră fetică!
De-ai veni colea'n potică,
Sa te fac mai frumuşică.

«Că mi-i puşca hultuită,
Si mi-i ghioaga ţintuita,
Si mi-i inima 'ncolţită.

«Oliolio, măi Taie-babă!
Căci nu şueri mai degrabă,
Sa sarim voinici la treabă!

«Puşculiţa-mi rugineşte,
Ţinta în ghioaga se tocește,
Murgul sare, nechezeşte!...

«In pădurea dela Strungă,
Ce slujeşte puşca lungă
Fără luptă, fara punga?

CÂNTEC HAIDUCESC

Iarna vine, vara trece,
Şi pădurea s'a rarit!
Ziua-i viscol, noaptea-i rece,
Greul vieţii, a sosit!

Cât mi-a fi iarna de mare,
Ce-o să facem, vai de noi!
Fără codru, fară soare,
Far' de bani, far' de ciocoi?

Sai pe creanga ceă uscată,
Draga corbe corbişor,
Vezi în calea departată
Nu-i zări vr'un calator?

Călător cu punga plină
Şi cu şal la cap legat,
Să-mi mai cerc asta rugină
Şi să-mi fac bani de iernat

Daleu! codre, frăţioare,
Ce-ţi facuşi frunzişul des,
Unde 'n pânda, la recoare,
Stam sunând din frunze-ades?

Vara trece, iarna vine,
Şi tu, codre, te-ai uscat!
Trece vara, şi ca tine!
Florile mi-am scuturat!

www.dacoromanica.ro

Ne-a ajuns vremea de munca,
De scos arma dela brâu,
De lăsat potica 'n luncă
Şi de dat capul sub frâu!

Daleu! dragă primăvară.
De-ai veni când aş vrea eu,
Sa mai ies voinic prin ţeară,
Să fiu iar la largul meu!

Sa-mi pun cuşma pe-o ureche
Şi să-mi las pletele 'n vînt,
Şi 'n potica mea cea veche
Sa mĕ'ntind iar la pămînt.

Sa simt iar durda pe spate
Şi să-mi ved ici că lucesc
Cinci pistoale ferecate,
Cu hamgerul haiducesc.

Şi pe coada-i cea pletoasă
Să-mi desmierd murgul voinic,
Şi pe zarea luminoasa
El să sboare, eu şă-i zic:

—«Fugi ca vîntul, fugi ca gândul
Măi voinice năsdrăvan!
Căci acum ne-a venit rândul,
A sosit vremea de an.

«Să ţinem codrii şi valea
Noi vitejii ámândoi.
La neferi să 'nchidem calea,
Să dam groaza prin ciocoi!

FET-LOGOFET

O! Fĕt-Logofete
Cu netede plete,
Cu perul de aur!
Stai, te odihneşte,
Ca 'n deal te pândeşte
Un negru balaur.

Frumoasă fetiţa
Cu lungă cosiţă,
Cu mândru colan!
De dînsul n'am teamă,
Caci am pe-a lui seamă
Al meu buzdugan.

O! tînĕr semeţe
Cu blânde mândreţe,
Cu ochii de foc!
Balauru-i mare
Şi mila nu are...
Stai, ah! stai pe loc.

Luceafer din stele
Cu dulci porumbele
Pe faţa de crin!
Toţi zmeii din lume
Se'nchin l'al meu nume,
Tremur şi se'nchin.

— Viteze vestite
Cu arme-aurite,
Cu dulce cuvînt!
El peste munţi calcă,
Şi 'n cer are o falcă,
Ş'una pe pămînt.

— Păsereà de munte
Cu salbă pe frunte,
Cu salbă de flori!
Murgul meu când sare,
Trece peste mare
Şi sboară prin nori,

— O! Fĕt-logofete
Cu netede plete,
Cu glasul ceresc:
Nu te du de-aice,
Nu te du, voinice,
Că eu te iubesc!

— Frumoasă fetiţă
Cu lungă cosiţa,
Cu sin fecioresc!
Pentru-a ta iubire
Fală sau peire
Vreu sa dobândesc!

www.dacoromanica.ro

HORA

Iată! hora se porneşte
Sub stejar la radăcina.
Iată! hora se'nvârteşte,
Vină, puico, vină.

Lângă mine vin', drăguţa,
Să te pot stringe de mână
Ca ieri seara, la fântână,
Mario, Mariuţă!

Duh-de-spaimă! Piei-nălucă!
Suna bine'n cobză, sună,
Să nu-ţi fac spetele strună
Şi chica maciuca

Tu, Fes-roş cu giubeà lungă!
Din arcuş trage mai tare,
Căci în gard am un par mare
Şi mulţi bani în pungă!

Tot aşa pân' în deseară!
Mult frumoasă-mi e puicuţa
Ca o zi de primăvară,
Maria, Măriuţa!

Tot aşa, tot voiniceşte!
Nu mĕ daţi, măi, de ruşine,
Căci guriţa ce-mi zimbeşte
Vâră dracu'n mine.

Mi-am pus flori la pălărie,
Mi-am pus flori, mi-am pus [mărgele
Să se uite cu mândrie
Puicuţa la ele.

Am cămeaşă cu altiţă
Tot de fir şi de mătasă.
Am pe spate-o durduliţă...
De nime nu-mi pasă!

Nici de vornic, nici de dracul,
Nici de vrajă ciocoească,
Nici de Turc, nici de Kazacul...
Ţeara să trăească!

Bateţi toţi într'o lovire
Să vuească 'n fund pământul;
Lumea 'ntreagă să se mire,
Şi Dumnezeu sfîntul!

Sînt sătul de biruri grele
Şi de plug, şi de lopată,
De ciocoi, de zapciele
Şi de sapă lată.

Astăzi horele sînt pline!
Crepe-mi sura opincuţă,
Şi să mor în joc cu tine
Mario, Măriuţă!

SBURĂTORUL

— Dragă, dragă sorioară,
Nu ştii cântecul ce spune:
Că prin frunzi când se strecoară
Raza zilei ce apune,
Sburătorul se aruncă
La copila care vine
Să culeagă fragi în luncă,
Purtând flori la sin ca tine?

«Fragii el din poală-i fură
Cu-a sa mână nevĕzută,
Şi pe frunte şi pe gură
El o muşcă ş'o sărută.
Soro, buza-ţi e muşcată!
Fragii, poţi să le duci dorul.
Spune, 'n lunca 'ntunecată
Nu 'ntâlnişi pe Sburătorul?»

www.dacoromanica.ro

— «Dragă sorioară, dragă,
Cântecul mai spune încă
De-acel duh, c'ades se leagă,
Când e umbra mai adâncă,
De copilă mândră, albă,
Ce culege viorele,
Purtând pe ea scumpă salbă,
Scumpă salbă de mărgele.

«Salba el rîzând i-o strică
Cu-o plăcută desmierdare,
Şi de fieş-ce mărgica
Las'o dulce sărutare.
Pe sin dragă, eşti muşcată!
Salba, poţi ca să-i duci dorul,
Spune, 'n lunca 'ntunecată
Nu 'ntâlneşi pe Sburărorul?»

Astfel vesel pe-o cărare
Glumeau gingaşele fete,
Iar în luncă stă la zare
Doi voinici cu negre plete,
Şi, cântând în poieniţă,
Aninau cu veselie
Unu-o salbă 'n chinguliţă,
Altul flori la pălărie.

1845. — Bucureşti.

MĂRIOARA FLORIOARA

LEGENDĂ DEDICATĂ

PRINCESEI M. CANTACUZIN

I.

La Moldova cea frumoasă
Viaţa-i dulce şi voioasă!
L'al Moldovei dulce soare
Creşte floare lângă floare!
Multe păserele 'n sbor
Fură minţi cu glasul lor!
Multe fete şi neveste
Fură inimi făr' de veste!
Dar umblare-ai, frăţioare,
Nouĕ ani întregi cu soare,
Sus în munte, la munteni,
Jos în vale, la văleni,
Şi de-ai călca nouĕ ţĕri
Şi de-ai trece nouĕ mări,
Floricică n'ai găsi,
Paserică n'ai zări,
Nici nevastă mândruliţă,
Nici copilă drăguliţă
Ca Mărioara
Florioara,
Zinişoara munţilor,
Sorioara florilor!

Albă ca o lăcrimioară,
Dulce ca o primăvară,
Eră sprintenă, uşoară
Ca un puiu de căprioară.
Trupuşoru-i gingăşel
Păreà tras printr'un inel!
Nici micuţă, nici năltuţă,
Numai bună dc drăguţă,
S'o tot stringi la piept cu foc,
Şi să-ţi fie de noroc!
Ochişorii sĕi căprii
Trezeà lumea 'n veselii.
Perişoru-i aurel,
Ca mătasa subţirel,
Trăgeà ochii tot la el,
Şi pe frunte-i străluceà,
Şi 'n mici valuri se 'ncreţeà
Ca valuri de-a grâului
La suflarea vîntului!
Ş'apoi, frate, mai aveà
Pe guriţ'o floriceà,

www.dacoromanica.ro

Şi 'n guriţă mărgărele,
Şi pe faţă-i drăganele,
Şi la sin doi crinişori,
Şi pe crini doi fraguşori...
Să-i desmierzi ş'apoi să mori!

Ea pe câmp de se iveà,
Florile se 'nveseleà,
Inimile-şi deschideà,
Sufletele-şi respândeà
Şi voios i le'nchinà,
Şi voios se legănà,
Şi din cale-o întorceà,
Şi cu toate-aşa-i ziceà:
«Bună ziua, sorioară,
«Marioară, florioară!
Spune nouĕ ce voeşti?
De la noi ce mai doreşti?
«Vrei tu miros de sulcină
«Care patimele-alină?
Vrei miros de busuioc
Ce opreşte mândru'n loc!
Vrei miros de lăcrimioare
«Ce da visuri iubitoare?
«Vină, dragă, 'n veselie
Să ne-aduni de pe câmpie
«Şi ne-ascunde 'n sinul tĕu,
Să-l ferim de deochiu rĕu.
Sinul tĕu să-l recorim,
Şi de este să murim,
Lângă tine să perim!»
Marioara le-ascultà,
Şi pe rând le sărutà,
Şi cu ele se'ngânà,
Şi în plete le-alinà,
Şi pe sin le legănà,
Incât ori cine-o vedeà
De dor mare s'aprindeà
Şi din cale-i se 'ntorceà
Şi cu glas uimit ziceà:
«Iată Zina florilor,
«Florilor surorilor!»
Iar la munţi când resăreà,
Munţii vechi întinereà
Şi cu muşchiu s'acopereà
Şi copaci-şi înverzeà,
Şi apele limpezeà,
Şi paserile-şi trezeà,
Ş'apoi ast-fel îi grăià:
«Bună ziua, Zinişoară,
«Marioară, Florioară!
«Spune nouĕ ce voeşti?
«Dela noi ce mai doreşti?
«Vrei tu apă nenceputa
«Pentru faţa ta plăcută!
Vrei tu pui de căprioare,
«Păserele cântatoare,
«Fag de miere 'ndulcitoare
«Si vr'o doină jălitoare?
Mărioara-i ascultà,
La isvoare se culcà,
Faţa alba îşi spălà,
Fag de miere ea gustà,
Căprioara desmierdà
Şi cu drag ea ascultà
Cântecul paserilor
De pe vârful crengilor,
Şi sunetul doinelor
De prin fundul codrilor;
Incât ori cine-o vedeà
De dor mare s'aprindeà,
Şi din cale-i se 'ntorceà
Şi cu glas uimit ziceà:
«Iată Zina munţilor,
«Munţilor căruntilor!

Ori şi unde s'arĕtà,
Vorbe dulci întimpinà
Şi trăià în veselie
Cà albina pe câmpie.
Numai însa câte-odată
Stà pe gânduri tulburată,
Că-i păreà că auzeà
O şoapta care-i ziceà:
«Alei! dragă Zinişoara,
«Mărioară, Florioară!
«Mult eşti dalbă şi frumoasă
«Si la inimă voioasă!
«Multe minţi ai fărmecat,
«Inimi multe-ai tulburat!
«Dar gândit-ai, n'ai gândit
«Că ţi-e vremea de iubit?
«Că ţi-a dat Dumnezeu sfîntul
«Ochi să luminezi pamîntul,
«Sin rotund de desmierdat,
«Buze dulci de sărutat?
«Şi ştii, dragă, ori nu ştii,
«C'ai sa mori, ş'ai să învii,
«Ş'o să ai în cer a da
«Seamă de inima ta?

www.dacoromanica.ro

«Câte flori pe-acest pământ,
Se duc toate la mormînt!
«Numai floarea lacului
Stă în poarta raiului
«De judecă florile
Ce-au făcut miroasele!»

II

Iata frate, frăţioare,
Ca'ntr'o zi cu dulce soare,
Mărioara se'ntâlneà
C'un străin care veneà
Pe-un fugar sirep de munte
Cu steluţă albă'n frunte,
Şi pe loc, cât îl zăreà,
Far' de voie se opreà,
Ochii la pământ ţinteà,
Inimioara-i se băteà.
Cel străin în cale-i stà
Şi din gura cuvîntà:
— «Cale bună, mândruliţă!»
«Mulţămim ţie, bădiţă!»
«Mândruliţă, drăguliţă,
Spune mie-adevĕrat,
Eşti tu fată de 'mpĕrat,
Sau vr'un vis ce am visat?
Că, de când mĕ simt bărbat,
Multe ţeri eu am călcat,
«Fete multe-am desmierdat,
«Dar ca tine, chip şi stat,
Alta'n lume n'am aflat!»
«Străinel, bădiţul meu,
De vrei să ştii ce sînt eu,
Întreabă tu florile,
Florile surorile».
«Eşti tu fată de muntean
«Sau copilă de vălean?
«Viţă de om pământean
Sau de vr'un zmeu năsdrăvan?
— «Străinel, bădiţul meu,
«De vrei să ştii ce sînt eu,
Întreabă cei munţi cărunţi,
«Isvoarele fără punţi,
Paserile cântătoare
Şi puii de căprioare.
«Alei! mândra mândrelor!
Tu eşti Zina munţilor,
Surioara florilor,
«Vestitoarea zorilor!
«Şi tu eşti ursita mea,
«Care, spusu-mi-a o stea
«C'am să mĕ iubesc cu ea!»
Mărioara se uimeà,
Feţele-i se rumeneà!
Iar străinul, ca şi ea,
Stà pe gânduri şi tăceà.
Numai calul nechezeà,
Glasul vailor trezeà.

Când de-odată se iveà
Şi la ei uşor veneà
Un bujor de copiliţa
Cu rîs vesel pe guriţa,
În cămeaşă cu altiţă
Şi cu fluturi în cosiţa.
Ea veneà dintr'o livadă
Şi la sinu-i de zăpadă
Purtà snopi de floricele
Şi crenguţi cu vişinele.
Şi pe iarbă cum săltà
Ea din gură-aşa cântà:
«Frunză verde de sulcină:
«Am la sinu-mi o grădină
«Cu flori albe drăgăstoase,
«Cine-a vrea să le miroase,
«Să-l pătrundă doru'n oase!
«Am fragi dulci şi vişinele,
«Cine va gusta din ele,
«Să-i fie zilele-a mele.
«Măi bădiţă, nu doreşti
«Vişinele rădăşeşti,
«Sufletul să-ţi răcoreşti?
«Ian priveşte, frăţioare,
«Mai vĕzut-ai tu la soare
«Aşa poame 'ndulcitoare?

Şi cum stà, şi cum cântà,
Cămeşuica-şi depărtà,
Sinişoru-i arătà,
Sinu-i plin de floricele
Şi de roşii vişinele.
Cât străinul le vedeà,
Iute mâna-şi întindeà;
Dar Mărioara mi-l opreà
Şi cu glas uimit grăià:
«Nu culege de la ea,
«Că-ţi dau grădinuţa mea,
«Grădinuţa sinului
Cu floarea sufletului!

www.dacoromanica.ro

Mult străinul s'aprindeà
Şi în braţe-o cuprindeà.
Şi cu drag îi tot ziceà:
«Zina mea, ursita mea!
«De azi calea-mi părăsesc,
«Murguşoru-mi priponesc,
«Şi la tine mĕ opresc,
«Cu tine să mĕ iubesc!»
Mărioara-l ascultà,
Sinul gingaş îi săltà,
Faţa i se luminà,
Ochii'n lacrimi îşi scăldà!
Iar fugaru'n loc sburdà,
Falnic coama-şi încordà
Şi stăpânei lui o dà
Gingaş de o desmierdà

III

Umbra nopţii se'ntindeà,
Peste munţi se respândeà
Şi prin vai se adânceà,
Când de-odată se iveà,
Sus pe munte străluceà
Ţintă mică de lumină
Ce creşteà mereu şi lină,
Pân' se făceà lună plină,
Lună plină şi voioasă
Ca o frunte de mireasă!
Ea pe deal mi se opreà,
Şi cu drag de sus priveà
Jos, în valea tăinuită,
Pe o prispă-acoperită,
Două umbre adunate
Şi cu drag îmbrăţişate,
Care lung se sărutau
Şi cu gura se'mbĕtau
Şi lumea 'ntreag'o uitau!
Iar cât luna le vedeà,
De foc dulce s'aprindeà
Şi la stele semn faceà.
Stelele viu straluceau,
Pe rând toate se iveau
Şi de sus voios priveau
Cele umbre adunate
Cum stà dulce'mbrăţişate,
Şi cu drag se sarutau
Şi cu gura se'mbĕtau
Şi lumea 'ntreag'o uitau!..

Dar târziu în miez de noapte,
Umbrele, cu blânde şoapte,
Nevĕzute se făceà.
Atunci luna se duceà,
Peste munţii nalţi treceà
Şi'apoi lin încet scădeà,
După munţi se ascundeà!
Iar steluţele sclipeau
Şi 'ntre ele-aşa grăiau:
«Surioare călătoare,
«Floricele arzătoare!
«Cu vĕzutul aţi vĕzut
«Pe pământul cel tacut
«Zinişoara munţilor,
«Surioara florilor,
«Cât de gingaş suspină,
«Cât de drag se sărută
«Cu ursitul ei iubit,
«Încât nici că ne-a zărit?
«S'acum ei s'au tăinuit
«Si din faţă ne-au perit!
«Surioare călătoare,
«Unde s'au ascuns ei oare!
«Floricele lucitoare,
«De vreţi să fim aflatoare,
«Hai să trecem mai în sus
«Drept fereastra din apus
«Si printr'însa să privim,
«Taina s'o descoperim.

Stelele curând plecau,
Spre apus ele-apucau,
Şi drept ferestuică stau
Şi 'n lăuntru se uitau.
Şi cum stau şi cum cătau,
De foc dulce s'aprindeau
Şi pe cer se respândeau
Cu-a lor suflete curate,
Cu-a lor raze 'mpreunate.

Iar în urmă despre zori,
La glas viu de cântători,
Mărioara se trezeà,
Ca din vis se desmeţeà,
Şi trezindu-se vedeà
Pe ursitu-i lângă ea,
Care'n braţe-i o stringeà
Şi cu drag o desmierdà,
Mii de sărutări îi dà,

www.dacoromanica.ro

Când pe fețe rumeioare,
Când pe buze'ndulcitoare,
Când pe unda pĕrului,
Când pe valul pieptului,
Ș'apoi stà de mi-o priveà
Și din inimă-i ziceà:
Alei! dragă Zinișoară,
«Mărioară Florioară!
«Mult ești mândră, mult ești dalbă
Ca o porumbiță albă!
«Mult ești dulce și frumoasă
În beția drăgăstoasă!
«Ochișori-ți strălucesc,
Obrajei-ți rumenesc,
Crinișori-ți înfloresc
De mĕ'mbĕt și mĕ uimesc!
«Stăi, ah! stăi să te privesc,
Pĕrul tĕu să-l netezesc,
«Și pe sinu-ți fecioresc
«De zile să mĕ sfârșesc!»

Marioara-l ascultà,
Stà puțin și iar nu stà,
Și cu lacrimi ea rîdeà,
Și 'n cosițe-i s'ascundeà,
Ș'apoi iar le depărtà,
Chipu-i vesel arĕtà,
Și ziceà vorbe din raiu
Cu voiosu-i dulce graiu.
Mărioar' apoi tăceà.
În vazduh un somn făceà,
Și li s'arĕtà de-odată
O masuță mult bogată,
Tot cu poame 'mpodobită,
Cu năfram' acoperită.
Amândoi cât o zareau,
Lânga ea voios săreau
Și mancau și veseleau,
Cu paharele 'nchinând,
Și cu dragoste zicând:
«Sa traim, să ne iubim,
C'amândoi ne potrivim
Și la dalbe tinerețe,
«Și la suflete mărețe,
«Și la gânduri trecătoare,
«Și la inimi iubitoare!»

IV

A doua zi se sculà,
Fața palidă-și spalà,
Pĕr de aur pieptĕnà,
Și frumos se oglindeà,
Și la soare-apoi ieșeà
Spre resărit se'ntorceà,
Un semn tainic de faceà.
Și de'ndată s'arĕtà
Și spre ei înaintà
O teleagă sprintioara,
Aurita, dalbioară,
Ca un cuib de zinișoară,
Iar cât Zina o zareà
În cuib repede săreà
Cu străinu-alaturea,
Ș'apoi murgului ziceà:
«Murguleț cu pĕrul creț,
«De-a Marioarei draguleț!
«Lasă-ți coama vîntului
Și umbra pămîntului,
«Și pe fața câmpului
«Să sbori sborul gândului!

Murgușorul nechezeà,
La fugă se repezeà
Și fugeà, mĕri, fugeà...
Nici umbra nu-l ajungeà!
Și treceà, mĕri, treceà
De-a lungișul munților,
Curmezișul câmpilor,
Prin mijlocul florilor.
Iar cât munții o zareà
Cu străinu-alaturea,
De verziș se despoiau,
Cu nori negri se'nveleau,
Frunzele-și îngălbineau,
Și apele-și tulburau
Și de frunzi se scuturau!
Florile înc'o vedeà
Cu străinu-alaturea,
Și capetele-și plecau
Și de jale se uscau!

Iar cea mândra Zinișoară
Mărioara Florioară,
Nici la munți se mai uità,
Nici la flori nu mai cătà!
Căci de-aveà ochi de privit,
De-aveà suflet de iubit,
Sufletu-i și ochii sei
Erau pentru dragul ei!

www.dacoromanica.ro

Fugeà murgul sprintior
Cu aripi de dulce dor,
Și-i duceà numa'ntr'un sbor
Pe malul unui isvor.
Mărioara mi-l opreà
Și pe mal ușor săreà
Și 'n isvor se cufundà
Și voios mi se scăldà.
Apa lin o desmierdà,
Ca pe-o floare-o legănà
Și pe plete-i se jucà
Și cu drag îi aninà
De tot firul câte-o rouă,
Și pe sinu-i câte douĕ.
Iar din apă când saltà
Și la soare s'arĕtà,
Soarele în cale-i stà,
Trupușoru-i sarutà,
Și cea rouă de pe ea
Cu-a lui raze o sorbeà,
Nouraș o prefaceà
Și la ceruri o trăgeà.
Apoi el o 'ncununà,
Ș'astfel dulce-i cuvîntà:
«Alei! dragă Zinișoară,
«Mărioară Florioară!
«Mult ești mândră, iubitoare
«Și de lume uitatoare!
«Dar gândit-ai, n'ai gândit
«Că norocu-i marginit,
«Și că visul fericit
«Are-ades amar sfârșit?
«Și știi, dragă, ori nu știi
«Că la munți și la câmpii
«Florile s'au veștezit,
«De când tu le-ai părăsit?
«Știi că toate, într'un gând,
«S'au întors în cer pe rând,
«Și la Domn s'au jaluit
«Că tu viața le-ai răpit?
«Mărioară, draga mea,
«Facă Domnul ori ce-a vrea!
«Dee-ți bine, dee-ți rĕu...
«Tu asculta dorul teu,
«Căci în viața trecătoare
«Și în lumea peritoare
«O zi dulce de iubire
«E un veac de fericire!»

V

Când norocu-și schimba pasul
N'aduc ani ce-aduce ceasul!...
A treia zi Mărioara
Își tulburà inimioara
Și pe gânduri se puneà
Și 'n tacere lin plângeà.
Ce plângeà și ce jeleà
Cu iubitu-alăturea?
Plângeà cum plâng florile,
Plângeà cum plâng zorile!...
Erà ziua mult senină,
Munții pluteau în lumina,
Văile 'n tăcere lină,
Paserile 'n umbră stà,
Nici sburà, nici nu cântà,
Numai umbra se mișcà,
Cu lumina se luptà
Și 'n păduri se cufundà.
Iar Mărioara 'ncet oftà,
Ș'astfel blând ea cuvîntà:
«Cântă-ți frate, cântecul,
«Să-mi mai dreagă sufletul»...
El de sinu-i o lipeà
S'apoi astfel începeà:
«Frunză verde viorele!
«Scumpe-mi sînt zilele mele
«De când mândra ca o stea,
«S'a ivit în calea mea!
«Dalb luceafĕr aurit,
«Crin ceresc și mult iubit!
«Uită cerul pentru mine,
«Să uit lumea pentru tine!..»

Iată, mĕri, cum cântà,
Mândra cum îl ascultà,
Că din sat se ridică
Glas de mumă plângător,
Bocet lung pătrunzător
Ce prin văi amar sunà
Si 'n văzduh se'mpreunà
Cu alt glas resunător
Glas de clopot jălitor...

Lumea se înfiorà!
Mărioara tremurà,
Împrejuru-i se uità
Si spre munți în vârf cătà.
Când de-odată, vai de ea!
Sus la munte ce vedeà?

www.dacoromanica.ro

Un nor negru ca un zmeu
Ce veneà, veneà, mereu,
Aripi negre întinzând
Si tot cerul cuprinzând.
Mărioara 'ngălbineà,
De ursitu-i se lipeà,
Braţele-şi încoloceà
Si cu groază 'ncet ziceà:
Dragul meu, ursitul meu!
Iata vine, vine-un zmeu
Dela sfîntul Dumnezeu.
Frăţioare, iată-l vine
Dela munte drept la mine
Sa mĕ ia de lângă tine,
Căci de când noi ne-am iubit,
Florile s'au veştezit
Si la Domn s'au jăluit
Ca de tot le-am părăsit!».
Si cum stà, şi cum vorbeà
Lacrimile-o 'mpodobeà.
Însa norul sus vuià
Si pe cer se tot suià,
Tunetul grozav tunà,
Munţi şi văi se resunà,
Fulgerile s'aprindeau,
Ploile potop cădeau.
Iar Marioara, vai de ea!
Ochişori-şi ascundeà,
Caci de-odată negrul zmeu
O cuprinse'n braţul seu
Si cu ea sburând s'a dus
În cei munţi despre apus.
Si curând în urma lor
Se topeà grozavul nor,
Aerul se 'nseninà,
Si cerul se luminà.

VI

Unde-i, unde-i Zinişoara,
Mărioara Florioara,
Vestitoarea zorilor,
Surioara florilor?
În ce ţear'a pribegit
Pe ce ţerm ea s'a oprit?
Mers-a peste nouĕ ţeri.
Nouĕ ţeri şi noue mari?
Ori s'a dus în nalte plaiuri,
Colo sus, pe câmpi de raiuri,
În grădina zinelor,
În locaşul stelelor?...
Nu se ştie, nu se spune
Unde-i gingaşa minune.
Dar pe când e luna plină,
Când e noaptea mult senină,
Se aud în miez de noapte
Despre munţi duioase şoapte
S'un glas blând ca un suspin
Care cântă 'ncet şi lin:

«Frunză verde lăcrimioară,
Vai de biata-mi inimioară!

«Ori ce vînt răcoritor
Îi aprinde foc de dor!

«Bate vîntul printre flori?
«Îi dă dor de la surori.

«Bate vîntu 'n stejerel?
«Îi dă dor de voinicel.

«O, străine, dragul meu,
«Mult amar te jalesc eu!
«Vin', aleargă lângă mine,
«Să mĕ mai iubesc cu tine.

«Neagră e streinătatea!
«Crudă e singurătatea!
«Voinicele, ursiţele,
«Fă pe gândurile mele,

«Că mĕ bate vînt de vara
«Şi-mi însuflă dor de ţeara,

«Şi-mi aduce nencetat
«Dor de visul ce-am visat;
«Dar nu-i foc de dor mai rĕu
«Ca focul de dorul teu!»
. . . . . .

www.dacoromanica.ro

DORUL ROMÂNCEI

De-ar vrea bunul Dumnezeu
Să-mi asculte dorul meu!
De-aş avea un copilaş,
Dragul mamei îngeraş!

Cât e ziuă, cât e noapte,
I-aş şopti cu blânde şoapte.
Cât e noapte, cât e zi,
Tot la sinu-mi l-aş păzi!

L'aşi păzi, l-aşi desmierda,
Mii de sărutări i-aş da,
Şi i-aş zice 'ncetişor:
Nani, nani, puişor!

De-ar fi cerul cu priinţa
Să'mplinească'a mea dorinţă!
De mi-ar da un băieţel,
Dragul mamei voinicel!

N'ar fi prunc mai fericit
Şi pe lume mai iubit!
Alt copil n'ar fi ca el
Mititel şi frumuşel!

Obrăjelu-i ca de spume
N'ar avea seamĕn pe lume!
N'ar fi ochii nimĕrui
Dulci ca ochişorii lui!

Iar eu, mândră măiculiţa,
Pe-ai sĕi ochi, pe-a sa guriţă
Ne'ncetat l-aş săruta,
Saruta şi i-aş cânta,

Şi i-aş face-o descântare
Sa ajung'un viteaz mare,
Un viteaz ce-ar străluci,
Cum n'a fost, nici n'ar mai fi!

Şi l-aş pune sa se culce
Pe-al meu sin, leganat dulce,
Şi i-aşi zice 'ncetişor!
Nani, nani, puişor!

TATARUL

CÂNTEC VECHIU

Măi Tatare, ţine-ţi calul,
Măi Tatare, stringe-i frâul,
Mai Tatare, lasă malul,
Nu cerca a trece rîul,
Că pe crucea sfintei lege!
De voi doi, peste hotare,
Nimic, zeu, nu s'a alege,
Măi Tatare, măi Tatare!

Măi Tatare, da-ne pace,
Măi Tatare, stai, nu trece,
Măi Tatare, nu mĕ face
Să-ţi fărâm capul în zece!
Ca de sus de pe movilă
De-oiu svârli ghioaga cea mare,
Zeu, ţi-oiu plânge chiar de milă,
Măi Tatare, mai Tatare!...

Măi Tatare-unde-ţi e pala?
Măi Tatare-unde-ţi e calul?
Mai Tatare-unde-ţi e fala?..
Nu spusei să nu treci malul?
Nu ştieai tu, mai vecine,
Ce-i Românul în turbare?
Corbii muşc' acum din tine,
Măi Tatare, măi Tatare!

www.dacoromanica.ro

LĂCRIMIOARE

STELUŢA

DEDICAŢIE E. N.

Tu care eşti pierdută în neagra veçinicie,
Stea dulce şi iubită a sufletului meu!
Şi care-odinioară luceai atât de vie,
Pe când eram în lume tu singură şi eu!

O, blândă, mult duioasă şi tainică lumină!
În veci printre steluţe te cată al meu dor,
S'adese ori la tine, când noaptea e senina,
Pe plaiul nemuririi se 'nalţă c'un lung sbor.

Trecut-au ani de lacrimi, şi mulţi vor trece înca
Din oara de urgie în care te-am pierdut!
Şi doru-mi nu s'alină, şi jalea mea adâncă
Ca trista vecinicie e fără de trecut!

Plăceri ale iubirii, placeri încântătoare!
Simţiri! măreţe visuri de falnic viitor!
V'aţi stins într'o clipeala ca stele trecatoare
Ce las' un întuneric adânc în urma lor.

V'aţi stins! şi de atunce în cruda-mi rătacire
N'am altă mângăiere mai vie pe pământ
Decât să 'nalţ la tine duioasa mea gândire,
Steluţă zimbitoare dincolo de mormînt!

Caci mult, ah! mult în viaţă eu te-am iubit pe tine,
O, dulce desmierdare a sufletului meu!
Şi multă fericire ai revĕrsat în mine
Pe când eram în lume tu singură şi eu!

Frumoasă îngerela cu albe aripioare!
Precum un vis de aur în viaţa-mi ai lucit,
Şi 'n ceruri cu grăbire, ca un parfum de floare,
Te-ai dus, lăsându-mi numai un suvenir iubit.

Un suvenir, comoară de visuri fericite,
De scumpe, şi fierbinte, şi dulce sărutări,
De zile luminoase şi îndumnezeite,
De nopţi Veneţiane şi pline de 'ncântări.

www.dacoromanica.ro

Un suvenir poetic, coroana vieţii mele,
Ce mângăie şi 'nvie duioasă-inima mea,
Şi care se uneşte cu harpele din stele
Când mĕ închin la tine, o, dragă, lină stea!

Tu dar ce prin iubire, la al iubirii soare,
Ai deşteptat în mine poetice simţiri,
Primeşte 'n altă lume aceste lăcrimioare,
Ca un resunet dulce de-a noastre dulci iubiri!

---

8 MART

Întinde cu mândrie aripele-ţi uşoare,
O, sufletul meu vesel, o, suflet fericit!
Înalţă-te în ceruri, şi sbori cântând la soare,
Căci şoarele iubirii în cer a resărit
Şi 'n cale-mi s'a oprit!

Veniţi, năluciri scumpe, dorinţi, visuri mareţe,
Ca paseri călatoare la cuibul înflorit.
Veniţi de 'ngânaţi vesel a mele tinereţe,
Căci steaua fericirii în ochi-mi a lucit...
Iubesc şi sînt iubit!

*

Sînt oare fericite, sînt tainice placeri,
Ce 'n cumpăna vieţii platesc ani de dureri!
Atunce falnic omul ridică a sa frunte
Şi 'n ceruri cu mândrie aţintă ochiul sĕu.
Fiinţa lui se 'nalţă ca vulturul de munte,
Iubirea lui îl schimbă şi-l face Dumnezeu!
Atunci mai dulce steaua luceşte 'n miez de noapte,
Şi 'n zori seninul pare mai vesel, mai curat;
Ş'a zilei mii de glasuri, ş'a nopţii mii de şoapte
Îl proclamează 'n fală al lumii împĕrat!

Sînt urme preţioase, sînt scumpe suvenire,
Ce 'n suflet tipărite, ca el au nemurire!
Zădarnic timpul trece c'un sbor neobosit,
În sinul omenirii vĕrsând a iernii ghiaţă;
Lumina lor iubită luceşte lin în viaţă,
Precum un soare dulce în veci neasfiinţit!
Aşa nu te vei stinge din minte-mi nici odată,
O, suvenir puternic de dragoste 'nfocată!
O, timp ferice 'n care minunea ce iubesc
M'a deşteptat în raiuri cu glasu-i îngeresc!

*

www.dacoromanica.ro

Erà blânda oară a blândelor şoapte,
Când nu mai e ziuă, şi nu-i înca noapte.

Pamîntul şi cerul, ca doi frăţiori,
Îşi da sarutare printre stele şi flori,

Şi 'n aer parfumul a florilor dalbe
Pluteà cu lucirea steluţelor albe,

Şi 'n toată natura cuprinsa de dor
Pluteà o şoptire de dulce amor!

Din marginea lumii a nopţii regina
Vĕrsà 'n calea noastră duioasa-i lumina,

Şi in lunca pătrunsa de razele ei
Sburau caii noştri cu aripi de zmei.

Mergeam noi în cale ca umbre tacute,
Pe un covor de frunze, pe cărări pierdute,

Si 'n tăcerea nopţii ce ne 'ncungiurà
Sufletele noastre ca şi noi sburà,

Sburau ca doi îngeri din stele în stele,
Dându-şi sărutare tainic între ele...

De-odată fugarii cu ochii de foc
La capetul luncii s'opriră pe loc.

Iar dulcele înger, patruns de simţire,
Îmi zise atunce cu-o dulce zimbire:

— «Acum este oara când geniul sfînt
«Aude şi vede minuni pe pămînt.

E oara ferice de sfântă uimire
«Ce 'n suflet revarsă fiori de iubire.

«Spune-mi dar acuma, tu ce eşti poet,
«Ce poesii cântă inima-ţi încet?

— «Dacă vrei să aflí taina ce mĕ'ncântă
«Eată poesia ce inima-mi cântă:

*

De este vr'o fiinţă, de este vre un nume
La care să se 'nchine un suflet omenesc
Cu tot ce e mai nobil, mai iubitor pe lume,
Cu tot ce 'n omenire e mai dumnezeesc;

www.dacoromanica.ro

Tu eşti acea fiinţă, tu, gingaşă lumină
Aprinsă 'n a mea cale de însuşi Dumnezeu!
Şi sufletul meu vesel la tine se închină,
O, scumpa mea Elenă! o, drag îngerul meu!

Când soarta vru să intru în raiu de fericire,
Când ochii mei pe tine zimbind te-au întâlnit,
Un fulger, o scântee de vecinică iubire
Din ochii tăi pornită, în sinu-mi a lucit.

Ş'atunci în altă lume am re'nviat de-odată,
Ş'un soare mai fierbinte în ceru-mi s'a aprins,
Ş'o lume fără margini, frumoasă, desfătată,
Ca o câmpie verde sub mine stă întins.

Atunci natura 'ntreagă, zimbindu-mi cu plăcere,
Îşi puse pentru mine coroana sa de flori;
Şi glasul maicei mele, curmând a mea durere,
Veni să mă desmierde din cerul fără nori.

Căci faţa ta iubită mi s'arătă ori unde,
În vis, în flori, în stele, în dulcele senin;
Şi inima-mi cuprinsă de dorul ce pătrunde,
Şopteă cu tine ast-fel prin tainicu-i suspin:

«Ferice de acela a căruia privire,
«Trezind în al tău suflet un fraged, dulce dor,
«Ar face ca să nască pe gură-ţi o zimbire
«Ca zori misterioase de vesel viitor!

«Ferice care, vrednic de-o soartă neaşteptată,
«Ar face pentru dînsul, în ceas dumnezeesc,
«A ta inimă scumpă de dragoste se bată
«Şi glasu-ţi cu 'nfocare să-i zică: «te iubesc!

1845. — Blânzi.

LACRIMIOARE

Multe flori lucesc în lume,
Multe flori mirositoare!
Dar ca voi, mici lăcrimioare,
N'are 'n lume nici o floare
Miros dulce, dulce nume!

Voi sînteţi lacrimi de îngeri
Pe pămînt din cer picate,
Când, prin stele legănate,
A lor suflete curate
Sbor vărsând duioase plângeri.

Fragede sînteţi şi albe
Ca iubita vieţii mele!
Cu voi, scumpe strugurele,
Albe mărgăritărele,
Primăvara-şi face salbe.

Dar de-odată vîntul rece
Fără vreme vă coseşte!
Ast-fel soarta crunt răpeşte
Tot ce 'n lume ne zimbeşte....
Floarea piere, viaţa trece!

www.dacoromanica.ro

DULCE ÎNGER...

Dulce înger de blândeţe,
Tu ce 'n cale vesel sbori,
Pe-ale mele tinereţe
Aruncând frumoase flori!
Mergi, sub alba-ţi aripioară
Să fereşti de soartă rea
Pe-a ta dulce sorioară,
Pe Niniţa, draga mea!

Mergi să furi de printre stele
Un luceafĕr luminos,
Şi pe fruntea scumpei mele
Să-l anini, cântând voios.
Mergi de 'ntinde verzi covoare
Sub piciorul ei de crin.
Schimbă dorul meu în floare
Si-l depune pe-al ei sin.

Mergi, pe-aripe-ţi să se culce,
Adormind încetişor,
Şi îngân'ăl ei somn dulce
Cu dulci visuri de amor!
Iar cu dînsa când prin lume
Vei sbura, înger iubit,
Ah! şopteşte-i al meu nume,
Spune-i dorul meu cumplit!

Iulie, 1846.—Brusa.

VEZI TU VULTURUL...

Vezi tu vulturul falnic, o, scumpa mea iubită,
Cum saltă, se ridică şi sboară către nori?
Aşa sufletu-mi vesel în faţa ta slăvită
Se 'nalţă către ceruri, plutind în dulci fiori.

Vezi printr'a nopţii stele ce rază luminoasă
Revarsă 'n a sa cale luceafĕrul ceresc?
Aşa când vii, iubito, cu inima voioasă,
De gingaşă simţire aşa ochi-mi lucesc!

Auzi tu glasul tainic ce cântă 'n miez de noapte
Şi prin văzduh pluteşte cu-a florilor miros?
Aşa resună 'n mine melodioase şoapte
Când sufletu-mi te simte, îngerul meu frumos!

Căci vulturului cerul a dat aripi să sboare,
Şi stelelor lumină, şi nopţilor suspin,
Iar ţie ţi-a dat farmec, plăceri încântătoare,
Şi mie mi-a dat suflet ca ţie să-l închin!

1845.—Blânzi.

---

www.dacoromanica.ro

O NOAPTE LA ȚEARA

Am o inimă în lume
Care știu că mă iubește
Conachi.

Frumoasă e câmpia cu dulcea-i liniștire
Pentru acel ce fuge de-a lumii amăgire,
Pentru acel ce cată un traiu neînsemnat!
Plăcut, placut e ceasul de griji nentunecat,
Și dulce este viața ce curge lin, departe
De-al omenirii sgomot, de-a ei fumuri deșarte!

Când inima hrănește o tainica dorința,
Când omul simte 'n sinu-i o crudă suferință,
O jale fară margini, un dor fară hotar;
Când zimbetu-i ascunde ades suspin amar
Și mintea-i se desteaptă din vis de fericire,
Pierzând ori ce credință, ori care nalucire.

Ferice de acela ce 'n tulburare-i poate
Pe-un cal să se arunce și prin vazduh se 'noate,
Păsind peste-orizonuri, sburând peste câmpii;
Ferice, care poate, departe de cei vii,
Să uite-a sa ființă, să piard'ori ce simțire,
Să nu mai facă parte din trista omenire!

*

Erà o noapte lina, o mult frumoasa noapte,
Ce revĕrsà în lume armonioase șoapte
Și multe glasuri blânde în inimi deșteptà:
O noapte de acelĕ ce nu le poți uita,
Care aprind în suflet scântee de iubire
Și pun pe frunte raze de îndumnezeire.

Eram... par'că sînt încă!... la orele acele
Când ochiul ratăcește primblându-se prin stele
Și 'n toată steaua vede un chip gingaș, slăvit;
Atunci când visul sboara pe țerm nemarginit,
Când dorul trist unește a lui duioase plângeri
Cu sfînta armonie a cetelor de îngeri.

Ca lampa aninată la poarta de vecie
Domneà în dulcea taină a umbrelor făclie,
Versând văpaie lină ce lumea copĕreà.
Lumină mângaioasă! în ceruri ea părea
Menită ca să ducă pe căi necunoscute
Dorințele-omenirii în lung deșert pierdute!

*

www.dacoromanica.ro

De-odat'un glas de înger, o sfîntă armonie,
Plutind ușor în aer ca vîntul ce adie,
Se coborî prin stele din leagănul ceresc.
Duios erà și gingaș acordul îngeresc,
Căci inimele noastre săltară mai fierbinte
La dulcele său cântec, l'aceste-a lui cuvinte:

«Ferice de acela ce cu-o simțire vie
«Slăvește armonia și nalta poesie
«Ca desmierdări plăcute de glas prietenesc;
«El poartă pe-a sa frunte un semn dumnezeesc,
«Și geniul său gustă plăceri încântătoare,
«Sburând la nemurire ca vulturul în soare;

«Dar mai ferice încă ființa de iubire
«Ce simte cu 'nfocare a dragostii pornire
«Și nencetat e gata cu drag a se jertfi!
«Căci dulce-i pentru altul și 'n altul a trăi,
«Si dulce-i de a zice, când inima jalește:
Am o ființă 'n lume ce știu că mĕ iubește!»

Mânjina.—Mart 1845.

DESPARȚIREA

Te duci, iubită scumpa, în țermuri departate,
Lasând frumoasa țeară, surori, prieteni, frate,
Lasând în al meu suflet un mult amar suspin!
In ora de pornire cu toții împreuna
Doresc l'a tale pasuri calătorie buna
Pe-o calé înflorită și sub un cer senin.

Mergi dar fără mâhnire, te du și fii voioasă,
Caci îngerul iubirii și inima-mi duioasa
Te vor urma ori unde cu tainicul lor sbor;
Si cât vei fi departe, ca mine te gândește,
Ca tu ești a mea viață, că soarta ne iubește,
Că cerul ne păstrează ferice viitor.

Gândește ca în lume nimic nu e mai mare,
Mai gingaș, mai puternic, mai sfînt, mai cu 'nfocare,
Decât simțirea vie ce tu mi-ai însuflat.
Ca ori ce fericire, că ori ce dulce bine
Din ochíi tĕi de rază, îmi vine dela tine,
Precum lumina vine din cerul înălțat.

www.dacoromanica.ro

Ori unde tu vei merge, iubită, ți-ad'aminte
De-a noastre oare pline de dragoste fierbinte,
Comori nepreţuite de scumpe desmierdări;
De-acele vremi în care a noastră fericire
Schimbă întreaga lume în leagăn de iubire
Și vremea trecatoare în lanț de sărutări!

Mergi, dragă, plutind vesel ca paserea ușoară
Ce 'n faptul dimineții din cuib la ceruri sboară,
Lovind a sa aripă de rouă și de flori,
Căci sufletu-mi în taină șoptind inimei tale,
Va depărta de tine ori ce gânduri de jale,
Va alunga din ochi-ți ori care negri nori.

Și când va fi lumină, și când în miez de noapte
Vei asculta cu lacrimi a îngerilor șoapte,
Zi, draga mea, atunce, precum oiu zice eu:
«Nu e ființă 'n lume ca mine de iubită!
«Amorul mĕ 'ncununĕ cu-o rază strălucită,
«Veneția m'așteaptă, zimbind la visul meu!»

Iași.—Maiu 1846.

AȘTEPTAREA

Pe malul mării de spume-albită
Ce 'nalță gemet îngrozitor,
Ca pe un înger te-aștept, iubită,
Cuprins de jale, muncit de dor.

Fugând de lume, gândind la tine,
În lume singur trec pe pămînt,
Ș'a mele lacrimi, dorinți, suspine,
Cu glasul mării se pierd în vînt.

Vecinic s'afundă a mea privire
În orizontul întunecit,
Dar nici o rază de fericire
În ochi-mi încă nu a lucit!

Vecinic în noapte tristă, adâncă,
Ascult a vremii pas necurmat,
Dar de plăcere nici un ceas încă
Pentru-al meu suflet nu a sunat!

Nimic în lume nu mĕ încântă,
Nu varsă 'n pieptu-mi dulce fior.
Frunza șoptește, paserea cântă,
Inima-mi plânge la glasul lor.

www.dacoromanica.ro

Stau ca o piatră în nemişcare,
Pierdut pe gânduri, adese ori.
Privesc la ceruri, privesc la mare...
Pe mare valuri! în ceruri nori!

Ah! vină, dragă steluţă lină,
De străluceşte pe sinul meu;
Alungă noaptea cu-a ta lumină,
Stinge c'un zimbet amarul greu.

Destule zile de despărţire!
Destule lacrimi, destul amar!
Vină de pune cu-a ta iubire
Durerii crude vecinic hotar.

Te-aştept, iubito, în a ta cale,
Precum aşteaptă robul măhnit
Să bată oara scăpării sale,
Să-şi simtă trupul din lanţ ieşit.

Te-aştept, iubito, precum aşteaptă
Pe-a dimineţii zimbet voios
Sermanul bolnav ce se deşteaptă
În sinul nopţii întunecos.

Ah! l'a mea jale, l'a mea chiemare
Dac'al tĕu suflet e simţitor,
Vin' să-ţi dau numai o sărutare
Ş'apoi din lume vesel să sbor!

Triest. Sept. 1846.

DE CREZI ÎN POESIE...

De crezi în poesie,
In sfînta armonie
Din boltele cereşti,
Când noaptea 'nseninată
Luceşte 'ncoronată
De stele ce iubeşti;

De crezi în tinereţă,
In gingaşa frumseţă
Ce-aprinde dulce dor,
Si 'n tainica uimire
Ce 'nsufl'a ta privire,
O, scumpul meu odor!

De crezi în al tĕu frate,
În suflete curate,
În cer, în Dumnezeu...
Precum eu cred în tine
Ca în cerescul bine,
Crede 'n amorul meu!

1845.—Blânzi.

www.dacoromanica.ro

PESCARUL BOSFORULUI

De-ar vrea înaltul Prooroc,
Mahomed strălucit,
Să-mi fie ziua cu noroc
Şi dorul împlinit!
De-aş prinde-acum în mreaja mea
Pe-al mării împărat,
Ce poartă 'n frunte-o mare stea,
Un talisman bogat.

Eu care sînt un biet pescar
Purtat din val în val,
Eu care dorm la Iuschiudar,
În iarba de pe mal,
Eu, Abdulah, cel mai voinic,
Vâslaş de pe Bosfor,
Ce n'am decât un biet caic
Ş'un suflet plin de dor!

Allah! atunci ori ce-am dorit,
Allah! ori ce-aş vrea eu,
Dela apus la resărit
Ar fi îndat'al meu:
Caftane, şaluri de Caşmir
Cu late, scumpe flori,
Iuţi armăsari dela Misir
Ca vîntul de uşori.

Ş'un lung caic de abanos
În aur prelucrat,
Cu imnuri din Coran frumos
Pe margine săpat,
Şi treizeci de vâslaşi Osmani
Ce vesel ar sbura
Mai răpezi decât Elcovani
Pe 'ntinsa Marmara.

Dar n'aş vrea nici stofe cu fir
Şi cu mărgăritar,
Nici largi caftane de Vizir,
Nici falnic armăsar,
N'aş vrea nici săbii de Taban
Deprinse la omor,
Nici lung covor de Ispahan
Ce saltă sub picior.

Allah! mĕ jur că, de-aş avea
Al mării talisman,
N'aş vrea să fiu Vizir, n'aş vrea
Nici Padişah-Sultan.
N'aş vrea comori, n'aş vrea să am
Nici chioşcuri, nici saraiu,
Nici să desmierd în Bairam
Huriile din raiu.

Ci 'n mreajă dulce prefăcând
Duioasă-inima mea,
M'aş duce 'ncet şi tremurând
Să prind norocu 'n ea,
Sa prind copila lui Topal,
Frumoasa Biulbiuli,
Ce cântă noaptea lin pe mal,
Pe mal la Kandili!

Constantinopoli.—Iunie 1845.

CÂNTEC DE FERICIRE

Gândul meu la tine sboară
Ca o pasere uşoara
Către cuibul înverzit,
Şi la sinul tĕu pătrunde
Ca un flutur ce s'ascunde
Într'un leagăn înflorit.

Dorul meu în a ta cale,
Urmând pasurile tale,
Te desmiardă nencetat,
Şi pe dulcea ta guriţă,
Dragă, draga mea Niniţă,
Fura-un dulce sărutat.

www.dacoromanica.ro

Ochii mei, ce 'n veci la tine
Aţintesc a lor lumine,
Înotând în tainic foc,
Vĕd lucind pe-a ta zimbire
Îngerească ta simţire,
Îngerescul meu noroc.

Tot ce 'n lume-i drag şi place,
Tot ce 'nalţă şi preface
Pe un om în Dumnezeu,
Mi le-ai dat cu-a ta iubire,
O, frumoasă nălucire!
Scumpa mea! îngerul meu!

De-acum vie cruda moarte!
Sufle vîntul relei soarte
Pe pămîntul îngrozit!
Eu aştept cu nepĕsare
A furtunelor suflare,
Căci iubesc şi sînt iubit!

Sufletu-mi e o grădină
Unde'n gingaşă lumină
Cânt'o pasere din raiu.
Viaţa mea de veselie
Trece lin în vecinicie
Ca o dulce zi din Maiu!

Căci amorul e un soare,
Ş'a mea inimă o floare,
Ş'a mea viaţă-un dulce vis.
Căci iubita mea Niniţă
Cu-o zimbire, cu-o guriţă,
Mie cerul mi-a deschis!

Constantinopoli. August, 1846.

VENEŢIA

11 Septembrie 1846

I

Când ochii mei înnoată în gingaşa lumină
Ce tainic isvoreşte din ochii tĕi frumoşi,
Atunci ori ce durere în sinul meu s'alină
Ca marea tulburată ce-adoarme şi suspină
Sub ale nopţii blânde luceferi mângăioşi;

Căci ziditorul lumii, în dulcea lor privire
Vĕrsând văpaie lină şi farmec de slăvit,
Le-a dat a sa putere ş'a sa Dumnezeire,
Ca să-mi arete 'n lume un drum de fericire,
O cale luminoasă sub cerul înnegrit!

II

Când fruntea mea în pace cu drag e legănată
Pe sinul tĕu ce saltă aprins de dulce dor,
Fiinţa mea ferice, de visuri desmierdată,
În lumi necunoscute se simte înălţată
Ş'urmeaz'a ta fiinţă în tainicul ei sbor;

www.dacoromanica.ro

Căci sinul tĕu în care domneşte-a ta iubire
Precum o lampă sfîntă ce arde 'ntr'un altar,
Frumos ca şi altarul uimeşte-a mea simţire,
Trezind în al meu suflet ori care nălucire,
Ştergând din a mea minte ori care gând amar!

III

Când vesela, fierbinte, guriţa-ţi zimbitoare
Mĕ 'ncântă, mĕ îmbată cu-a sale sărutări,
În inima-mi atunce s'aprinde-un dulce soare,
Şi viaţa-mi, ca albina lipită de o floare,
Se leagănă în raiuri pe-a tale desmierdări.

Căci îngerul iubirii, al cărui glas pătrunde
Şi care lângă tine din ceruri a sburat,
A strîns pe-a ta guriţă aripele-i rotunde
Ş'acum, ca într'un leagăn, în ele se ascunde
Cu lira sa duioasă ce cântă nencetat.

IV

Când noaptea în tacere, la ora ce s'adună
A dogilor vechi umbre pe maluri şovăind,
Gondola, leagăn dulce, ne primblă împreuna
Pe luciul lin al mării în care alba luna
Cu stelele voioase se scalda stralucind.

Atunci, din umbra deasa ce doarme 'ntre canaluri,
Din lampele aprinse în boltele cereşti,
Din turnuri, din palaturi ce triste zac pe maluri,
O tainic'armonie pluteşte peste valuri,
Şoptind inimei noastre cuvinte îngereşti:

V

«Iubiţi, iubiţi! ne zice Veneţia cernita,
«Iubiţi! amorul vostru puternic e şi sfînt!
«Iubiţi! şi calea voastra va fi tot înflorita,
«Şi 'n sinul nălucirii, păreche fericită,
«Cu-o lungă sărutare veţi trece pe pamînt;

«Caci vremea ce restoarna cu coasa-i nempăcata
«A falei omenirii vechi marturi şi măreţi,
«Nu poate-avea putere de-a stinge nici odată
«Acea scântee vie de dragoste 'nfocată
«Ce luminează calea frumoasei tinereţi!»

Palatul Benzonus. Veneţia.

www.dacoromanica.ro

O SEARA LA LIDO

Ridică vĕlul negru ce-acopere-a ta fața,
Veneție cernită, Veneție măreață!
Și cu-o zimbire dulce fii martur fericit
L'a noastră veselie ș'amor nemărginit!

În vremile trecute a libertății tale,
In timpurile-acele de glorii triumfale,
Când nobil rezemată pe falnicul tĕu leu,
Vedeai Adriatica săltând la glasul tĕu,

Gondole negre multe se departau de maluri
Și lunecau în taină pe negrele-ți canaluri,
Purtând comori ascunse de gingașe simțiri,
Împărechiete inimi pierdute 'n fericiri.

Dar spune-mi tu, vĕzut-aĭ în gondolă vr'odata
Ființă mai frumoasă, mai dulce desmierdată,
Un înger de iubire cu suflet mai ceresc
Decât minunea scumpă pe care eu slăvesc?

O, gondolă iubită, noi lumii dăm uitare!
Sbori vesel, sbori în pace purtându-ne pe mare,
Și leagănă'n tăcere, sub cerul aurit,
Amorul nostru mare ca cerul nesfârșit.

Și tu, o, vis ferice a tinereții mele!
De-ar fi 'n a mea putință să fac precum doresc,
Aș pune pe-a ta frunte un diadem de stele,
Aș pune sub picioare-ți un tron dumnezeesc!

Caci te iubesc, Elenă, cu-o tainică uimire,
Cu focul tinereții, cu dor nemărginit,
Cu lacrimi și credință, cu dulce fericire
Cu tot ce este 'n mine putere de iubit!

În dragostea cerească visând cerescul bine,
La tine al meu suflet înalța sborul seu.
Tot ce-i mai sfint pe lume eu îl slăvesc în tine,
Tu ești lumina, viața și Dumnezeul meu!

În tine cred, Elenă, precum credeam odată
În glasul maicei mele, în sfîntul ei amor;
Precum în soare crede natura 'ntunecată,
Precum un geniu falnic în falnic viitor.

www.dacoromanica.ro

Tu porţi un nume dulce şi scump inimei mele,
Un nume ce-mi inspiră un cult dumnezeesc,
Şi care mĕ încântă ca harpele din stele,
Şi care îmi şopteşte de maica ce jălesc.

Iubirea ta-mi insuflă un dor de nemurire!
Iubirea mea mĕ 'nalţă la tronul îngeresc!
Şi 'n leagăn de gondolă, în vecinică iubire,
Cât lumea lângă tine aş vrea ca să trăesc!

Veneţia. — Oct. 1846.

BIONDINETA

Intr'o seară pe Piaţetă,
Mocenigo cel frumos:
«Biondinetă, Biondinetă!
— Zise 'n calea mea voios —
«Ştii tu, dragă Veneţiană,
«Că Madona ta ţi-a dat
«Mâne mici de patriciană
«Şi ochi mari de sărutat?

«Ştii tu iar că mie-mi pare,
«*Cospeto!* mare pĕcat
«Să porţi apă de vînzare
«Pe-al teu umĕr delicat?
«Vin' cu mine, dragă, vina.
«Eu voesc să te deprinzi
«A domni ca o regină
«În palaturi de oglinzi.»

Într'o zi, lângă fântână,
Tiţiano-mi zise 'ncet:
«Nu e 'n stare nici o mână
«Ca să cerce-al teu portret,
«Dar mĕ jur pe mândrul soare!
«Dac'ai vrea pe loc a sta,
«Să te fac nemuritoare,
«Cercând numai umbra ta.

Azi prin neguri, dimineaţă,
Noul Doge mĕ zări
Şi pe-a lui San-Marco piaţă
Din palat se coborî:
«Veneţiană tinerică,
«Biondineto! — dise el —
«Mâni în mare-Adriatică
«Am s'arunc acest inel.

«Mâni în purpură şi 'n aur
«Am să fiu încoronat,
«Şi pe vechiul Bucentaur
«Prin Veneţia purtat.
«Zi că vrei a-mi fi soţie,
«Şi eu jur pe sfîntul Marc
«Să-ţi închin, Biondină, ţie
«Toată fala de monarc.»

Dar Biondina cea cuminte,
Drumul răpede urmând,
La tustrei, cu dulci cuvinte,
Le respunse-aşa, rîzând:
«Nu-i oglindă mai curată,
«Nu-i potret mai îngeresc
«Decât cel ce mi s'arată
«În fântână când privesc.

«Nu sînt semne de mărire,
«Nici inele de rubin,
«Cu mai dulce strălucire
Decât ochii lui Tonin.
«Ca gondola-i din Piaţetă
«Nu e tron mai de dorit,
«Când pe draga-i Biondinetă
«El o primblă fericit!»

Veneţia. — Oct. 1846.

www.dacoromanica.ro

GONDOLETA

Cu Ninița 'n gondoletă
Când mĕ primblu 'neetișor,
Trecătorul din Piațetă
Ne privește-oftând de dor.
Atunci cerul se 'nsenină,
Lucind vesel amândoi,
Ș'Adriatica s'alină,
Se alină pentru noi.

În lagună de ne place
A pluti pe-a mării val,
Pentru noi Siroco tace
Pe-a lui Lido verde mal.
Și sub lunga sa lopată
Gondoleta saltă lin
Cu Ninița legănată,
Legănată pe-al meu sin.

Mână vesel, lopătare,
Dela Lido la San-Marc,
Ia de-alung canalul mare
Ce-se 'ndoae ca un arc.
Mergi cât draga mea Niniță,
Stând la pieptu-mi înfocat,
Mi-a da dulcea sa guriță.
Mi-a da dulce sărutat.

Cât va fi în ceruri lună,
Cât va fi senin pe cer,
La Giudeca spre lagună
Sbori, voinice gondolier.
Du-ne, Toni,'n liniștire
Păn' ce, stând gondola ta,
Viața noastră de iubire
Cu iubire va 'nceta!

Veneția. — Octomvrie 1846.

BARCAROLĂ VENEȚIANA

Pe marea liná
Care suspină
Stelele toate plutesc ușor.
De ce, drăguță,
A mea steluță,
Lipsești tu numai din horul lor?

Dintre canaluri,
Și de pe maluri
Se 'nalță-un cântec melodios.
De ce, Niniță,
A ta guriță
Nu se aude cântând voios?

Tainica noapte
Cu blânde șoapte
Te chiamă, dragă, s'o încununi.
Gondola geme,
Căci multă vreme
N'a fost cu tine printre laguni.

Ah! te coboară
Vesel, ușoară,
Dintr'al tĕu negru palat regesc.
Vin' de zimbește,
De strălucește
Ca un luceafĕr dumnezeesc.

Cu blânda-i față
Plutind prin ceață,
Luna din valuri se 'nalță 'n cer.
Ah! vină, vina,
Scumpă lumină,
Să mângăi dulce pe gondolier.

Eu în gondolă
Cu-o barcarolă
Visul tĕu gingaș voiu îngâna,
Și noaptea 'ntreagă,
Niniță dragă,
Încet pe mare te-oiu legăna!

Sept. 1846. — Veneția.

www.dacoromanica.ro

VISURILE

Scumpa, albă lăcrimioară!
Vezi tu roua de pe flori
Cum luceşte şʼapoi sboara
De se schimbă ʼn negri nori?

Astfel gingaşa lucire
Din ochi dulci, veselitori,
Trist în lacrimi de mâhnire
Se preface-adese ori!

Câte inimi înflorite
La lumină vesel sbor,
Şi de-odată veştezite
Fără vreme cad şi mor!

Câte visuri de iubire,
Dulci a inimei comori,
Trec, se sting ca nălucire
Şi ca fulgeri trecatori!

Asta-i legea crudei soarte,
Lege fărʼ de mângăieri!
Azi e viaţă, mâni e moarte,
Azi plăcere, mâni dureri!...

Fericit care ʼmplineşte
Visul său pe-acest pământ!
Fericit care iubeşte
Pânʼ a nu cădea ʼn mormînt!

Căci iubirea din junie
Schimbă lumea ʼn vesel raiu,
Şi cu sufletul renvie
În cerescul dulce plaiu!

Fevruar, 1874.—Villa Delfina. Palermo.

ADIO

De-aş trai cât lumea ʼntreagă,
Gândul meu la tine, dragă,
Vecinic, vecinic va sbura,
Şʼori ce e mai sfînt în mine,
Dulce înger! pentru tine,
Pentru tine-l voiu păstra.

Cea mai blândʼa mea gândire,
Cea mai gingaşă simţire,
Cel mai falnic dor al meu;
Ţie numai, numai ţie
Le închin pentru vecie
Ca la însuşi Dumnezeu!

Tu, fiinţa de slăvire,
Cʼun cuvînt, cu o zimbire,
Cu un dulce sărutat,
Mi-ai dat suflet, mi-ai dat viaţa,
Şi a raiului dulceaţă
Tu în sinu-mi ai versat!

Tu mi-ai dat cu-a ta iubire
Acea naltă fericire,
Acel simţ dumnezeesc,
Ce puternic ne supune
Şi neʼnalţa de ne pune
Sus pe tronul îngeresc!

Tu, Eleno!... dar, vai mie!
Într'o noapte de urgie
Cerul crud ne-a despărţit!
Tu te-ai dus, te-ai dus, iubită...
Fericirea-mi nesfârşită
Într'o clipă sʼa sfârşit!

Aşa-i soarta! aşa ʼn lume
Tot ce poartă-un dulce nume,
Tot ce-i falnic şi frumos,
Curând trece, curând moare,
Ca un cântec, ca o floare,
Ca un fulger luminos!

www.dacoromanica.ro

Steaua vine, steaua piere!
Astfel dulcea-mi mângăiere
A perit de pe pământ;
A perit, s'a dus cu tine
În locașul de lumine...
Și eu plâng pe-al teu mormînt!

Singur, singur cu-a mea jale
Ratăcit pe-a vieții cale
Ca un orb nenorocit,
Viața-mi scade, jalea-mi crește,
Ș'al meu dor în veci s'oprește
Pe mormîntul tĕu iubit!

Adio! pe-aceste maluri
De-ale Bosforului valuri
Ingânate lin, ușor,
Te las, înger de iubire!
Cu a vieți-mi fericire,
Cu-al meu suflet plin de dor.

Constantinopoli. Maiu 1846.

CANȚONETA NAPOLITANA

Când vîntul se scoala
Turbat și rescoală
Al mărilor val,
Pescarul s'oprește
La valuri privește
Și cântă pe mal.

Ca dînsul de rele,
De viscole grele,
Departe să fim.
L'a mării talazuri,
L'a vieții necazuri,
Ca el să privim.

Junia ne 'nvața
Să trecem în viață
Ca paserea 'n sbor,
Cu fruntea 'n lumină,
Cu inima plină
De dulce amor.

Deci fie pe mare
Furtună, turbare,
Și 'n viață amar,
Noi, veseli pe maluri,
Să rîdem de valuri
Ca bietul pescar!

Ianuarie, 1847. Napoli.

URSITA MEA

Într'un castel, departe,
Din ceruri avui parte
Să ved un îngerel.

Mult trist erà castelul,
Mult vesel îngerelul,
Mult gingaș, tinerel!

Aveà cerești blândețe,
Pe frunte-i dulci albețe,
In ochi-i dulce foc,

Ș'o tainica zimbire,
Ș'un suflet cu iubire,
Ș'o soartă cu noroc.

Eram eu înca june...
Acea scumpă minune
Erà ursita mea!

Așa avui eu parte
Într'un castel departe,
A mĕ 'ntâlni cu ea.

www.dacoromanica.ro

Într'un palat, pe mare,
Într'un oraș ce pare
Din valuri resărit,

Departe de-a mea țeară,
În urmă vĕzui iară
Ursita ce-am iubit.

Ș'acolo, fără frică,
Pe mare-Adriatică
Gondola ne-a plimbat.

Și 'n leagăn de iubire,
Pierdut în fericire,
Tot sufletul i-am dat!

Pe soare și pe lună
Cu mine împreună
A fost ursita mea...

Așa avui eu parte
Într'un palat departe.
A mĕ iubi cu ea!

Iubitu-ne-am în lume,
Plutind pe-a mării spume,
Călcând pe verde plaiu,

Și, lumii dând uitare,
Cu-o lungă sărutare
Trecut-am lin prin raiu.

Dar într'o noapte lină
O palidă lumină
Se stinse în eter,

Și îngeru-mi cu jale,
Șburând pe-a stelei cale
Se 'ntoarse iar în cer.

Eram atunci pe mare...
În dulcea-i legănare
Muri ursita mea!

Așa avui eu parte
A sta în veci departe
Ș'a plânge după ea!

1859. — Malta.

LA VENEȚIA MULT DUIOASA

La Veneția mult duioasă
Duios sboară gândul meu,
Când, în noaptea 'ntunecoasă,
Pe simțirea-mi dureroasă
Se abate dorul greu.

Astfel paserea rănită
De un șearpe otravit
Sboară, sboară obosită
Și s'abate amorțită
Lângă cuibu-i înflorit.

O, Veneție mult măreață!
Cine a putut gusta
A iubirilor dulceață
În poetica ta viață,
Vecinic nu te va uita!

Te iubesc în a ta jale,
În veșmîntul tĕu cernit,
Și 'n gondolele tale
Ce se pierd printre canale
Ca un vis neisprăvit.

Te iubesc cu dor fierbinte
In frumosul tĕu trecut,
Și 'n aducerea aminte
Ale dragostelor sfinte
Ș'a ființei ce-am perdut!

www.dacoromanica.ro

PE MARE

Ah! viața pentru mine,
Scump înger, fără tine
Nu are nici un bine,
Nu are nici un dar.
In cer fie lumină,
Sau nori, sau noapte lină,
Sufletul meu suspină,
Suspină cu amar!

Ori care nălucire
L'a omului simțire
Aduce 'nsuflețire
Cu glasu-i încântat,
Se pierde 'n neagra ceață
Ce 'ntunec'a mea viață,
Și glasu-i se înghiață
De mine depărtat.

Acum cerul zimbește,
Natura 'ntinerește
Și tot care trăește
Se simte fericit;
Dar mie ceru-mi pare
Cuprins de 'ntunecare;
Vĕd lumea 'n întristare
Ca sufletu-mi cernit!

Zadarnic cat plăcere,
Zadarnic mângaiere,
S'alin a mea durere,
Sa curm al meu suspin.
Trecuta fericire
Isvor e de jalire,
Și dulcea-i suvenire
Hrănește jalea 'n sin!

O valuri mari de spume!
Purtați-me prin lume
Ca frunza fără nume
Ce o plutiți ușor,
Și m'aruncați din mare
Pierdut, fără suflare,
Pe malul cu uitare
Adâncului Bosfor!

Pe Marea-Neagră. Maiu, 1847.

www.dacoromanica.ro

SUVENIRE

PE MALUL MĂRII

In ceasul trist de noapte, când apriga furtună
Pe marea tulburată, săltând din val în val,
Se 'nalţă, se lăţeşte şi vâjâe şi tună,
Sdrobindu-se de mal;

Atunci când spaima crudă fiori suflă prin lume,
Când tunetul se poartă vuind din loc în loc,
Când marea frămîntată s'acopere de spume
Şi norii ca talazuri arunc spume de foc;

Îmi place a sta singur pe-o stâncă derâmată,
S'aud pe maluri vîntul cu groază şuerând,
Să văd pe 'ntinsul negru furtuna 'ntărâtată
Şi cerul fulgerând.

Căci inima mea astfel de jale e muncită
Şi plânge cu durere, la tine când gândesc,
O, maică, înger dulce! o, maica mea iubită!
Tu ce-ai sburat din braţe-mi în leagănul ceresc!

Pierdut în întunerec sub cerul fără stele,
Lipsit de-a ta fiinţă ce zace în mormînt,
Eu văd în nori, în valuri, icoana vieţii mele,
Şi gem cu-al nopţii vînt!

Ah! mult amar e ceasul când dorul se jăleşte,
Cătând în vremi trecute un suvenir slăvit,
Se 'mpiedecă în sboru-i şi cade, se loveşte
De pieatra mormîntală a celor ce-am iubit!

*

Cu-a sale pânzi umflate o mică luntrişoară
Pe luciul viu al mării de vînt se îngână,
Şi sub un cer albastru, ca lebăda uşoară,
Azi lin se legănă.

www.dacoromanica.ro

Dar vîntul crunt de-odată, suflând cu vijelie,
Schimbă a mării față în munți îngrozitori;
Ș'acum sermana luntre pe 'ntinderea pustie
Sdrobită se zărește la fulgeri trecători!

Insula Prinkipo. — August, 1846.

MAIORULUI IANCU BRAN

Mergi să-ți iei dreapta resplata dela dreptul Ziditor,
Tu ce lași în urmă jale, vrednicule muritor!
Om de bine, de credința, ce Moldova ți-ai iubit
Și 'ntr'acest veac plin de rele fapta bună ai slăvit.

Ai tăi vechi și dragi tovarești, capul, armele plecând,
La lacașul tău de moarte te duc jalnic suspinând,
Glasul clopetelor sună ceasul teu de vecinicie,
Și vazduhul le respunde prin o tristă armonie.

Trupul tău ce-a fost țerâna în țerână s'a preface,
Iară sufletul tău vesel sus în veci va gusta pace,
Căci în viață când, ca tine, omul binele slăvește,
Domnul sfînt cu-a sa 'ndurare după moarte-l miluește!

1846. — Iași.

DESROBIREA ȚIGANILOR

Te slăvesc, o, zi ferice sfîntă zi de libertate,
Tu a cărei mândră rază sufletul român străbate!
Te slăvesc, o, zi măreață pentru patria-mi iubită,
Tu ce-arăți ochilor noștri Omenirea desrobită!

Veacuri multe de durère au trecut cu vijelie,
Sub asprime plecând capul unui neam în osândire!
Dar Românul cu-a sa mână rumpe lanțul de robie,
Și Țiganul, liber astăzi, se deșteaptă 'n fericire

Azi e soarele mai falnic! lumea azi e mai voioasă!
Azi în piept inima-mi crește! azi e viața mai frumoasa,
Căci la glasul libertății văd Moldova deșteptată
Și la glasul Omenirii o simțesc înduioșată.

Fală 'n lume și mărire pentru tine 'n veci să fie,
O, Moldovo, țeară mândră! tu ce dai sfînta dreptate!
Brațul tău ce sfarmă astăzi un jug aspru de robie,
Ție însăți pregătește viitor de libertate!

Iași. 31 Ianuarie 1844.

www.dacoromanica.ro

PASERICA

Albă păserică!
Ce stai singurică
Lângă cuibul teu?
Nu-i ziua senină,
Sau nu curge lină
Apa la părĕu?

De ce plângî cu jale?
Vezi sorile tale
Cum se veselesc.
Prin luncile-umbroase
Vezi cât de voioase
Sbor şi ciripesc!

Ce durere, spune,
Ce dor greu supune
Inimioară ta,
De stai singurică,
Dragă păserică,
Şi nu poţi cânta?

Frate, 'n departare
O pajură mare
Se 'nalţă mereu.
Ghiara-i se lungeşte,
Ochiu-i se ţinteşte
Tot spre cuibul meu.

Apa-i lină, frate,
Frunza lin se bate
În codru 'nflorit.
Dar cuibu-mi jos cade,
Că de mult îl roade
Un şerpe cumplit!

1843. Iaşi.

ODĂ CĂTRA BAHLUIU

Adese ori departe de-a lumii triste valuri
Cu pasuri regulate eu mesur al tĕu pod,
Bahluiu, locaş de broaşte, rîu tainic fără maluri,
Ce dormi, chiar ca un paşa, pe patul tĕu de glod.

«Trecut-au», zic atunce, «a tale negre unde
Ca gloria, ca viaţa, ca visul de noroc!»
— «Ba, n'au trecut, stăpâne», trist nasul îmi respunde,
«Eu le simţesc prea bine, căci mĕ cârnesc din loc.»

Când luna se iveşte pe-al munţilor gol umĕr,
Când paşii mei, ca gândul, prin aburi rătăcesc,
Îmi plac acele imnuri de broaşte fară numĕr,
Ce, chiar ca *oare care*, în hor oracăesc.

Atunce în credinţa a mea inimă saltă
Ca la un glas prieten, iubit şi aşteptat,
Caci gingaşele broaşte sînt dulci poeţi de balta,
Precum mulţi poeţi gingaşi sînt broaşte de uscat.

1844. — Iaşi.

www.dacoromanica.ro

VISUL

Erà o câmpie lungă şi tacută,
Lungă ca pustiul, ca moartea de mută !

Sus, în taină dulce, pe-al nopţii senin
Ca un vas de aur luna pluteà lin.

Eram pe-un cal aprig care 'ntreceà vîntul;
Negrele lui coame atingeau pamîntul.

În câmpia lungă calul meu fugeà,
Iar a lui picioare iarba n'atingeà.

Ne duceam în cale precum visul duce,
Ca genii de spaima, ca douĕ năluce.

Sburam noi pe lună precum gândul sboară,
Când iubirea dulce inima 'mpresoară.

De-odată fugaru-mi, sforăind s'opri.
El în depărtare trei umbre zari,

Tri fecioare albe, nalte şi frumoase,
Decât steaua lunii stele mai voioase.

În veselă horă uşoare săltà.
Şi glasul lor vesel pe rând îmi cântà :

*

«Tu ce-alergi făr' de plăcere
In câmpia 'ntunecată,
«Vin' să afli mângăiere,
«Vin' la curtea mea bogată.
«În palaturi aurite
«Şi 'n comori nemistuite
«Ţi-oiu da zile fericite,
«Ş'oiu fi roaba ta plecată.

*

«Tu ce-alergi făr' de dorinţă
«În câmpia părăsită,
«Vin' s'ating a ta fiinţă
«Cu-a mea rază strălucita.

www.dacoromanica.ro

«A ta mândră pomenire
«Va sbura la nemurire
«Şi de-o falnică marire
«Va fi 'n veci însufleţită !

*

«Tu ce-alergi făr' de iubire
«În câmpia cea pustie,
«Vin' s'aprinzi a ta simţire
«La a dragostei făclie.
«Al teu suflet, a ta minte
«Vor gusta veselii sînte
«Lâng'o inimă fierbinte
«Ce te-aşteapta ca să 'nvie !»

Uimit de-a lor cântec şi de-a lor zimbire,
Imi răpezii calul... crudă amăgire !

Un pas numai încă, eram fericit!
Un pas.... ele 'n aer răpede-au sărit,

Şi 'nvârtindu-şi hora pe-o rază de lună
S'au 'nălţat în ceruri, cântând împreuna.

Le-auziî deasupră-mi glasul dulce, lin,
Ca o şoaptă blândă, ca un blând suspin.

Le văzui ca vulturi, ca trei rândunele,
Şi ca trei steluţe se pierdură 'n stele!

Mĕ trezii din visul ce mĕ îngână.
În tăcerea nopţii grierul cântă!

1848. — Iaşi.

ZIMBRUL ŞI VULPEA

FABULĂ

Pe-o pajişte întinsă cu flori îmbelşugată
Păşteà Zimbrul voios,
Când pe furiş, prin iarbă, o vulpe tupilată
I s'arĕtâ şi-i zise cu glas foarte duios:
— «O, Zimbrule puternic, o mult slăvite Doamne!
«Se poate-a ta mărire să pască pe câmpii,
«Supusă ca noi proştii la ploile de toamne,
«La vînt, la ger, la muşte, l'a iernii vijelii?

www.dacoromanica.ro

«Au nu gândește oare ca 'n vremile trecute
S'a prefăcut în zimbru un falnic Dumnezeu?
Că soarele s'ar pierde pe cai necunoscute
De n'ar domni un zimbru în zodiacul seu?
«Ah! scumpul meu prieten, da-mi voie a te duce
«Într'un palat de *cinste* în care nencetat
«Chiar eu cu-a mele labe de hrană-ți voiu aduce
Și te-oiu feri de dușmani cu-al meu protectorat.
— «Ei! te cunosc, șireată!» —
Respunse Zimbrul meu —
«Ai rîs și tu în viață o cioară îngâmfată,
Și de atunci, sermano, tot caș visezi mereu!»

1844. Iași.

CURCILE

FABULĂ

Niște curci îmbetrânite,
Gârbovite și sburlite
Stà sub șura tremurând,
Și, privind cu pizmuire
A porumbilor iubire,
Ziceau toate-așa, pe rând:
Elei, soro! Elei, frate!
Așa paseri desfrânate
Mai vezut-ați încă voi?
Ian priviți, o, surioare!
Cum se drăgostesc la soare
Făr' a le pĕsa de noi!
«Nu le-i frică
«De nimică,
N'au rușine nici decum!
«Au nu știu c'al nostru nume
«Onorat de toți e 'n lume,
«Că drept pilde noi acum?..
—«Voi acum sînteți betrâne»,—
Le respunse-atunci un câne —
«Voi acum sunteți sbârcite,
«Gârbovite și sburlite.
«Voi de ciudă, voi de ură,
«Stați cobind acum sub șura,
«Clevetind cu pizmuire
«A porumbilor iubire,
«Căci demult v'ați trăit traiul,
«V'ați mâncat demult mălaiul,
«Ș'acum toate la un loc
«Nu platiți nici de-un potroc!»

FRUMOASĂ COPILIȚĂ

D-REI Z. FILIPESCU

Frumoasă copiliță,
Spune-mi de unde vii
Cu zimbet pe guriță,
Cu mândri ochi și vii?
Tu ești o nălucire,
Un farmec aurit,
Un vis de fericire,
Un înger de slăvit!

www.dacoromanica.ro

Ce înger mult ferice
Din ceruri te-a adus
Şi pe pămînt aice
Străină te-a depus?

Din cer eşti o minune
Şi dulce-i glasul tĕu
Ca sfînta rugăciune
Când bate ceasul rĕu!

1844. — Borsec.

ROMANŢA

De-aş fi, iubito, gingaşa floare
Ce creşte 'n vale lângă părĕu,
Aş da şi roua şi mândrul soare
Pe-o rază dulce din ochiul tĕu.

De-aş fi, iubito, paserea mică
Ce printre frunze saltă uşor,
Pe-a tale braţe stând fără frică,
N'aş vrea în lume ca să mai sbor.

De-aş fi, iubito, vîntul de seară,
Eu nici o floare n'aş îngâna,
Ci cât e noaptea de primăvara
Pe sinu'ţi fraged m'aş legăna.

De-aş fi, iubito, îngerul care
Te-adoarme noaptea cu glasul sĕu
Ţi-aş fura tainic o sărutare
Şi 'n cer te-aş duce pe sinul meu.

PE UN ALBUM

În zadar vueşte Cerna şi se bate
De-a ei stânci măreţe, vechi, nestramutate,
Şi 'n cascade albe saltă pe-a lor sîn...
Apa-i trecătoare, pietrele remân!

În zadar şi anii s'adun cu grăbire,
Trecând peste inimi ce-au gustat iubire!
Suvenirul dulce de-un minut slavit
Printr'a vieţii valuri stă 'n veci neclintit!

184.. — Mehadia.

LA MORMÎNTUL

LUI GR. ROMALO

Încă o rază care se stinge
Din cerul nostru întunecat!
Inima noastră amar te plânge,
O, dulce frate înstrăinat!

www.dacoromanica.ro

Martir iubite al libertății,
Tu mori departe de-al tău pamînt!
Mori trist pe țermul străinătății,
Și noi te ducem l'al tău mormînt.

O, dormi în pace pe-aceste maluri,
Îngânat dulce, ca 'n vis ușor,
De glasul marii purtat de valuri,
De glasul nostru uimit de dor.

O, sbori din lume, sbori fară jale,
Suflete blânde, suflet senin!
Căci noi vom spune patriei tale
Cât ai dorit-o pe țerm strain!

Cât vom fi încă purtați prin lume
De valul vieții, de-al soartei vînt,
Vom șopti jalnic dragul tău nume
Cu un Adio l'al tău mormînt!

Constantinopoli. 31 Maiu 1849.

ADIO MOLDOVII

Scumpă țeară și frumoasă,
O, Moldovă, țeara mea!
Cine pleacă și te lasa
E pătruns de jale grea.
Caci plutind în visuri line
Pe-al teu sin ca într'un raiu,
Dulce-i viața dela tine
a o dulce zi de Maiu!

Eu te las, țeara iubită,
De-al tău cer mă departez,
Dar cu inima cernită
Plâng amar, amar oftez!
Trist acum la despărțire,
De fiori mă simt cuprins,
Ș ori ce dragă nălucire
Pentru mine-acum s'a stins!

Cine știe, cine știe
Dacă 'mpins de-al soartei vînt
M'oiu întoarce 'n veselie
Să sărut al tău pamînt!
De-oiu vedea încă vr'odată
Munții tăi resunatori
Ce cu-o frunte înălțată
Se pierd falnic printre nori;

Ș'ai tei codri de verdeață,
Unde curg, șoptesc ușor
Reci isvoare ce dau viața,
Doine care zic de dor.
Ș'al tău cer care zimbește
Sufletului românesc,
Și ori care mă iubește
Ș'ori pe care eu iubesc!

Iata ceasul de pornire!
Iată ceasul mult amar!
Veselie, fericire,
Eu le las pe-al tău hotar,
Ș'a mea inimă îți zice:
O, Moldovo ce jălesc,
Adio remâi ferice,
Ferice să te găsesc!

1848.

www.dacoromanica.ro

ADEVĔRUL ŞI MINCIUNA

D-NEI Z... N...

Ţi-aş zice că eşti frumoasă,
Ca eşti pasere voioasă,
Că ai glas melodios,
Şi ca ori cine te vede
E ferice şi te crede
Dulce înger luminos.

Ţi-aş zice că eşti o floare
Ce luceşti mai viu la soare
Decât celelalte flori,
C'a ta gingaşă zimbire,
Ca ún vis de fericire,
Naşte 'n inimi dulci fiori.

Dar mĕ tem că mi-ai respunde
Cu-al teu glas care patrunde
Şi c'un aer rîzator:
O, poete, ved prea bine
«Că minciuna pentru tine
«E nepreţuit odor.

«Lasă îngerii în pace,
Şi de vrei plăcere-a-mi face
«Ca poet adeverat,
«Fă în viaţa o minune,
«Hotarîndu-te a-mi spune
«Adevĕr neprelucrat.

Îţi spun dar că eşti frumoasă,
Că eşti pasere voioasă,
Că ai glas încântător,
Şi că 'n vecinică frăţie
Sufletu-mi se 'nchină ţie
Ca un frate iubitor.

1846.

LA MOARTEA

LUI P. CAZIMIR

Din ramura plăpândă a tinerimii tale,
O, ţeara mea duioasă!
A mai cazut o floare, te-a părăsit în jale,
În jale dureroasa.

Sermana, trista mumă, copii-ţi de iubire
Te lasa fară vreme!
Ei cad, seceraţi grabnic de-a morţii grea lovire,
Pe sinul tĕu ce geme.

Ce vînt amar de moarte, vai, suflă peste tine,
De sufere şi moare
Ori ce de-abia 'nverzeşte sub dulcele-ţi lumine,
Ori ce de-abia în floare?

www.dacoromanica.ro

Fatală, crudă soartă! Tot ce e drag în lume,
Curând din lume piere!
Ferice care lasă macar un dulce nume
L'a patriei durere!

1850. — Iași.

ÎNTOARCEREA ÎN ȚEARA

Pe muchi de prapastii lunecând ușor,
Cu corbii de iarnă mĕ 'ntreceam în sbor.

Sania-mi cea mica, murgul meu cel dalb
Lăsau urme albe pe omĕtul alb.

Sburam noi ca gândul ce mĕ 'mpresură!
Gândul meu, ca mine, în ceruri sburà.

Eu resbăteam iute troieni de ninsori,
El lăsà în urmă-i troieni lungi de nori.

Căci mergeam departe.... el cătră o stea,
Eu, înstrainatul, cătră țeara mea!

*

În zadar copacii crengile-și plecau
Și zăpadă 'n cale-mi pe rând scuturau.

În zadar și cerul viscole stârneà,
Și cu fulgi prin neguri câmpii așterneà.

În zadar și lupii, codrii resbătând,
Cu crivățul iernii m'alungau urlând.

Și lupii ce urlă, și arborii muți
În negura deasă remâneau pierduți,

Căci mergeam în grabă... el către o stea,
Eu, înstrăinatul, cătră țeara mea!

*

În țeara mea dulce sînt drumuri de flori;
În dulcea mea țeară sbori, murgule, sbori.

www.dacoromanica.ro

În blândul luceafĕr am un înger blând;
Înalţă-te'n sinu-i, o, tristul meu gând!

Ţeara nu-i departe; o simt, o vĕd eu!
Raiul înfloreşte în sufletul meu.

Steaua se arată pe cerul senin.
Îngerul iubirii îmi zimbeşte lin.

Periţi, neguri dese, iată dulcea stea!
Piei străinătate, iată ţeara mea!

1849.

DRIDRI

Cine n'a vĕzut
Şi n'a cunoscut
Pe Dridri voioasă ca o păsĕrică,
Jur pe Dumnezeu!
Pe sufletul meu!
El în astă lume n'a vĕzut nimică.
Cântec francez.

Erà graţioasă,
Tînĕră, frumoasă,
Vie Parisiană cu mii de 'ncântari.
Mica ei guriţă,
Ca o garofiţă,
Purtà o comoara de dulći saru-
[tări.

Dulcea veselie
Ce inima 'nvie
Ca un soare vecinic luceà 'n o-
[chii sei.
Ea 'nsuflà iubire,
Plăcere, uimire,
Căci erà artistă în sufletul ei.

Prin ori ce mişcare,
Prin a sa cântare,
Prin a sa fiinţă, vesela Dridri
Semĕnà o floare
Cu mici aripioare
Ce sburà prin aer ca un colibri.

Cine n'a vĕzut-o
Şi n'a urmărit-o
Trecând în primblare câmpii
[Elisei?
Cine-a urmărit-o
Şi iar a zarit-o
Fără să dorească a fi dragul ei?

Parisul e mare!
Şi 'n sinul lui are
Multe frumuşele, dalbe cât ai
[vrea:
Dar aşa dălbică,
Aşa frumuşică
N'a avut Parisul nici n'a mai
[avea!

Multe ştiu să cânte
Şi voios sa 'ncânte
Noaptea în bancheturi pe iubi-
[ţii lor,
Dar ca dînsa cine
Ştieà să închine
Cupa veseliei dulcelui amor?

www.dacoromanica.ro

Ca un dalb de lună,
Ca o veste bună,
Ea veni pe lume într'un carnaval,
Si rîzând de moarte,
De relele soarte,
Ea cântà tot astfel pe al lumii val :

Viaţa-i trecătoare,
Dragostea-i un soare
Care luminează çalea scurtei vieţi.
«Mergeţi dar ca mine,
«Cu fruntea 'n lumine,
Voi ce treceţi plaiul dulcei tinereţi.

«Cerul mult ferice
«Ne-a trimis aice
Ca 'mpreună vesel sa calătorim,
«Şi ne-a dat simţire,
Dor de fericire,
Inimă fierbinte ca sa ne iubim.

Inima-mi e plină
«De-amor, de lumină,
Şi vrea să iubească până ce-oiu muri.
Sufletul meu ride,
«Raiul se deschide,
Se deschide 'n glasul veselei Dridri.

Astfel de cântare
Cântà 'n nepĕsare
Draga copiliţă cu glas aurit.
Ea credeà 'n iubire
Şi în nălucire
Ca în cereşti daruri fără de sfârşit.

Nu ştieà că 'n lume
Cel mai dulce nume,
Cea mai scumpă floare, cel mai gingaş dor,
Moartea le atinge
Şi curând le stinge
Cum se stinge-un fulger viu şi trecător!...

Sub o cruce trista
Vesela artista
Odihneşte-acuma singură'n mormînt.
Singură, tăcuta,
Acum e pierduta
Intr'un colţ de lume, sub negrul pămînt

Dalbe tinereţe,
Gingaşe frumseţe,
Cine puteà crede că voi veţi peri!...
De şi n'o mai vede,
Nimine nu crede
C'a putut sa moară vesela Dridri!

1851. Paris.

UMBREI LUI NICU GHICA

Tu ce-ai fost în lume atât de iubit!
Inimă de înger, suflet amărit!

Mare a fost taina durerilor tale,
De-ai lăsat în lacrimi, de-ai lăsat în jale

Patrie, soţie, rude şi copii,
Ce te plâng pe malul tristei vecinicii!

www.dacoromanica.ro

Dar cât de grozavă, cât de nepatrunsă
A fost acea taină în sinu-ţi ascunsa,

Astfel tu în suflet erai simţitor
Şi l'a altor patimi dulce 'ndurator,

Astfel ştieai face jertfi necontenite,
Că din pragul morţii te-ai fi 'ntors, iubite,

De gândeai ce lacrimi laşi în urma ta,
De puteai copiii a ţi-i saruta!...

O, fiinţa blândă, umbră mult jalita!
Auzi tu, din ţermul unde eşti sosita,

Cum te plânge lumea care te-a pierdut?
Cum te plânge ţeara care te-a avut?

Vezi tu vĕlul negru, noaptea 'ntunecată
Care peste inimi s'a întins de-odată?

Simţi tu de departe ce deşert cumplit
Laşi între prieteni care te-au iubit?

Omenirea tristă a pierdut în tine
O comoară scumpa, un isvor de bine,

Patria un reazem, noi un frăţior,
Copilaşii tineri fericirea lor!...

O, voi, lanţuri tainici, voi, legături sfinte
De copil al ţerii, de om, de parinte!

Visuri de iubire şi de viitor,
Ce 'ngânaţi în cale-i omul trecător!

Voi, simţiri înalte ale omenirii,
Glasuri mângaiqase a Dumnezeirii!

Toate, într'o clipa, cum de-aţi părăsit
Sufletu-i nemernic, gându-i rătăcit?...

Astfel a vrut soarta! şi când ea voeşte,
Omul cade!.. iarba pe-a lui urmă creşte!

Omul e o taină, viaţa lui un vis.
Sufletelor blânde cerul e deschis!

Cel ce-a fost odată, ştersu-s'a din lume
Ca un fulger iute, ca un val de spume.

www.dacoromanica.ro

Cel ce respândit-a bunuri pe pământ,
Singur, în tăcere, zace sub mormînt,

Singur, într'un codru, doarme el departe
De-al lumii sgomot, visuri mult deşearte,

Ş'umbra-i e 'ngânata jalnic, lin, uşor
De-al codrului freamet şi de-al nostru dor!

1851. Iaşi.

DOR DE CALĂTORIE

Primavara cea verzie
Cu cosiţa-i aurie
Mi-a sosit voios în ţeară,
Dragulita primavara!

Ş'a adus un dulce soare,
Ş'un sin plin de lacrimioare.
Ş'a adus o luna plina
Ca s'o scalde în lumină.

Lunca rîde şi 'nverzeşte,
Doru 'n suflet se trezeşte,
Isvoraşul curge 'n vale
Şi-mi aduce dor de cale.

Daţi-mi daţi-mi aripioare,
C'aud glasuri de cocoare.
Daţi-mi aripi sprintenele,
C'aud glas de rândunele.

Să mĕ duc în depărtare
Peste munţi şi peste mare,
Să me duc în lumea 'ntreagă
Ca o pasere pribeagă.

Duce-m'aş în cale lungă,
Dor să nu mĕ mai ajungă!
Duce-m'aş şi m'aş tot duce,
Dor să nu mĕ mai apuce

1852. Iaşi.

STROFE

LUI C. NEGRI

I.

Prietenul meu Negri, iubit şi dulce frate,
Iţi scriu aceste strofe din locuri depărtate
In care-odinioară, ca mine călător,
Lăsând a ta gândire în tainicul ei sbor,
Adese ori ca mine ai stat culcat pe maluri,
Cu sufletu-ţi în ceruri, cu ochii tĕi pe valuri.

II

In ori ce parte-a lumei străin eu mĕ găsesc,
Imi place, sînt ferice la tine să gândesc,
Şi 'n ori ce întîmplare a vieţii mele-mi place
La gândurile mele părtaş de a te face;
Căci din copilărie, cu tine, m'am deprins
Să 'mpart ori ce simţire de care sînt cuprins.

www.dacoromanica.ro

III.

De mĕ munceşte dorul când îmi aduc aminte
De vremile trecute a dragostei fierbinte;
De simt a mele lacrimi curgând încetişor
Când se deşteaptă 'n mine al ţerii gingaş dor;
Dureri sau veselie, ori ce vie simţire
M'apropie de tine cu-o dulce înfrăţire.

IV

Acum pe malul marii, la umbra stând culcat,
In linişte adâncă şi 'n visuri cufundat,
Privesc trecând mulţime de vase călatoare
Ce luneca pe valuri ca lebede uşoare,
Şi gându-mi le urmeaza sub cerul fara nori,
Ca paserea pribeagă ce cat'un cuib de flori.

V.

El merge sa revază acele mândre plaiuri
A tinereţii noastre armonioase raiuri,
In care, ca şi tine, o, scumpe frăţior,
Simţit-am al meu suflet ferice, iubitor,
Crescând în înflorire sub al iubirii soare
Şi culegând a lumii placeri încântatoare.

VI.

Se duce el în graba ş'opreşte sborul seu
Pe unde-odinioară trecut-am tu şi eu,
Dar mai ales îi place uimit sa se închine
Acelor doue ţermuri de suvenire pline,
Neapoli, Veneţia, poetice surori,
Ce în inimile noastre deşteaptă dulci fiori.

VII.

O, Negri, scumpe frate, cât vom trai în lume,
Cu multă 'nduioşire şopti-vom aste nume,
Si câte ori în viaţă cu drag le vom şopti,
Cu drag unul la altul frăţeşte vom gândi,
Căci între două inimi mai strînsa e unirea
Când ele de-opotrivă au cunoscut iubirea.

VIII.

Trec anii cu grăbire pe calea scurtei vieţi!
Se veştezeşte floarea frumoasei tinereţi,
Dar sufletul nu-şi pierde a sale daruri sfinte.
El vecinic are viaţa şi îşi aduce-aminte
De ori care simţire, de ori care cuvînt
Ce l-a făcut să afle chiar cerul pe pămînt.

www.dacoromanica.ro

IX.

Aşa pe veciinicie va sta întipărită
In sufletele noastre icoana mult slăvită
A celei ce în lume a fost îngerul meu!
Şi oara tristă 'n care, sburând la Dumnezeu,
Ne-a dat cea de pe urmă a sa dulce privire,
Unind mânile noastre în vecinica 'nfrăţire!

BOSFORUL

Dormeà în liniştire Bosforul fara valuri,
Intr'a Europii mândre ş'a Asiei verzi maluri,
Ca un balaur verde în lupte ostenit.
Din zori şi până 'n noapte pe umeri el purtase
Corăbii cu trei poduri, nenumerate vase
Spre-apus şi resărit.

Acum desmierdat însă de-a Ginilor suflare,
Se legănà molatic cu-o leneşa mişcare
Şi, ca oglindă vie, sub cer se întindeà.
Iar luna zimbitoare, şi tainică, şi lină,
Vĕrsând pe-a sale unde dulci spume de lumină,
Cu faţa sa balaie în el se oglindeà.

Precum acele paseri, straine calătoare,
Ce se abat în şesuri la asfinţit de soare,
Strîngând ale lor aripi căzute de lung sbor,
Mulţime de corabii cu pânzele 'nvelite
Stau, umbre uriaşe, fantasme neclintite
Pe luciul Bosfor.

Erà la ceasul tainic când Geniii de noapte
Dela un mal la altul aduc duioase şoapte,
Când marea 'ncet adoarme cu-o suspinare grea.
Atunci când lumea-şi pune fantastica sa haina,
Când ori ce zefir trece purtând o dulce taină,
Când ori ce undă poarta în frunte-i câte-o stea.

Erà la oara tristă când palida cadână,
Cu lacrimi pe-a ei gene, cu fruntea pe-a sa mâna,
Privind în depărtare un sbor de Elcovani,
Ar vrea pe luciul apei, ca paserile-acele,
Sa fuga 'n sinul nopţii, sburând spre Dardanele,
Departe de tirani.

www.dacoromanica.ro

Nu se zareà atunce pe umeda câmpie
Decât scântei şi fulgeri de flacar'argintie
Ce, şerpuind prin apă, pluteau şi s'alungau,
Sau delfini fară numĕr, care, sărind din mare
Şi 'n spume luminoase mişcând a lor spinare,
În valuri după stele pe rând se cufundau.

Acum demult imamul din minareà cântase,
Demult glasu-i puternic la rugăciuni chiemase
Copiii lui Mohamed în naltele giamii;
Nu s'auzeà în lume decât suspinuri mute
S'acele blânde glasuri de umbre nevĕzute
Ce vin de prin pustii.

De-odată 'n întunerec o barcă nezărită
Trecù ca visul negru pe-o frunte adormită,
Lăsând o urmă lungă pe-adâncul umed plaiu.
Pe mal un cântec dulce se auzi de-odată;
Iar barca cu grăbire spre cântec îndreptată
Se afundâ în umbra măreţului saraiu.

Constantinopol.

www.dacoromanica.ro

NOTE

DOINE

Doina (Pag. 1)

Doina este cea mai vie expresie a sufletului românesc. Ea cuprinde simţirile sale de durere, de iubire şi de dor. — Melodia doinei, pentru cine o înţelege, este chiar plângerea duioasă a patriei noastre după gloria sa trecută!

Babă-Cloanţa

Fiară-verde sa-l goneascâ... (Pag. 1)

Fiară-verde, Sânge-roş şi Hraconit, sunt stihii duşmane omului.

Vârcolaciul se lăţeşte
Sus pe lună ca un nor... (Pag. 2)

Poporul român crede că vârcolacii mănâncă soarele şi luna în timpul eclipselor. Această crezare superstiţioasă domneşte în ţerile noastre tocmai din timpul Dacilor, căci însuşi Ovidie pomeneşte despre dînsa în poesiile sale. Vârcolaciul se numeşte în limba latină: *vermicolacius*.

Craiu-nou (Pag. 5)

Când se arată Craiu-nou pe cer, fetele şi flăcăii români ies în câmp de-i adresează rugăminţi pentru îndeplinirea dorinţelor lor.

Maghiara (Pag. 6)

In munţii Slatinei curge un părĕu mic ce se numeşte Maghiarniţa. Legenda populară spune că numele lui se trage dela întîmplarea descrisă în această baladă.

Altarul Mănăstirii Putna (Pag. 8)

Subiectul acestei balade l-am culeş în Bucovina, şi chiar la mănăstirea Putna, unde se află mormîntul eroului care a zidit-o.

Andrii-Popa (Pag. 9)

Acest hoţ a cutrierat ţeara şeapte ani întregi, fără a-l putea prinde vre-o potîră. — La anul 1818, Mihaiu Cozoni, unchiul autorului, a fost însărcinat, prin poruncă domnească, ca să puie mâna pe acel hoţ vestit. Deci, întâlnindu-l la Valea-Seacă, l-a *ucis din fuga calului*, după o oruntă luptă de câte-va ore. La 1821, când a isbucnit revoluţia grecească, Mihaiu Cozoni, a cărui suflet măreţ se aprindeà lesne la glasul libertăţii şi a vitejiei, s'a înrolat în armia lui Ipsilanti cu rang de sutaş

www.dacoromanica.ro

(ekatondas), și la crunta bătălie a Grecilor cu Turcii în Valachia, la Drăgășani, a remas pe câmpul rĕsboiului, după ce făcuse mari și minunate vitejii.

Hai la goană de neferi,
Hai la horă de muieri! (Pag. 9)

Istoric. — Acesta era răcnetul lui Andrii Popa, când se isbeà asupra poterelor ce întâlneà.

Ursiții (Pag. 12)

Fetele române întrebuințează deosebite mijloace de a cunoaște ursiții ce vor avea. Unele descântă isvoarele, crezând că vor vedea în fața apei chipurile bărbaților de cari au să aibă parte; altele își leagă ochii în noaptea ajunului Bobotezei, și merg de pun mâna pe un par din gardul casei. Dacă se întîmplă ca acel par să fie drept și curat, ursitul are să fie nalt și bine făcut; iar dacă, din contra, parul e strâmb și noduros, ursitul are să fie bĕtrân și urît, etc. etc.

Strigoiul (Pag. 13)

Această baladă am compus-o în tovărășie cu Costachi Negri, împărțindu-ne subiectul în două părți; eu am lucrat partea I, și Negri partea II. — Acea compunere a prietenului meu, plină de frumusețĭ poetice, este una din cele mai nimerite scrieri ale sale.

Strunga (Pag. 16)

Pădurea Strungăi a fost mult timp locașul cetelor de hoți, încât acest nume á remas vestit în Moldova, precum Pădurea-neagră în Germania și pădurea Bondi în Francia.

Oliolio! măi, Taie-babă (Pag. 16)

Taie-babă: poreclă haiducească.

Fĕt-Logofĕt (Pag. 17)

Fĕt-logofĕt este eroul poveștilor poporale; el se luptă cu zmeii, și-i frumos ca soarele, având ca și el plete de aur.

Hora (Pag. 18)

Hora este chiar jocul cel vechiu al Romanilor și care erà cunoscut sub numele de *chorus*. In timpul horei este obiceiu ca unul din dănțuitori să cânte din gură și să dea astfel tonul dănțului

Duh-de-spaimă, Piei-nălucă, etc. (Pag. 18)

Porecle date țiganilor lăutari.

Sburătorul (Pag. 18)

Sburătorul este un geniu nevĕzut care pândește fetele în lunci și le sărută pe furiș.

Cinel-cinel (Pag. 4)

Flăcăii și fetele dela țeară petrec serile iernii la șezătoare, propuindu-și cimilituri, dintre cari unele sunt foarte poetice.

Dorul Romăncei (Pag. 26)

Nani, nani puișor...

Femeile române au obiceiu a legăna și adormi copiii lor cu cântece dulci și melodioase, în cari cuvîntul *nani*, *nani* țesună ades ca o duioșă desmierdare.

www.dacoromanica.ro

Mărioara-Floricoara (Pag. 19)

Când norocu-şi schimbă pasul,
N'aduc ani ce-aduce ceasul (Pag. 24)

Proverb naţional.

LĂCRIMIOARE

Pescarul Bosforului (Pag. 36)

Un talisman bogat

Popoarele Orientului au o oarbă încredere în puterea talismanurilor.

Eu care dorm la Iuschiudar... (Pag. 36)

Iuschiudar sau Scutari: oraş mare pe malul Bosforului în Asia, în faţă cu Galata.

Mai rapezi decât Elcovani (Pag. 36)

Elcovani: paseri ce sboară repede pe luciul Bosforului. Turcii cred că ele sînt sufletele celor ce nu au putut intra în raiul lui Mahomed, şi au mare respect pentru dinsele.

Pe mal la Kandili (Pag. 36)

Kandili: sat frumos pe malul Asiei, la mijlocul Bosforului.

Biondineta (Pag. 40)

Mâne mici de patriciană

Nobilii Veneţiei se numeau Patriciani.

Să porţi apa de vînzare (Pag. 40)

La Veneţia sînt fete ce poartă apă de vînzare în ciubere de bronz.

Tiţiano-mi zise 'ncet

Tiţiano: pictorul cel mai vestit al Veneţiei.

Şi pe vechiul Bucentaur (Pag. 40)

Bucentaurul era, în timpul măririi Veneţiei, un vas mare aurit, pe care Dogii, la
n oronarea lor, se duceau ca să arunce un inel în valuri, drept semn de logodnă cu
m a Adriatică.

Gondoleta (Pag. 41)

In lagună de ne place...

gunele Veneţiei sînt insule ce se arată în faţa apei când se retrage marea.

Pentru noi Siroco tace...

iroco este un vînt fierbinte care suflă despre Africa şi care tulbură ades marea
itică.

Pe-a lui Lido verde mal.

Lido: Insulă alături cu Veneţia, în faţa Palatului Dogilor.

www.dacoromanica.ro

SUVENIRE

Zimbrul şi Vulpea. (Pag. 50)

S'a prefăcut în zimbru...

Zeul Joe când a răpit pe Evropa.

Ai rîs şi tu în viaţă o cioară îngâmfată.

Vezi fabula lui Lafontaine: Vulpea şi Corbul.

N. B Limba românească, deşi este pretutindene vorbită în Moldova, Valachia, Bucovina, Basarabia, Transilvania şi Banat, însă unele cuvinte ale ei se pronunţă deosebit în aceste provincii ale României, de esemplu: în Valachia cuvintele: **miros, duşman, bolnav,** se pronunţă cu accentul pe cea de pe urmă silabă, când din contra aceleaşi cuvinte în Moldova primesc accentul pe cea dintâiu silabă.

Cuvîntul **aripă** în Valachia primeşte accentul pe litera începătoare *a*, iar în Moldova pe silaba următoare *ri*.

Cuvintele: **gondolă, Bosfor, Adriatică** primesc accentul când pe silabele *gon*, *Bos*, *A*; când pe silabele, *do, for, ti*, etc.

Poesia, ca o fiică bună a României, adoptează cu drag toate aceste pronunţări deosebite şi le întrebuinţează după cuviinţa ritmului şi după îndemnul armoniei.

www.dacoromanica.ro

MĂRGĂRITĂRELE

1852 — 1862

Lacrimile isvorite dintr'un suflet simţitor,
Precum roua dimineţii, se înalţă 'n tainic nor,

Şi se duc de se revarsă pe al Domnului altar
In odoare preţioase, în ceresc mărgaritar.

DEŞTEPTAREA ROMÂNIEI

1848

Voi ce staţi în adormire, voi ce staţi în nemişcare,
N'auziţi prin somnul vostru acel glas triumfător,
Ce se 'nalţă pân' la ceruri din a lumii deşteptare
Ca o lunga salutare
Catr'un falnic viitor?

Nu simţiţi inima voastră că tresare şi se bate?
Nu simţiţi în pieptul vostru un dor sfînt şi românesc
La cel glas de înviere, la cel glas de libertate
Ce patrunde şi resbate
Ori ce suflet omenesc?

Iată lumea se deşteaptă din adânca-i letargie!
Ea paşeşte cu pas mare catr'un ţel de mult dorit.
Ah! treziţi-vĕ ca dînsa, fraţii mei de Românie!
Toţi sculaţi cu bărbăţie,
Ziua vieţii a sosit!

Libertatea 'n faţa lumii a aprins un mândru soare,
Ş'acum neamurile toate către dînsul aţintesc
Ca un cârd de vulturi ageri ce cu-aripi mântuitoare
Se cerc vesel ca să sboare
Catre soarele ceresc!

Numai tu, popor Române, să zaci vecinic în orbire?
Numai tu să fii nevrednic de-acest timp reformator?
Numai tu să nu iei parte la obştească înfrăţire.
La obştească fericire,
La obştescul viitor?

www.dacoromanica.ro

Până când sa creadă lumea, o, copii de Românie!
C'ori ce dor de libertate a perit, s'a stins din voi?
Pâna când sa ne tot plece cruda, oarba tiranie
Şi la caru-i de trufie
Să ne 'njuge ca pe boi!

Pâna când în ţeara noastră tot străinul să domnească?
Nu sînteţi satui de rele, n'aţi avut destui stapâni?
La arme, viteji, la arme, faceţi lumea să privească
Pe câmpia Românească
Cete mândre de Români!

Sculaţi fraţi de-acelaş nume, iată timpul de fraţie!
Peste Molna, peste Milcov, peste Prut, peste Carpaţi
Aruncaţi braţele voastre cu-o puternica mândrie,
Şi de-acum pe vecinicie!
Cu toţi mânile ve daţi!

Hai copii de-acelaşi sânge! hai cu toţi într'o unire,
Libertate-acum sau moarte sa catam să dobândim,
Pas, Români, lumea ne vede... Pentru-a patriei iubire,
Pentru-a mamei desrobire
Viaţa noastra să jertfim!

Fericit acel ce calcă tirania sub picioare!
Care vede 'n a lui ţeara libertatea renviind.
Fericit, mareţ acela care sub un falnic soare
Pentru Patria sa moare,
Nemurire dobândind.

SENTINELA ROMÂNA

POEM ISTORIC

I

Românul nu piere.

Din vârful Carpaţilor,
Din desimea brazilor,
Răpezit-am ochii mei
Ca doi vulturi sprintenei,
Pe cea vale adâncita
Şi cu flori acoperita,
Ce se 'ntinde ca o ceaţă
Pân' în Dunarea mareaţă
Şi de-acolo 'n departare
Pân' în Nistru, pân' în Mare.
Iar pe cel amar pustiiu
Cu vĕzutul ce 'ntâlnii?
Întâlnii viteaz oştean,
Purtând semne de Roman,
Falnic, tare ca un leu,
Şi cu chip frumos de zeu.
Braţu-i stâng erà 'ncordat
Sub un scut de fier sapat
Ce ca soarele soreà,
Şi pe care sa zareà
O lupoaica argintie
Ce pareà a fi chiar vie,

www.dacoromanica.ro

Şi sub fiară doi copii
Ce păreau a fi chiar vii.
Mâna-i dreaptă ţineà pală,
Iar pe cap purtà cu fală
Coif de aur lucitor,
Ca un zeu nemuritor.

Cel viteaz erà călare
Pe-un cal alb în nemişcare,
Şi, ca dînsul, neclintit
Stà privind spre resărit.
Numai ochii sei mişcà,
Vultureşte-i alergà
Pe cea zare cenuşie,
Lungă, tainică, pustie,
Unde ca prin vis trecând,
S'auzeà din când în când
Vuet surd, grozave şoapte
Ce veneau din Miază-noapte,
Sgomot lung, înăduşit
Ce veneà din Resărit.

Iarba nu se clătinà,
Frunza nu se leganà.
Paserea la munţi sburá,
Fiara 'n codri tremurà,
Căci prin lumea spăimîntată,
In uimire cufundată,
Treceau reci fiori de moarte,
Presimţiri de rele soarte!
Iar pe cer un vultur mare,
Facând cercuri de sburare,
Se vedeà plutind cu fala,
Şi 'n rotirea-i triumfală,
Ţinteà ochiul seu măreţ
Pe viteazul călăreţ.

— «Cine eşti? de unde eşti?
Pe la noi ce rătăceşti?
— «Sînt Român şi sunt oştean
De-a 'mpĕratului Traian!
Maica Roma cea bĕtrână
«Mi-a pus arma asta 'n mână
Şi mi-a zis cu glasul seu:
Fiul meu, alesul meu!
Tu din toţi ai mei copii
Cel mai tare 'n vitejii!
Mergi în Dacia, grăbeşte,
Pe barbari de-i risipeşte,
«S'apoi vecinic priveghează,
«Sentinelă mult viteză.
«Si te-aţine la hotare,
«Că s'aud în depărtare
«Resunând duşmane pasuri,
«Menin̦tând barbare glasuri...»

«Venit-am şi am învins!
«Pe barbari pe toţi i-am stins,
«Si pe ţermurile lor
«Acum, Domn stapânitor,
«Aştept oardele avane,
«Aştept limbile duşmane
«Care vin din resărit
«Ca potop nemărginit
«Să cuprindă, să înnece
«Tot pămîntul unde-or trece!»
— «O, viteze neferice,
«Ai să pieri în câmp aice!»

— «Eu să pier, eu?... nici odată!
«Vie-o lume încruntata,
«Vie valuri mari de foc...
«Nici că m'or clinti din loc.
«Tot ce-i verde s'a usca,
«Rîurile vor seca,
«Şi pustiul tot mereu,
«S'a laţi 'mpregiurul meu,
«Dar eu vecinic în picioare
«Printre valuri arzătoare
«Voiu lupta, lupta-voiu foarte
«Făr' a fi atins de moarte,
«Căci Român sînt în putere,
«*Şi Românu 'n veci nu piere*.

II

Apa trece, pietrele remân.

Abia zice, şi de-odată
Fulgeră 'n cer o sageată,
Vâjâe, vine, loveşte
Scutul care zânganeşte
Şi'o respinge-o svârle jos
Ca pe-un şerpe veninos.
După dînsa 'n depărtare,
Colo 'n fund, în fund la zare,
Se iveşte-un negru nor
Plin de sgomot sunător,
Ce tot vine, ce tot creşte
Şi pe câmpuri se lăţeşte

www.dacoromanica.ro

Cât e zare de zărit
Intre Nord şi Resărit!

— Sentinelă, priveghează,
Norul crunt înaintează.
Sentinela, te arată,
Norul crunt se sparge!.. Iată!
Iată oardele avane,
Iată limbile duşmane
De Gepizi şi de Bulgari,
De Lombarzi şi de Avari!
Vin şi Hunii, vin şi Goţii,
Vin potop, potop cu toţii,
Pe cai iuţi ca rândunele,
Fară frâne, fară şele,
Cai sirepi ce fug ca vîntul
De cutremura pamîntul!
Mulţi sunt ca nisipul mării,
Mulţi ca ghiarele mustrarii
Intr'un suflet pĕcatos,
Intr'un cuget sângeros!...
Sai, Române, pe omor,
Fă-te fulger resbitor,
Fă-te Dunăre turbata,
Fă-te soarta nempăcata,
Caci potopul, iata-l vine,
Şi-i amar, amar de tine!

— Vie!..

Ca o stânca naltă
Ce din vârf de munte salta,
Tuna, se rostogoleşte,
Cade, rumpe şi sdrobeşte
Codrii vechi din a sa cale
Pân' în fund, în fund de vale;
Astfel crunt ostaşul meu
Işi isbeşte calul seu
Peste codrii mişcatori
De barbari năvalitori.
El îi sparge şi-i resbeşte,
Snopuri, snopuri îi coseşte,
Şi-i înfrânge, şi-i respinge,
Şi-i alunga, şi-i învinge!
Calu-i turba, muşca, sare,
Nechezând cu înfocare,
Calca trupuri sub picioare,
Sfarmă arme sunatoare,
Şi cu greu în sânge 'noata,
Şi mereu se 'ndeasa 'n gloată.
Crunt rĕsboiu, privire cruntă!
Fiul Romei se încruntă...
Fulgeri ies din ochii sei!
Fulgera mii de scântei
Dintr'a armelor ciocniri
Şi lucioase zângăniri.
Sbor topoarele-aruncate,
Sbârnae-arcele 'ncordate,
Şi săgeţile uşoare
Nourează mândrul soare.
Caii salta şi nechează,
Lupta urla, se 'ncleştează,
Şi barbarii toţi gramada
Morţii crude se dau pradă!
Zece cad, o suta mor,
Sute vin în locul lor!
Mii întregi se risipesc,
Alte mii în loc sosesc!
Dar viteazul cu-a sa pală
Face drum printre navala,
Şi patrunde prin sageţi,
Ca-i Român cu şeapte vieţi!
In zadar hidra turbează,
Trupu-i groaznic încordează,
Geme, urlă şi crâşneşte,
Şi 'mpregiur se 'ncolăceşte.
Fiul Romei se aprinde,
Hidra 'n mâni-i o cuprinde,
Ş'o sugruma, şi o sfarma,
Ş'o învinge, şi o darmă!...
Fug Gepizii, fug Bulgarii,
Şi Lombarzii şi Avarii;
Fug şi Hunii, fug şi Goţii,
Fug potop, potop cu toţii,
Şi se duc, se duc ca vîntul,
Asurzind întreg pamîntul
De-a lor urlete barbare,
De-a lor vaete amare!

III

Roma, Roma nu mai este!

Unde-s oardele avane?
Unde-s limbile duşmane?
Au perit, s'au stins din faţă,
Precum toamna 'n dimineaţa
Se topesc, se sting la soare
Negurile-otravitoare!
Cu ce vifor de urgie
Năvalira 'n Românie!

www.dacoromanica.ro

Cum venira de turbați
Ca balauri încruntați,
Cu o falcă 'n cerul sfînt
Și cu alta pe pamînt!
Dar s'au dus cum n'au venit
In pustiul lor cumplit,
Părăsind în urma lor
Câmpul luptei de omor!
Lat e câmpul celei lupte,
Lat și plin de arme rupte,
Plin de trupuri fărâmate
Care zac gramezi culcate,
Plin de sânge ce-l pătează
Și vazduhul aburează!

Unde sunt atâtea vieți,
Unde-s ochii îndrazneți?
Moartea rece le-a cuprins,
Intr'o clipa ea le-a stins,
Și pe câmpul cel de moarte,
Crunt locaș de rele soarte,
S'a lasat acum de-odată
O tacere 'nfricoșata!
Numai când, din vreme 'n vreme,
Se aude-un glas ce geme,
O jalire 'ntristatoare,
Un suspin de om ce moare,
Sau nechezul dureros
Unui cal resturnat jos,
Care chiamă nencetat
Pe stapânu-i jos culcat.

Soarele își schimbă locul
Și apune roș ca focul,
Intinzând pe cea câmpie
O vapseala purpurie,
Ca un sângeros veșmînt
Peste-un lung și trist mormînt!
Iar în naltul cerului,
De-asupra mormîntului,
Țipă vulturul cu fală,
Și 'n rotirea-i triumfala
Incununa cu-al seu sbor
Pe viteazu 'nvingator.

Să trăești, ostaș romane,
Stâlp al lumii apusane!
Tu cu pieptu-ți ai oprit
Valul crunt de resărit,
Și cu brațul tău armat
Pasul soartei l'ai schimbat!
Dar ce zic!... un fior rece
Printre-a lumii vine trece,
Caci de-odat' un glas prin lume,
Fără seamăn, fară nume,
Sună, duce-o neagră veste:
Roma, Roma nu mai este!...

Zis-a glasul, un resunet
Lung răspunde ca un tunet,
Și al Romei vultur falnic
Cade, dând un țipet jalnic!
Zis-a glasul, și cu jale
Plângând soarta mumei sale,
Fiul Romei cei bătrâne
Scapa armele din mâne,
Pleaca fruntea și 'n durere
Moartea chiamă, moartea cere!

Iară calu-i frățior,
Nechezând încetișor,
Câmpul luptei părăsește
Și spre munți încet pornește,
Ducând lin și nesimțit
Pe stapânul lui iubit...
Ei se duc în tristă cale,
Și pe urma lor de vale
Cade-o noapte 'ntunecoasă,
Noapte oarbă, fioroasă
Ca fundul pamîntului,
Ca taina mormîntului!
Și sub neagra sa aripa
Se șterg toate într'o clipă,
Cum se șterge de ușor
Visul cel amăgitor,
Și ca suvenirul sfînt
Celor care nu mai sînt!...

Munții Carpați, 1848.

www.dacoromanica.ro

MOŢUL ŞI SECUIUL

SCENĂ DIN MUNŢII ARDEALULUI, 1848.

MAGHIARUL

Moţule,
Mai Hoţule!
Nu tot trage 'n carne vie,
Şi mai trage 'n cea pustie.
Nu tot bate 'n pieptul meu,
Că-i pĕcat de Dumnezeu!

ROMÂNUL

Puiule,
Seçuiule!
Ce caţi tu la noi în munte?
Lance 'n coaste, barda 'n frunte,
Ori un plumb vrajit în piept,
Să te duci în raiu de-a drept?

MAGHIARUL

Moţule,
Mai hoţule!
Tu eşti tare, eu sunt tare;
Bun e Dumnezeu şi mare!
De te-aş prinde 'n mâna mea,
Zile tu n'ai mai avea.

ROMÂNUL

Puiule,
Secuiule!
Eu sunt tare, tu eşti tare,
Dar ţi-e lauda prea mare!
De-al de tine, fĕtul meu,
Mulţi viteji ucis-am eu.

MAGHIARUL

Moţule,
Mai hoţule!
Sai din munte, da-te 'n vale
Ca să-mi mai scurtezi din cale.
In cea vale de-ai sălta,
Vai ş'amar de viaţa ta!

ROMÂNUL

Puiule,
Secuiule!
Nici eu sa robesc la tine,
Nici tu sa robeşti la mine.
Vrei, nu vrei dintr'un cuvînt?
Ca te sting de pe pamînt!

MAGHIARUL.

Moţule,
Mai hoţule!
Tu n'ai nume, tu n'ai ţeară,
Asta-i patria maghiară.
Tu să cade sa-mi robeşti,
Caci tu om înca nu eşti.

ROMÂNUL

Puiule,
Secuiule!
Na! te du pe ceea lume,
Ca sa afli de-al meu nume.
Spuie-ţi morţii din mormînt
De sînt om sau de nu sînt!

1848. — Braşov.

VIS DE POET

Ea erà frumoasá, dulce 'ncântătoare
Ca o floare vie cazuta din soare;

Lumea 'namorata şi de doruri plină
O slaveà în taina ca pe o regina,

Şi pe când nici visul nu 'ndrazneà, nici dorul,
Până lângă dînsa sa-şi înalţe sborul,

www.dacoromanica.ro

Gingaş cu iubire, un poet ferice
Prin a lui cantare îndrăzneà a-i zice:

— «Când privesc la tine. scumpa mea iubită,
«Ca o lira dulce inima-mi trezita

Cântă şi serbează bunurile vieţii,
«Farmecul iubirei şi al tinereţii.

«Când privesc la tine, draga mea frumoasa,
«Raiul ımi deschide poarta-i radioasa,

«Şi zaresc printr'însa plaiul nemuririi,
«Unde ne aşteapta îngerul iubirii.

«Atunci omenirea, viaţa de amaruri,
«Se îmbraca 'n ochi-mi cu placute daruri;

Patria-mi ascunde chinurile-i grele,
De zimbéşte vesel fericirii meıe,

«Şi tot ce încântă, tot ce dă uimire,
«Tot ce 'nalţa omul la Dumnezeire,

«Dragostea, vîrtutea, dulcea poesie
Imi şoptesc de tine şi me'nchina ţie!

Iar când, mult ferice, îmi aduc aminte
Ca'ntre-a noastre iuimi sînt legaturi sfinte,

Ca tu, înger dulce, tu, minune vie,
Ai venit din ceruri ca să te dai mie!

«C'al tĕu sin fierbinte bate pentru mine,
C'a ta frumuseţe este al meu bine...

«O, atunci, iubita, sufletu-mi s'aprinde,
«Nobilă mândrie vine de-l cuprinde,

Şi simt ca el numai e menit pe lume
De a fi altarul scumpului tĕu nume!

Astfel la picioare-i poetul cântà,
Iar ea, versând lacrimi, blând îl ascultà,

Şi 'n a sa uimire gingaşă, adânca,
Il ruga, zimbindu-i, sa mai cânte încă:

Spune-mi ce minune, care scump odor
Ar putea în lume să-ţi insufle dor?

Care vis de aur s'a oprit din cale
Ca să fie visul tinereţei tale?

www.dacoromanica.ro

«Vrei pe-aripa dalba unui sprinten nor
Cerul şi pamîntul sa-i alergi uşor?

Vrei s'anini pe frunte-ţi margăritărele,
«Salbe înşirate pe raze de stele?

«Vrei tu la picioare-ţi lumea s'o închin?
«Vrei sa fii regina cerului senin?

«Spune-mi ce minune doreşti ca să nască
«Pentru-a ta placere dragostea-mi cerească?»

«Dragul meu poete! nu doresc odoare,
Din a ta cununa vreau numai o floare.

«Acea floare scumpa dacă aş avea,
«Altă 'mpodobire pe frunte n'aş vrea.

«Şi numai amorul care mă învie
«Ar întrece 'n mine falnica-mi mândrie!

Tu eşti visul gingaş ce din sborul seu
«Varsa încântarea sufletului meu.

«Tu-i îndulceşti viaţa, tu-mi şopteşti din stele,
«Tu luminezi calea rugaciunii mele,

«Şi în veci pe tine cu drag te gasesc
«In ori ce îmi place, în ori ce iubesc,

«Ş'o credinţă sfîntă de la cer îmi vine
«Că în alta lume m'am iubit cu tine.

«O, mult îmi e scumpa închinarea ta,
«Caci, iubind, amorul tu ştii a-l cânta,

Şi prin armonia dulcei tale lire
Vom sbura 'mpreuna catre nemurire.

O, pleac'a ta frunte pe inima mea
«De ascultă dorul ce şopteşte 'n ea,

Ş'apoi cântă lumii ţeara mea slavită,
«Cânta România şi pe-a ta iubita!...»

Cine-ar putea crede ca acest amor
A fost o parere, un vis trecator?

Poetul visase, cum visez poeţii,
Flori de alta lume pe cararea vieţii.

Iar când la lumină ochii a deschis,
In ceruri sburase cerescul seu vis!

www.dacoromanica.ro

— O, vis al iubirii, —zis'a el cu jale,
Simțind două lacrimi pe genele sale! —

Scumpă nalucire! te întoarce 'n raiu,
Mergi de înfloreşte pe cerescul plaiu,

«Căci un vis ca tine, aşa de ferice
A 'nflori nu poate pre pamînt aice.

BISERICA RISIPITĂ

LEGENDĂ

I.

Sus, pe muntele Ceahlău,
Sta la pânda Duhul rĕu
Şi arunca peste munți
Ochii sĕi şerpii şi crunți,
Cu ochirea-i să zareasca
Vre o prada sufleteasca.
Dar de-odata el tresare,
Caci aude 'n departare
Glas de clopot cheimator
Printre munți resunator,
Şi cu groaza el zareşte
Pe câmpia ce 'nverzeşte
O biserica mareața,
Stralucind albiu prin ceața
Lâng'a Bistriței verzi maluri
Ca un vas frumos pe valuri.

II.

Satan urla, Satan sbiara,
Caci mai vede, vede iara
Şiruri albe de Români,
De femei cu flori în mâni,
Şi copii şi mândre fete,
Şi flacai cu negre plete,
Coborînd ca lunga oaste
Pe-ale dealurilor coaste,
Resbatând codrii pustii,
Trecând peste ape vii,
Şerpuind prin vai adânci,
Sarind peste nalte stânci,
Şi 'ndreptându-se în cale
La biserica din vale,
Unde clopotul sunà
Şi 'n vazduh se legănà.

III.

Satan urla, Satan zice:
«Rapezi-me-voiu de-aice,
«Şi în ghiara de-o voiu strînge,
«Limba 'n clopot o voiu frânge,
«Vecinic ea sa nu mai sune
«Ceasul crunt de rugaciune!....
Şi cum zice, în turbare,
De pe munte falnic sare,
Aripi negre întinzând
Şi cu ele 'rtunecând
Seapte codri mari, cărunți,
Seapte sate, şeapte munți!
El se 'nalța şi se lasa
Pe clopotnița frumoasă,
Ca un vultur rapitor
Pe o lebedă în sbor.

IV.

Turnul geme 'n temelie
Ca de aspra vijelie.
Clopotul dogit resuna,
Clatinat ca de furtuna,
Şi pe iarbă veştezită
Cade crucea aurita.
Iar Satan grozav scrâşneşte,
Clopotul din turn smunceşte
Şi-l arunca 'n departare
Peste Bistrița cea mare.
«Unde eşti, Dumnezeu sfinte?
«Unde eşti, Doamne parinte?
«De laşi tu pe duhul reu
«Sa calce locaşul teu?»
Astfel munții stau privind,
Catre ceruri glasuind!

www.dacoromanica.ro

V.

Iară Bistrița viteaza
Apele-și înfurieaza,
Vrând cu sgomot să înnece
Pe Satan în sînu-i rece.
Ea adună mari de apa
Și 'ntr'o clipa malul sapă,
Încât turnul de pe mal
Cade 'n aprigul ei val
Cu Satan ce se afunda
Ca un fulger într'o unda!
Apa salta, clocotește,
Nici că se mai limpezește!
Și de-atunci în acel loc
Ea tot fierbe ca de foc,
Și adese ori s'aude
Resuflând gemete crude.

VI.

Spun pastorii din Ceahlău
Că în timpul acel greu
Cerurile s'au deschis
Și'un glas tainic ar fi zis:
«Tu ce-ai fost de Iad calcata,
Manastire blăstemata,
«Tu să aibi atunci iertare,
«De blastem sa ai scapare,
«Când doi îngeri iubitori
«Intr'o noapte fară nori
S'or opri din a lor cale
«Pe risipurile tale,
«Și prin dulcea lor iubire
«Ți-or aduce-a mea sfințire!...
. . . . . .
— Fost-a, nu, așa minune?
Bistrița o poate spune!

CÂNTECUL MARGARETEI

Auzit-ai, frate, de un plaiu frumos
Care 'n veci resuna de cântari iubite?
Unde se 'mpreună cerul luminos
Cu albastrul marii cei nemarginite?
Acolo mi-e dorul, acolo me vreu;
Pe-ale tale brațe du-mĕ, dragul meu!

Unde vîntul serii, blând ca un suspin,
Leagana 'n tacere dalbe flori de aur?
Unde pe-ale rodii salbe de rubin
Flutura verdeața frunzelor de laur?
Acolo mi-e dorul, acolo me vreu;
Pe-ale tale brațe du-me, dragul meu!

Auzit-ai, frate, de acel Bosfor,
Ce din valuri iese și s'arunca 'n valuri?
Care oglindeaza ca prin vis ușor
Tainice saraiuri și 'nverzite maluri?
Acolo mi-e dorul, acolo me vreu!
Pe-ale tale brațe du-me, dragul meu!

Unde calatorul, vesel îngânat,
Doarme 'n leganarea lungelor caice,

www.dacoromanica.ro

Si în altă lume tainic deşteptat,
Vede împlinirea viselor ferice?
Acolo mi-e dorul, acolo me vreu;
Pe-ale tale braţe du-mĕ, dragul meu!

Auzit-ai, frate, de-un plaiu îngeresc,
Unde înfloreşte scumpa nalucire?
Unde a iubirii dar dumnezeesc
Ca cerescul suflet are nemurire?
Acolo mi-e dorul, acolo mĕ vreu;
Pe-ale tale braţe du-mĕ, dragul meu!

Dar ce zic? Ah! unde, unde este plaiu
Mai frumos, mai vesel, mai bun de iubire
Decât ţeara noastră, dulcele-acest raiu
Plin de încântare, plin de fericire?
Acolo mi-e dorul, acolo me vreu:
Lasa-me aice să mor, dragul meu!

PĂSERICA MARII

De trei zile-acum pe mare,
Navigând fară 'ncetare,
Noi pamîntul n'am zarit!
Vîntul sufla şi ne 'mpinge;
Orizonul ne încinge
Ca un cerc nemarginit.

In ce parte se rapede,
Ochiul omului nu vede
Decât umede câmpii.
Marea-i lata şi adânca!
Cine ştie, mâne încă
De-om mai fi printre cei vii!

Ziua trece, ziua scade
Şi pe gânduri omul cade,
Suspinând încetişor.
Noaptea-aduce mii de stele;
Omul trist privind la ele,
Vars'o lacrima de dor.

Iar o paserică vine,
Prevestind ţermuri vecine,
Liman vesel şi deschis.
Pe catarg ea salta, cântă,
Ne uimeşte, ne încânta
Ş'apoi sboara ca un vis.

Intr'un suflet cu simţire
Astfel glasul de iubire
Suna dulce 'ncântator,
Şi din noaptea 'ntunecată
Il trezeşte de-i arata
Mult ferice viitor.

Astfel glasul libertăţii
Va suna 'n ziua dreptăţii
Pentru biata ţeara mea,
Şi din umbrele durerii
Steaua mândr'a învierii
Resari-va pentru ea.

www.dacoromanica.ro

FLOAREA OCEANULUI

Pe vârful aprig acestor maluri
O floare mică a resarit,
Și între cercuri și între valuri
E clătinată de vînt cumplit.

Naltă e stânca, marea-i adâncă!
Spumegă valul jos clocotind;
Dar floricica sus, de pe stâncă,
Zimbește vesel, la cer privind.

In zadar vîntul vrea sa o sboare
Ca s'o arunce cruntului val;
Ea își deschide inima 'n soare
Și 'nveselește aprigul mal.

Astfel, iubită, în a mea viața,
Scump suveniru-ți e neclintit;
Și 'n veci revarsă a lui dulceața
In al meu suflet mult fericit!

Fie talazuri în astă lume!
El pe deasupra sboară voios
Și se îngână cu al tĕu nume
Ca floarea mică cu-al ei miros

Biarițț. — 1858.

HOȚUL ȘI DOMNIȚA

Frunza verde de alună!
Trece voinicul pe lună
Și codrul voios resuna.

Trece hoțul haulind,
Pe cărare coborînd,
Din frunziș mereu pocnind.

Măi voinice, voinicele,
Ia-ți tăiușul de plăsele,
Pune mâna pe oțele,

Că se primblă pe potici
Trei desagi de irmilici
Și de galbini venetici,

Iar în urmă-le călare,
Vine-o mândră fata mare
Gatita pe maritare.

Ea-i mireasa unui Craiu
Și se duce cu alaiu
Peste munte, peste plaiu.

Dar copila-i amărită
C'a să fie despărțită
De Moldova mult iubită.

Și în gândurile sale
Ea se roag'amar cu jale
Ca să-i ias'un zmeu în cale...

Frunzuliță de brad mică!
Iese hoțul din potică,
Singur, vesel, fara frică,

Ș'apoi zice: «Cale bună!
«Unde mergeți împreuna,
«Dragii mei, noaptea pe luna?

«Decât la curtea craească,
«Mai bine 'n lunca hoțeasca
«Lâng'o inima frățească».

Frunză verde stejarel!
Hoțul pleaca sprintenel
Cu domnița lângă el.

Iarba crește 'n calea lor,
Și Domniță, scump odor,
Vesel calca pe covor.

Dealul Doamnei.

www.dacoromanica.ro

CE GÂNDEȘTI, O! MARGARITA?

Ce gândești, o! Margarită,
Când de visuri ești rapită
Intr'al nopții miez senin,
Când din luna zimbitoare
Vine-o rază călătoare
De se joacă pe-al tĕu sin?

Nu crezi tu, o! Margarită,
C'acea rază fericită
Este gingașul meu dor,
Ce-i trimis din depărtare
Sa-ți aduc'o sărutare
Dela bietul călător?

Ș'atunci, dulce Margarită,
Nu te simți duios uimită
L'ale razei desmierdari?
Și cu-o șoaptă de iubire
Nu trimiți a ta gândire
Să mĕ caute pe mari?

Mult frumoasă Margarită!
Barca mea e ratăcita
Pe al mării val turbat.
Glas de moarte 'n aer trece,
Și de-al morții fior rece
Sufletul mi-e tulburat!

O, duioasă Margarită,
Dă-mi o lacrimă iubită
Intr'acest minut amar,
Dorul meu în cer s'o sue
Și ferice s'o depuie
Pe al Domnului altar!

Canalul de Gibraltar. — 1853.

IAHTUL

Fericit e călătorul
Ce, purtat voios prin lume,
Își îngână viața, dorul,
Cu-al iubitei dulce nume!
Sbori pe luciul viu al mării,
Barcă mică, sprinteioară;
Mergi în voia întîmplării,
Ca o lebedă ușoară!

De l'a Patriei verzi maluri
Am plecat în țeri străine,
Și pe plaiuri și pe valuri
Eu duc dorul ei cu mine.
Sbori pe luciul viu al mării...

Doru-mi plânge! dar îndată
Intre cer și marea lină
O minune se arată
Ce durerea mi-o alină.
Sbori pe luciul viu al mării...

Cea minune strălucita
Poarta nume de o floare,
Ea-i frumoasa mea iubită,
A mea dulce iubitoare.
Sbori pe luciul viu al mării...

Ea-i comoara de plăcere,
Ea-i voioasa nălucire,
Ea-i cereasca mângaiere,
Ce încânt'a mea simțire.
Sbori pe luciul viu al mării...

Ori și unde eu voiu merge,
Vecinic ea ne însoțește.
Lacrima din ochi mi-o șterge,
Sufletul mi-l răcorește!
Sbori pe luciul viu al mării,
Barcă mică, sprinteioara;
Mergi în voia întîmplării,
Ca o lebedă ușoara.

Cadixa, 1853.

www.dacoromanica.ro

MUNTELE DE FOC

LEGENDĂ DIN MUNȚII APENINI

Pe cei munți pustii, selbatici
Din Lombardo-Veneție,
Unde noaptea în orgie
S'adun demonii lunatici,

Hoți de moarte doisprezece
Stau în rond sub vîntul rece
Care șuera și trece!

Focul cerului s'aprinde,
Urmarit de groaznic tunet,
Și al munților resunet
Printre vai adânci se 'ntinde.

Hoții rîd cu voie buna.
Șeful lor, purtând cunună,
Cântă astfel în furtuna:

«Varsă 'n cupa mea de aur
«Vinul roș ce desfatează
«Și mĕ 'mbata, me turbează
«Ca și sângele pe taur.

«Toarnă, drege tot aice,
«Și când eu *destul* voiu zice,
«Pe-al meu cap trasnetul pice!

«Beți, voinici, până la moarte!
«In ceas vesel de placere
«Sa uitam ori ce durere,
Ori ce chin a relei soarte.

«Beți, copii, toți după mine
Și 'nchinați cupele pline
«L'a fulgerilor lumine!

Vîntul bate, cerul tună,
«Munții urlă, Satan ride,
«Iadul vesel se deschide
«Și cu noi cânta 'mpreună.

«Pe când lumea se 'ngrozește,
Omul brav benchetuește,
«Ș'al lui suflet se 'ntarește!

«Tremure-se tot în lume
«Cât va fierbe sânge 'n mine!
«Faca-și cruce și se 'nchine
«Cel ce-aude de-al meu nume!

«Eu sînt brațul care frânge!
«Eu sînt ochiul ce nu plânge!
«Eu sînt gura ce bea sânge!»

Abia zice, și de-odată
Cade hoțul de pe munte,
Fulgerat, lovit în frunte
De a cerului sageata!...

De-atunci mii de focurele,
Limbi de pară albastrele,
Ard pe locurile-acele!

O NOAPTE LA ALHAMBRA

In Alhambra stralucită
Mult vestita,
Unde sufletul uimit
Dragalaș se desfatează
Și visează
La trecutul fericit ;

Pe o noapte 'nseninată
Și 'nstelată,
Eram singur, admirând
Peste malurile dalbe
Raze albe
Din luceferi lunecând.

www.dacoromanica.ro

Dulce-a nopților făclie
Argintie
In Alhambra deșteptà
Mii de umbre nevĕzute
Și tacute
Ce pe rând se arĕtà,

Și trecând printre coloane,
Prin saloane,
Veneau toate-a se 'nchina
La frumoasa lor regină
Ce'n lumina
Tainic, lin se legănà.

Asta fantasma gingașa,
Dragalașa,
Ca un zimbet de copil,
Erà falnica Sultana
Africana,
Fiica a lui Boabdil,

Linda-Raia, pentru care
Mic și mare,
Sufletul seu ar fi dat,
Pe când dalba-i tinereța
Și frumseța
Incântau acest palat.

Acum Linda în tacere,
Cu durere
Se uità l'a ei surori,
'n a Leilor fântână
A sa mână
uncà plapânde flori.

ra umbrele ușoare,
Zimbitoare,
Privind floarea ce cădeà,
e-a fantânii apa lina,
Cristalina,
plecà, se oglindeà.

Dulce erà acea noapte
Fără șoapte
Pe-al Andaluziei plaiu!
Când de-odat'o armonie
Serafie
Resunâ viu în saraiu.

O duioasă biulbiulina
Din gradină
Incepuse a cânta,
Și'al ei cântec de iubire
Cu uimire
Linda-Raia-l ascultà.

Toate umbrele 'ncântate,
Adunate
Sub al lunei dulce foc,
De mâni gingaș se luară,
Se 'nșirara
Iute vesel pentru joc.

Și 'n Alhambra nesonora
Ele 'n hora
Incepur'a se învârti
Cu-o mișcare grațioasa,
Luminoasa,
Care minții-mi răpi.

Fie-care dintre ele
Blând la stele
Se uità, jucând ușor,
Și steluțele uimite,
Neclintite,
Versau raze 'n ochii lor.

Toate 'n horă vesel prinse
Și cuprinse
De-ale dantului beții,
Respândeau luciri ușoare,
Sburătoare,
Ce săltau prin galerii;

www.dacoromanica.ro

Şi din hora, din sburare,
Fie-care
Cu-o zimbire salută
Pe-a saraiului regina
Ce 'n lumina
Danţul repede-l purtà.

Dar o rază aurită
Reslaţită
Din a zorilor cununi,
Străluci ca o săgeată
De odată
Printre-a nopţii dulci minuni.

Şi ghirlanda de fecioare
Zimbitoare
Invârtindu-se voios,
Se 'nălţâ până la stele,
Şi cu ele
Peri ca un vis frumos!

Grenada. — 1853.

EL R'BAA

CÂNTEC ARAPESC

Sultanul de Maroc
Are 'n împărăţie
O sută şi o mie
De armasari cu foc.
Dar jur pe Dumnezeu!
Ca el cu veselie
Mi-ar da averea-i mie
In schimb pe calul meu.
— *La Allah, illa Allah,*
U Mhamed rasul Allah!

Sultanul de Maroc
Are cămili uşoare
Ce duc a lui odoare
La Meca, sfîntul loc.
Dar jur pe Dumnezeu!
Că el ori ce comoare
Şi partea lui de soare
Mi-ar da pe calul meu.
La Allah, illa Allah,
U Mhamed rasul Allah!

Sultanul de Maroc
Mai are-o favorită
Frumoasă, înflorita
Ca visul de noroc.
Dar jur pe Dumnezeu!
Ca inima-i răpită
Chiar pe a sa iubita
Mi-ar da pe calul meu.
— *La Allah, illa Allah,*
U Mhamed rasul Allah!

Din Tunis la Maroc
Nu-s iute rândunele
Aşa de uşurele
Ca murgul meu de foc.
I-a dat chiar Dumnezeu
Picioare de gazele
Şi ochi frumoşi de stele
Să fie-odorul meu.
— *La Allah, illa Allah,*
U Mhamed rasul Allah!

Munţii Uadras—Maroc.—1853.

SEGUIDILA

CÂNTEC POPORAL SPANIOL

Dela Siera Nevada
Pân' la munţii Pirenei
Nu-i minune ca Grenada,
Nu-i cer dulce ca al ei!

In Grenada stralucita
Nu-i grădină, nu-i saraiu
Ca Alhambra înflorită
Ce se pare-un vis din raiu!

www.dacoromanica.ro

In Alhambra mult frumoasă
Nu-i nimic mai rapitor
Ca al Lindei amoroasa
Suvenir încântător!...

Ah! mireasa mea iubită,
Viaţă, raiu, ce n'aş da eu
Pentru-o noapte fericita
Să te-adorm pe sinul meu,

Intre Siera Nevada
Şi 'ntre munţii Pirenei,
In Alhambra, la Grenada,
Sub seninul dulce-al ei!

Grenada. — 1853.

STELELE

DOINĂ

Dela mine pân' la tine
Numai stele şi lumine!

Dar ce sînt acele stele?
Sînt chiar lacrimile mele,

Ce din ochi-mi au sburat
Şi pe cer s'au aninat,

Cum s'anină dinspre zori
Roua limpede pe flori!..

Vĕrsat-am multe din ele
Pentru soarta ţerii mele!

Multe pentru cei ce sînt
Pribegiţi de pe pămînt!

Multe lacrimi de jălire...
Iar de dulce fericire

Ah! vĕrsat-am numai două,
Şi-s luceferi amândouĕ!

Sevilia. — 1853.

ANUL 1855

Dup' atâţi rei secoli negri de dureri, de vijelie,
Ce-au trecut fără 'ncetare peste biata Românie,
Tu, an nou, ce ne vesteşti?
Vii s'aduci patriei mele, ca o dreaptă resplătire,
Pace, glorie, putere, libertate, fericire,
Indurarile cereşti?

Din noianul vecinicii eşti tu sol de mângaiere?
Trebue ca semn de moarte sau ca semn de înviere
Sa te blestem, sa te-admir?
Eşti amic, sau tu faci parte din cumpliţii ani de rele
Ce-au depus în al lor treacat peste fruntea ţerei mele
O coroană de martir?

www.dacoromanica.ro

Ori ce-a fi a ta menire, vei găsi poporul tare,
Infruntând lovirea soartei cu-o puternică rabdare
Şi cu suflet de Român.
Căci Românul e întocmai precum stâncile măreţe,
Care 'n valurile mării furtunate şi semeţe,
Neclintite 'n veci rĕmân.

Pe aceste mândre ţermuri sentinela 'naintată,
Neamul nostru, fară sprijin, în veghiere necurmată
Sta pe loc la postul seu.
El de douezeci de secoli a trecut prin mii de lupte,
Dar acum i-a căzut braţul, i-a cazut armele rupte....
O, puternic Dumnezeu!

Sînt destule-atâte chinuri! Adă ziua mult dorita,
Zi de pace, de tarie şi de glorie iubita
Pentru-acest serman popor,
Pentru-o naţie creştina care poartă-un mare nume
Şi în sufletu-i presimte ca-i chiemat în astă lume
La un falnic viitor.

Fa ca anul care vine să aduc'un mândru soare,
Sa deschid'o cale noua de mari fapte roditoare
Pentru neamul românesc,
Caci el are din vechime o menire strălucita!
El a fost şi vrea să fie sentinela neclintita
Pe pamîntul stramoşesc!

CÂNTECE ŞI SARUTARI

POETUL

— Ah! câte glasuri de armonie
In al meu suflet cântă duios,
Toate, uimite, se 'nchină ţie
Cand te-areţi mie,
Inger frumos!

Alba Romînca! tu pentru mine
Eşti adierea lunii lui Maiu.
Darul iubirii, cerescul bine,
Naşte şi-mi vine
Din al tĕu graiu.

Priveşte 'n lume mareţul soare
Cum respândeşte veseli fiori.
El da o raza învietoare
De ori ce floare
Ivita 'n zori.

Priveşte-a nopţii mândră comoară
Cum las' a ninge stelele din ea,
De ori ce suflet care 'n cer sboară
Lin se coboara
Câte o stea.

O, dulce înger de desmierdare!
De-ai vrea, unita de dorul meu,
Sa-mi dai, ferice, o sarutare,
De-ori ce cântare
Aş cânta eu;

N'ar fi în ceruri dalbe lumine
Nici flori pe lume s'ar legana,
Pe câte versuri de amor pline
Eu pentru tine
Aş suspina!

www.dacoromanica.ro

ROMÂNCA

—Când primavara cu lacrimioare
In locul iernii vine zimbind,
Inima, dulce privighietoare,
Scăldata 'n soare,
Cântă iubind.

Dar când se lupta ţeara'n durere,
Tot omul tînĕr şi simţitor
Trebue sa-i dee cu-a sa putere
O mângaiere
Ş'un ajutor.

Când ţeara geme sub apesare,
Mai bine 'mi place s'aud sunând
Un răcnet aspru de resbunare
Decât oftare
De amor blând.

Iaşi. 1856.

Viersul iubirii duios strabate,
Focul poetic e rapitor,
Dar nu-s cuvinte mai înfocate
Ca *libertate*
Şi *viitor*.

June poete, ascunde-ţi dorul,
Caci nu e timpul de dulci placeri,
Decât pe lira sa cânţi amorul,
Apăr' onorul
Sermanei ţeri!

Cânta-un viers falnic de renviere
Care s'aprinda sufletul meu.
Ridica neamul de la cădere,
Ş'ori ce-mi vei cere
Va fi al tĕu!

N. BALCESCU MURIND

De pe plaiu 'nstrainarii,
Unde zac şi simt că mor
De amarul desperării
Şi de-al ţerii mele dor,
Vĕd o pasere voioasă
Apucând spre Resărit,
Şi o rază luminoasă,
Şi un nour aurit.

Păserica sburătoare,
Unde mergi cu dorul meu?
— «Am o solie 'ncântătoare
Dela sfîntul Dumnezeu,
Sa duc glas de armonie
Ţermurilor Româneşti,
Şi sa scald în veselie
Inimile ce jaleşti!»

«Rază vie calatoare,
Unde mergi cu dorul meu!»
— «Am solie 'nvietoare
Dela sfîntul Dumnezeu,
«Sa depun o sarutare
Pe al ţerii tale sin,
«Şi s'aduc o alinare
Jalnicului tĕu suspin.

«Nouraş patruns de soare,
Unde mergi cu dorul meu!»
— «Am o solie roditoare
Dela sfîntul Dumnezeu,
Să mĕ las în Romănie,
«Ca să crească mii de flori
«Pe frumoasa ei câmpie,
Ce o plângi adese ori!

— «Du-te, raza strălucită,
«Du-tĕ, mica pasereà,
Şi pe ţeara mea iubita
Mângăiaţi-o 'n lipsa mea!
«Iar tu, nour de rodire,
«Fă să crească 'n sinul seu,
Cu verzi lauri de mărire,
«Floarea sufletului meu!»

Palermo.

www.dacoromanica.ro

LA SEVASTOPOL

In sgomotul de tunuri ce tuna nencetat,
La Crîm, pe triste ţermuri, mĕ primblu întristat,
Şi 'n cale-mi, pretutindeni, calc ţernă de morminte
Sub care zac pierdute gramezi de oseminte.

Pe cerul alb de toamnă sbor bombele vuind
Şi cad printre risipuri ca fulgerul trăsnind.
Pămîntul împrejuru-mi, săpat în lungi tranşele,
E plin de arme rupte, de glonţi şi de ghiulele.

Un şir de mari corăbii stau înnecate 'n port.
Oraşul Sevastopol, ars, derâmat şi mort,
Intinde pe o culme ruina sa mareaţă,
Fantasma învelită c'un giulgiu de alba ceaţa!

O, ce spectacol mare de mari deşertăciuni
Cu fal'acoperite de-a gloriei cununi!
Cât sânge, câte chinuri şi câtă grozăvie
Pentr' un monarc despotic şi oarba sa trufie!

Trecut-au pe aice cutremur stărmător?
Potop trimis din ceruri cu foc pedepsitor?
Nici aprigul cutremur, nici flacara cereasca,
Dar au trecut urgia şi ura omeneasca!

Şi au lasat în urma gramadă la un loc
O lungă risipire cenuşerita 'n foc,
Şi multe, fara numer, de tainice mormînturi
Pe care sfînta cruce se clatină de vînturi!...

Când va sosi, o! Doamne, un timp mai mângaios
In care sa patrundă cuvîntul lui Cristos?
Să piară duşmănia din trista omenire,
Să nu mai fie omul unealta de peire?

Când resări-va 'n ceruri frumoasa, blânda zi,
Ce din orbire crunta pe Regi îi va trezi?
Ş'a respândi în lume simţiri mântuitoare,
Dreptatea, libertatea, frăţia 'ntre popoare?...

Pierdut în gânduri astfel pe câmp mĕ rătacesc
Şi 'ntro adânca rîpă cu jale mĕ opresc
Lâng'un mormînt, la umbră sfărmat de-o boambă groasa
Ce din vazduh căzuse pe marmura lucioasa.

www.dacoromanica.ro

Se sparse bomba 'n două, și'acuma negru-i sin,
Ca trista cup'a morții, de rouă eră plin;
Iar din mormîntul rece prin marmura sdrobită
Crescuse și 'nflorise o mică mărgărită.

O, tain'a Providenței!... Unealtă de omor
Se schimbă pentru paseri în vas recoritor!
Din moarte naște viață, din întuneric soare,
Din țerna mormîntală resare dulce floare!

O, Doamne! fie, fie ca sângele vĕrsat
Pe sub aceste ziduri într'un rĕsboiu turbat
Sa dee-o roada bună, un drept de renviere
Pentru-a mea țeară scumpă ce zace în durere!

Sevastopol. — 1855.

DRAGOȘ

I

Dragoș mândru ca un soare
A plecat la vînătoare.
Ghioaga și săgeata lui
Fac pustiul codrului!
Cerbul moare, urșii pier,
Și vulturii cad din cer...
Iata că 'ntr'o dumbravioara
El zarește-o căprioară,
Fiara blânda dela munte
Cu steluța albă 'n frunte
Și cornițe subțirele
Și copite sprintenele.
Caprioara, cum îl simte,
Lasa locurile strimte,
Fuge, salta, sboară, piere
Ca un vis, ca o părere;
Iara Dragoș înfocat
O gonește nencetat.
Zi de vara cât de lungă
Vînatorul o alunga,
Și'amândoi se pierd de vii
În codri merei pustii!

II

Iata, meri, că de-odată
O poiană se arată,
Inverzita, înflorita
Și de lume tăinuită.
Iar pe iarbă 'n poieniță
Cânt'o albă copiliță
Cu ochi dulci desmierdatori
Și cu sinul plin de flori.
Căprioara, cât o vede,
Sboară vesel, se rapede,
Și îi cade la picioare
Pe-un covor de lacrimioare.
Cât viteazul o zarește,
Pe loc stă și se uimește!
Uită blânda căprioara
Și săgeata ce omoara!
Uită draga vînătoare,
Uită lumea de sub soare!

III

— «Copiliță! zice el
Rezemat de-un stejarel,
«Ești tu Zina ăstui plaiu,
Sau o floare dela raiu?»
— Drăgoș, Dragoș fratioare,
«Nu sînt Zina, nu sînt floare,
«Dar am suflet fecioresc
«Și Moldova me numesc.
«Mult e mult de când te-aștept
«Să-mi alin dorul din piept,
«Că de Domnul sînt menită
«Ca sa fiu a ta ursita!»
— «O, Moldovo 'ncântătoare,
«Gingașa fermecatoare!

www.dacoromanica.ro

«Iată arcu-mi vitejesc
«Lânga tine-l resadesc
«Ca sa dee pan' în zori
Crengi cu frunze şi cu flori,
«Şi cu-acele crengi frumoase
«Să 'mpletim cununi voioasé,
«Una ţie, una mie,
«Pentru-a noastră cununie!

IV

A doua zi ei plecara
Şi prin codri apucara,
Amândoi îmbraţişaţi,
Cu flori mândre 'ncununaţi.
Dealuri multe ei suira,
Multe dealuri coborira,
Pân' în valea cea 'nverzita,
De-un rîu luciu recorită.
Copiliţa 'nveseleà
Şi din gur' aşa grăià:
«Dragoş, Dragoş fraţioare,
Lasa ochii tĕi sa sboare
«Peste dealuri şi câmpii
«Păscute de erghelii,
«Peste vai, peste gradini
«Unde sbor mii de albini,
«Peste ape curgatoare,
Şi dumbravi resunatoare.
«Cât pamânt tu vei vedeà,
«E cuprins de zestrea mea!
«Ş'acea dalbă de moşie
Tot 'n veci a ta să fie,
Ca să fie 'n veci scapata
De o fiară 'nfricoşata,
«De un zimbru fioros
«Care-o calcà 'n sus şi 'n jos.

V

Bine vorba nu sfârşeà,
Din rîu iată ca ieşià
Zimbrul aprig ca un zmeu,
Cu lungi coame ca de leu,
Şi cu coarne oţelite
Şi cu aripi la copite.
Fiara crunta şi turbata
Pleacă fruntea lui cea lata
Şi sarind, mugind, da zor
Peste mândrul vînător.
Iara Dragoş s'aţineà,
Şi cel Zimbru cum veneà,
Ghioaga 'n frunte-i aruncà,
Fruntea 'n doue-i despicà!
Apoi capul îi taià,
Intr'o lance îl puneà
Şi plecà în veselie
Pe frumoasa lui moşie,
De pagâni sa o fereasca
Şi ca Domn să o domneasca!

BANUL MARACINA

I.

Sus la munte ninge, ploua,
La Craiova pica rouă
Din a nopţii ochi cereşti
Si din ochii omeneşti.
Dar ce plâng Românii oare?
Sufletul de ce îi doare?
Plâng un mândru frăţior
Deslipit de sinul lor.

Banul tînĕr Maracina,
Carui Oltul se închina,
De pe malu-i a plecat
Pe-un fugar ne 'ncălecat.
A plecat în lunga cale
Cu ceata slugilor sale
Şi cu cincizeci de voinici
Adunaţi toţi de pe-aici.

Ei paşesc peste hotare,
Trec prin satele Maghiare,
Prin oraşele Nemţeşti,
Prin ţeri lungi împĕrateşti,
Şi, în dragostea moşii,
Duc Vulturul României
Care 'n aur lucitor
E cusut pe steagul lor.

www.dacoromanica.ro

Tot pe-a Dunarii verzi maluri
Unde umbra-i joacă 'n valuri,
Merge mândrul Craiovan
Câte zile-s într'un un an,
Şi feciorii mi-l urmeaza,
Şi fugarii lor nechează,
Şi strainii ce 'ntâlnesc
Stau în cale de-i privesc.

Pasă ceata calătoare
Când pe noapte, când pe soare.
Lung e drumul, lung şi greu !
Unde merg aşa mereu ?
Ei se duc la vitejie,
Caci au tainica solie
De-a sadi în viitor
Libertatea ţerii lor !

II

Colo 'n ţermuri departate
In a Franciei cetate,
Vechiul Luvru e deschis
Poporimei din Paris,
Care-aleargă sa priveasca
Armia cavalereasca,
Ce din zori s'a adunat
Lang'al Regelui palat.

Sala tronului e plină
De o magică lumina
Ce se varsă din senin
Pe frumoase flori de crin,
Şi pe dame strălucite
Tot în aur învelite,
Şi pe nobili mult veştiţi
Tot cu fier acoperiţi.

Filip Regele s'arata
Cu-a sa frunte 'ncoronata
Şi le zice : Nobili fraţi,
«Scoateţi spada şi juraţi,
Din a noastră dulce ţeară
Duşmanul strain sa piara !»
Mii de glasuri strig : «Jurăm
Francia s'o liberam !»

Iata ca în sala mare
Un străin de-odata pare,
Tîner, mândru, nalt, frumos,
La ochire luminos.
El spre tron mareţ paşeşte,
Lânga Rege se opreşte,
Şi din gura zice-aşa :
Sa traeşti, Maria ta !

Toţi s'apropie în graba.
—«Ce voeşti? Regele 'ntreaba.
— «Sînt Român de la Carpaţi
«Ş'aduc cincizeci de barbaţi
«Ce sînt gata ca şi mine
«De-a muri toţi pentru tine,
«Apărând cu braţul lor
«Francia ş'al ei onor !

«Ţeara mea cu blânde şoapte
«Mi-a zis tainic într'o noapte :
«Mergi, copile, înarmat
«La apusul departat,
«Mergi de varsa al teu sânge
«Pentru Francia ce plânge,
Căci şi ea pe viitor
«Mi-a veni în ajutor.»

Uimit Regele-atunci zice:
— «Bun sosit la noi, voinice !
«Spune noue cine eşti ?
«In Carpaţi cum te numeşti?
— Eu sînt Banul Maracina
«Carui Oltul se închina.
— «Ţine spada mea în dar,
«*Brav Marcheze de Ronsar !*

Paris 1855.

www.dacoromanica.ro

1 MAIU

Acea zi mult frumoasa, cea zi de neuitare,
Când pentru 'ntâia oară amorul înfocat
Ne-a strins la sinu-i dulce cu-o dulce 'mbrațișare
Și a depus pe frunte-ți întâiul sarutat!

Acea zi mult iubită când tu, prin o minune.
Mi-ai dat reînviere l'al dragostei altar,
Din suvenirul nostru în veci nu va apune,
Căci ea a fost hotarul trecutului amar!

Ea se împodobise cu-al primăverii soare
Și se 'ngână voioasa cu frumusețea ta,
Dar tu-mi păreai mai dulce și încântatoare
Decât chiar primavara care ne încântă.

O, cât erai atunce de albă și frumoasa,
Când dorul tău, în ceruri sburând cu-al meu suspin,
A isvorît în ochi-ți o roua luminoasa
Și te-a plecat pe sinu-mi ca floarea unui crin!

O singură minută a mea ș'a ta ființa
S'a întrunit în raiul fierbintei sarutari,
Dar din acea minuta cerească Provedință
Ar face-o vecinicie de scumpe desfatări!

Atât erà de mare a noastra fericire,
Că daca moartea crudă, vězând cât ne iubim,
Voià atunci sa curme a noastra viețuire,
Am fi murit ferice, făr' a ști ca murim!

ADIO

Adio! ah, nici odata
N'am crezut ca pe pămînt
A mea inima 'ntristata
Va rosti acest cuvînt;
Dar tu însați, tu pe care
Te-aveam tainic Dumnezeu,
Ai voit fără 'ndurare
Să jertfesc amorul meu!

Martur am în vecinicie
Dumnezeul teu slavit,
Cu ce sfîntă poesie,
Cât de mult eu te-am iubit!
Câte lacrimi de durere
Pentru tine am vĕrsat!
Și, lipsit de mângăiere,
Cate lacrimi ți-am iertat!

www.dacoromanica.ro

Ani întregi am fost departe
De a ţerii dulce sin,
Numai ca să ai tu parte
De un traiu plăcut şi lin.
Ani întregi, ascuns în mine,
Plâns-a gingaşul meu dor,
Făr' a cere de la tine
Nici o jertfă de amor.

N'am dorit eu alta 'n lume
Decât, până ce-oiu muri,
Sa mĕ 'nchin la al tĕu nume,
Să mĕ laşi a te iubi.
Ah! din raiul nalucirii
Pentru ce m'ai deşteptat?
Din locaşul fericirii
Pentru ce m'ai depărtat?

Adio! remâi ferice!
Şterge din inima ta
Pe acel ce-adio-ţi zice,
De şi 'n veci nu te-a uita!
Te-am iubit cu dor fierbinte,
Ş'astfel te iubesc, că vreu
Să vĕd stins din a ta minte
Întreg suvenirul meu!

CÂNTECE DE LUME

I

Inima mi-e amărita,
Zarea vieţii înnegrita!
De-oiu trai, n'am ce dori,
N'am ce jali de-oiu muri!

Inimă, fii răbdătoare
Ca pămîntul sub picioare,
Pan' ce-i zace cu-al tĕu dor
În mormînt nesimţitor.

Ce-ţi slujeşte de a plânge,
De-a versà lacrimi de sânge
Intr'a lumei val cernit?..
Valul trece neoprit!

Taci, cumplita mea durere,
Şi tot creşte în tăcere,
Pan' ce tu la Dumnezeu
Duce-vei sufletul meu!

II

Avut-am odată 'n lume
Dor de fala şi de nume,
Dar acum vedea-l-aş mort
Chiar şi numele ce port!

Avut-am odinioară
Mamă dulce, dulce ţeara;
Dar acum sînt ratacit
În pustiu nemarginit!

Avut-am în fericire
Un vis dulce de iubire...
Unde-i, Doamne, visul meu?
Unde-i raiul, unde-s eu?

Amar mie! amar mie!
Din cereasca 'mperăţie,
Ce lung fulger m'a pătruns!
Ce-am fost eu şi ce-am ajuns!

III

Ah! durere, în ce parte
De tine sa fug departe?
Urmă 'n lume să nu las,
Nici s'aud al lumei glas!

Cum sa scap de reu, de bine?
Încotro să fug de mine,
Pre pamînt sa nu mai ştiu
De sînt mort sau de sînt viu?

www.dacoromanica.ro

Daţi-mi, daţi-mi aripioare
Sa sbor iute pe sub soare.
Daţi-mi aripi de pe dor,
Pe sub noapte iar să sbor.

Duce-m'aş şi m'aş tot duce,
Dor să nu me mai apuce!
Cine 'n cale m'a vedea
Să plângă de jalea mea!

EMMI

Când glasul Providenţei te-a rechiemat în ceruri,
Ca să mareşti podoaba cereştilor misteruri,

O, fiică a Moldovei! o, suflet îngeresc!
O, floare trecătoare pe plaiul pamîntesc!

În oara de pe urmă a vieţuirii tale,
În mijlocul acelor ce te plângeau cu jale,

Tu, blânda, radioasă, cu zimb
Primblând asupra lunei un ochiu frumos şi lin,

Ai zis: Eu plec, adio, pe calea veciniciei,
Dar vreau a fi cântata în limba armoniei».

Şi'atunci, pe pragul morţii, la mine ai gândit,
La mine, ce duc jalea acelor ce-au murit!...

O, dar, voiu spune lumii cât fost-ai de frumoasa,
Iubita, iubitoare şi dulce şi duioasă!

Ce inimă 'ngerească bateà în sinul teu!
Cum alinai c'un zimbet amarul cel mai greu!

Cum dulcea ta privire erà încântatoare
Ca 'n viforile iernii o zi de dulce soare.

Şi lumea va 'nţelege ca tu, spre cerul sfînt,
Demult erai menita să sbori de pe pamînt!

O, soarta, lege crudă! o, taina 'ngrozitoare
De ce lumina piere? de ce copilul moare?

De ce în omenire aşa multe jaliri,
Şi'aşa de trecatoare, de scurte fericiri?

De ce să cadă crinul în zarea dimineţei?
De ce sa moară Emmi în floarea tinereţei?

Lipseà Dumnezeu oare de îngeri lucitori?
Lipseà cerul de raze, de stele şi de flori?

www.dacoromanica.ro

Nu! însă tu, alb înger, aveai nalta menire
S'areți ca trista moarte e pas la nemurire,

Că 'n oara de pe urmă un suflet înzeit
Privește fară spaimă l'al vieții asfințit,

Și că o frunte albă păstrează, ca în viața,
Frumseța-i rapitoare chiar sub a morții ghiața...

O, fiică a Moldovii! trecut-ai ca un vis,
Și raiul nemuririi în sinu-i te-a închis.

Dar câte flori frumoase resar pe-a noastra cale,
Ne amintesc de tine și ne cuprind de jale!

Și câte paserele cu dulce glasul lor
Șoptesc de blânda Emmi și ne patrund de dor!

VISUL LUI PETRU RAREȘ

LEGENDĂ

I

Jos in vale pe Bârlad,
L g'a Docolinei vad,
N merit-au, poposit-au
Și de noapte tăbarit-au
Z e care mocanești
Cu boi albi Falcienești.

D tot carul șease boi,
I ugați doi câte doi;
Boi cu coarne ascuțite
S copite potcovite,
B i de frunte și mânați
De flacai toți înarmați.

I r în care ce avut,
C merinde-s de vîndut?
P ti de apa curgatoare
Ș de apă statatoare,
C nevodul pescuiți
u undița undiți.

D r merindele-s a cui?
A ui Petrea Majalui,
C e-i om de omenie
Ș' r fi bun chiar de domnie,
D 'ar pune Dumnezeu
T t omul la locul seu!

Iata-l colo jos lungit,
Intr'o burcă învelit,
Lângă focul de nuiele,
Unde ard, jupiți de piele,
Patru miei dela Ispas
Pentru prânzul de popas.

Focul pâlpae mereu,
Roș ca limba unui zmeu;
Și pe culmea luminata
Și pe tabar'așezata
Se ved boii la un loc,
Țintind ochii lor spre foc.

Ard nuielele trăsnind,
Crește para scânteind.
Imprejuru-i, ca o roata,
Șede argațimea toata.
Numai Petrea nu-i în rând;
El de-oparte sta pe gând.

Unul zice: Mai voinici!
Auzit-ați voi pe-aici
De biet Domnul Stefanița,
Ce-a fost om de mare viță,
C'a murit cu zile 'n sin
«In cetate la Hotin?»

www.dacoromanica.ro

Toți fac cruce 'ncremenind!
Un bătrân zice, zimbind:
«A murit? Domnul să-l ierte!
«De-acum să vedeți voi certe,
«Lupte, vrajbe 'ntre boieri
«Pentru scaun și averi!»

Atunci Petre ia cuvînt:
— «Așa-i rândul pe pamînt!
«Cine-i slab, vrea a fi tare,
«Cine-i mic, vrea a fi mare,
«Căci domnia-i dulce pom
«Care farmecă pe om!»

— «Fie bine, fie rău,
«Da-ne-ar sfîntul Dumnezeu
«Un alt Stefan la domnie,
«Să ieșim la vitejie!»
Astfel toți respund cu dor,
Și adorm în somn ușor.

II

Focul taberei s'a stins,
Neagra umbră s'a întins.
Totul tace 'n neclintire,
In adânca amorțire;
Numai stelele sclipesc
Și pe cer călătoresc.

Miezul nopții s'a ivit
Și prin lume-a respândit
Ceata visurilor dalbe,
Visuri negre, visuri albe,
Ce îngâna până 'n zori
Pe sermanii muritori.

Iar un vis prevestitor,
Abatându-se din sbor,
Se oprește lângă Maja
De-l încânta cu-a lui vrajă,
Aretându-i viu prin somn
Straluciri, măriri de Domn.

Când naluca mamei lui
Pe malul Ialpaului
Se arata lin și-i zice:
«O, de sinul meu ferice,
«C'a purtat și a nascut
«Domn viteaz și priceput!»

Când un vultur aurit
Sus, pe cerul înnegrit,
Lucind falnic ca un soare,
Ziceà; «Petre fratioare,
«Cât de nalt e sborul meu,
«Mult mai nalt va fi al tău!»

Când un lanț întins de munți
Cu-ai lor codri deși, cărunți,
Se 'nchinau voios în cale;
Și din munte și din vale
Svon de glasuri cuvîntà:
«Să trăești Măria ta!»

Petre Majă-ademenit,
Din somn dulce s'a trezit.
O, minune! ce să vază
In a zilei albă rază?
Vede-acum cu ochi deschiși
Ce-a vězut cu ochii 'nchiși.

Pe cel câmp lung, înverzit
Vine visul împlinit!
Pe colnice, pe-a lor coaste
Se coboar'o mândra oaste
Cu trei steaguri de oșteni
Și trei cete de curteni.

Mândri-s bravii calareți
Pe-armăsarii șoimuleți!
Strălucind la foc de soare,
Ca 'ntr'o zi de serbatoare,
Ei în tabară s'opresc
Și lui Petru-așa graesc:

«Petre Maja 'ntru mulți ani!
«Noi curteni și Capitani,
«Fost-am fost trimiși cu bine
«Din Suceava catra tine,
«Ca sa-ți zicem ție-așa:
«Să traești Maria ta!

De când Voda la Hotin
«A murit cu zile 'n sin,
«Țeara este 'n veduvie.
«Ea se 'nchină, se dă ție,
«Ca să-i fii tu mire blând,
«Domn viteaz, dup'al ei gând.

www.dacoromanica.ro

Iată deci că ne 'nchinăm
Şi 'n glas mare îţi urăm:
Să trăeasc' a ta mărire
Ani mulţi plini de strălucire
Pentru-a ţerii bun noroc,
Pentru-a duşmanilor foc!

Petre zice: Buni sosiţi!
«Pace vouĕ, soli iubiţi!
«Iară voi ce-aţi slujit mie,
«Feţii mei de argăţie,
«Luaţi tot ce este-al meu...
«Aşa-i dreptul, aşa vreu!

Apoi mândru 'nveşmîntat,
Pe-un cal şarg *încălecat,*
Pleacă vesel *la Domnie...*
Fericită *calea-i fie,*
Căci pe *dinsul Dumnezeu*
L'a pus drept la locul seu!

MOLDOVA IN 1857

Scumpă Moldovă, ţeara de jale!
Ah! în ce stare tu ai ajuns!
Lasă-m'a plânge ranele tale,
Căci păn' în suflet me simt pătruns!

Tu, ce eşti bună, dulce, iubită,
Tu, ce eşti fiica lui Dumnezeu,
Cum te loveşte soarta cumplită!
Cum te înnecă amarul greu!

Lupii şi corbii, şi vulpi straine
Fac a lor hrană din corpul tĕu,
Şi tu, Moldova, plăteşti cu bine
La toţi aceia care-ţi fac rĕu!

O! cât de crunte ş'otrăvitoare
Sînt pentru tine a lor muşcări,
Când ei cu buze sfaşietoare
Respund l'a tale dulcĭ sărutări!

Dar mult mai aprig trebe să fie
Chinul ce suferi, amarul chin,
Când vezi chiar fii-ţi cu duşmănie
Rupându-ţi sinul de amor plin!

Mamă duioasă, trista, 'n cădere,
Cu agonie mânile-ţi frângi,
Şi nu-ţi remâne nici o putere,
Nici glas, la lume ca sa te plângi!

www.dacoromanica.ro

Când ridici fruntea, jos în țerâna
O 'mpinge-o calca dușman picior!
Când ridici glasul, o crunta mână
Ii curmă 'ndata gemetu 'n sbor!

Dar cât va bate inima 'n mine,
Eu în veghiere la lupt'oiu sta
Și, cu tarie, eu pentru tine
În fața lumii voiu protesta!

Pentru coroana-ți de Suverană,
Pentru-al tĕu nume și al tĕu drept
Eu înfrunta-voiu hidra dușmana,
Ș'un scut ți-ou face din al meu piept!

Voiu zice ție: «Mamă 'ntristată!
«Prinde la suflet învietor,
«Căci tu scapa-vei de munci odata
Și-i avea parte de viitor!

«Las' să te prade hoții în taina,
«Să urle lupii în urma ta.
Lasa-i sa rupă mândra ta haina . . .
Haina mai mândra tu vei purta!

«In zadar reii vreu în orbire
«Cereasca lege a 'mpotrivi.
«Cerul voiește a ta marire,
Și tu, Moldova, mare vei fi!

In zadar cearcă ei sa ridice
Un zid pe Milcov, despărțitor.
Cădea-va zidul, și tu, ferice,
Vei fi unita cu a ta sor.

«Caci tot se afla în Românie
«Inimi aprinse de-un sacru dor,
Ce vreu Românul ca sa renvie
Mare, puternic, ca dorul lor!

«E scrisa 'n ceruri sfînta *Unire*!
E scrisa 'n inimi cu foc ceresc!
«O! Românie! l'a ta marire
Lucreaza brațul dumnezeesc!»

Voiu zice, zice până la moarte
Celor ce-s dușmani neîmpacați:
O! voi, unelte de rele soarte
«Pentru Romanii ce vĕ sînt frați!

www.dacoromanica.ro

Voi care însuţi cu-a voastre mâne
«Mormîntul ţerii l-aţi pregatit,
«Ş'aţi muşcat mâna ce vĕ da pâne,
«Ş'aţi ranit sinul ce v'a iubit!

«Voi care ţerii platiţi cu ura,
«Când ea ve chiama dragii sei fii,
«Uitând Dreptate, Lege, Natura,
«Uitând ca însuţi aveţi copii,

«Blăstemul ţerii curând sa cada
Pe capul vostru nelegiuit!
«Blastem şi ură! . . Lumea sa vada,
Cât rĕu în lume aţi faptuit!

«Fie-vĕ viaţa neagra, amara!
«Copii sa n'aveţi de sarutat!
«Sa n'aveţi nume, sa n'aveţi ţeara,
Aici sa n'aveţi loc de 'ngropat!

«Şi când pe calea de vecinicie
«Veţi pleca serbezi, tremuratori,
«Pe fruntea voastra moartea sa scrie:
Duşmani ai ţerii! Cruzi vînzatori!

NOAPTEA SFÎNTULUI ANDREI

Sgomot trist în câmp resună!
Vin strigoii, se aduna,
Parasind a lor secrii.
Voi, creştinelor popoare,
Faceţi cruci mântuitoare,
Caci e noaptea 'ngrózitoare.
Noaptea Sfîntului Andrei!

Vîntul suflă cu turbare!
A picat stejarul mare,
Cerul s'a întunecat!
Luna salta 'ngalbenita,
Printre nouri ratăcita
C o luntre parasită
Pe un ocean turbat.

Bufnele posomorite,
în a lor cuiburi trezite,
Ţipa cu glas amorţit.
Lupii urlă împreuna
Cu ochi roşi ţintiţi la luna,
C mpul geme, codrul suna,
S tan pe deal s'a ivit!

Iată-l! iata Satan vine,
Resbatând prin verzi lumine,
Pe-un fulger scânteitor.
Umbre, stafii despletite,
Cucuveici, Iele sburlite,
Şi Rusaliile pocite
Îl urmeaza ca un nor!

Sus, pe turnul fara cruce,
Duhul-reu sbierând se duce,
Şi tot turnul s'a clintit!
Miezul nopţi 'n aer trece
Şi, lovind arama rece,
Oare negre douprezece
Bate 'n clopotul dogit.

Strigoimea se 'ndeseşte,
Hora mare învârteşte
Lânga turnul creştinesc.
Iar pe lânga alba lună,
Nouri vineţi se adună,
Se 'mpletesc într'o cununa
Şi 'mprejuru-i se 'nvârtesc.

www.dacoromanica.ro

Voi cu suflete curate,
Cu credinţi nestrămutate,
Oameni buni, femei, copii!
Voi, creştinelor popoare,
Faceţi cruci mântuitoare,
Căci e noaptea 'ngrozitoare,
Noaptea sfîntulni Andrei!

Acum iată pe mormînturi,
Clătinaţi, bătuţi de vînturi,
Toţi strigoii s'au lăsat.
Aşezaţi într'uñ rond mare,
Adânciţi în întristare,
Pe secriu-şi fiecare
Oasele şi-a rezemat.

Unul zice: «Eu în viaţă
«Cu o mână îndrăzneaţă
«Multe drepturi am răpit!
«Răpit-am pânea de hrană
«Unei gingaşe orfane
«Ce, pierdută şi sermană,
«In miserie-a perit!»

Altul zice: «Eu în lume
«Am avut putere, nume,
«Căci am fost stăpânitor!
«Dar în oarba-mi lăcomie,
«Pentru-o seacă avuţie,
«Am împins în grea urgie
«Pe sermanul meu popor!»

Altul zice: «Eu în ţeară
«Fost-am o cumplită fiară
«Plină de amar venin!
«Impotriva ţerii mele
«Făptuit-am multe rele,
«Ş'am legat-o 'n lanţuri grele
«Ş'am vîndut-o la străin!»

—«Foc şi ură 'n vecinicie
«Pe voi cadă, pe voi fie!»—
Strig' atunci un glas ceresc.
Şi pe loc cad în morminte
Pĕcătoasele-oseminte.
Iar pe zidurile sfinte
Trece-un un foc dumnezeesc!

Iaşi—1857

DORUL DE MARE

Pe senin călătoreşte
Un nor tainic plutitor.
Al meu suflet ce jăleşte
După el se 'nalţă 'n sbor:

Norul trece şi dispare
In afundul cerului.
Ah! de merge el spre mare,
Duce-m'aş pe-aripa lui!

Duce-m'aş la cele maluri
Ce oglindă fruntea lor
In poeticele valuri
A frumosului Bosfor.

Şi de-acolo 'n depărtare,
Pe un vînt primăvărel,
Să ating cu-o sărutare
Mările din Archipel.

Duce-m'aş încă 'nainte
Pe cel plaiu încântător,
Unde soarele-i fierbinte
Ca fierbintele amor.

La Veneţia mult iubită,
Raiu ferice, neuitat,
Unde gondola cernită
Te adoarme legănat.

La Palerma 'ncoronată
Sub cer dulce, fără nori,
Cu ghirlanda parfumată
De-a naramzei albe flori.

La Neapoli se scaldă,
Respândind învăpăieri,
Sinul ei în marea caldă
Ş'a ei suflet în plăceri.

www.dacoromanica.ro

Duce-m'aș fără 'ncetare
Ca vulturul să pătrund
Peste-a ochilor hotare
Orizonul fără fund.

Să ved stingerea de soare
În adâncul Ocean,
Și'a lui coamă arzătoare
Resărind ca un vulcan.

Să vĕd stelele voioase
Inflorind cerul senin,
Și cu raze argintoase
Desmierdând al mării sin.

Să vĕd luna resărită
In a nopții aer cald
Ca o floare aurită
Intr'o cupă de smarald.

Și s'aud blândele șoapte
Ce sbor tainic în eter,
Isvorite 'n miez de noapte
De pe valuri și din cer.

SURORII MELE

În ce loc, unde se duc
Florile ce se usuc?

Unde sbor, în care raiu,
Fluturei de pe plaiu?

În ce lume, unde merg
Lacrimile ce se șterg,

Visurile îngerești,
Darurile sufletești?

In acel loc fericit,
Plin de tot ce-i mai iubit,

Dusu-te-ai, o! blândă stea,
Dulce sorioara mea!

Și'ai luat în sborul teu
Dorul sufletului meu!

Paris—1857.

STEAUA ȚERII

Cunoșteam odată
Un om rătăcit,
Cu mintea furată
De-un gând stralucit.
El se 'namorase de-o stea zimbitoare
Și-i închină astfel vorbe rugătoare:

—«Dalbă stelișoară
«A lui Dumnezeu!
«Dulce sorioară
«Sufletului meu!
«Crezi că vecinicia fără de simțire
«Plătește-un fierbinte minut de iubire?

www.dacoromanica.ro

«Crezi tu că departe
«De acest pământ
«Ai avea tu parte
«De-un amor mai sfînt,
«Mai mare, mai gingaş, mai vrednic de tine
«Decât adorarea ce-ai născut în mine?

«O! floare cereasca!
«Dacă s'ar putea
«Ochi-ţi să privească
«In inima mea,
«Ar afla atâte simţiri iubitoare
Ce cresc l'al tĕu nume ca florile 'n soare,

«Cât vre-o lume altă
«Nici ai mai dori,
«Ci din bolta naltă
«Mi te-ai cobori,
«Ca s'auzi concertul de armonii line
Ce-mi resuna 'n suflet şi şoptesc de tine!

Apoi stà 'n uimire
La ceruri privind;
Plangeà cu mâhnire,
Suspinà zimbind,
Şi când, despre ziuă, fugeà blânda noapte,
Ii păreà c'aude în cer aste şoapte:

—«Eu a ţerii mele
«Sînt lucinda stea!
«De poţi, între ele
«Vina de me ia.
«Fă-te geniu falnic, fă-te şoim de munte,
«Ca s'ajungi la mine şi l'a ţerii frunte!»

Iaşi 1856.

HORA UNIRII

1857

Hai sa dam mâna cu mâna
Cei cu inimă româna,
Să 'nvârtim hora fraţiei
Pe pământul României!

Iarba rea din holde piara!
Piara duşmania 'n ţeara!
Intre noi sa nu mai fie
Decât flori şi omenie!

Mai Muntene, mai vecine,
Vină sa te prinzi cu mine
Şi la viaţa cu unire,
Şi la moarte cu 'nfraţire!

Unde-i unul, nu-i putere
La nevoi şi la durere.
Unde-s doi puterea creşte
Şi duşmanul nu sporeşte!

www.dacoromanica.ro

Amândoi sîntem de-o mamă,
De-o faptură şi de-o samă,
Ca doi brazi într'o tulpină,
Ca doi ochi într'o lumină.

Amândoi avem un nume,
Amandoi o soartă 'n lume.
Eu ţi-s frate, tu-mi eşti frate,
In noi doi un suflet bate!

Vin' la Milcov cu grăbire
Să-l secam dintr'o sorbire,
Ca să treacă drumul mare
Peste-a noastre vechi hotare,

Şi să vadă sfîntul soare,
Într'o zi de serbatoare,
Hora noastră cea frăţeasca
Pe câmpia Românească!

PRESIMŢIRE

Spune-mi, inimă ferice,
Pentru ce tresari cu fală?
Pentru ce resuni aice
D -o cântare triumfală?

Trista lume-acum îţi pare
Luminoasă şi 'nflorita.
Pr simţi tu vre-o soartă mare
Pentru ţeara mea iubită?

— Dar! o scumpă prevestire
Vine 'n taină de-mi şopteşte
C'a Românilor marire
Azi în lume se urzeşte;

A Italiei libertate
Va 'nsufla o nouă viaţa
Legioanelor uitate
Dela Dunărea măreaţă,

Şi 'n curînd ginta latină
Resări-va ca un soare,
Coperind cu-a sa lumină
Celelalte mari popoare!

Viena 1859.

PILOTUL

CONTELUI CAVUR

Pe o noapte 'ntunecoasă,
Pe o mare furtunoasă,
Tr ce-un vas necunoscut.
Care geniu îl conduce
Printr'a mărilor năluce
Catra malul nevĕzut?

Va ul vine cu urgie
Din întinderea pustie
Ca un duşman tăinuit.
El s'aruncă să înnece
Vasul gingaş care trece
C'un lung gemet obosit!

Nu e stea, nu e nici luna!
Vîntul suflă, cerul tună,
Apa salta clocotind,
Şi în neagra departare
De lumina nici o zare
Nu se vede stralucind!

Calătorii, visând moarte,
Sub asprimea relei soarte
Au plecat frunţile lor,
In'launtru toţi gramada
Ei, s'aşteaptă a fi prada
Unui val omorîtor;

www.dacoromanica.ro

Căci sub crâncena rafală
Munţi de spumă dau năvală
Peste podul resturnat,
Şi 'n a mării crunte larguri
Arunc pânze şi catarguri,
Tot ce vîntul a dărmat!

Un om singur se zăreşte
Şi la moarte nu gândeşte
In acel minut cumplit.
Lupta vasului e mare,
Iar pilotu 'n depărtare
Stă la cârmă neclintit,

Şi 'n furtuna 'ngrozitoare
Mâna lui mântuitoare
Poartă cârma până 'n zori,
Când limanul vesel pare
Îmbătând de fermecare
Pe sermanii călători.

Iată vasul în ferire!
Călătorii cu grăbire
Sar pe malul înverzit.
Viaţa lor *este scăpată;*
Ei se duc!... dar cine cata
La pilotul ostenit?

Turin — 1859

PE ALBUMUL

D-rei IDA VEGEZZI RUSCALA

Ades în codri noaptea, la stele,
Mici păserele duios suspină.
Dumnezeu ştie ce cântă ele,
Căci, în unire, lui se închină.

Una pe alta nu se zăreşte,
Dar al lor cântec în cer resună.
Noaptea adâncă le despărţ te,
Dar a lor doruri le împreuna.

Astfel sînt inimi ce, fără ştire,
Sînt între ele tainic legate
Şi prin a ţerii sfîntă iubire
Şi prin iubirea de libertate!

Turin — 1859.

LA PALESTRO

*

Pe deal, la Palestro, vitejii Zuavi,
Bersalierii sprinteni, Vînătorii bravi,

In oastea germană s'aruncă 'mpreună
Şi cu al lor sânge sting focul ce tuna.

Dar cine-i mai aprig, mai brav luptator?
E regele însuşi, eroul Victor!

Cu calul său falnic, cu lunga *sa pală*
De trei ori în duşmani da singur năvala!

Calu-i ud de sânge pînă la genunchi,
Pala-i roş văpsita până la mănunchi!

*

www.dacoromanica.ro

De vale 'n capela Madonei slăvite
O mamă duioasă cu haine cernite

Se 'nchină și 'nvață copilul ei blând
In sgomotul luptei să zică rugând:

O! *Santa Madona*! tu l'al cărei nume
Dulcea mângăiere se coboară 'n lume!

«Aduc la picioare-ți cu-adâncă uimire
Inima-mi curată, plină de iubire,

«Ca o floare vie, ca o floare nouă
«Care îți închină și parfum și rouă.

«Ascult'o, Madonă, ruga mea duioasa
«Pentru a mea țeară atât de frumoasă!

Pentru omenirea ce plânge 'n durere
«Și pentru-a Veneții liberă 'nviere.

«Dă patriei mele glorie, mărire,
Pe dușmanii noștri scoate-i din orbire,

«Și mie-mi dă brațe ca să pot combâte
«Cu cei mari d'avalma pentru libertate!»

*

Pe câmpul de moarte, pe câmp de onor
Regele înalță steag învingător.

Zuavi 'mprejuru-i cu glas triumfal
Pe rege-l proclamă a lor *Caporal!*

Și copilul strigă cu suflet de om!
«Să trăești, o! Victor, *Rege-galantom*!

Novara — 1869.

LA MAGENTA

E noapte! Magenta în umbră dispare
Cu ranele sale, cu sgomotu-i mare

De tunuri, de oaste, de cai sburdător,
Ce 'n tropot pe strade trec nechezători.

Pe-o piață întinsă, sub vălul de noapte,
Mii gemete surde, mii jalnice șoapte

Se 'nalță din piepturi de oameni răniți
Ce zac pe 'ntunerec, pierduți, grămădiți.

www.dacoromanica.ro

Unii, tineri încă, mor cu jale-amară,
Chiemându-şi părinţii, plangând după ţeară.

Alţii, în tăcere, cuprinşi de fiori,
Aşteaptă caldura luminei de zori.

Şi însă!... de-asupra durerilor grele
Straluce-o frumoasă ninsoare de stele,

Ş'o pasere dulce 'ngână duios
Cu al agoniei suspin dureros!

Viaţa pentru viaţă! când eşti în junie,
Demn e la resboaie s'areţi vitejie!

Moarte pentru moarte! plăcut e sa mori
In dalba cântare de privighietori,

Şi pe câmpul luptei să ai de faclie
O lampă cerească, o stea argintie!

Magenta. — 1859

GONDOLA TRECE

Gondola trece şi 'n urma-i lasă
Un viers de jale ce mĕ apasa:

Cine 'n gondolă pe-o noapte lina,
«Atunci când luna, ieşind din valuri,
Revarsă tainic a sa lumină
Peste palaturi, printre canaluri;

«Cine 'n gondolă culcat se duce,
Atunci când suflă vîntul de noapte
«Şi de la Lido pe-aripi aduce
«Suspinuri blânde, duioase şoapte;

«Cine 'n gondolă plutind în pace
«Pe-ale lagunei lucioase spume,
«N'a simţit viaţa-i ca se preface
Şi ca renvie în altă lume?

«Dar, o! durere! cea gondolină
«Pe val de lacrimi astazi pluteşte!
«Lacrimi versate de o regină
«Care sub lanţuri se chinueşte!

Glasul se stinge, gondola trece
Şi lasa 'n pieptu-mi un fior rece!

Gena. — 1859.

www.dacoromanica.ro

CORONA VIEȚII

DEDICATĂ DAMELOR ITALIENE

I

SERENADĂ

La poetica Florența viața curge 'n înflorire
Și 'n placere, și 'n amoruri, și 'n cântari de fericire.

Nopțile-s farmecatoare, căci în rediuri și gradini
Printre razele de stele sboară roiuri de lumini.

Mii de șoapte amoroase, de-armonii și de misteruri
Cu-ale florilor parfume se înalță catra ceruri,

Cât pe maluri, lângă Arno, rătăcitul călator
Se socoate sub prestigiul unui vis amagitor.

Intr'o noapte de acele care sînt cumpanitoare
Cu a zilei albăstrime, cu a soarelui splendoare,

Sub balconul din grădina unui vechiu și nalt palat
Șopteà astfel un glas tînĕr de-o ghitara 'mpreunat:

«Barca se 'ncrede în sinul marii,
«Luna 'ntr'al nopții car sburator,
Inima 'n glasul blând al sperării,
«Geniul falnic în viitor.

«Pe calea vieții de ratăcire
Omul se 'ncrede în Dumnezeu,
Iar al meu suflet cu fericire
Se 'ncrede 'n tine, îngerul meu!

«Toată ființa cea simțitoare
«Cată un reazem mângăietor:
«Floarea, un zimbet de dulce sŏare,
Sufletul gingaș, un frățior.

«Ah mult frumoasa, albă ființa,
«Vesel luceafĕr dumnezeesc!
Pune-ți în mine a ta credința
Ca tu știi numai cât te iubesc!

«Vin' să culegem sub alba luna
Floarea iubirii născută 'n raiu,
«Precum albina voios adună
«Mierea plăcută pe flori de Maiu!

www.dacoromanica.ro

»Zilele noastre sbor cu grăbire,
«Urmând a soartei tainice legi,
«Iar o zi scumpă, zi de iubire
«*Este corona vieții întregi*!»

Precum seara 'ntr'o pădure două june păserele
Cântă una după alta și sengână între ele,

In curând o umbră lină pe balcon se arătă,
Și un glas de armonie respunzând, astfel cântă:

«Toată ființa cea simțitoare
«Cată un reazem mângăietor:
«Italia tristă și plângătoare
«Cată un geniu liberator.

«O! tu ce 'n umbră privești la mine
«Ca la luceafĕr dumnezeesc!
«De vrei, ferice, să cred în tine,
«De vrei cu fală să te iubesc, —

«Mergi de te 'narmă, mergi de combate,
«Lângă Francezul învingător,
«Pentru mărire și libertate
«Sub steagul falnic al lui Victor

«Zilele noastre sbor cu grăbire,
«Urmând a soartei tainice legi;
«Gloria țerii ș'a sa mărire
«*Iată corona vieții întregi!*»

II

SOLFERINO

Măreț e bradul munților
Ce 'n codri înverzește
Și pe noianul mărilor
Ca uriaș plutește!

Mult falnic este vulturul
Cu aripi isbitoare
Ce vîntul, norii spintecă
Și sboară cătră soare!

L'a lor mișcare răpede
Tot omul, în uimire,
Simțește 'n a lui inimă
O tainică pornire.

Dar ca s'aprindă sufletul
Nimic nu e pe lume
Ca numele de *Patrie*
Ș'al *Libertății nume!*

Nimic nu 'nsuflă omului
O mai sublimă fala
Ca mersul mândru-a cetelor
La lupta triumfală!

Nimic sub bolta cerului
Mai nobil la privire
Ca floarea tinerimelor
Pornită la oștire!

www.dacoromanica.ro

Pe fruntea ta energică
Un tainic foc străluce,
Ș'a ei păşire-i sprintenă
Ca gândul care-o duce.

Astfel la glasul gloriei,
Un Bersalier de munte
Mergeà pentru Italia
Să moară chiar în frunte,

Şi 'n mijlocul resboaielor
Strigà, luptând ca fiară:
«*Corona vieţii, fraţilor,*
«*E moartea pentru ţeară!*»

Ce vuet bubueşte?... Ascultă! tunul tună
În munţi la Solferino, şi văile resună;

Armatele duşmane s'au întâlnit în zori
Precum într'o furtună doi mari şi negri nori.

Lovire fulgerândă, grea, lungă şi cumplită!
Pe mii de ţevii iese uciderea 'nmiită,

Şi 'n rangurile rupte sbor glonţii vâjăind,
Şi 'n ele baioneta străpunge zângănind.

Cad trupuri peste trupuri grămadă, sângerate,
Şi tot remân în urmă, ca spicuri secerate,

Dar alte şiruri nouĕ iau rang în locul lor,
Şi, tot scăzând, se 'ncruntă în aprigul omor!

Precum un lanţ de valuri pe marea albrăstrie,
Cavalerimea 'n linii se 'ntinde pe câmpie

Şi 'n pedestrimea deasă ce 'mproaşcă foc fioros,
Ş'aruncă 'n sbor de moarte cu tropot sgomotos.

Iată Francezii sprinteni şi veseli în rĕsboaie!
Victoria de dînşii în veci nu se îndoae.

Iată colo, pe munte, voinicii Bersalieri
Ce merg tot înainte ca vechii cavaleri!

Ei se 'ncleştează 'n luptă cu-a Nemţilor armată,
Strigând în foc: trăească Italia liberată!

Mulţi varsă al lor sânge pe-al patriei altar,
Dar jertfa lor sublimă nu este în zadar!

Duşmanul se retrage învins!.. şi 'nvingătoare
Lucesc în Solferino stindarde tricoloare!

www.dacoromanica.ro

III

BERSALIERUL MURIND

Pe patul durerei un tînĕr ranit
Își pierde-al lui sânge.
Aproape de dînsul un înger mâhnit
Veghiază și plânge.

Oșteanul e palid! El pare murind
L'a lampei lumină,
Dar ochiu-i s'aprinde la înger privind,
Și pieptu-i suspină.

El mâna-i întinde c'un zimbet duios,
Cu-o slabă mișcare,
Și glasu-i de moarte, adânc, mângăios
Ii zice 'n oftare:

O! ființă drăgalașă! ai avut cuvînt a-mi zice
Că pe lume nu-i nimică mai sublim și mai ferice

Decât sfînta legatură, decât sfînta înfrățire
Ce unește-amorul gingaș cu a patriei iubire!

Lasa lacrimile tale ca un limpede isvor
Să renvie-a mea putere în momentul când eu mor,

Ca să pot a-ți spune înca în accente omenești
Cât de mult tu ești iubita, cât de mult știi să iubești!

O simțire-atât de naltă, precum e a ta simțire,
Intre îngeri și 'ntre oameni șterge ori ce osebire.

Ea-mi insuflă 'n oara morții dor aprins de noua viața,
Să te vĕd încoronată de Italia mareața!

O! Lucie, o! Madonă coborîtă pre pămînt!
Nobile ființi ca tine rare-au fost și rare sînt,

Dar un suflet patriotic ca să știe-a se jertfi
Precum știe al tĕu suflet, nici nu este, nici va fi!

Iți aduci aminte, spune, de Florența, de o noapte,
De o dulce serenada, de-ale noastre blânde șoapte?

Ah! îmi pare c'aud încă prețioasele-ți cuvinte,
Jălind patria 'n sclavie! Spune-mi, îți aduci aminte?

Nu, nu plânge. O! nu zice că 'n mormînt tu m'ai împins,
Căci în inima mea junĕ focul sfînt tu l-ai aprins.

www.dacoromanica.ro

Tu m'ai pus pe mândra cale de-a mĕ face cu onor
Demn de patria-mi iubita, demn de scumpul tĕu amor!

Stăi, ascultă! ţeara 'ntreagă cânt' un vers de libertate!
Ah! o vie fericire mĕ cuprinde, me strabate.

Vin' să 'ngenuchiem, sa zicem într'o vecinică unire
De credinţă, de sperare, de amor şi de gândire:

«O! cereasca Providenţa! sfarma cruda tiranie
«Ce Veneţiei regine pune lanţuri de robie,

«Şi din Alpi cu frunte nalta pâna 'n mare-Adriatica
«Da putere ţerii mele care astăzi se ridica!

Pe patul durerii oşteanul cazând
Muri cu-o zimbire.
Trista lui iubita remase gemând,
Fara de simţire.
Adouazi o cruce plecată de vînt
Albeà în câmpie.
Sub ea doue trupuri zaceau în mormînt
Pentru vecinicie!...
Itali-ai mamă! de ai sei copii
Îşi aduce-aminte;
Ea a 'ntins covoare ţesute 'n flori vii
Pe-a lor oseminte!

Milano. 1859

LA POEŢII ROMÂNI

PE ALBUMUL PRINCESEI A. GHICA

Precum în vară dulci păserele
Sosesc voios,
Şi pe un arbor cuprins de ele
Cânta frumos;

Veniţi aice cu-a voastre liră,
Voi ce aveţi
Pe frunte raze de nemurire,
O! juni poeţi!

Voi, care 'n focul ce vĕ strabate
Visaţi cu dor
Glorii, placere şi libertate
Şi dulce-amor!

Veniţi s'aduceţi o închinare
De nobili fii
Celor ce ţerii au dat salvare
In vijelii.

Cântaţi trecutul ce se mândreşte
De-ai sei eroi,
Ş'a carui raza sĕ respândeşte
Lin peste noi.

Cântaţi Unirea, fală strabună,
Cu glas sonor,
Caci poesia adânc resuna
Intre popor!

www.dacoromanica.ro

Cântați, căci lumea trece, dispare,
Visele pier,
Ins' a juniei dalbă cântare
Sboară la cer,

Ș'acolo merge de se unește
Cu sfîntul cor
Ce în lumină cânta, slăvește
Pe Creator...

Când mâna morții rece s'apasa
Pe-al vieții fir,
Dulce-i cântarea ce 'n inimi lasă
Un suvenir!

București. — 1860.

LACUL DE COMO

SONET

PE ALBUMUL PRINCESEI C. CONACHI-VOGORIDI

In lacul de Como e unda senină
Ca cerul albastru ivit pintre nori.
În juru-i se 'ntinde un raiu de grădină
Ce varsă pe maluri bucheturi de flori.

Frumoasele *villa*, zimbind în lumină,
Se 'nșiră sub dealuri ca scumpe comori,
Și 'n umbra de arbori ce 'n apă se 'nclină
Trec barce ușoare cu juni călători.

Pe mal o copilă se primblă 'n răcoare.
Un flutur de aur s'alintă la soare
Și cat' a se pune pe albul ei sin.

O! lac! o! minune! Ferice, ferice
De cine-și închide aripele-aice,
Ca fluturul vesel pe floarea de crin!

ROMANȚA

PE ALBUMUL D-NEI M. D.

Draga mea, a noastră viață
E ca pomul cu verdeață
Ce dă umbră, ce dă flori
Tinerilor călători.

Draga mea, amor și viață
Simt a iernii rece ghiață.
Omul merge la mormînt,
Pomul cade pe pămînt.

www.dacoromanica.ro

Draga mea, amoru 'n viaţă
E ca dulcea cântăreaţă
Ce se 'ngână cu-al ei dor
Sus, în pomul roditor.

Dar cât le remâne viaţa,
Tot suspină cu dulceaţa
Suvenirul scump în om,
Paserica dulce 'n pom.

CRINUL

PE ALBUMUL D-REI CÂMPINEANU

Pe când steaua se oglinda
In isvorul tăinuit,
Crinul merge de colindă
Câmpul verde şi 'nflorit,

Şi în cupa lui adună
Lacrimi albe de pe flori
Ce cu razele din lună
Se sărută, dulci surori.

Iar când soarele s'aprinde
Pe al cerului altar,
Crinul vesel îi întinde
Cupa-i de mărgăritar.

Astfel tu, copilă dalbă,
Când în lume te iveşti,
Culegi roua dulce, albă,
De pe crinii sufleteşti;

Şi când cerul în lumină
Te deşteaptă despre zori,
A ta inimă-i închină
Virginalele-i comori!

Bucureşti. — 1860.

CRISTOS A INVIAT

Cristos mântuitorul din morţi a înviat,
Şi fruntea-i ca un soare,
Lucind peste popoare,
Fiori de nemurire în lume-a 'mprăştiat.

Cristos, Zeul credinţei, ieşit-a din mormînt!
Ş'a sa reînviere
Ne-arată că nu piere
Dreptatea şi credinţa şi adevĕrul sfînt!

Cristos e viu! Ca dînsul o! voi ce suferiţi
În lanţuri de robie,
Curând la viaţă vie
Din umbra trist' a morţii veţi fi cu toţi ieşiţi!

Polonie strivită sub aprigul picior
A tiraniei crude,
Curagiu! în cer s'aude
Un imn de renviere, un glas prevestitor.

www.dacoromanica.ro

Curagiu ! Deschizând astăzi a veciniciei porți,
Mântuitorul vine,
Polonie, spre tine,
Sa te ridice falnic cu dînsul dintre morți !

ÎNȘIRA-TE-MARGARITE

LEGENDĂ

DEDICATĂ D-NEI ZOE CANTACUZIN

Trei copile de 'mpĕrat
Stau într'un mareț palat,
Înșirând la scumpe salbe
De margaritare albe.
Iar o pasere maeastra
Vine vesel la fereastră
Și bătând din aripioare,
Zice, blând cuvîntatoare :
«Bine, bine v'am gasit,
«Dalbe flori din resarit!
«Bine-ai venit de la raiu,
«Pasereà cu dulce graiu!
— «Eu sosesc cu primavara
«Ca să mĕ întorc cu vara·
«Ș'acum vin pe al vostru plaiu
«Aducând luna lui Maiu,
«Luna cea de lacrimioare
«Și de doruri iubitoare,
Și o dalba de poveste
«Cum n'a fost și nu mai este !
«Paserica, spune, spune
«Cea poveste de minune,
Ca ți-om face noi trei salbe
«De margaritare albe».

I

«Înșira-te-margarite
«Pe lungi fire aurite
Ca o hora luminoasă,
Ca povestea mea duioasa :

Fost-a fost în lume-odata
Mândruliță, dulce fata,
Și la chip fermecatoare,
De puteai cata la soare,
Iar la ochișorii sei
Și la fața-i nu puteai !
Florile îi ziceau floare,
Stelele, stea lucitoare,
Încât vecinic flori și stele
Se certau noaptea 'ntre ele !

Iata 'n fapt de dimineață
Că pe câmpul de verdeața
Copiliță, cu alte doue,
Se plimbà, torcând prin roua.
Una zice: Am visat
De-un fecior de imperat!
Dac'ar fi acum sa vie
«Sa m'aleaga de soție,
«I-aș aduce eu în dar
«Un șoiman de armasar
Care sboara, care sare
Peste munți și peste mare
Și încunjura pamîntul
Mai ușor chiar decât vîntul!
Alta zice: Sorioare !
Eu i-aș țese 'n foc de soare
O cameașa 'n zece ițe
Cu descanteci prin altițe,
Ca sa-i fie de noroc
Și sa-l apere de foc
Și de patimi sufletești
Și de boalele trupești!»
Iar frumoasa copiliță
Zice astfel din gurița :
— Eu i-aș face doi feciori,
Doi de gemeni frațiori
Cu cosițele-aurite
Și cu fețele 'nflorite,

www.dacoromanica.ro

«De n'ar fi alții ca ei
Dragălași și frumușei,
Căci ar fi strălucitori
Ca doi ochi veselitori!»

De mi-i face-așa copii,
«Tu mireasa mea să fii!»
(Zice-atunce mândrul Craiu
Ce vînă pe verde plaiu.)
Tu să fii a mea mireasă,
A mea dulce 'mpărăteasa!
Tu, minune 'ncântătoare
«Care ești rupta din soare!
Copilița 'n fericire
Sta patrunsă de uimire.
Ochii galiș i se 'nchid,
Degetele-i se deschid,
Fusu-i pica, firu-și pierde,
Și ea cade 'n iarba verde.
Iară craiul tinerel
O ia 'n brațe ușurel,
Și cu gingașul odor
Salta pe-al seu cal ușor.
Calul falnic se 'ncordează,
Sare, sboara și necheaza;
El nechezul n'a sfârșit,
La palat c'a și sosit!

Șeapte zile-abia treceà,
Mare nunta se faceà
Cu nuntași nenumerați,
Cum se cade la 'mperați,
De-au mers vestea 'n depărtari,
Peste noue țeri și mari!
Fost-au față Crai vestiți
Cu coroane 'mpodobiți
Și vestite 'mperătese
Tot frumoase și alese.
Fost-au înca la serbare
Oaspeți mari de spaimîntare,
rieși cu negre semne,
Sfarmă-piatra, Ștrâmba-lemne,
Zmei cu ochii sângeroși
Ș vitejii Feți-frumoși!
ar din toți nuntașii cine
espândeà mai vii lumine?
Dulce-a Craiului mireasa,
T nera împărateasa,
C re ochii farmecà
e zimbià sau de jucà.
Blândul zimbet al copilei
Luminà ca faptul zilei,
Ș'al ei joc părea un sbor
De alb flutur sprinteior.
Fost-am încă și eu față
La cea nunta mult mareață,
Și de-atunci tot mĕ gândesc
C'am visat un vis ceresc!

II

Înșiră-te-margarite
Pe lungi fire aurite,
Precum șirul din poveste,
«Că 'nainte mult mai este.

Trecù luna, trecù doue,
Trecù cinci, trecură noue,
Doamna nascù doi feciori,
Doi de gemeni frațiori,
Cu cosițe poleite
Și cu fețe înflorite
De pareau strălucitori
Ca doi ochi veselitori!..

Alei! mândre sorioare!
Puteți voi a-mi spune oare
Ce-i mai bun în astă viața
Ca iubirea cu dulceața?
Ce-i mai sfînt și mai alin
Ca mama cu prunc la sin?
Ce-i mai drag și mai placut
Ca pruncuțul nou nascut?
Mama, Doamna fericită,
Cu doi prunci împodobita,
Îi ținea duios la sin
Ca doi fluturi pe un crin,
Și din pletele-i cu soare
Le faceà învelitoare,
Și pe brațe-i, ca sa-i culce,
Le faceà un leagan dulce.
Ea-i priveà și zi și noapte,
Le graià cu blânde șoapte,
Și, privindu-i, se uimeà!..
Ea-i trezeà și-i adormeà,
I-adormeà tot în cântari
Și-i trezeà în sarutări.

Când erà pe adormire,
Le cânta cu 'nduioșire:

www.dacoromanica.ro

«Nani, nani, copilaşi,
«Dragii mamii feciorași!
«Mama că v'a legăna,
«Cu viers dulce v'a 'ngâna,
«Ş'a ruga pe Dumnezeu
«Să ve primble 'n raiul seu,
«Să vedeţi, unicii mei,
«Ceruri plini de curcubei,
«Ploi de raze şi de stele
«Pe câmpii de viorele.
«Ş'oiu ruga Domnul ceresc
«Să ajungeţi, cum doresc,
«Viteji mari şi Feţi-Frumoşi,
«Doi luceferi mângaioşi.
«Lumea să se îndrăgească,
Duşmanii să se 'ngrozească,
«S'aveţi parte şi renume,
«Sa vĕ mearga vestea 'n lume!»

Când erà iar pe trezie,
Le cântà în veselie:
«Sculaţi, sculaţi, feţii mei,
«Floricele dalbe!
«C'au venit doi îngerei
«În veşminte albe,
«Ingerei colindători,
«Floricele dalbe,
«Noaptea pe la cântători
«Când zorile-s albe,
«Şi v'aduc pe aripioare
«Floricele dalbe,
«Rouă sfîntă 'nvietoare,
«Şi cunune albe!»

Alei! mândre sorioare!
Nici că se află sub soare
Fericire mai deplina,
Viaţă dulce mai senină!
Dar ades în lume trece
Vînt de moarte, fior rece,
Şi pe loc se veştezeşte
Tot ce 'n lume ne zimbeşte!
Seninul se schimbă 'n nori,
Viaţa 'n noapte fără zori,
Veselia 'n asprę chinuri,
Şi cântarile 'n suspinuri!
Iată că 'ntr'o zi din Maiu
Mers-au vestea pân' la raiu
De-acei gingaşi fraţiori,
A pămîntului comori,
Şi toţi îngerii în sbor
Au venit, ascunşi de-un nor,
Ca sa vada dacă sînt
Fraţi de-ai lor pe-acest pămînt?
Dulce-s, Doamne, la privire!
Ca un vis de fericire!»
Abia dis-au, şi pe loc,
Ca un fulger viu de foc,
Crunt deochiul au ajuns
Pe copii şi i-au străpuns!
Copilaşii plâng de chin,
Scot guriţa de la sin,
Cată 'n ochii mamei lor,
Pleaca fruntea, cad şi mor!
Vai de codrul care-şi pierde
Freamĕtul şi frunza verde!
Vai de inima pustie
Ce-au remas fár' de soţie!
Dar amar, amar pe lume
De copiii fără mume,
Şi de mamele cu dor
Care-şi pierd copiii lor!

III

«Înşiră-te-margarite
«Pe lungi fire aurite
«Precum şirul din poveste
«Că 'nainte mult mai este:

Pe copii 'mbrăţişaţi,
Intr'un leagan alb culcaţi,
Trista mama i-a îngropat
Lângă ea, lângă palat,
La fereastra din grădină,
Sub o tufă de sulcină.
Iar din leagănul de flori
Resarit-au până 'n zori
Doi brazi gemeni de o samă,
Gingaşi ca un dor de mamă,
Ş'au crescut, crescut-au iară
De la zori şi până 'n seara
Pân'au dat să se lovească
De fereastra 'mpărătească...

—«Fraţioare, frăţioare,
«În launtru ce vezi oare?
—«Vĕd pe mama!.. Auzi, frate,
«Gemetele-i necurmate?
—«Măiculiţa mea iubită,
«Cât de-amar e rătăcită!

www.dacoromanica.ro

Ochi-i sînt două isvoare
«Tot de lacrimi arzătoare!
«Ah! privește cum ne cată
«Prin cea casă întristată!
Cum ne chiamă, cum ne
[plînge!
Mânile cum și le frânge!
«Mamă, mamă, draga noastră,
Iata-ne ici la fereastră.
Vin' cu dulce sărutat
Și cu dulce desmierdat,
Ca de mult, amar de noi,
Ne lipsești la amândoi!»
Astfel brazii suspinau
Ș'a lor cregi le clatinau
Pe fereastra 'n sala mare..,
Mama Doamnă viu tresare,
Vine-aleargă, stă, nu crede,
Vede brazii și nu-i vede.
Șterge iute ochii sei:
«Dragii mei, drăguții mei!
Voi sînteți, inima-mi zice
C'ați venit voi iar aice
Lâng'a mamii dulce sin
Șfașiat de vecinic chin!
Scumpii mamei frumușei,
Copilași, iubiții mei!
Frig v'au fost în cel pământ
Pedepsi-l-ar Domnul sfînt!
Ș'acum nu mai cată nime
De a voastră frăgezime,
Nici vě leagănă 'n cântări,
Nici v'adoarme 'n sărutări!
Taci, măicuță cu durere,
ă-ți aducem mângăiere.
Nu jăli a noastră soartă,
Cerul blând de grijă poartă,
Și la morți, și la cei vii,
i la flori, și la copii.
eara primăverii caldă
u dulci lacrime ne scaldă,
Vîntul ne adoarme-ușor
u suspin recoritor,
steluța serii, mută,
u-a ei raze ne sărută.»
Ce vorbiți de primăvară
i de stele și de seară?
Nu vedeți cumpliții nori
um sosesc fulgeratori?
«N'auziți cum cerul tună
«Și pământul cum resună?
«Vîntul suflă și vě 'ndoae,
«Pe voi cade rece ploaie...
«Dragii mei, gingașii mei!
«Cum să-i apăr eu pe ei?..»

Biata mamă n'a sfârșit,
Cerul brazii au trăsnit
Și sub ochii sei pe loc
I-au aprins în mare foc!
La pământ brazii căzeau,
Cu lung gemet ei ardeau
Și spre Doamna ce-i vedeà
Crengile și le 'ntindeà.
Biata mamă despletita,
Spăimîntată, rătăcită,
Pe fereastră se plecà,
Vrând în foc a s'arunca;
Dar de-odată ochii sei
Au zărit două scântei
Printre flăcări strălucind,
In văzduh ușor sărind,
Către stele tot suind,
Ș'amândouě printre ele
Prefăcându-se în stele.
Fața ei l'acea privire,
Străluci de fericire,
Cum s'aprinde alba lună
Dup'o aprigă furtună!
Și cu grabă 'n veselie
Iese noaptea pe câmpie.
Ea se duse aiurind,
Tot pe sus la cer privind,
Cum se duce neoprit
Dorul cel nemărginit!

IV

«Înșiră-te mărgărite
«Pe lungi fire aurite
«Ca duioasa mea poveste,
«Că 'nainte mult nu este:

Pe cea vale de mohor,
Lâng'un limpede isvor,
Mama Doamnă stă culcată
Și cu dragoste tot cata
Când la cerul înstelat,
Unde doru-i au sburat,

www.dacoromanica.ro

Când pe fața apei line,
Unde-a cerului lumine
Se prevĕd, se oglindează
Și în taină scânteiaza.
Biata mamă 'ncet súspina
Și cu-o floare de sulcină
Ea desmiardă 'ncetișor
Fața micului isvor.
Apoi stă, și tot privește,
Apa când se limpezește,
Care stele mai întei
Au să iasă 'n fața ei?

Umbra nopții de pe vale
Se patrunde de-a ei jale
Și ascultă în tăcere
Șoapta-i plină de durere.
Mama stelele descânta
Și, plângând, tot astfel cântă:

«Câte stele sunt pe cer
Pân 'n ziuă toate pier,
«Numai doue-s statatoare
Pân 'n la resarit de soare,
Și îngână dorul meu...
Coborî-le-ar Dumnezeu!

Stelișoare, blânde stele,
«Ochișori inimei mele!
«Pre pamînt voi v'ați închis
Și în ceruri v'ați deschis
«Sa priviți la dorul meu...
Coborî-v'ar Dumnezeu!

«Bine v'a fi vouĕ, bine,
«In cel raiu cu vii lumine,
«Dar nici raiul nu e lin
Ca al mamii dulce sin!
Ah! copii, la sinul meu
Coborî-v'ar Dumnezeu!

O! minune! sus în cer
Douĕ stele iată pier!
Și cu sborul de sageată
Prin văzduh iata-le, iată
Ca vin iute spre câmpie,
Lasând urmă argintie,
Pân' ce cad lângă isvor
Intr'un lung manos ŏgor,
Și se fac din douĕ stele
Douĕ margăritarele...
Cine 'n lume, cine poate
Mările să le înnoate,
Codrii vechi să mi-i patrunza
Ca să numere-a lor frunze?
Cine poate-avea aflare
Câte valuri sînt pe mare,
Câte raze sînt în soare,
Cât parfum e într'o floare?
Numai dorul mamei poate
Să patrunda 'n lume toate,
Ca să afle mângăiere
La cumplita sa durere!

Astfel Doamna, ca 'ntr'un rîu,
Intră 'n lanul cel de grâu,
Și tot cată nencetat
Stelele care-au picat.
Spic de spic ea îl culege,
Grâu 'n palme îl alege
Și-l sarută și-l desmiarda,
Copilașii sa nu-și piarda!
Zi de vară pâna 'n seara
Ea din lan nu iese-afară,
Spicuește, spicuește,
De odihna nici gândește!
Iar când lanul s'au sfârșit,
Iata, Doamne! c'au gasit
Intr'un spic frumos și mare
Douĕ mici margăritare!
Și de-atunci mama duioasa
In rapirea-i dragastoasa
Tot înșiră, visatoare,
Prețioasele odoare,
Și la sinu-i tot le strînge,
Apoi rîde, apoi plânge,
Le deșira când și când
Și le 'nșiră iar cântând:

Înșira-te margărite
«Pe lungi fire aurite,
«Precum lacrimile mele
«Pe lungi raze dela stele!

«Înșiră-te mărgarite
Pe lungi fire aurite,
Ca și anii mei de jale
«Pe-a durerii trista cale!

Înșira-te mărgarite
«Pe lungi fire aurite,
«Pân'ce dorul bietei mume
«Va 'nceta de-a plânge 'n lume!

Mirceștí.

www.dacoromanica.ro

NOTE

MĂRGĂRITĂRELE

Românii de peste Milcov numesc mărgăritărele albele fiice ale primăverei, care în Moldova poartă numele de lăcrimioare.

Deşteptarea României (Pag. 67)

Această poesie nu a fost publicată în ediţia I-a a Doinelor, fiind-că volumul tipărit n Paris avea a trece prin Austria pentru ca să intre în România.

Moţul şi Seculul (Pag. 72)

Maghiarii numesc pe Românii de la munte *Moţi*, de pe moţul lor de păr.
Ştiut este că în crâncena luptă dintre Români şi Maghiari la 1848, aceştii din urmă u găsit peirea lor în munţii selbateci ai Ardealului. Un fapt interesant şi care mi-a dat ideea acestei compuneri este că, precum eroii lui Omir, atât Românii cât şi duşmanii lor îşi adresau desfide şi ameninţări înainte de a se încăera la luptă.

Iahtul (Pag. 79)

Un soiu de vase plutitoare, mici, sprintene elegante, şi care serv pentru primblări pe mare.

Muntele de Foc (pag. 80)

In munţii Apenini, între Giogo şi Filigare, aproape de satul Petra Mala, există un f nomen vulcanic foarte curios de observat. Pe suprafaţa vârfului unui deal numit) *unte de foc*, ies din pământ nenumărate limbi de foc care ard necontenit, respândind oaptea lumini fantastice pe stâncile şi pădurile de pe împrejur. (Vezi în *Salba literară* ticolul intitulat : *Monte di fo)*.

O noapte la Alhambra (Pag. 80)

Alhabra : Palat de marmură zidit în stilul maur cel mai minunat. El erà saraiul Sulnilor mauri cari au domnit la Grenada.

Fiică a lui Boabdil (Pag. 81)

Cel de pe urmă Sultan maur din Grenada.

Şi 'n a Leilor fântâna (Pag. 81)

Basin de marmură albă aşezat pe 12 lei sculptaţi, şi care se află în mijlocul unui s on mare descoperit şi înconjurat de galerii cu coloane.

O duioasă biulbiulină (Pag. 81)

Arabii numesc privighitoarea *Biulbiul*.

Seguidilă (Pag. 82)

nele cântece poporale din Spania se numesc seguidile.

www.dacoromanica.ro

De la Siera Nevada.

Lanțul de munți ce se ridică aproape de Grenada.

El R'baa (Pag. 82)

El R'baa însemnează în limba arabă cal cincar, în toată frumusețea și puterea sa.

La Allah, illa Allah

Adică nu este alt Dumnezeu decât Allah, și Mohamed este profetul său.

N. Bălcescu murind (Pag. 85)

Mult jălitul N. Bălcescu, autorul a mai multor scriieri istorice de mare însemnătate, frate iubit a tuturor celor ce l-au cunoscut, s'a săvârșit din viață la Palerma în 28 Noembrie 1852.

Dragoș (Pag. 87)

După tradiția poporală, Dragoș a venit din Ardeal și a poposit într'o vale numită *Câmpul lui Dragoș*, ce se găsește între Bacău și Piatră.

Asemenea se pretinde că bourul Moldovei representă capul unui zimbru ucis de Dragoș la descălecarea lui în țeară, în secolul XIII. Bour însemnează *Boul Urus*.

Banul Mărăcină (Pag. 88)

In timpul Regelui Franciei *Philippe de Valois*, strămoșul poetului frances Ronsar s a dus din România la Paris ca s'ajute Regelui în lupta sa cu Englezii. Remâind ap i în Francia și rudindu-se cu cele mai nobile familii, el și-a schimbat numele de Măr - cină în *Ronsar*, de la cuvîntul frances *ronce*, care însemnează mărăcină.

Visul lui Petru Rareș (Pag. 93)

Acest Domn a fost fiu bastard al lui Stefan cel Mare. Mama lui erà vĕduva unui pescar; și însuși Petru erà cunoscut sub numele de Majă, până a nu se sui pe tron.

La Palestro (Pag. 102)

La crunta lovire de la Palestro, regele Victor Emanoil a făcut atâte minuni de vitejie, că regimentul de Zuavi francezi i-a decretat rangul de *Caporal*. Se zice că Rege e e mai mându de acest titlu câștigat pe câmpul gloriei decât de acel de Rege dobândit prin moștenire. Italienii numesc pe Victor Emanoil : *Il Re galantuomo!*

Inșiră-te mărgărite (Pag. 112)

Oaspeți mari de spăimîntare (Pag. 113)

Poveștile poporale sînt pline de ființi fantastice, precum Urieși, Feți-frumoși ca i se luptă cu Zmeii pentru fete de Împĕrați, Sfarmă-piatră ce macină stâncile ca să tu - bure păraele, Strîmbă-lemne care îndoae copacii codrilor... etc.

www.dacoromanica.ro

PASTELURI

1862—187...

SERILE LA MIRCEȘTI

Perdelele-s lăsate și lampele aprinse
In sobă arde focul, tovarăș mângăios,
Și cadrele-aurite ce de pereți sînt prinse
Sub palidă lumină apar misterios.

Afară plouă, ninge! afară-i vijelie,
Și crevețul aleargă pe câmpul înnegrit;
Iar eu retras în pace, aștept din cer să vie
O zină drăgălașă cu glasul aurit

Pe jilțu-mi, lângă masă, având condeiu 'n mână,
Când scriu o strofă dulce, pe care-o prind din sbor,
Când ochiu-mi întâlnește s'admiră o cadână
Ce 'n cadrul ei se 'ntinde alene pe covor.

Frumoasă, albă, junâ, cu formele rotunde
Cu pulpa mărmurie, cu sînul, dulce val,
Ea pare Zea Venus când a ieșit din unde
Ca să arete lumii frumosul ideal.

Alături apare un câmp de aspră luptă,
Pătat cu sânge negru, acoperit cu morți.
Un june 'n floarea vieții, stringând o spadă rupta
Țintește ochii veștezi pe-a veciniciei porți

Apoi a mea privire prin casa tăcută
Cu jale se oprește pe un oraș tăcut,
Veneția, regină ce 'n mare se oglindă
Făr' a vedea pe frunte-i splendoarea din trecut.

O lacrimă.... Dar iată plutind pe-a mării spume
O sprintenă corvetă, un răpede-Alcion;
Și iată colo 'n ceruri pribegile din lume,
Cocoarele în șiruri sburând spre orizon.

www.dacoromanica.ro

O! farmec, dulce farmec al vieții călatoare,
Profundă nostalgie de lin, albastru cer!
Dor gingaș de lumină, amor de dulce soare,
Voi mă rapiți când vine în țeară asprul ger!

Afara ninge, ninge, și *apriga furtună*
Prin neagra 'ntunecime respânde reci fiori,
Iar eu visez de plaiuri pe care alba lună
Revars'un val de aur ce curge printre flori.

Văd insule frumoase și mări necunoscute,
Și splendide orașe și lacuri de smarald,
Și cete de selbateci prin codri deși pierdute,
Și zine ce se scaldă în faptul zilei cald.

Prin fumul țigaretei ce sboară în spirale
Văd eroi prinși la luptă pe câmpul de onor,
Și 'n tainice saraiuri minuni orientale
Ce 'n suflete deșteapta dulci visuri de amor.

Apoi închipuirea își stringe-a sa aripă;
Tablourile toate se șterg, dispar încet,
Și mii de suvenire mă 'ncunjură 'ntr'o clipa
În fața unui tainic și drăgălaș portret.

Atunci inima-mi sboara la raiul vieții mele,
La timpul mult ferice în care-am suferit,
Ș'atunci păduri și lacuri, și mări și flori și stele
Intoană pentru mine un imn nemărginit.

Așa 'n singurătate, pe când afara ninge,
Gândirea mea se primblă pe mândri curcubei,
Pân' ce se stinge focul, și lampa 'n glob se stinge,
Și saltă cățelușu-mi de pe genunchii mei.

Mircești, 1867.

SFÂRȘIT DE TOAMNA

Oaspeții caselor noastre, cocostârci și rândunele
Părăsit-au a lor cuiburi ș'au fugit de zile rele;
Cârdurile de cocoare, înșirându-se 'n lung sbor,
Pribegit-au urmarite de al nostru jalnic dor.

Vesela verde câmpie acu-i tristă, veștezita;
Lunca, bătută de brumă, acum pare ruginită;
Frunzele-i cad, sbor în aer, și de crengi se deslipesc
Ca frumoasele iluzii dintr'un suflet omenesc.

www.dacoromanica.ro

Din tus-patru părți a lumii se ridica 'nalt pe ceruri,
Ca balauri din poveste, nouri negri plini de geruri.
Soarele iubit s'ascunde, iar pe sub grozavii nori
Trece-un cârd de corbi iernatici prin văzduh croncănitori.

Ziua scade; iarna vine, vine pe crivăț călare!
Vîntul șuieră prin hornuri respândind înfiorare.
Boii rag, caii rânchează, cânii latră la un loc,
Omul, trist, cade pe gânduri și s'apropie de foc.

Mircești, 1867.

IARNA

Din văzduh cumplita iarna cerne norii de zăpada,
Lungi troiene călătoare adunate'n cer grămadă;
Fulgii sbor, plutesc în aer ca un roiu de fluturi albi,
Respândind fiori de ghiață pe ai țerii umeri dalbi.

Ziua ninge, noapte ninge, dimineața ninge iară!
Cu o zale argintie se îmbracă mândra țeară;
Soarele rotund și palid se prevede printre nori
Ca un vis de tinereță printre anii trecători.

Tot e alb pe câmp, pe dealuri, împrejur, în depărtare
Ca fantasme albe plopii înșirați se pierd în zare,
Și pe 'ntinderea pustie, fără urme fără drum,
Se văd satele pierdute sub clăbucii albi de fum.

Dar ninsoarea încetează, norii fug, doritul soare
Strălucește și desmiardă oceanul de ninsoare.
Iat'o sanie ușoară care trece peste văi...
In văzduh voios resună clinchete de zurgalăi.

GERUL

Gerul aspru și selbatic stringe 'n brațe cu jălire
Neagra luncă de pe vale care zace 'n amorțire;
El ca pe-o mireasă moartă o 'ncunună despre zori
C'un văl alb de promoroacă și cu turturi lucitori.

Gerul vine de la munte, la fereastră se oprește,
Și, privind la focul vesel care 'n sobe strălucește,
El depune flori de iarnă pe cristalul înghițat,
Crini și roze de zăpadă ce cu drag le-a sărutat.

www.dacoromanica.ro

Gerul face cu-o suflare pod de ghiață între maluri,
Pune streșinelor casei o ghirlandă de cristaluri,
Iar pe fețe de copile înflorește trandafiri
Să ne-aducă viu aminte de-alei verii înfloriri.

Gerul dă aripi de vultur cailor în spumegare,
Ce se 'ntrec pe câmpul luciu, scoțând aburi lungi pe nare.
O! tu, gerule năprasnic, vin' îndeamnă calul meu
Să mă poarte ca săgeata unde el știe și eu!

VISCOLUL

Crivățul din Miaza-noapte vâjâe prin vijelie,
Spulberând zăpada 'n ceruri de pe deal, de pe câmpie.
Valuri albe treс în zare, se așează 'n lung troian
Ca nisipurile dese din pustiul african.

Viscolul frământă lumea!.. Lupii suri ies după pradă
Alergând, urlând în urmă-i prin potopul de zăpadă.
Turmele tremură; corbii sbor vârtej, răpiți de vînt,
Și răchițile se 'ndoae lovindu-se de pământ.

Sbieret, raget, țipet, vaet, mii de glasuri spaimîntate
Se ridică de prin codri, de pe dealuri, de prin sate,
Și'ndeparte se aude un nechez resunător...
Noaptea cade, lupii urlă... Vai de cal și călător!

Fericit acel ce noaptea rătăcit în viscolire
Stă, aude 'n câmp latrare și zărește cu uimire
O căsuță drăgălașă cu ferestrele lucind,
Unde dulcea ospeție îl întimpină zimbind

SANIA

Zi cu soare, ger cu stele!.. Hai, iubită, la primblare.
Caii muşc'a lor zăbele, surugiul e călare;
Săniuța, cuib de iarnă, e cam strimtă pentru doi.
Tu zimbești?.. Zimbirea-ți zice că e bună pentru noi.

Caii scutură prin aer șunătoarele lor sarde
Răpind sania ușoară care lasă urme albe.
Surugiul chiuește; caii sboara ca doi zmei
Prin o pulbere de raze, prin un nour de scântei

www.dacoromanica.ro

Pe câmpia înălbită, netedă, stralucitoare
Se vĕd insule de codri, s'aud câni la vînătoare,
Iar în lunca pudruită cu mĕnunt mărgăritar
Salt'o veveriță mică pe o creangă de stejar.

Acum trecem prin poiene, acum trecem prin zăvoaie;
Crengile-aninate'n cale ning steluțe și se 'ndoae
Iat'o gingașe mlădiță cu șirag de mărțișori...
Tu o rupi?.. Ea te stropește cu fulgi albi recoritori.

MIEZUL IERNII

In păduri trăsnesc stejarii! E un ger amar, cumplit!
Stelele par înghiețate, cerul pare oțelit,
Iar zapada cristalina pe câmpii stralucitoare
Pare-un lan de diamanturi ce scârție sub picioare.

Fumuri albe se ridică în văzduhul scânteios
Ca înaltele coloane unui templu maiestos,
Și pe ele se așează bolta cerului senină
Unde luna își aprinde farul tainic de lumină.

O! tablou măreț, fantastic!... Mii de stele argintii
In nemărginitul templu ard ca vecinice făclii.
Munții sînt a lui altare, codrii organe sonoare
Unde crivețul pătrunde scoțend note'ngrozitoare.

Totul e în neclintire, fără viață, fără glas;
Nici un sbor în atmosfera, pe zăpadă nici un pas;
Dar ce vĕd?... în raza lunei o fantasmă se arata...
E un lup ce se alungă după prada-i spăimîntată!

LA GURA SOBEI

Așezat la gura sobei noaptea pe când viscolește,
Privesc focul, scump tovarăș, care vesel pâlpăește;
Și prin flacăra albastr'a vreascurilor de aluni
Vĕd trecând în sbor fantastic a povestilor minuni.

Iat'o pasere măeastră prinsă'n luptă c'un balaur;
Iată cerbi cu stele'n frunte care trec pe punți de aur;
Iată cai ce fug ca gândul; iată zmei înaripați
Care-ascund în mari palaturi mândre fete de 'mpĕrați.

www.dacoromanica.ro

Iată pajuri năsdrăvane, care vin din neagra lume,
Aducând pe lumea albă Feți-frumoși cu falnic nume;
Iată 'n lacul cel de lapte toate zinele din raiu...
Nu departe stă Pepela țupilat în flori de Maiu

Dar pe mine ce m'atrage, dar pe mine ce me 'ncânta,
E Ileana Cosinzeana! în cosiță floarea-i cântă.
Până în ziuă stau pe gânduri și la ea privesc uimit,
Că-mi aduce viu aminte de-o minune ce-am iubit!

BRADUL

Sus pe culme bradul verde
Sub zăpada albicioasa
Printre negură se pierde
Ca o fantasmă geroasă,

Și privește cu 'ntristare
Cum se primblă prin răstoace
Iarna pe un urs călare,
Iarna cu șepte cojoace.

El se scutură și zice:
«In zadar tu, vrăjitoare,
«Aduci viforul pe-aice,
«Aduci zile fără soare.

«In zadar înghieți pământul,
«Ucizi florile și stupii,
«Și trimiți moartea cu vîntul,
«Și trimiți foamea cu lupii.

«In zadar a ta suflare
«Apa 'n rîuri o închiagă,
«Șterge urma pe călare,
«Și de mine țurțuri leagă.

«In zadar aduci cu tine
«Corbul negru și prădalnic,
Și din codrii cu jivine
«Faci să iasă urlet jalnic.

«In zadar, urgie crudă,
«Lungești noaptea 'ntunecoasa
«Și, rîzând de-a lumii trudă,
«Scurtezi ziua luminoasă.

«In zadar îmi pui povară
«De zapadă și de ghiață.
Fie iarna, fie vara,
«Eu păstrez a mea verdeață!

SFÂRȘITUL IERNII

S'a dus zăpada albă de pe întinsul țerii,
S'au dus zilele Babei și nopțile veghierii,
Câmpia scoate aburi; pe umedul pământ
Se 'ntind cărări uscate de-al primaverii vînt.

Lumina e mai caldă și 'n inimă pătrunde;
Prin rîpi adânci zăpada de soare se ascunde.
Păraele umflate curg iute șopotind
Și mugurii pe creangă se vĕd îmbobocind.

www.dacoromanica.ro

O, doamne! iat'un flutur ce prin văzduh se pierde!
In câmpul veşted iată un fir de iarbă verde
Pe care 'ncet se urcă un galben gândăcel
Şi sub a lui povară îl pleacă 'ncetinel.

Un fir de iarbă verde, o rază 'ncălzitoare,
Un gândăcel, un flutur, un clopoţel în floare,
Dupa o iarnă lunga ş'un dor nemărginit
Aprind un soare dulce în sufletul uimit!

OASPEŢII PRIMAVERII

În fund pe cer albastru, în zarea depărtată,
La resarit, sub soare, un negru punt s'arată!
E cocostârcul tainic în lume calator,
Al primăverii dulce iubit prevestitor.

El vine, se înalţa, în cercuri line sboara,
Şi, repede ca gândul, la cuibu-i se coboară;
Iar copilaşii veseli, cu pieptul desgolit,
Alearga, sar în cale-i şi-i zic: Bine-ai sosit!

In aer ciocârlia, pe casa rândunele,
Pe crengile padurii un roiu de păserele
Cu-o lunga ciripire la soare se 'ncalzesc,
Şi pe de-asupra balţii nagâţii se 'nvârtesc.

Ah! iată primavara cu sinu-i de verdeaţă!
In lume-i veselie, amor, sperare, viaţa,
Şi cerul şi pamîntul preschimba sarutari
Prin raze aurite şi vesele cântări!

COCOARELE

Din cea zare luminoasă vine-un lung şir de cocoare,
Aducând pe-aripi întinse calde raze de la soare;
Iata-le de-asupra noastră, iata-le colo sub nor,
In vazduh calăuzite de-un pilot, bătrân cocor.

Ele vin din fundul lumii, de prin clime înfocate,
Dela India Brahmina, unde fiarele 'ncruntate,
Pardoşi, tigri, şerpi gigantici stau în jugli tupilaţi,
Pândind noaptea elefanţii cu lungi trombe înarmaţi.

www.dacoromanica.ro

Fericite călătoare! sburând iute pe sub ceruri,
Au văzut în răpegiune ale Africei mistеruri,
Lacul Ciad şi munţii Lunii cu Pustiu 'ngrozitor,
Nilul alb cărui se 'nchina un cumplit negru popor.

Călătoare scumpe mie!... Au lăsat în a lor cale
Asia cu-a sale rîuri, Caşemirul cu-a sa vale,
Au lăsat chiar Ceilanul, mândra insulă din raiu,
Şi revin cu fericire pe al ţerii dulce plaiu.

NOAPTEA

Noaptea-i dulce 'n primăvară, liniştită, răcoroasa
Ca 'ntr'un suflet cu durere o gândire mângăioasa.
Ici, colo, cerul dispare sub mari insule de nori,
Scuturând din a lui poale lungi şi răpezi meteori.

Pe un deal în depărtare un foc tainic străluceşte
Ca un ochiu roş de balaur care-adoarme şi clipeşte,
Sînt păstori în şezătoare, sau vr'o ceată de voinici?
E vr'o taberă de care sau un rond de tricolici?

Către munţi prin întuneric un lung bucium se aude.
El aminte suvenirul celor timpuri negre, crude,
Când din culme 'n culme noaptea buciumele resunau
Şi la lupte sângeroase pe Români îi deşteptau.

Acum însă viaţa-i lină; ţeara doarme 'n nepăsare!
Când şi când un câne lătră la o umbră ce-i apare,
Şi 'ntr'o baltă mii de broaşte în lung hor prăcăesc,
Holbind ochii cu ţintire la luceafărul ceresc?

DIMINEAŢA

Zori de ziua se revarsă peste vesela natura,
Prevestind un soare dulce cu lumină şi căldura.
În curând şi el apare pe-orizonul aurit,
Sorbind roua dimineţii de pe câmpul înverzit.

El se 'nalţa de trei suliţi pe cerească mândră scară
Şi cu raze vii săruta june flori de primăvară,
Dediţei şi viorele, brebenei şi toporaşi
Ce resbat prin frunzi uscate şi s'arata drăgălaşi.

www.dacoromanica.ro

Muncitorii pe-a lor prispe dreg uneltele de muncă.
Păserelele-şi dreg glasul prin hugeagul de sub luncă.
In grădini, în câmp, pe dealuri, prin poiene şi prin vii
Ard movili buruienoase, scoţând fumuri cenuşii.

Caii sburda prin ceairuri; turma sbiară la păşune;
Meii sprinteni pe colnice fug grămadă 'n repigiune,
Şi o blândă copiliţă, torcând lână din fuior,
Paşte bobocei de aur lâng'un limpede isvor.

TUNETUL

Pe lanul lung şi verde cu grâul resarit
O umbra călătoare se 'ntinde 'ncet şi trece,
Precum un rîu de munte, când ghiaţa s'a topit,
Se varsă peste maluri, câmpiile să'nece.

E umbra unor nouri albii, uşori, mĕnunţi,
Ce lunecă sub soare, eladind un lanţ de munţi.
Ei vin în miezul zilei c'un surd şi tainic sunet
Şi, ca semnal de viaţă, aprind în cer un tunet.

Vazduhul bubueşte!... Pământul desmorţit
Cu mii şi mii de glasuri semnalului respunde.
Şi de asprimea iernii simţindu-se ferit,
De-o noua 'ntinerire ferice se pătrunde.

La resărit urare! urarĕ la apus!
Un cârd de vulturi ageri, rotindu-se pe sus,
Se 'nalţă ca s'asculte mult vesela fanfară
Ce buciumă prin nouri frumoasa primăvară.

FLORIILE

Ia zile 'ncălzitoare
Da aspre vijelii!
Vin Floriile cu soare
Şi soarele cu Florii.

Pri avara încântătoare
Sco te iarba pe câmpii.
Vin Floriile cu soare
Şi arele cu Florii.

Lumea-i toată 'n serbătoare,
Ceru-i plin de ciocârlii.
Vin Floriile cu soare
Şi soarele cu Florii.

Păcat, zeu, de cine moare,
Şi ferice de cei vii!
Vin Floriile cu soare
Şi soarele cu Florii.

www.dacoromanica.ro

Copiliță, nu vrei oare,
Nu vrei cu mine să vii!
Când Floriile-s cu soare
Și soarele cu Florii?

Să culegem la răcoare
Viorele albăstrii?
Hai! Floriile-s cu soare
Și soarele cu Florii.

Eu ți-oiu da de ori ce floare
Mii de sărutari și mii.
Hai! Floriile-s cu soare
Și soarele cu Florii.

Iar tu, dulce zimbitoare,
Te-i face că te mânii,.
Hai! Floriile-s cu soare
Și soarele cu Florii.

PAȘTELE

De Paști în satul vesel casuțele 'nalbite
Lucesc sub a lor malduri de trestii aurite,
Pe care cocostârcii, înfipți într'un picior,
Dau gâtul peste aripi, tocând din ciocul lor.

Un scrânciob mai la vale pe lânga el aduna
Flăcăi și fete mândre ce rid cu voie bună;
Și 'n sunet de vioare, de cobze și de naiu
Se 'ntoarce hora lina, calcând pe verde plaiu.

Bătrâni cu fețe stinse, Români cu fețe dalbe,
Romance cu ochi negri și cu ștergare albe
Pe iarba resărită fac praznic la un loc,
Iar pe 'mpregiur copiii se prind la lupta 'n joc.

Și scrânciobul se 'ntoarce, purtând în legănare
Părechi îmbrațișate cu dulce înfocare,
Ochiri scânteitoare și gingașe zimbiri
Ce viu respând în aer electrice luciri.

PLUGURILE

Noroc bun!.. Pe câmpul neted ies Românii cu-a lor pluguri!
Boi plavani în câte șease trag, se 'opintesc în juguri,
Brațul gol apasa 'n coarne; fierul taie brazde lungi
Ce se 'nșira 'n bătătură ca lucioase negre dungi.

Treptat câmpul se umbrește sub a brazdelor desime;
El resuna 'n mare sgomot de voioasa argătime,
Iar pe lanul ce în soare se svîntează fumegând
Cocostârcii cu largi pasuri calcă rar și meditând.

www.dacoromanica.ro

Acum soarele-i l'amiazăzi; la pământ omul se 'ntinde:
Cârd de fete şi neveste de la sat aduc merinde;
Plugul zace'n lan pe coaste, iar un mândru flăcăuaş
Mână boii la isvoare şi îi paşte la imaş.

Sfântă muncă dela ţeară, isvor sacru de rodire,
Tu legi omul cu pământul în o dulce înfrăţire!..
Dar lumina amurgeşte, şi plugarii cătră sat
Haulind pe lângă juguri se întorc dela arat.

SEMENATORII

Semĕnătorii harnici cu sacul sub suoară
Paşesc în lungul brazdei pe fragedul pământ;
Pe culme, pe vălcele se sue şi coboară,
Svârlind în a lor cale semînţa după vînt.

—«O mie!» zice unul, menind cu veselie.
«Noroc şi roadă bună!» adaoge un alt.
«Ca vrabia de toamnă rotund spicul să fie!
«Ca trestia cea naltă să fie paiul nalt!

«Din zori şi până 'n noapte tot grâul să resară;
«In el să se ascundă porumbii osteniţi,
«Şi când flăcăi şi fete vor secera la vară,
«In valuri mari de aur să 'noate ratăciţi!»

Sĕmĕnătorii veseli spre fund înaintează,
De-a curmezişul brazdei boroanele pornesc,
Şi grapele spinoase de-aproape le urmează,
Ingroapă 'ncet semînţa şi câmpul netezesc.

RODICA

Purtând cofiţa cu apă rece
Pe ai sei umeri albi, rotungiori,
Juna Rodică voioasă trece
Pe lângă junii semĕnători.

«S'ajungi mireasă, s'ajungi crăiasă!
«Calea să-ţi fie numai cu flori,
«Şi casa casă, şi masa masă,
«Şi sinul leagăn de pruncuşori!»

Ei cu grăbire îi sar în cale,
Zicând: «Rodică, floare de crin,
«In plin să-ţi meargă vrerile tale
«Precum tu, dragă, ne ieşi cu plin!

Cu grâu de aur ei o presoara,
Apoi cofiţa, întreag'o beu.
Copila rîde şi 'n cale-i sboară,
Scuturând grâul din pĕrul seu.

www.dacoromanica.ro

LUNCA DIN MIRCEȘTI

Bate vînt de primăvară și pe muguri îi deschide;
Vîntul bate, frunza crește, și voioasă lunca ride.
Sub verdeața drăgălașă dispar crengile pe rând,
Și sub crengile umbroase mierla sare șuerând.

O, minune, farmec dulce! O! puterę creatoare!
În ori care zi pe lumę iese câte-o nouă floare,
Ș'un nou glas de armonie completează imnul sfînt
Ce se 'nalță către ceruri de pe veselul pămînt.

Tot ce simte și viează, fiară, pasere sau plântă
In căldura primăverii naște, saltă, sboară, cântă.
Omul își îndreaptă pasul către desul stejăriș,
Unde umbra cu lumina se alungă sub frunziș.

El se duce după visuri; inima lui crește plina
De o sacră melodie, melancolică, divină,
De o tainică vibrare, de un vînt inspirător,
Ce-i aduc în piept suspinuri și'n ochi lacrimi de amor.

Este timpul renvierii, este timpul renoirii
Ș'a sperării zimbitoare, ș'a plăcerii, ș'a iubirii.
Paserea-și gătește cuibul, floarea mândrele-i colori,
Câmpul via sa verdeață, lanul scumpele-i comori.

Sus paingul pe un frasin, urzind pânza-i diafană,
Cu-al sĕu fir de-argint subțire face-o punte-aeriana,
Iar în leagăn de mătasă gangurul misterios
Cu privighietoarea dulce se îngân'armonios.

Jos pe la tulpini, la umbră, fluturii, flori sburătoare,
Se 'ndrăgesc în părechiere pe sin alb de lăcrimioare,
Și, ca roiu de pietre scumpe, gândăceii smălțuiți
Strălucesc, vie comoară, pe sub ierburi tăinuiți.

O pătrunzătoare șoaptă umple lunca, se ridica.
Ascultați! stejarul mare grăește cu iarba mică,
Vulturul cu ciocârlia, soarele cu albul nor,
Fluturul cu plânta, rîul cu limpedele isvor.

Și stejarul zice ierbei: Mult ești vie și gingașa!
Fluturașul zice floarei: Mult ești mie dragalașă!
Vulturul uimit ascultă ciocârlia ciripind;
Rîu, isvoare, nouri, raze se împreună iubind.

Luncă, luncă, dragă luncă! raiu frumos al țerii mele,
Mândră 'n soare, dulce 'n umbră, tainică la foc de stele!

www.dacoromanica.ro

Ca grădinele Armidei ai un farmec răpitor,
Şi Siretul te încinge cu-al său braţ dismierdător.

Umbra ta recoritoare, adorminda, parfumata,
Stă aproape de lumină, prin poiene tupilată.
Ca o nimfă pânditoare de sub arbori înfloriţi.
Ea la sinul ei atrage călătorii fericiţi.

Şi-i încântă, şi-i îmbată, şi-i aduce la uitare
Prin o magică plăcere de parfum şi de cântare,
Căci în tine, luncă dragă, tot ce are suflet, graiu,
Tot şopteşte de iubire în frumoasa lună Maiu!

MALUL SIRETULUI

Aburii uşori ai nopţii ca fantasme se ridică
Şi, plutind de-asupra luncii, printre ramuri se despică.
Rîul luciu se 'ncovoaie sub copaci ca un balaur
Ce în raza dimineţii mişcă solzii lui de aur.

Eu mă duc în faptul zilei, mă aşez pe malui-i verde
Şi privesc cum apa curge şi la cotituri se pierde,
Cum se schimbă 'n văluréle pe prundişul lunecos,
Cum adoarme la bulboace, săpând malul năsipos.

Când o salcie pletoasă lin pe baltă se coboară,
Când o broască saltă 'n aer dup'o viespe sprinteioara,
Când selbaticele raţe se abat din sborul lor,
Bătând apa 'ntunecată de un nour trecător.

Şi gândirea mea furată se tot duce 'ncet la vale
Cu cel rîu care 'n veci curge, făr'a se oprî din cale.
Lunca 'n giuru-mi clocoteşte! o şopârlă de smarald
Cată ţintă, lung la mine, părăsind năsipul cald.

FLORI DE NUFER

Prin trestia din baltă ce 'n aer se mlădie
Resună 'n dimineaţă o tainic'armonie.
Sînt zîne ce se scaldă în fragedele zori?
Nu's zîne, dar copile, a zînelor surori.

Verginele în apă intrat-au cu sfială
Ş'acum se joacă vesel în dulcea-i recoreala.

www.dacoromanica.ro

Şoptind, privind în undă albastrul cer senin,
Umplând cu flori de nufăr cămeaşa dela sin.

O rază aurie prin stuhul des pătrunde
Şi gingaş luminează în cuibul ce le-ascunde
Comori de tinereţe, comori de fericiri,
Incântătoare forme de albe năluciri.

Priviţi cetatea verde se mişcă, se deschide:
O mândră copiliţă apare, iese, ride
Şi lunecă... de-odată, rotunzi şi albiori
Apar la foc de soare doi nufari plutitori.

CONCERTUL IN LUNCA

In poiana tăinuită, unde sbor luciri de lună,
Floarea oaspeţilor Luncii cu grăbire se adună
Ca s'asculte-o cântăreaţă revenită 'n primăvara
Din streinătatea neagra unde-i viaţa mult amara.

Roiu de flacări uşurele, lucioli scânteietoare
Trec în aer, stau lipite de *luminările* 'n floare,
Respândind prin crengi, prin tufe, o văpaie albăstrie
Ce măreşte 'n miezul nopţii dalba luncii feerie.

Iată vin pe rând, pereche, şi pătrund cole 'n poiană
Bujorelul falnic, rumen, cu năltuţa *odoleană*,
Frăţiori şi *romăniţe* ce se-aţin voios la drumuri,
Clopoţei şi *măzerele* îmbătate de parfumuri.

Iată frageda *sulcină*, *stelişoare*, *blânde nalbe*,
Urmărind pe *busuiocul* iubitor de sinuri albe;
Dediţei şi *garofiţe* pârguite 'n foc de soare;
Toporaşi ce se închină gingaşelor *lăcrimioare*.

Vine *cimbrul* de la câmpuri cu *fetica* de la vie,
Nufărul din baltă vine întristat fără şoţie,
Şi cât el apare galben, oacheşele *viorele*
Se retrag de el departe, rîzând vesel între ele.

In poiană mai vin încă elegante floricele,
Unele 'n *condurii Doamnei* şi 'n *rochiţi de rândunele*,
Altele purtând în frunte, înşirate pe o rază,
Picături de rouă vie care 'n umbră scânteiază.

Ele merg, s'adună 'n grupe, se feresc de buruiene
Şi privesc sosind prin aer sburători cu mândre pene,

www.dacoromanica.ro

Dumbrăvenci, ganguri de aur ce au cuiburi de mătasă,
Ciocârlii, oaspeți de soare, rândunele-oaspeți de casă.

Mierle vii șuerătoare, cucul plin de îngânfare,
Gaița ce imitează orice sunete bizare,
Stigleți, presuri, macalendri ce prin tufe se alunga
Și duioase turturele cu dor lung, cu jale lunga.

Iată vin și gândăceii în hlamide smalțuite;
Iată grieri, iată fluturi cu-aripioare pudruite,
Și culbeci ce-arată coarne și-și duc casa pe spinare...
La ivirea lor poiana clocotește 'n hohot mare.

Iată 'n urma și albine aducând în gură miere...
Sburătorii gustă'n grabă sucul dulce cu plăcere,
Apoi sorb limpedea rouă din a florilor potire,
Șoptind florilor în taină blânde șoapte de iubire.

Dar, tăcere!.. Sus pe-un frasin freamet în văzduh s'aude!..
Toți remân în așteptare. Cântăreața 'ncet prelude.
Vîntul tace, frunza deasă stă în aer neclintită...
Sub o pânză de lumină lunca pare adormită.

In a nopții liniștire o divină melodie
Ca suflarea unui geniu pintre crengi alin adie
Și tot crește mai sonoră, mai plăcută, mai frumoasa,
Pân' ce umple 'ntreaga luncă de-o vibrare-armonioasă.

Gânditoare și tacută luna 'n cale-i se oprește.
Sufletul cu voluptate în estaz adânc plutește,
I se pare că aude prin a raiului cântare
Pe-ale îngerilor harpe lunecând mărgăritare.

E privighietoarea dulce care spune în uimire
Tainele inimei sale, visul ei de fericire...
Lumea 'ntreagă stă pătrunsă de-al ei cântec fără nume...
Macul singur, roș la față, doarme dus pe ceea lume!

VÎNĂTORUL

Vînătorul pleaca grabnic la a zorilor ivire,
Și pe soare, falnic oaspe, îl salută cu iubire.
Lumea veselă tresare, mii de glasuri sunătoare
Celebrează însoțirea naturei cu blândul soare.

Valuri limpede de aer, ca o mare nevăzuta,
Trec alin pe fața lumii și din treacăt o săruta.

www.dacoromanica.ro

Pe câmpia rourată pasul lasă urmă verde
Ce 'n curând sub raza caldă se usucă şi se pierde.

Vînătorul soarbe 'n cale-i recoreala dimineţii,
Admirând jocul luminii pe splendoarele verdeţii,
Admirând în umbra caldă florile de prin poiene,
Şi părae cristaline, şi vultani cu mândre pene.

Pe colnic, în zarea luncii, un plop mare se ridică
Cu-a lui frunză argintie făcând umbră pe vălcica.
Vînătorul la tulpină-i cade 'n visuri iubitoare...
Două veveriţi pe-o creangă rîd de arma-i lucitoare.

PUNTEA

Soapta nopţii se aude suspinând încetişor;
Arborii prin întuneric dau un freamet sunator,
Şi deodată Aurora se iveşte radioasă
Ca un ochiu ce se deschide sub o geană luminoasa.

Dulce, vesela, rozie, scumpă ca un vis iubit
Ea-şi ia sborul peste lume de la mândrul resarit,
Şi 'ntâlneşte 'n a sa cale o copilă cosinzeană
Ce-i scăldată în năvalnic şi 'n sin poarta odoleană.

S'a oprit copila trista pe o punte de stejar,
Plânsu-i lin pe sin îi cade ca un scump margaritar;
Iar părĕul de la maluri, smulgând floare pentru floare,
Le depune cu şoptire lângă albele-i picioare.

«De ce plângi?.. îi zice-o raza pe-a ei frunte stălucind.
«Tu eşti junĕ, eşti menita sa traeşti, să morí iubind;
Pentru tine orice durere trebue ca să se curme...
Nouri sunt ce nu fac umbră, şi dureri ce nu las urme.

BALTA

Aerul e viu şi proaspet!.. el trezeşte şi învie
Pieptul, inima si ochii, peste care lin adie.
Balta 'n aburi se ascunde sub un vĕl misterios,
Aşteptând voiosul soare ca pe-un mire luminos.

Ceru 'n zare se roşeşte; mii de vrăbii deşteptate
Ciripesc şi se alunga pe cirezi netrierate.

www.dacoromanica.ro

Balta vesel clocotește de-un concert asurzitor,
Și din ochiuri se înalță cârd de rațe ca un nor.

Printre stuhul ce se mișcă iat'o luntre vînătoare!
Șerpii lungi se 'ncolacează sub a nufărilor floare;
Rațele prin mușunoaie după trestii se ascund,
Și pe sus nagâții țipa, lișițele dau în fund.

Respândind fiori de moarte luntrea cea de arme plină
Când la umbră se dosește, când s'arată la lumină;
Iar pe mal în liniștire un bătlan, pășind încet,
Zice: «Nu-i peirea lumii... vînătorul e poet!»

FÂNTÂNA

Pe cararea înflorita care duce la fântâna
In ștergar și în cătrință merge-o sprințenă Româna;
Ea la brâu-i poartă furcă și la sin un pruncușor
Cu gurița lui lipita de al laptelui isvor.

Nevăstuica trece iute torcând lâna din fuioare
Și sucind fusul vârtelnic ce-o atinge la picioare.
Păserelele 'mpregiuru-i sbor voioase și cântând,
Ea zimbește și tot merge, pruncușoru-i sărutând.

Iat' ajunge la fântână ș'acolo se întâlnește
C'un drumeț din lumea 'ntreagă care lung la ea privește,
Apoi cumpăna o pleacă, apoi scoate la lumină
Și vecinei sale 'ntinde o cofiță albă plină.

Româncuța mulțumește, suflă 'ncet peste cofița
Și cu apa ne 'nceputa udă rumena-i gurița;
Iar drumețul după dînsa bea, fugarul își adapa.
Și se jură ca pe lume nu-i așa de dulce apă.

SECERIȘUL

Ciocârlia ciripie, fâlfaind din aripioare
Pe o scară de lumină se coboară de sub soare.
Aerul e 'n neclintire, el devine arzator;
Prepelița cânta 'n grâe, greerul cânta 'n mohor.

In cel lan cu spicuri nalte au intrat secerătorii,
Pe când eră încă umed de resuflul aurorii.

www.dacoromanica.ro

Toți, privindu-i de departe, par' că 'noată 'n galben rîu,
Fetele fără ștergare și flăcăii fără brâu.

Secerea, craiu nou de moarte, mereu taie, spicul cade.
Prepelița își ia puii și se duce; lanul scade.
Iar în urmă holda mândră, resturnată prin bucați.
Se ridică 'n snopi de aur, se clădește 'n jumătăți.

Mai departe, lucrând iute, un flăcău ș'o fată mare
De tot snopul își dau gingaș o furișă sărutare,
Când o pasere măeastra, peste lan trecând ușor,
Zice: «Dulce-a mai fi pânea de la snopurile lor!»

COSITUL

Faptul zilei se aprinde pe a dealurilor frunte,
Ș'un rîu falnic de lumină se revarsă peste munte.
Iarba coaptă strălucește, ea se clatină la vînt,
Ș'a ei umbră lin se mișcă în dungi negre pe pământ.

Iata vin cosașii veseli, se pun rând. Sub a lor coasă
Câmpul ras remâne verde ca o apă luminoasă.
Unii brazdele restoarnă, în căpiți alții le-aduna,
Le clădesc apoi în stoguri și cu stuh le încununa.

Mai devale 'n cea dumbravă cu poiană tăinuită,
Unde umbra pare verde și de flori îmbălsămita,
Coasele sub teaca udă zângănesc resunător.
Din căpiță în căpiță dumbrăveanca saltă 'n sbor.

Un flăcău, cosind de-o parte lâng'o tufă de sulcină,
Vede iarba încâlcită, frântă pe la rădăcină.
«Ce să fie?... Cuib de fiară?... O! minune!» zice el,
Și, zimbind, se pleacă iute de culege... un cercel!

PORTRET

DEDICAT DOAMNEI X... Y... Z...

Superba, maiestoasa, te simți că ești regină,
Căci fruntea-ți se înalță când lumea se înclina,
Și imnul omenirii, un imn de adorare,
Ajunge pân' la tine în slabă suspinare.

Ai ochi ca doi luceferi din aspra miază-noapte,
Ce 'nghiață de departe a inimilor șoapte.

www.dacoromanica.ro

Privirea ta măreaţa de-abia se rătaceşte
Pe turma 'ngenuchiată ce 'n täina te slăveşte.

Chiar soarele fierbinte, de-ar vrea cu fericire
Să-şi schimbe nemurirea pe-o viaţă de iubire,
Ar stinge-a sale raze pe inima-ţi de ghiaţa,
Şi lumea trist'ar zace sub o eternă ceaţă.

Nici o mândrie mare nu 'ntrece-a ta mândrire!
Nici spada nu întrece cumplita-ţi nesimţire!
Nici marmura cioplită albimea ta nu 'ntrece...
Ca luna 'n miezul iernii frumoasă eşti şi... rece!

PORTRET

DEDICAT PRINCESEI NATALIA GHICA

Placuta, simţitoare, în toate graţioasa,
Eşti dulce ca seninul de zi primăvăroasă,
Şi ochiul ce oglindă cu drag fiinţa ta,
Nimic în astă lume nu-l poate întrista.

Tot sufletul ferice s'apropie de tine,
Ca de-o sperare vie, ca de un ceresc bine,
Şi nu vrea să mai sboare, simţind că a găsit
In sufletul tĕu gingaş un fraţior iubit.

Ai farmecul puternic ce-aprinde 'n omenire
Avîntul de mari fapte, dorinţi de nemurire.
Tu poţi să dai c'un zimbet, c'un singur sărutat,
O patrie iubită la tristul exilat.

Ori cine te zăreşte e mulţămit de viaţă,
Că-ţi ride veselia ş'amorul dulce 'n faţa.
Eşti cea mai drăgălaşă minune cu ochi vii,
Eşti cea mai adorată... şi numai tu n'o ştii!

185...

PE COASTELE CALABREI

Pe coastele Calabrei vaporu 'naintează
In unda luminoasă ce noaptea fosforeaza;
El taie-o brazdă lungă pe-al mării plaiu senin,
Şi luna, vas de aur, pluteşte 'n ceruri lin.

www.dacoromanica.ro

In dreapta, pe 'ntunerec, se 'nalţ'un negru munte,
Vulcanul bătrân Etna cu lava stinsă 'n frunte;
Sehastru ce cunoaşte al globului mister,
El pare că din sinu-i asvârle stele 'n cer.

In stânga e Carybda selbatica, stâncie,
Din zare se întinde o punte argintie,
Pe care se îndreaptă vaporul legănat,
Ce calcă orizonul cu stele semănat.

Dorm valurile mării sub atmosfera calda,
In baie azurie Sicilia se scaldă;
Şi 'n umbră călătorul, ţintind ochii spre mal,
Aspir'al Siracusei parfum oriental.

LINDA RAIA

Pe zidul din Alhambra luceşte 'n resărit
Un chiosc în filigrana de marmur'aurie,
Cu stâlpi şi arabescuri de jur împodobit,
Prin care se 'ntrevede nălţimea azurie.

Acolo se arată, când ziua-i spre apus,
Frumoasa Linda Raia, regina de Grenada;
Şi Maurii din Vega se jură că pe sus
Se primblă o hurie lucindă ca zapada.

Minune admirată de Mauri şi creştini,
Ea vine 'n chiosc a-lene, priveşte prin zebrele,
Şi-i place să arunce a rodiei rubini
Pe care-i prind în spaţiu voioase păserele.

Dar iată că şiragul de alb mărgaritar
Alunecă pe braţu-i şi cade 'n fund de-vale.
Don Pedro de Castilia, trecând, îl ia în dar.
Zimbeşte la regină şi pasă mândru 'n cale!

CALEA ROBILOR

Pe cerul 'nalt luceşte un rîu albiu de stele
Ce curge spre Moldova din tainicul noian;
Ca flota luminoasă, luceferii prin ele
Cutriera în umbră cerescul Ocean.

www.dacoromanica.ro

Din când în când desprinsă din bolta cea profunda
O stea albastră cade şi 'n spaţiu s'acufundă,
Tragând pe plaiul negru o brazda argintie,
Ce 'n clipă-i trecătoare ca viaţa 'n veşnicie!

Sub cerul fără margini, spre mândrul Resarit,
Se 'ntinde 'n umbra nopţii un câmp nemărginit,
Pustiu şi trist ca golul ce lasă 'n urma lor
În inimi iubitoare iubiţii care mor.

Şi rîul cel de stele e călăuzul tainic
Ce duce la Moldova pe rătacitul cainic;
Şi câmpul e Bugeacul cu orizonuri mari
Batut de oameni searbezi ce fug dela Tatari.

BUCHET

CALUL FAVORIT AL D-REI MARIA DOCAN

În poveştile frumoase ce se spun la şezatoare,
Sunt cai ageri, iuţi ca gândul şi cu darul de cuvînt,
Unul galben ca porumbul aurit la foc de soare,
Altul negru ca păcatul... amândoi copii de vînt!

Ei întrec în răpegiune rândunică speriată:
Peste nouri, peste mare duc vitejii Feţi-frumoşi.
Ochii lor aruncă fulgeri care fiarele sageata,
Şi copita lor ucide mari balauri fioroşi.

Mai sînt cai traşi prin veriga şi cu mintea nasdrăvană,
Mândri ca o nălucire şi ca fluturi de uşori.
Ei, când poartă'n lumea alba pe Ileana Cosinzana,
Fara ca să le îndoae, calcă gingaşele flori.

Eu credeam pe Vinteş, Graur, ca-s închipuiri visate
In geroase nopţi de iarna lângă focul de stejar;
m vezut însă cu ochii în a mea vecinatate
Cal mai mândru decât visul, alb ca un mărgăritar.

Şoimul teu, Miţică draga, poart'o zale ninsorie,
Ce luceşte de departe sub seninul luminos.
Tu-l iubeşti, el o cunoaşte; e frumos, el înc'o ştie,
Si ca lebăda pe apă se alinta graţios.

Cand te vede, el te-admiră; când te-aude, el necheaza
te chiamă, şi îi place să-l desmierzi încetinel,
G asul tău îl îmblânzeşte, mâna ta îl încordeaza;
El traeşte pentru tine şi tu, dragă, pentru el.

www.dacoromanica.ro

Amândoi aveți un suflet, sburând vesel pe câmpie,
Dulce, falnică pereche! tablou viu, încântător!
El pe tine te 'mprumută c'un avînt de bărbăție,
Tu îl împrumuți pe dînsul cu-al tău farmec răpitor.

Și ori-cine vă zărește, zice 'n sine cu-admirare:
«Așa cal, așa copilă!... Ea frumoasă, el frumos!
«Pare dulcea primăvară lin plimbată 'n legănare
«Pe un snop de crini ce sboara pe sub soarele voios».

MANDARINUL

Mandarinu 'n haine scumpe de matasă vișinie,
Cu frumoase flori de aur și cu nasturi de opal,
Peste coada-i de per negru poart'o vînăta chitie
Care 'n vârf e 'mpodobită c'un bumb galben de cristal.

Fericit, el locuește un măreț palat de vară
Plin de monstri albi de fildeș și de jaduri prețioși.
Mari lanterne transparente de o formă mult bizara
Respând noaptea raze blânde pe bălauri fioroși.

O deschisă galerie, unde-a soarelui lumina
Se strecoară 'n arabescuri prin pereții fini de lac,
Prelungește colonada-i pe-o fantastică grădină
Ce mirează flori de Lotus în oglinda unui lac.

Ochiul vesel întâlnește, pe colnice 'nverzitoare,
Turnuri nalte și pagode unde cântă vechiul bonz,
Și auzul se resimte de vibrări asurzitoare,
De resunetul metalic al Tam-Tamului de bronz.

Iat'o jonca aurită pe albastrul apei line,
Cu vîntreli de rogojină și cu vâsle de sandal.
In lăuntru rîde visul fericirilor divine
Mandarina cu ochi galeși și cu sinul virginal.

Ea 'n grădina se coboara și 'n palat apoi dispare,
Pe nisip călcând a-lene cu-ale ei picioare mici.
Nori de fluturi sboară'n cale-i și cu-a lor aripi se pare
C'ar voi s'o mai oprească printre arborii pitici.

Ea se duce 'n galerie s'o desmierde Mandarinul!...
Grațioasă, pânditoare sub cortelu-i de atlaz,
Il invită cu ochirea, cu surisul, cu suspinul,
Ca să guste voluptatea amorosului estaz.

www.dacoromanica.ro

Dar el stă în trândăvie pe-un dragon de porcelană.
La minunile frumoase ce-i zimbesc, nesimțitor,
Soarbe ceaiul aromatic din o tasa diafană
Și cu drag se uită 'n aer la un zmeu sbărnăitor.

PASTEL CHINEZ

DEDICAT D-lui I. A. C.

Pe-un canal îngust ce curge ca un șearpe cristalin
Se înșiră chioscuri albe cu lac luciu smălțuite.
Tot ce-i nobil, avut, mare și puternic la Pechin
In răcoarea lor plăcută duce zile fericite.

Pe sub nalte coperișuri care 'n margini s'albiesc,
Galerii cu mari lanterne și cu sprintene coloane
Au comori de plante rare ce la umbră înfloresc
Și'n ghirlande parfumate se revarsă pe balcoane.

Papagali verzi, roși și galbeni, iubitori de desmierdari,
Prin zebrele aurite sbor chiemați de glasuri dalbe,
Și pe buze rumeioare, cuib voios de sărutări,
Ei culeg zimbiri divine, ei culeg migdale albe.

Apoi veseli, cu-a lor pradă, se pun hoții sburatori
Când pe mândre paravane de mătasă diafană,
Când pe crengi, când pe basinuri de albastră porcelană,
Unde viu se joacă 'n față pești cu solzii lucitori.

Ș'o momiță strâmbătoare, sărind iute 'n urma lor
De pe umerii de fildeș unui zeu grotesc de China,
Cade 'n șahul de pe masă și restoarna pe covor
Doi nebuni peste un Rege și un turn peste Regina...

Pe canal trei poduri strimte ca trei arcuri se întind;
A lor margini ciselate în șiraguri de inele
Poartă zmei cu ochi fantastici care noaptea se aprind,
Și catarguri poleite cu lungi flamuri ușurele.

Iar în fund, peste desimea de pagode azurii,
Ca un bloc de porcelană, falnic, sprinten se ridică
Un turn nalt cu șepte rânduri și cu șepte galerii,
Unde ard în casolete flori de plant'aromatică.

Pe un pod pășește-a-lene fiica unui Mandarin,
Sub cortelul de crep galben care-l pleacă despre soare,
Ferind pelița-i de aur și rotundu-i piept de crin,
Și gurița-i cu benghiu negru ca un gândăcel pe-o floare.

www.dacoromanica.ro

Umbra ei pe faţa apei, de pe pod uşor plutind,
Cu-o mişcare voluptoasă trece lin şi se opreşte
Pe o joncă unde şeade un om tînĕr pescuind...
El tresare, nalţă ochii şi cu dragoste zimbeşte.

Iar colo 'n vecinătate, sus în turn, ca un hurez,
Un bĕtrân, pândind cu ochiul, taina dulce o surprinde...
El desemnă'ncet tabloul pe hârtie de orez,
Şi se pare că hârtia sub peniţă-i se aprinde!

BĂRAGANUL

DEDICAT MĂRIEI SALE DOMNITORULUI

Pe cea câmpie lungă a cărei tristă zare
Sub cer, în fund, departe, misterios dispare,
Nici casă, nici pădure, nici rîu rĕcoritor,
Nimic nu 'nveseleşte pe bietul călător.

Pustietatea goală sub arşiţa de soare
In patru părţi a lumei se 'ntinde 'ngrozitoare
Cu iarba-i mohorîtă, cu negrul ei pamînt,
Cu-a sale mari vârtejuri de colb ce sboară 'n vînt.

De mii de ani în sinu-i dormind, zace ascunsă
Singurătatea mută, sterilă, nepătrunsă,
Ce-adoarme 'n focul verii l'al grierilor hor
Şi iarna ne deşteaptă sub crivĕţ în fior.

Acolo floarea naşte şi moare 'n primăvară,
Acolo piere umbra în zilele de vară,
Şi toamna-i fără roade ş'a iernii vijelii
Cutrieră cu sgomot pustiile câmpii.

Pe cea savană 'ntinsă şi cu selbatic nume,
Lung ocean de iarbă, necunoscut în lume,
O cumpănă se 'nalţă aproape de un puţ,
Şi 'n orizon se 'ndoae ca gâtul unui struţ.

Un car cu bivoli negri a stat lângă fântână.
Vr'o doi Români în soare ş'o sprintenă Romăna
Incunjură ceaunul ce fierbe fumegos
Pe foc, şi mai departe un câne roade un os.

Pe car un copilandru priveşte 'n depărtare...
Zadarnic ochi-i sboară din zare 'n altă zare!

www.dacoromanica.ro

Nici casă, nici pădure, nici rîu răcoritor,
Nimic nu se arată pe câmpul de mohor!

Din vreme 'n vreme numai lungi şiruri de cocoare
Sub bolta albăstrie sbor tainic călatoare,
Şi vulturi mari, prădalnici, cu ghiare înarmaţi
S'adună, lăsând puii pe vârfuri de Carpaţi.

Ah! dulce, glorioasa şi mult strălucitoare
Va fi cea zi de viaţă când, pe sub mândrul soare,
Trecând în răpegiune un zmeu cu-aripi de foc,
Goni-va trista moarte ce zace 'n acest loc!

Mult vesel va fi câmpul, când vecinica-i tăcere
Mormîntu-şi va deschide la glasul de 'nviere
Ce scoate zmeul falnic din gura lui de fier,
Vestind răpirea nouă a focului din cer!

Cannes, 20 Martie 1870

VALUL LUI TRAIAN

Pe câmpia Dunăreană, care fuge 'n depărtare,
Unde ochii se afunda dintr'o zare 'n altă zare.
Ca pe sinul fără margini şi pustiu de Ocean,
Unind două orizonuri, iată valul lui Traian!

El se 'ntinde ca o brazdă ce pe urma-i colosala
A săpat, în primul secul, o triremă ideală,
Sau ca frânghia destinsă a giganticului arc
Ce-l purtă, luptând cu Roma, Decebal, falnic morarc.

O! miragiu sublim, fantastic!... Printr'o pulbere de aur
Gândul meu răpit în spaţiu ca pe aripi de balaur
Intrevede legioane deşteptate din mormînt
Călcând, val de năvălire, peste valul de pămînt.

Torent lung de umbre-antice, în lumină el apare,
Strălucind sub arme scumpe, sub hlamide consulare,
Şi trezind cu al său vuet de ostaşi învingători
Iarba câmpului şi codrii munţilor apărători.

Iată 'n frunte *Sagitarii* şi *Veliţii*, limbi străine,
Inarmaţi cu proaşte, scuturi şi cu şepte *javeline*,
Ferentarii ce, ca dînşii, au pe capetele lor
Piei de fiare 'ngrozitoare şi *calige* la picior.

Apoi Galii bravi şi veseli ce glumesc pe *Celtiberii*,
Şi Romanii în ohorte urmăriţi de *Cavalerii*,

www.dacoromanica.ro

Ce se 'mpart în zece *turme*, purtând coiful de oțel
Cu o *cristă* de lungi pene care fâlfăe pe el.

Legioanele conduse pe a Daciei câmpie
De *tribuni* și de *centurii* înarmați cu vergi de vie
Sînt urmate de trofee, de sclavi mulți, de șefii Daci
Și de care mari cu aur ce-s mânate de *saraci*.

Cornuri, buciume și tube sună falnice fanfare!
Lungul val de năvălire pe-ale Daciei hotare
E menit să se iezească contra altor năvăliri...
Dar ce vis! în care timpuri se pierd tristele-mi gândiri?

Pe colnicul rotund, verde, la al vînturilor șuer
Cântă umbra lui Murgilă un păstor din al său fluer.
Lângă dînsul doarme-un câne; pe sus sboară un vultan,
Și o turmă de oi blânde pasc pe valul lui Traian!

1874

www.dacoromanica.ro

VARIA

MAREA MEDITERANA

I

Intindere-albăstrie,
Nemărginit safir,
O! mare, scumpă mie,
Eu vecinic te admir!

Eşti vastă, triumfală,
Te mişti măreţ la vînt
Ca mantie regală
Lipită de pamînt,

Şi vîntul care suflă
Adoarme pe-al tĕu sin
Ce saltă, se resuflă
Şi naşte flori de crin.

Şi luna, zînă dulce,
Când aerul e cald,
Îi place să se culce
In cuibu-ţi de smarald.

Tu eşti atragătoare
Ca visul început,
Si nu-i leagăn sub soare
Ca tine de placut.

Nimic nu poate 'n lume
S'absoarbă gândul meu
Ca taina fară nume
Ascunsă 'n sinul tĕu.

Nici un spectacol mare
Nu poate-a mĕ 'ncânta
Ca neagra-ţi tulburare,
Sau liniştirea ta...

Când faţa ta-i senină,
Chiar cerul înălţat
Spre tine se înclină
Sa-ţi dea un sărutat.

Când plaiu-ţi clocoteşte
In munţi spumegatori,
Văzduhul se 'negreşte
Patruns de reci fiori,

Şi lumea, spăimîntată
De cruntele-ţi mugiri,
Tresare cufundata
In triste presimţiri;

Iar sufletu-mi în sboru-i
S'avîntă fericit
Şi scaldă vesel doru-i
In sinu-ţi resvrătit.

II

Scumpa Mediterană!
Lac limpede şi lin!
Oglindă diafana
A cerului senin!

Mi-e drag pe-a tale maluri
Visând sa vieţuesc
Şi, dus pe-a tale valuri,
Plutind să rătăcesc.

Mi-e drag să ved la soare,
In orizont albind,
Corabii calatoare
Ca paseri pribegind.

www.dacoromanica.ro

Atunci se 'naripează
Neîmpĕcatu-mi dor
Şi tainic le urmează
Sburând pe calea lor.

Atunci, frumoasă Mare,
Al teu farmec iubit
M'atrage 'n depărtare
Cu glasu-i îmblânzit,

Şi lin, pe nesimţite,
Cu gândul visitez
Acele lumi dorite
La care-ades visez:

Atlantica fioroasă
Cu-a sale mari furtuni
Şi Asia frumoasa
Ş'a Indiei minuni.

Atunci pe lângă mine
Aud un freamĕt blând
De strofe dulci, divine,
Ce mĕ uimesc pe rând.

Şi sufletu-mi s'aprinde
Ca vesel vînător,
Cercând de a le prinde
Din veselul lor sbor

III

Feerică plăcere,
Poetic, dulce traiu!
Cerească renviere
Intr'al magiei raiu!

Ferice care poate,
Lăsând a lumii mal,
Cu geniul să 'noate
Prin naltul ideal!..

Nisa, 1867.

Eu simt un ceresc bine
Când pot sa zic voios
L'a stelelor lumine
Un imn armonios.

Prin sferele 'nstelate
Pătrund şi vĕd uimit
Fiinţele-adorate
Ce trist m'au părăsit.

Şi-mi pare că spre mine
Un înger alb şi sânt
Zimbind paşeşte, vine,
De-mi zice ca să cânt...

Ah! în a mea junie
Necontenit cântam;
De dulce armonie
Ferice mĕ 'mbĕtam.

Cântat-am mântuirea
Poporului strivit;
Cântat-am fericirea,
Iubind, de-a fi iubit.

Cântat-am, plin de viaţă,
Al vieţii dar plăcut
Şi gloria mareaţa
Măreţului trecut...

Acum junia-i dusă
In sin la Dumnezeu!
Steluţa mea-i apusă
Din orizonul meu!

Dar când, o! scumpă Mare,
In cale-mi te zăresc,
Tresar, inviu şi-mi pare
Că iar întineresc,
Ş'atunci, din amorţire
Trezindu-mĕ încet,
Simţesc cu fericire
Că sînt încă poet!

TÎNĔRA CREOLĂ

I

In balconul de pe mare
Rita, gingaş adormind,
Printre gene 'n depărtare
Vede luna resărind.

Ochii galeş ea deschide
Spre a cerului senin
Şi ferice blând suride
La al lumii zimbet lin.

www.dacoromanica.ro

Marea 'n spume scânteiaza,
Cerul e strălucitor,
Iar prin stele acordeaza
Îngerii harpele lor,

Şi copila serafie,
Zarind sus pe fraţii sei,
Cânt'o dulce melodie,
Dulce ca sufletul ei.

Ceru-i zice: «Vina, vină
Intre stele, fiica mea,
Pentru fruntea ta divină
Sa-ţi alegi o mândră stea.

Marea-i zice: «Vină 'n zare
Sa te-adorm pe-al meu talaz
«Şi s'anin mărgăritare
Pe-ai tĕi umeri de atlaz.»

Iat Rita se găteşte
Ca sa sboare 'n orizon,
Dar, uimită, se opreşte
Şi se pleaca pe balcon.

Sub balcon în miez de noapte,
Sub balcon lânga izvor,
Sub balcon cu blânde şoapte
Susp nà blândul amor!

II

Rita, juna călătoare,
Cu ochi vii răpiţi de soare
Şi cu glasul argintiu,
Rîde, vesel resfăţată,
Priv'nd numai câte-odată
Orizonul albăstriu.

Buza ei trandafirie
Ca garoafa ce invie,
Respândind dulce parfum,
Se deschide zimbitoare,
Desvelind albe comoare
Prin al ţigaretei fum.

Un mic flutur din gradina
Uşor vine de s'anina
Pe-al ei negru pĕr şi fin;
O suflare de pe mare
Vine şi cu-o desmierdare
Recoreşte albu-i sin.

Rita, leneşa Creolă,
Cu o mândra aureolă
Se 'ncununà graţios;
Ea îşi pune flori de laur,
Cere cupa sa de aur,
Apoi cânt'armonios:

«Salte valurile marii!
«Eu în lumea desfătarii
«Trec ca paserea sburând.
«Sufle vîntul, cerul cada,
«Eu mĕ dau iubirii pradă
«Şi-mi trec zilele cântând.

Sînt frumoasă, sînt iubita,
«Si mĕ leagăn fericită
«Pe-a juniei val senin.
«Vivat! soarta e divină,
«Când de spume-i cupa plină
«Şi de-amor sufletul plin!»

N , 1867.

STROFE SCRISE PE UN PĂRETE

Suflat-a vîntul morţii pe dulcea-mi primavară,
Şi floarea vieţii mele curând s'a veştezit!
Durerea e mai crudă şi jalea mai amară,
Când simţi că mori departe de tot ce ai iubit!

Incet, încet simţirea în mine amorţeşte,
Un negru nor de-asupra-mi tot vine şi iar trece.
Se turbur'a mea minte, suflarea mea slăbeşte,
Pe inimă-mi se pune o greutate rece.

www.dacoromanica.ro

O! suvenir al țerii! cerească mângâiere!
Alungă 'n departare cumplitul negru nor,
Să vĕd lumina iarăși, să simt reînviere,
Să cânt iubita țeară, apoi voios să mor!

Insula Prinkipo, 1845.

IMN RELIGIOS

CÂNTAT LA SERBAREA JUNIMEI ACADEMICE ROMÂNE,
DATĂ ÎN MEMORIA LUI STEFAN CEL MARE LA MĂNĂSTIREA PUTNA
ÎN $^{15}_{27}$ AUGUST 1871

Etern, A-tot-puternic, o! Creator sublime,
Tu, ce dai lumii viața și omului cuvînt,
In tine crede, spera întreaga Românime...
Glorie ție 'n ceruri, glorie pe pamînt!

Sub ochii tĕi în lume lungi valuri de-omenire
Pe marea veciniciei dispar ca nori în vînt,
Și 'n clipa lor de viața trecând strigă 'n uimire:
Glorie ție 'n ceruri, glorie pe pamînt!

Tu din semînța mică înalți stejarul mare,
Tu junelor popoare dai un mareț avînt,
Tu 'n inimile noastre ai sacre, vii altare.
Glorie ție 'n ceruri, glorie pe pămînt!

In tine-i viitorul, trecutul și presentul!
Tu duci la nemurire prin tainicul mormînt,
Și numele-ți cu cu stele lumină firmamentul.
Glorie ție 'n ceruri, glorie pe pămînt!

Etern, A-tot-puternic, o! Creator sublime,
Tu care ții la dreapta pe Stefan, erou sfînt,
Fa 'n lume sa straluce iubita-i Românime...
Glorie ție 'n ceruri, glorie pe pamînt!

IMN LUI STEFAN CEL MARE

CÂNTAT LA SERBAREA JUNIMEI ACADEMICE,
DATĂ ÎN MEMORIA ACESTUI DOMN LA MĂNĂSTIREA PUTNA
ÎN $^{15}_{27}$ AUGUST 1871

La poalele Carpaților
Sub vechiul țĕu mormînt,
Dormi, erou al Românilor,
O! Stefan, erou sfînt!

Ca sentinele falnice
Carpații se pazesc
Și de sublima-ți glorie
Cu secolii șoptesc.

www.dacoromanica.ro

Când tremurau popoarele
Sub aprigii păgâni,
Tu le-apărai cu braţele
Vitejilor Români.
Cu drag privindu-ţi patria
Şi moartea cu dispreţ,
Mareţ în sinul luptelor
Şi 'n pace-ai fost măreţ.

In cer apune soarele
Stingând razele lui,
Dar într'a noastre suflete
In veci tu nu apui!
Prin negura trecutului
O! soare 'nvingător,
Luminî cu raze splendide
Present şi viitor.

In timpul vitejiilor,
Cuprins de-un sacru dor
Visai Unirea Daciei
Cu-o turmă şi'un păstor.
O! mare umbra-eroică,
Priveşte visul tĕu:
Uniţi sîntem în cugete,
Uniţi în Dumnezeu.

In poalele Carpaţilor
La vechiul tĕu mormînt,
Toţi în genuchi, o! Ştefane,
Depunem jurămînt:
«Un gând s'avem în numele
«Românului popor,
«Aprinşi de-amorul gloriei
«Şi'al patriei amor!»

GLAS DIN STELE

LA MOARTEA PRINCESEI MARIA

In jalea care te cuprinde,
In doliu-ţi amar,
Când noaptea candele aprinde
Pe-al cerului altar,
O! mamă scumpă, ţi-ad'aminte
Cum îţi ceream cu rugăminte
Sa-mi dai steluţele din cer
Clipinde prin eter.

Ad s pe când eram cu tine,
Culcată pe-al tĕu sin,
Pr veam acele focuri line
Din spaţiul senin.
Ste uţă vie ca şi ele,
In nostalgia mea de stele
Simţeam un dor nemărginit
De sbor, de pribegit.

Sburat-am din braţele tale
C'un zimbet virginal,
Lasand pe-a veciniciei cale
O rază de opal,
La and pe marmur'al meu nume,
Şi n inimi lacrimi, şi în lume,
Ca un parfum de trandafir,
Un dulce suvenir.

O! dragi părinţi, iubită ţeara,
Voi care mĕ jăliţi
Gândiţi-vĕ că 'n primavară,
Când pomii-s înfloriţi,
Cerul atrage şi repune
De pre pămînt ori ce minune:
Arom de flori, dulci armonii
Şi fluturi şi copii!

Tot ce-i frumos, tot ce inspiră
Un farmec răpitor
A se 'nălţa la cer aspiră,
In raiu încântător.
Iubire, geniu, inocenţă
S'adună lângă Providenţă
Ca razele care cu drag
In soare se retrag.

O! mamă, înger de iubire,
Remasă pe pămînt!
Indreaptă sus a ta privire
La stele unde sînt;
Aici cu horul blând de îngeri
A mamelor duioase plângeri
Compun un imn dumnezeesc
Părintelui ceresc.

www.dacoromanica.ro

Iar eu în zori și 'n miez de noapte
Dispar misterios
Și vin cu iubitoare șoapte
Să te îngân duios.
In raiu domnește-eternul bine;
Dar raiul meu e lânga tine
Și lângă tine, scump odor,
Ferice me cobor.

Copilul ce se stinge 'n floare
E mistic curcubeu,
Ce leagă strîns pamînt cu so re
Și om cu Dumnezeu.
Ah! fericirea mea e mare,
Căci am acum spre adorare
Un Dumnezeu în cerul sfînt
Și altul pe pamînt!

IERI ȘI ASTAZI

Ieri pamîntul erà verde,
Azi pămîntul e 'nalbit,
Și prin negura se pierde
Soarele îngălbenit.

Ieri caldură, azi zapadă,
Și din codrii pudruiți
Ies în grabă după prada
Uli și urșii flamânziți.

Ieri voioasa cíocârlie
Sburà 'n soare ciripind;
Azi pe veșteda câmpie
S'aud corbii croncaind.

Ieri natura 'n tinereța
Erà dulce la privit;
Azi urîta betrâneța
Peste frunte-i s'a lațit!

Ce durere vie, crunta,
Șters-au mândrele-i colori
Ș'a făcut a fi carunta
Din amurgul pâna 'n zori?

O natură! ca și tine
Omul verde și 'nflorit
Intr'o clipă, vai! devine
O ruină de jalit,

Dar el nici ca mai zarește
Dupa timpul de ninsori
Primavara ce zimbește
Intre soare și 'ntre flori!

AMICULUI A. DONICI

Eu ce sînt un biet morar
Fără nicí un pic de carte,
Mĕ 'nchin ție de departe,
Măi vestite fabular,
Și-ți trimit voios din moară
Un poclon neașteptat,
Chiar o fabula ușoara
Care azi am macinat.
Cerne-o bine tu pe dînsa,
Și de vrei să-mi faci pe p c,
Alege făina 'ntr'însa
De fă lumii un colac.

1868. Vlad, Morarul

www.dacoromanica.ro

MOARA DE VÎNT

FABULĂ

DEDICATĂ LUI A. DONICI

Pe-un deal oarecare
Cu renume sfînt
Faceà sgomot mare
O moara de vînt;
Dar biata morişca,
Deşi-aveà un pic
De porumb şi hrişcă,
Nu lucrà nimic,
Ci 'n văzduh pornită
Se 'nvârteà mereu;
Pareà că-i vrajita
De duhul cel reu!
—«Ce mai vijelie
(Cugeta ades)
«Trebue sa fie
De vale, pe şes,
Când eu în furtună
«Me lupt şi vuesc
«Şi ca o nebuna
«In loc mĕ 'nvârtesc!»
Insă pe câmpie
Linişte erà.
Iarba cea verzie
Nici se clătină,
Şi la foc de soare
Bietul muncitor
Stropeà cu sudoare
Micul sĕu ogor.
—«Ce de mai faina
«O fi măcinând!»
Zise o găina
La moară sburând.
—«Te 'nşeli sorioară!
(Spune-un şoim din munţi)
«Vînt e mult la moară,
«Da-i lipsesc graunţi!

1863.

LUPUL ŞI MOMIŢA

FABULĂ

Un lupoiu cu plete sure,
Intâlnind într'o padure
O momiţa mititică,
Sprintenica, frumuşica,
Se opri, se netezi,
Glasul dulce-şi îmblânzi,
Ş, cu drag la ea privind,
I grai aşa, zimbind:
Ce pĕcat, o! momiţică,
Sa traeşti tu singurică!
Nu-i mai bine
«Tu cu mine
«Sa te prinzi tovărăşie
De traiu bun cu veselie?»
Nu.. mĕ tem!» Respunse 'n-
[dată
Momiţica alintata;
Ş sari cu răpegiune
Sus pe-o creangă de alune.
—«Ah! de ce sa-ţi fie frica,
«Dragă, dragă momiţică?
«Eu sînt lup civilisat,
«Şi mi-e cugetul curat
«Ca un miel nevinovat...»
—«Cum e bun de ospetat?»
—«Alei sorioară dragă,
«Nu e timp acum de şagă,
«Căci de când eu te-am zarit,
«Chiar de-un farmec sînt rapit,
«Şi mĕ jur pe ori ce-i vrea
«Să-ţi dau toat'inima mea!»
—«Mĕ tem zeu sa te ascult,
«Căci în lume de demult
«Este-o vorbă cam ciudata,
«Insă plina de-adevĕr:
«Lupul schimbă al sĕu pĕr,
«Dar năravul nici odată!»
. . . . . .

1845.

www.dacoromanica.ro

BUCOVINA

Dulce Bucovină,
Veselă grădină
Cu pomi roditori
Şi mândri feciori!
Cuib de păserele
Albe, sprintinele,
Care 'n ochii lor
Au foc răpitor.

Tu ce eşti o floare
Căzută din soare
Cu trei alte flori,
Ah tale surori!
Ele către tine
Privesc cu suspine,
Şi tu le zimbeşti
Cu zimbiri cereşti.

Dulce Bucovină!
Vîntul ce înclina
Cu aripa lui
Iarba câmpului
Naşte prin şoptire
Scumpa amintire
De-un trecut frumos,
Mare, glorios.

Fii în veci voioasă
Pre cât eşti frumoasa!
Fie traiul tău
După gândul meu!
Ah! cine te vede
Chiar în raiu se crede,
Cine-i trecător
Te plânge cu dor!

1865.

VISUL FERICE

ROMANŢĂ.

De este-un vis amorul, un vis amăgitor,
Ferice de acela ce doarme nencetat
Şi 'n visuri drăgălaşe plutind ca pe un nor
Trăeşte 'n nălucire, de lume depărtat!

Pe-a tale scumpe braţe, pe sinul tău frumos,
Când sînt legănat dulce şi 'n ochii tei privesc,
Ah! lumea-i pentru mine un raiu armonios,
Ş'amorul îmi apare un vis dumnezeesc!

De-i vis acea simţire, încântător mister,
Ce-aprinde 'n două inimi acelaşi foc iubit,
Tu fiică a luminii sosită dela cer,
Ah! vină de visează pe sinu-mi fericit!

1866.

CÂNTEC SICILIAN

La Palermo 'n Monreale
Sînt păduri de portocale,
Ce s'acoper viu cu flori
Intr'un an de două ori.

Jos cad florile, pe drumuri,
Iar plăcutele parfumuri
Sbor pe vînt în depărtări
Peste văi şi peste mări.

www.dacoromanica.ro

Contadina 'n Monreale
Svârle vesel portocale
In voiosul contadin,
Care-i svârle flori în sin.

Ş'amândoi juni, plini de viaţă,
Pintre arbori, pe verdeaţă,
Rîd şi cânt armonios
Şi dispar misterios,..

Călători pe mări, pe drumuri,
Imbătaţi de dulci parfumuri
Merg voios în calea lor,
Făcând visuri de amor.

Zan-Zanetă, fulg de soare,
Adevĕr să fie oare
Că tu ai, colea, sub salbe
Douĕ portocale albe?

Parte dreaptă: una mie,
Zan-Zanetă, una ţie!
Şi-ţi mai dau în Monreale
Trei păduri de portocale.

SERENADĂ

Tu din cer venit'aice
Ca să faci lumea ferice,
Da-mi o zi din viaţa ta,
D -mi o zi dumnezeească,
Sufletul să-mi fericească,
Şi eu sufletul ţi-oiu da.

Fie'n lume reu sau bine,
Lumea 'ntreagă pentru mine
Stă cuprinsă 'n umbra ta.
Dă-mi o zi dumnezeească,
Sufletul să-mi fericească,
Şi eu sufletul ţi-oiu da,

Tu dai vieaţă cu-o zimbire,
Moarte cu-a ta nesimţire,
Raiul cu iubirea ta.
Dă-mi o zi dumnezeească,
Sufletul să-mi fericească,
Şi eu sufletul ţi-oiu da.

CĂDEREA RINULUI

Măreţ, adânc, şi luciu călătoreşte Rinul
Prin munţi cu fruntea albă, prin văi cu lunci frumoase,
Nepĕsător gigantic de timpuri furtunoase,
El curge 'n liniştire, nesocotind Destinul!

Ca un balaur verde ce mişc'a sale noduri
Trecut-a prin oraşe cu mândre catedrale,
Prin sate care poartă stigmaturi feodale,
Pe lângă vechi casteluri, pe sub bŏltite poduri.

Şi vecinic el vĕzut-a sermana omenire
Luptându-se cu moartea în viaţa-i trecătoare.

www.dacoromanica.ro

Vezut-a cazând tronuri și disparând popoare
Ce se credeau eterne pe culmea de marire.

O! lume schimbatoare! O! trista vanitate!
«Se darma munți, cetatea se darmă, omul piere!
Eu singur, martur pacinic de-a globului mistere,
Curg mândru 'n nepăsare cu-o lină maiestate!

Nimic nu mĕ opreşte în calea-mi triumfala,
Și timpul adormit-a de secoli lânga mine!
Astfel voios și falnic șoptește Rinu 'n sine,
Dar iată sub picioare-i prăpastia 'nfernala!

El cade!... Din naltime în fund se prabușește
C'un muget lung, selbatic, grozav, resunator.
Din stânci în stânci el saltă sdrobit; se risipește
Precum o 'mpĕrație de glorios popor.

Frumoasa-i limpezime în clipa turburata
Se schimbă 'n largi troiene de spume argintii
Ce valmeș se restoarnă cu-o furie turbata,
Formând o avalanșa de cataracte mii.

Și valuri peste valuri s'asvârl spumegătoare,
Se sparg țâșnind în aer, și fierb scoțând scântei,
Și pulberea de apa, alin plutind la soare,
Se 'ncinge, ca o nimfă, cu brâu de curcubei.

O aspră clocotire, o cruntă detunare
Anunța catastrofa și 'nsufla reci fiori.
Iar munții de zăpada treziți în departare,
Privind acea căderе, își pun un vel de nori..

Sublim, sublim spectacol! Betrânul fluviu pare
C'a sa dispara vecinic în haos sgomotos;
Dar Rinul e puternic! Dar Rinul nu dispare,
El a umplut abisul și trece maiestos!

Luându-și cursul pacinic, din nou se 'ndreaptă Rinul
Prin sate și orașe, prin munți și vai frumoase,
Nepĕsator gigantic de timpuri furtunoase,
El pasa cu mândrie, caci a învins Destinul!

. . . . . .

Așa și tu, la culme, o! Francie iubita,
Avuta-i o 'ncercare de moarte!... dar măreața;
Trecut-ai peste rîpa de dușmani pregatita
Pe-un pod imens de aur pașind spre-o nouă viață.

www.dacoromanica.ro

O lume 'nfiorata de soarta-ţi mult fatala
Crezù 'n a ta peire!... dar tu, ca Rinul mare,
Urmezi, victima sacră şi demnă de-admirare,
Menirea ta sublimă şi providenţială.

Neuhausen, 1878.

VÎNATORI ŞI VÎNATOARE

Pe geana câmpului albiu
Se vede-un codru mare,
Lucind sub soarele gălbiu,
Ş'un sat pierdut în zare.

Resună codrul de 'mpuşcari,
De chiote voioase,
De urlete şi de latrari
Pe culmile rîpoase,

Caci e vînatul cel domnesc
La urşi cu negre blane,
La lupi ce 'n fuga clanţenesc
La vulpele codane..

Sub crengile ce se întind
De ţurţuri încărcate,
Haitaşii mare foc aprind
Cu vreascuri înghieţate.

Şi vînatorii osteniţi
S'aşeaza 'n jur gramadă,
Unii pe trunchi, alţii lungiţi
Pe perne de zapada.

Şi toţi pe domnul fericesc
De mândra-i vînatoare,
Căci a ucis un cerb codresc
Şi patru caprioare.

Iar colo 'n satul departat,
Intr'o casuţa mică,
Lângă horn toarce nencetat
O sprintena fetică,

Şi zice-aşa în gândul ei:
«De-aş vrea, într'o clipală
Cum v'aş vîna cu ochii mei,
O! vînatori de fală!

«Şi cum v'aş face chiar pe drum
«Cărarile-a vĕ pierde,
«Ş'a vĕ jura ca voi acum
«Vînaţi în codru verde!

SOARELE, VÎNTUL ŞI GERUL

Trei călători fantastici cutriera pamîntul:
Soarele splendid, gerul îngrozitor şi vîntul.

Unul dă viaţă, altul da moarte, aparând;
Al treilea mângâe cu aripa-i, sburând.

Ei întâlnesc o fată, voioasa caprioară,
Ca soarele de vie, ca vîntul de uşoara,

Şi-i zic: «Copila draga, alege din noi trei,
«De vrei să fii mireasa, pe care tu îl vrei!»

www.dacoromanica.ro

Romînca le respunde cu-o veselă zîmbire:
«Sînt sprintenă ca vîntul, pe dînsul vreau de mire!»

— «Cum? eu, lumina lumii! pe mine m'ai respins?
«Am să-mi resbun la vară cu focul meu nestins.

— «Cum? zice gerul aspru, m'ai depărtat pe mine?
«Am să înghieț la iarnă și inima din tine».

— «Nu-mi pasă, mîndre soare, de focu-ți arzător
«Cît mi-a sufla în față un vînt răcoritor.

«Nici de-al tău frig nu-mi pasă, o! gerule de ghiață,
«Cît vîntu 'n miezul iernii nu mi-a sufla în față».

SCRÂNCIOBUL

În scrânciobul din culme se dau flăcăi și fete,
Copile, flori de aur, voinici cu negre plete.
— «Iubito, zice unul, pe față 'ngălbenești,
«Și ochii tăi în zare cu dor îi ațintești!

— «O! dar, privesc, iubite, colo în depărtare
«La cele dealuri nalte, la cea cîmpie mare,
«Cum se 'nvîrtesc de iute și cum se limpezesc,
«Unind a lor verdeață albastrului ceresc!»

— «Privirea ta, iubito, se 'ndreaptă cătră soare?
— «Dar; urmăresc cu ochii ceĭ vulturi și cocoare
«Cum se întrec cu norii, cum se 'nvîrtesc în sbor
«Sub cerul ce se 'ntoarce rotiș de-asupra lor».

— «In ochii tăi, iubito, o flacără s'aprinde?»
— «Dar; simt că al meu suflet aripele-și întinde...
«Eu sbor... ah! sbor...» De-odată copila sare 'n vînt,
Și vrînd la cer să sboare, ea cade în mormînt!

VÎNTUL

Vîntul e copil sburdalnic, fără mila, nici mustrare,
Care 'mpinge 'n rea furtună toate vasele pe mare,
Și, ca lupul după turme, se alungă după nori,
Și doboară stejari falnici și desfoaie blânde flori.

Vîntul fură o scântee și 'n cirezi el o aruncă,
Privind cum se perde rodul unui an întreg de muncă,

www.dacoromanica.ro

Apoi merge la copile ce culeg laur de in,
Şi rîzând le despleteşte, dismierdând albul lor sin.

In tus-patru părţi a lumei turbat vîntul se tot duce,
Ca păgânul pe mormînturi resturnând creştina cruce,
Şi de-a morţilor blăstemuri alungat fuge nebun
Printre tufe 'nţepătoare şi nuiele de alun.

Iar când el se 'ntoarce 'n codri, mama lui ce-l tot boceşte
Zile 'ntregi îl scaldă 'n lapte şi de rani îl lecueşte...
Nu mai plânge, maiculiţa! zice el, aşa cum sînt,
Când sărut ochii lor veseli, se dau fetele în vînt!»

STELELE

Pe a cerului câmpie cu flori lucii semănata
Noaptea vine pe furiş
Şi cu-o secere de aur de la luna 'mprumutată
Face-un stelnic seceriş.

Iar când soarele apare, vede cerul gol de stele
Şi întreabă întristat:
«Unde-s ochii de lumina, unde sînt fiicele mele,
«Pe ce plaiu s'au exilat?

— «Mulţi ochi mândri de prin ceruri strălucesc pe-a mele pene!»
Lui, păunul a respuns;
Dar luceferii se află la Romînce pe sub gene,
«Unde noaptea s'au ascuns».

De-atunci fete şi neveste se feresc, se tem de soare
Şi cobor genele lor,
Caci ades le fură ochii şi'a lor inimi iubitoare
Soarele înşelator.

DOUE SUFLETE

Doue suflete amice de copile pămîntene
Se'ntâlnesc în steaua lunii, se privesc duios prin gene,
Apoi stau într'o uimire, una alteia zimbind,
Şi 'mpreună îşi iau sborul, prin senin călătorind.

— «Tu eşti, dulce surioara? zice una cu mirare,
«Tu, regina frumuseţii, tu, altar de închinare!

www.dacoromanica.ro

«Pe pămînt de-abia în floare, cum se face de-ai murit?»
Ceealalta, versând lacrimi, îi respunde: Am iubit!»

— «Ai iubit!.. ai trecut raiul!.. ai simţit în primăvară
«Acea flacără cerească dulce mult şi mult amară!
«Ai iubit!.. şi tu din viaţă ai putut, ai vrut să sbori!..
«Unde, unde-ţi sînt remase virginalele comori?»

— «Am lăsat glasul meu dulce unei dulci privighitoare;
«Ochii, murelor din codri; perul, falnicului soare;
«Sinul unui crin văratic; gura, unui trandafir,
«Şi pămîntului în jale al meu gingaş suvenir!»

OMUL SINGURATIC

Călăreţul tînĕr, singur pe-astă lume,
Işi îndeamna calul inundat de spume.
Ei de mult pe cale pasă ratăcind!
Calul suflă, omul cântă haulind:

«Trec prin luncă, lunca-mî zice:
«Singur tu ce caţi pe-aice?
«Vestea-mi spuse c'ai gasit
«Sorioară de iubit.
«Unde-ţi este sorioara
«Ca să-i farmec inimioara
«Cu parfumuri şi cântări,
«Cu-ale umbrei desfătări?»

Călăreţu 'n sinul luncei umbritoare
Simte-o mângăiere dulce-alinătoare,
Dar curând el trece câmpul de mohor.
Calul geme, omul cântă plin de dor:

«Trec pe câmp, câmpia-mi zice:
«Singur tu ce caţi pe-aice?
«Pentru scumpul tĕu odor
«Am întins verde covor,
«Şi-am pus floare lângă floare
«Pentru albele-i picioare,
«Şi-am pus rouă dulce 'n flori
«Pentru blânzi-i ochişori».

Călăreţu 'n zare trist se adânceşte,
Şi pustiul lumii împrejuru-i creşte.
Paseri cobitoare trec sub cer sburând,
Calul cade, omul cântă suspinând:

www.dacoromanica.ro

Astfel lumea 'ntreagă-mi zice:
«Singur tu ce cați pe-aice?
«Viața fuge! nu jalești
Singurel să pătimești?
Doue aripi șorioare
Se înalța pân' la soare,
Doue inimi merg în sbor
«Pân' la raiu încântător!

Călarețul jalnic e pierdut în noapte
Pintre reci morminte cu fioroase șoapte.
O fantasma albă trece lunecând,
Calul moare! omul aude zicând:

«Nemernic este omul ce n'a 'ntâlnit pe cale
«O gingașă pareche în cursul vieții sale!
«Pe inima lui seaca, ruina părăsită,
«Paingănul urzește o pânză încâlcită
«Prin care nu resbate nici o simțire buna...
Ca racla ce-i deșeartă, lăuntrul ei resună!

Călarețul plânge, se înfiorează,
Glasul cel din umbră lânced, trist, urmeaza:
«In groapa ce-l ascunde e mort de două ori
«Acel ce-i dat uitării de-ai lumii treçători!
«In viață a fost singur și singur dupa viața,
«Pierdut pe vecinicie în umbra ce-l înghiața.
«Ah! el va fi, când morții ieși-vor din mormînt,
«Străin pe ceea lume, străin ca pe pămînt!»

Tristul singuratic moare 'n jale-amară.
Lângă el suspină buhna solitară,
Iar fantasma albă piere șoväind
Prin albastre flacări care sbor lucind.

MARGARINTA DIN MUNCEL

Mama pentru-al ei copil are scumpe dismierdări,
Are inimă cu ochi, are ochi cu sărutari.
Plânsul lui e plânsul ei; ori ce-l doare pe ea doare,
Ea trăește pentru el; când el moare și ea moare!

Mărgărinta din Muncel născù mândru pruncușor
Ce muri pe sinul ei legănat cu mare dor.
Ea îl duse la mormînt, lângă inima-i de ghiața
Legănându-l nencetat ca și când ar fi în viață.

www.dacoromanica.ro

Apoi merse la bordeiu de pustiu amar cuprins.
Leagănul erà deşert, soarele 'n cer erà stins!
Apoi puse a striga pe câmpii şi zi şi noapte:
«Vină, dragă copilaş, vin' la mama să sugi lapte!...»

Mama fără de copil nu mai are desmierdări,
N'are inimă cu ochi, n'are ochi cu săruţări!...
A doua zi, despre zori, pe-un mormînt ea fu găsita,
Pieptul gol, trupul recit, ţiţa-i de mormînt lipită!

STEFAN ŞI DUNAREA

BALADĂ

— «Dunăre! ce plângi tu oare?»
— «Plâng o floare de sub soare
«Ce din sinu-mi a răpit
«Stefan Voda cel cumplit!»
. . . . . .
Pe cel ţerm batut de valuri,
Sus pe zare, sus pe maluri,
Sînt trei cete de oşteni,
Turci, Tătari şi Moldoveni.

Una-i ceata Hanului,
Una-i a Sultanului,
Una-i a Stefanului!
Iar în câmpul cel turcesc
Mii de săbii zinganesc;
Iar în câmpul tătăresc
Mii de arce săgeţesc;
Iar în cel moldovenesc
Doi luceferi stralucesc:
Stefan Voda cel frumos
Ş'o copila, chip duios.

Fata plânge, fata zice:
«Lasă-me sĕ fug de-aice,
«O! Stefane, scumpul meu!»
Domnul zice: «Nu! nu vreu,
«Nu, pre sfîntul Dumnezeu!
Ca-mi eşti dulce la privit
«Şi mai dulce la iubit,
«Ca lumina soarelui
La lupta viteazului.»
— «De-ţi sînt dragă, de-s fru-
[moasă,
«Ia-mĕ, Doamne, ori mĕ lasă.»
— Ba! de-a fi să lupţi pe d ta
«Chiar cu Dunărea turbata,
«Nu te las nici chiar de-un pas,
«Nici chiar morţii nu te las.
—«Apoi dar remâi cu bine,
«Ca tu n'ai parte de mine!
Fata zice şi s'aruncă
Iute 'n Dunărea adâncă!

Valurile clocotesc,
Pe copilă-o 'nvăluesc
Ş'o asvârl din val în val,
Depărtând-o de la mal.

Turcii stau încremeniţi,
Moldovenii împietriţi
Şi Tătarii înlemniţi.
Stau şi ulii în sburare,
Stau şi caii 'n alergare,
Sta şi soarele 'n mirare;

Căci de-odată ce se vede?
Cine 'n valuri se răpede?
Domnul Stefan cel vestit,
Domnul cel nebiruit!

El s'asvârle nebuneşte
Şi înoată voinicește.
Taie-o brazdă, taie noue,
Taie Dunarea în două,
Şi pe fată mi-o ajunge
Şi la piept cu foc o strînge
Şi se 'ntoarce fericit
Sus pe malul înflorit.

www.dacoromanica.ro

ȘTEFAN VODĂ ȘI CODRUL

BALADĂ

Ștefan Vodă rătăcit
Intră 'n codru înfrunzit,
Codru-i zice: «Domn viteaz!
Ce-ți curg lacrimi pe obraz?»
— Ah! îmi plâng ostașii mei
Morți, luptând ca niște zmei!»
Codrul zice: «Dragul meu,
Incetează plânsul tĕu,
Căci din brazii mei trufași
Face-ți-oiu voinici ostași
Ca să scapi biata moșie
De păgâni și de urgie.»
— «Fa!» respunde mult voios
Domnul mândru inimos.

Codrul puse a vui,
Brazii a-și însufleți,
Pe stejari a mi-i trezi.
Iar copacii mari și mici
Se făceau ostași voinici,
Și spre Domn înaintà
Și din gură cuvîntà:
Să trăești, Măria ta!
Haí la luptă, hai Stefane;
«Du-ne 'n oardele dușmane!»

Stefan Vodă 'nveseleà
Și la luptă purcedeà
Peste munte și muncel
Cu tot codrul după el.
Vai de Ungurul semeț
Ce luptà c'un brăduleț!
Vai de Leah, vai de Tătar
Ce luptau cu un stejar!

PUNGULIȚA

DEDICATĂ UNUI SGÂRCIT

O! punguliță dalbă
Cu dragoste 'mpletită
De-o mână mică, albă
Și mie mult iubită!

Minune drăgălașă
Ce 'ncânți a mea privire!
Tu care-ai fost părtașă
La tainica-i gândire.

Fii un isvor de bine
Sermanilor din lume,
Ca toți să se închine
La dulcele ei nume.

«Fii, pungă adorată,
«O amintire vie
«De ziua neuitată,
«Când te-a trimis Ea mie!»

Așa ziceà 'n estazu-i
Un tînĕr cu iubire,
Și lacrimi pe obrazu-i
Curgeau de fericire;

Dar corbul cel prădalnic,
Tâmpit de bĕtrâneță,
Rosti: «Nebun și jalnic
«E omu 'n tinereță!

Și mintea-i e căzuta
«In grea și trista boală!
«Sermanul el săruta
«O punguliță... goala!»

www.dacoromanica.ro

PE ALBUMUL PRINCESEI AGLAE ROSETTI

DORUL MAMEI

Sburat-ai între îngeri,
O! copilaş iubit,
Şi m'ai lăsat în plângeri
Cu dor nemărginit.

De-atunci în flori, în stele,
In tot ce-i luminos,
Prin lacrimile mele
Vĕd chipul tĕu frumos.

De-atunci pe lângă mine
Te simt ades sburând,
Şi doru-mi după tine
Aleargă suspinând.

Tu rătăceşti prin lume
Cătând neîncetat
Iubirea unei mume
Ş'un dulce sărutat.

Ca tine 'n rătăcire,
De când eu te-am pierdut,
Te-aştept cu-a mea iubire
Ca să te mai sărut.

Ah! sbori, ah! fugi, ah! vina
De lângă Dumnezeu,
Cu-a ta zimbire lină
Să 'mpaci sufletul meu,

Căci m'ai lăsat în plângeri
Cu sufletul cernit,
Sburând tu printre îngeri,
O! copilaş iubit!

Caiuţi — 1866.

PE ALBUMUL DOMNIŞOAREI MARIA DOCAN

Miţulică, dulce floare,
Vai de mine! ce-am aflat?
O albină-otrăvitoare
De guriţă te-a muşcat?

Şi cu boală dureroasă
Tu, drăguţă, te-ai luptat,
Şi din faţa ta voioasa
Roşele s'au scuturat?

Ard'o focul de albină
Ce vezându-te-a gândit
Că se afla 'ntr'o gradina
Şi de tine s'a lipit!

Dar n'ai grija, Mariuca!
Viespea crudă va peri,
Iar tu lâng'a ta mămuca
Lesne vei reînflori.

Primăvara nu-i departe,
Cu plăcutele-i comori;
In curând a sa ai parte
De-ale tale dulci surori.

Pe-a ta faţă zimbitoare,
Pe sub ochi-ţi drăgalaşi
Resări-vor lăcrimioare
Şi voioşi trandafiraşi.

Iar de vrei să n'ai mâhnire
Şi sa scapi de ori ce chin,
Te lipeşte cu iubire
De-al mămucăi dulce sin;

Căci în lume prunc şi floare
Au un înger protector:
Floricelele au soare,
Pruncii au mame cu dor!

www.dacoromanica.ro

PE ALBUMUL DOMNIŞOAREI A. JORA

Erà în tristă singurătate,
Privind omĕtul căzut din nori.
Iarna cu-a sale mâni înghieţate
Lipeà de geamuri albele-i flori;
Şi eu în timpul cel de ninsoare
Sub cerul negru, plin de furtuni,
Visam la paseri veselitoare,
L'a primăverei scumpe minuni.
Visam l'acele ţeri depărtate,
Pe unde fost-am eu călător,
Ţermuri frumoase şi neuitate
De poesie şi de amor.
Un dulce oaspe veni atunce,
Un dulce, gingaş, frumos portret,
Trimis de tine ca să-mi arunce
Flori de lumină, flori de poet.
El imi aduse a ta gândire,
Dorul tĕu june şi virginal,
Care-mi şoptiră cu 'nduioşire
De-al poesiei plaiu ideal.
Atunci natura încântătoare
Undi pe buze-ţi blânde zimbiri,
Şi 'n ochi-ţi veseli un dulce soare,
Şi pe-a ta faţă vii trandafiri.
Iar eu, ferice şi 'n admirare,
Gândind la tine, am zis cu dor:
«O! tinereţă! cine te are,
«Are un farmec învingător!»

PE ALBUMUL DOMNIŞOARELOR FLORESCU

Într'o zi veselitoare
Voi, plăcute surioare,
De la raiu v'aţi coborit.
La fereastra-mi luminoasă,
Flori din lumea graţioasă,
Zimbind dulce v'aţi ivit.
Eram trist, în suferire,
Dar la dulcea-vĕ privire
S'au şters ori ce negri nori.
O! minuni a primăverei!
Prin voi chiar spinii durerei
Se acopere cu flori.

Bucureşti, 1868, Iunie.

PE ALBUMUL D-NEI Z.

Sînt oare de jale fără mărginire,
Când sufletul simte dor de pribegire

Şi'ar vrea ca să treacă de-al lumii hotar,
Scuturând din aripi al vieţii amar.

Dar sînt şi pe lume oare fericite
Atât de frumoase şi 'ndumnezeite,

Cât îngerii însuşi din cer se cobor
Şi dau pentru ele nemurirea lor,

Tu, a ţerii mele fiică mult iubită,
Mamă cu durere, inimă cernită!

www.dacoromanica.ro

Ah! din a mea ţeară de ce vrei să sbori
Ca floarea din câmpuri, ca roua din flori?

Ştiu bine că cerul te 'ndeamnă în taină
S'anini pe-ai tăi umeri albastra lui haină.

Ştiu că suveniru-i dulce şi senin
Naşte-ades în pieptu-ţi un amar suspin,

Căci el te 'ngână şi ziua şi noapte
Cu-ademeniri scumpe, cu duioase şoapte,

Şi-ţi arată 'n stele, ca să sbori la ei,
Doi copilaşi gingaşi, doi albi îngerei...

Cerul n'are milă!.. el în veci răpeşte
Tot ce 'n viaţa noastră ne înveseleşte,

Visuri, tinereţe, flori şi copilaşi,
Ai inimei noastre oaspeţi drăgălaşi.

Astfel te atrage acum şi pe tine
Spre a sale plaiuri cu cereşti lumine,

Unde se înalţă tot ce pe pământ
E mai scump, mai gingaş, mai frumos, mai sfînt!...

Dar când te atinge negrul vînt de jale
N'auḑi tot odată glasul ţerii tale,

Acel glas cu lacrimi ce-ţi zice uimit:
«Fiica mea aleasă, o! suflet iubit!

«Patria cerească este o minune
«Ce ochii răpeşte şi mintea repune

«Prin a sale raiuri pline de 'ncântări
«Unde copilaşii rîd în desmierdări.

«Nu e destul însă că i-ai dat doi îngeri?...
«Ah! n'asculta glasul nopţilor de plângeri;

«Căci şi eu am raiuri, şi eu te iubesc,
«Şi eu pentru tine vreau să înfloresc;

«Tu să fii în sinu-mi atât de ferice,
«Dor să nu-ţi mai vie de-a sbura de-aice.»

1856.

www.dacoromanica.ro

PE ALBUMUL UNEI COPILIŢE PARISIENE

Copiliţă albă! este 'n lume-o ţeară
Dulce şi frumoasă ca o primăvara.

Acolo sînt paseri, acolo sînt flori
Şi copi ca tine dulci, mângăietori.

Dar acuma floarea zace la pămînt!
Paserea sburat-a ş'a perit în vînt,

Şi văzduhul geme de un lung suspin,
Şi copilul plânge pe al mamei sin,

Căci un duşman aprig, o cumplită fiara
A trecut hotarul ş'a intrat în ţeara!...

Tu, copila albă, suflet îngeresc!
Pentru noi te roaga Domnului ceresc,

Şi sermana ţeară de-a fi iar ferice,
Inimile noastre pentru tine-or zice:

«Pe-ale vieţii unde să plutesti uşor
«Ca o floare vie pe un lin isvor.

«Steaua fericirii pe-a ta frunte alba
Să reverse raze împletite 'n salbă!

Paris, 1848.

PE ALBUMUL DOMNIŞOAREI X.

Tu ce de mine mult departe
Doreşti, nerabdatoare,
Sa scriu pe-a ta frumoasă carte
O strofă 'ncântătoare,

Fiinţă albă, serafie,
Copilă graţioasa!
Am pentru tine-o poesie
Ca tine de frumoasă;

Dar ca s'o scriu aş vrea o pană
Din aripa-ţi divină,
Ş'o rază vie, diafană
Din alba ta lumină.

Cu acea rază mult iubită
Mi-aş face-un dulce soare
Ce'n viaţa mea rentinerită
Ar arde cu splendoare.

Cu pana ta din aripioară
Aş scrie că tu eşti
O Marioară-Florioară
Din lumile cereşti...

Prin armonii duioase-aş spune
La roze şi la stele
Ca eşti o gingaşă minune
Mai scumpă decât ele.

www.dacoromanica.ro

Şi închinat la al tĕu nume
Al tĕu poet ferice
Prin visuri dulci în altă lume
S'ar înălţa d'aice.

M'aş duce 'n sferele senine
Lipit de sinul tĕu,
Şi te-aş purta voios cu mine
In veci pe sinul meu,

Şi de amor şi de plăcere,
De-a noastre desfătări,
Aş anima acele sfere
Cu falnice cântări!...

Dar ce zic? Unde mĕ răpeşte
Avîntul poesiei?
In care plaiuri rătăceşte
Aripa fantasiei?

Uit că tu eşti în primăvară,
Pe ţermuri înflorite,
Iar eu plecat sînt cătră seară
Pe câmpuri veştezite!

Tu cânţi în razele de soare,
In a juniei horuri;
Eu cânt în umbra 'ntristătoare
In valea cea de doruri;

Tu zici: «Ferice-i de-a fi junĕ
«Frumoasă şi iubită,
«Purtând pe frunte o cunună
«Cu roze împletită!»

Eu zic, privind cu 'nduioşire
La faţa ta divină:
«Ah! trist e omu 'n pribegire
«Când lumea-i de flori plină!

«Trist e deşertul ce se 'ntinde
«Pe sub amurgul vieţii,
«Când vezi cum soarele s'aprinde
«In faptul tinereţii!

«Amar e de-a privi în zare
«Un sbor de năluciri
«Ce fuge, fuge 'n depărtare
«Cu tainice zimbiri:

Fantasme albe, de iubire,
«Care dispar 'n vînt,
«Lăsându-ne în părăsire
Plecaţi pe un mormînt!»

STROFE DESPĂRECHIATE

I

In pulberea dusă de vînturi
Sub paşii noştri călători,
Câtă-i luată de pe flori
Şi câtă, vai! de pe mormînturi!
Voi ce purtaţi cupa la gură,
Ah! deşertaţi cupa deplin...
A morţilor cenuşă sură
Presar' ades dulcele vin!

II

Inger căzut înfipt-ai piciorul tĕu în tină,
Mişcând din vreme 'n vreme aripele 'n lumină.
Putea-vei scapa oare din glodul ce te-a prins?
Vai! chiar pe-a ta aripă noroiul s'a întins!

www.dacoromanica.ro

III

Privind fără 'ncetare prostia omenească,
De lung urît cuprinsă, Eternitatea cască!

IV

Din crinul palid ce cade, moare,
Alt crin resare viu pre pământ.
Tu, copiliță, ai murit floare
Ș'ai sburat înger de pe mormînt.

V

Când ochiul se deschide în faptul dimineții,
Cu razele luminii unește pe-ale vieții,
Și cerul și pământul în el se întâlnesc
Și'n dulce oglindire voios se înfrățesc.

VI

Te-ai dus în raiul cu dulci lumine,
Dar nu ești moartă tu pentru mine!
Eu jumătate sînt în mormînt,
Tu jumătate ești pe pâmînt!

VII

Sculptor cu mâna aspră! Acel care 'n urgie
Sculptează Libertatea în formă de sclavie,
Ca trist fior de moarte se strecură prin lume,
Și chiar mormîntul rece respinge al său nume.

VIII

Mărețul Rege, mândru de sceptrul său puternic
Ce-apasă fruntea goală poporului nemernic,
Se crede de-opotrivă cu însuși Dumnezeu!
Un singur om pe lume înfruntă visul său,
Zicându-i: «Tu ai sceptrul cu care sapi pământul,
«Eu, cioclu, am lopata cu care-ți sap mormîntul!»

www.dacoromanica.ro

NOTE

PASTELURI

Sania (Pag. 122)

Iat'o gingaşe mlădiţă cu şirag de mărţişori... (Pag. 123)

Numele de mărţişori este dat crengilor de lozie îmbobocită cu muguri argintii. Românii le culeg şi le anină în casele lor ca un semn iubit de primăvară, în ziua de Florii.

La gura sobei (Pag. 123)

Omer a compus *Iliada* şi *Odisea* din tradiţii şi poate chiar din fragmente de poem poporale. Ariosto a scris fantastica epopee *Orlando* de pe legendele cavalereşti res pândite în Italia şi ilustrate prin imaginaţia poporului iubitor de minuni.

Poporul dar este isvorul celor mai poetice creaţii, celor mai neperitoare opere şi poeţii mari, cari apar ca nişte rari meteori, nu sunt decât revelatorii măestri ai poesiei popoarelor, concentrată în sinul lor.

Poveştile noastre represintă o comoară atât de bogată în iscodiri ingenioase, în imagini feerice, în flori de graţioasă poesie, că de s'ar naşte în România un nou Ariosto, el ar compune un poem de aceeaşi valoare nepreţuită ca poemul lui *Orland*.

In ele găsim o limbă armonioasă şi perioade întregi versificate, încât lesne s'ar putea crede că poveştile ar fi poeme antice prozaite cu timpul. In ele aflăm produce rile unui geniu fecund şi original, precum: Feţi-frumoşi cu părul de aur, fete de împăraţi atât de frumoase că par a fi ruptę din soare, cai năsdrăvani ce sboară în naltul cerului, şerpi cu solzii de aur cari au cuiburi pline de pietre scumpe, cerbi cari duc între coarne leagăn de zine, paseri măestre cu graiu omenesc, pajuri ce lo cuesc în fundul pământului, în lumea neagră, mere de aur cari se prefac în palatuii împărăteşti, furci de argint cari toce singure, poduri de oţel, copaci cu poame d rubin şi de smarald, etc., etc.

In ele mai întâlnim fiinţi fantastice cari ne-au speriat în copilăria noastră: Balauri, zmei urieşi ca Sfarmă-piatră, şi ca Strâmbă-lemne, câni cu dinţi de criţă... etc. In ele mai găsim zeii Păgânismului sub figuri de sfinte creştine: sfînta Mercure, sfînta Joe, sfînta Vinere, şi pe mult frumoasa Ileana Cosinzana, imaginea cea mai graţioasă ce a ieşit din inima poporului român.

Şi dacă vom studia poveştile noastre cu luare aminte, dacă le vom compara c unele periode din poemul *Orlando*, vom descoperi în cuprinsul lor diverse tablouri, scene şi chiar eroi şi eroine cari figurează sub alte denumiri în opera lui Ariosto.

Sfîrşitul iernei (Pag. 124)

S'au dus zilele Babei şi nopţile veghierii.

Românul caracterizează sub forme poetice sau glumeţe toate variaţiile timpului Astfel îi place a numi zilele Babei, zilele cele d'întâi ale lunei lui Mart *(Giboulées d Mars)*, pretinzând că ele sînt nesuferite, ca o babă care se ceartă necontenit, ş plânge, se boceşte şi nu lasă pe nime în pace. Insă adevărata denumire de zilele Ba bei e basată pe serbătoarea Dochiei (baba Dochia), ce cade la începutul lui Mart.

Acele zile sînt urmate de zilele cocostârcului, ale mieilor, ale ciocârliei, ale rân dunelelor, etc., cari prevestesc reîntoarcerea în ţeară a paserilor pribegite de c toamnă, şi epoca naşterii mieilor.

www.dacoromanica.ro

Noaptea (Pag. 126)

E vr'o taberă de care, sau un rond de tricolici?

Tricolicii fac parte din lumea fantastică a strigoilor, a moroilor, a vârcolacilor (vârcolici), a sburătorilor, etc., cari apar în basmele şi în superstiţiile poporale.

Rodica (Pag. 129)

A ieşi cu plin dinaintea unui călător sau muncitor este un semn de bun augur. (Tradiţie poporală).

Concertul în luncă (Pag. 132)

Luminările 'n floare sînt florile numite: Luminărica Domnului.

Puntea (Pag. 134)

Ce-i căldată în năvalnic şi 'n sin poartă odoleană

Fetele de la ţeară îşi fac căldătoare de năvalnic (pteris) şi poartă pe ele flori de odoleană (valeriana), pentru ca să devie mai atrăgătoare.

Linda Raia (Pag. 138)

Fiica celui de pe urmă rege arab, Boabdil, care a stăpânit Grenada.

Şi Maurii din Vega...

Vega e câmpia mănoasă ce se întinde sub zidurile Grenadei.

Calea Robilor (Pag. 138)

Românii dau nume de Calea robilor acelei aglomerări de stele care formează pe faţa cerului un soiu de rîu luminos... *(voie lactée)*. Pe timpul năvălirii Tătarilor, robii cari scăpau din mânile lor se întorceau la Moldova, luându-se după direcţia acelui fenomen ceresc.

Buchet (Pag. 139)

Vinteş, Graur

Nume de cai din poveşti.

Mandarinul (Pag. 140)

Care'n vârf e'mpodobită c'un bumb galbin de cristal

Bumbii de cristal, prin diversele lor colori, desemnă rangurile Mandarinilor. Coloa ea galbenă e cea mai distinsă.

Plin de monstri albi de fildeş şi de jaduri preţioşi

Jadul e o piatră foarte scumpă şi apreţuită de Chinezi.

Turnuri nalte şi pagode unde cânta vechiul bonz

Bonz e preot chinez.

De resunetul metalic al Tam-tamului de bronz

Instrument de metal în formă rotundă, care produce un sunet prelungit când e lovit, şi care servă la ceremoniile religioase.

www.dacoromanica.ro

Iat'o joncă aurită pe albastrul apei line

Joncă e corabie chineză de o formă bizară.

C'ar voi s'o mai opreascâ pintre arborii pitici

Una din cele mai stranii fantasii a Chinezilor consistă a reduce toți arborii la proporții de copăcei pitici, în grădinile lor.

Valul lui Traian (Pag. 143)

La început Romanii nu se serveau decât de *lintres* (luntre) formate din copaci scobiți; în urmă ei se dedară la navigație, și avură vase de răsboiu, numite: *naves longae, biremes, triremes*, etc., cari toate purtau nume înscrise pe *pro*ră, erau mișcate de vâsle și de suflarea vîntului în *vela* (veluri), și aveau un lest de nisip, *saburra* (savură).

Armata romană erà compusă de legioane; fie-care din aceste cuprindeà zece *cohorte* sau șease-zeci de *centurii*, în total 6000 de ostași. De toată legioana erau lipiți 300 cavaleri divisați în zece scadroane numite *turma*, iar fie-care scadron în trei *decurii*.

O legioană se compuneà de trei soiuri de fantasini: *hastati, principes* și *triarii*; iar cu timpul se mai adăogi un al patrule corp format de *velati, sagittarii* și *ferentarii*, cari, fiind ușor înarmați, luptau afară din ranguri. Cei mai mulți erau străini și fie-care soldat aveà șeapte *javeline* (lănci) de aruncat în dușmani.

Armele Romanilor erau: *javelina, arcul, scutul, coiful, zalea (lorica), caliga*, un soiu de încălțăminte țintuită, care acopereà piciorul drept. Oastea se găseà sub comanda tribunilor și a centuriilor, cari purtau vergi de vie ca semne de rangul și atribuțiile lor. După centurii veniau alți șefi numiți *optiones* și *signiferi*, purtători de stindarde. Comanda supremă aparținea *Consulului*, care își alegeà locotenenții săi generali (*legat*).

Generalul purtà o mantă, *paludamentul* sau *chlamys*, roșie cu o bordură purpurie. Ofițerii și soldații purtau în timp de-resboiu o haină numită *sagum*, soiu de mantă deschisă; iar *toga* erà haina lor în timp de pace.

VARIA

Moara de vînt (Pag. 145)

Cu renume sfînt

Dealul Mitropoliei din București, unde e Camera Deputaților.

www.dacoromanica.ro

LEGENDE

DUMBRAVA ROȘIE

POEM ISTORIC

(1497)

DEDICAT AMICULUI MEU C. NEGRE

I

VISUL LUI ALBERT

Albert, craiul Lehiei, făcut-au un vis mare,
Un vis de năvălire, de 'nvingeri glorioase!
El se vĕzù puternic, pe-un armăsar călare,
Infiorând cu spada-i popoare numeroase.

Din Miază-zi fierbinte în recea Miază-noapte,
Din Resăritul mândru l'Apusul lucitor
El auzi prin visu-i mii, mii de mii de șoapte
Crescând în sgomot falnic, gigantic, imnător,
Un uragan de glasuri ce clocoteà prin lume
Purtând, nălțând cu fală un nume... al sĕu nume!

Albert, craiul Lehiei, trufaș, semeț, ușor,
Adimenit, se crede stăpân pe viitor,
Ș'aruncă ochi de pradă pe țerile vecine:
Care din ele, zice, mi-ar cuveni mai bine?»
El stă puțin pe gânduri, apoi cu mare glas:
«Moldova este pragul întâiului meu pas!
«In țeara acea mică, neîncetat lovită
De dușmani fără numĕr și 'n veci nebiruită,
In care toți bărbații sînt zmei ce s'au luptat
Cu Leahul, cu Maghiarul, cu Turcul încruntat,
Și unde pe sub iarbă câmpiile frumoase
Ascund troiene albe de-a dușmanilor oase,
Un Domn viteaz, un Stefan, adună de mulți ani
O glorie ce-i demnă de-ai lumei suverani.
«Voiu merge la Moldova, la Stefan drept voiu merge,
Și luciul de pe frunte-i cu spada mea voiu șterge,

www.dacoromanica.ro

«Iar lumea îngrozită, privind spre Resărit,
«Vedea-va 'n loc de soare al meu chip strălucit!

Au zis, și 'n nerăbdare-i pe lângă el în graba
Adun'a lui armată deprinsă la omor,
Urdie numeroasă de fiare ce se 'ntreabă:
«Spre care orizonuri sălta-vom noi în sbor?
«In care parțe-i hoitul promis l'a noastre ghiare
«Sa-l rupem într'o clipă, să-l roadem, înghițim?
«In care țeri: teutone, române sau maghiare
«Vrea Albert, Craiul nostru, pustiul sa-l lațim?»

Așà ziceà cu fală a lui Albert oștime
In cete adunată pe câmpul din Dombrova.
Când prin văzduh de-odată, o gură din mulțime
Rosti cu glas de taur selbatic: la Moldova!
Ura! strigă Lehimea întocmai ca un tunet,
Și vai și munți și codri respunseră 'n resunet
Ura!.. și 'n dor de sânge armata crunt aprinsa
Ca un șioiu de toamnă pe drumuri se întinsă
Cu tunuri largi și grele, cu flinte lungi, cu spade,
Ce vii luciau la șolduri și 'n teacă zingheneau,
Cu armasari sburdalnici ce vesel nechezeau,
Mergând toți, cai și oameni, sa calce și sa prade.

In fruntea lor magnații mândri, bětrîni și tineri:
Toporski, veteranul ce poarta barba albă,
Incungiurat de neamuri: feciori, nepoți și gineri,
Formându-i o viteaza și glorioasă salbă.

Grodeck, zis *falcă-tare,* ce 'n gândul lui se jura
Atâți Români să darme câți are dinți în gura.
Zciusko neîmpăcatul cu brațe lungi și tari
Care 'n Bugeac ucis-au trei sute de Tatari.
Biela cel nalt, subțire ca trestia de baltă,
Ce 'n lupte sângeroase ca dînsa se mlădie
Cu sabia-i turcească tăind în carne vie,
Pe când fugaru-i sprinten nechează, mușca, salta.

Gorow și Zablotowski, amici jurați pe moarte
Sa 'mparta soarta bună, să 'nvingă rele soarte,
Și care în trei rânduri scapat-au din robie
Prin degetele morții trecând cu vitejie.
Ei sbor pe doi cai gemeni, rîzând în hohot mare
Cu alți ca dînșii tineri, baroni, comți Palatini:
Glence din Pocuția, Zbaloș Litfan, ce are
Un cârd pletos de zimbri în codri de arini.
Gavril de Moravița, frații Grotov, Huminski,
Mardela Veneticul, Tecelski și Pruchninski,

www.dacoromanica.ro

Iarmeric Mazovitul și Kozjatic Ucranul,
Ce crește cai selbatici și-i prinde cu arcanul.

Ei merg, bătând din pinteni!... Sburdalnica lor ceată
Straluce de departe în haine poleite:
Dulami cu flori de aur la piept împodobite
Și 'ncinse cu paftale de piatră nestimată;
Ciapce purtând un vultur și pene la mijloc,
Incălțăminte roșii de piele de Maroc,
Și frâe țintuite, și argintate șele,
Și armorii cusute pe colțuri de harșele.

Ei merg jucându-și caii, și vesel între ei
Vorbind de cai, de lupte, de-amor și de femei,
Tot ce-i mai scump în lume și da un farmec vieții
Pe timpul mult ferice și viu al tinereții.
Ei merg precum ar merge la simplă vînătoare
Glumind în nepăsare de moartea ce-au să 'nfrunte,
Urmați de steaguri multe, urmând în foc de soare
Pe Hatmani, capi de oaste, cu Regele în frunte...
Și astfel în Moldova ei dau cu toți năvala!
Dar, când trecù hotarul, al Regelui cal tare
Se poticni... O buhnă țipâ în ziua mare
Și moartea-și găti coasa în acea zi fatală!

II

ȚEARA ÎN PICIOARE

Ce vuet lung de care, ce tropot surd de vite,
Ce freamăt de suspinuri, de glasuri nădușite
S'aud în sinul nopții prin neagra 'ntunecime
Și cătră munți se 'ndreaptă l'a codrilor desime?
Din când în când sub nouri, trecând ca o săgeată,
Clipește o lumină, și ca prin vis arată
Betrâni cu fruntea goală plecată spre pămînt,
Femei cu prunci în brațe și pletele în vînt,
Copile spăimântate mânând turme de oi
Și flacăuași în fugă mânând cârduri de boi.

Pe jos, pe cai, în grabă toți părăsindu-și satul,
Fugind cu vaet, lacrimi, căci i-au ajuns păcatul.
Se duc pribegi și palizi să cate-adăpostiri
In fund de codri 'n peșteri, în sin de mănăstiri.
Dar unde sînt bărbații, voinicii, junii, tarii,
Sa-și apere parinții, nevestele și pruncii?
Când suflá grea furtună pe ramurile luncii
Ș'o sgudue ș'o darmă, ah! unde sînt stejarii?
Stejarii sînt la locul lor, față cu furtuna!

www.dacoromanica.ro

Acum de zece zile și zece nopți într'una
Din munți și pân' la Nistru, pe culme și pe dealuri
Lungi buciume resună dând tainice semnaluri;
Și călărași din fugă, prin sate, prin orașe
Crainesc: «Săriți cu toții pe Liftele trufașe!
«Viteazul Stefan Vodă vĕ chiamă 'n vitejie.
«Cine-i mișel să fugă, cine-i Român să vie!»
Toți au respuns: «trăească Moldova!» și s'au dus.

Pe loc tot omul verde ce poartă capul sus
Și-au sărutat odorii, și-au ascuțit toporul,
Și-au prins din câmp fugarul ce-i sprinten ca o ciuta,
Apoi, făcându-și cruce, zicând un: Doamne-ajută!
Ca șoimul de la cuibu-i voios și-au luat sborul.

Astfel din țeara 'ntreagă plec cete înmiite
Cu arce, barde, coase și ghioage țintuite,
Purtând căciuli de oaie, mintene 'n flori cusute
Și barbe neatinse, al bărbăției semn.
Ei merg de-a drept prin codri, pe lungi cărări pierdute,
Călări pe șele goale cu scările de lemn,
Și trec în sbor prin arbori ca demoni de urgie,
Și umbra scânteiază de-a ochilor mânie.
Tot astfel și boierii, stăpânii de moșii,
Incungiurați de gloate, din casele lor pleacă
Privind cu mulțămire sburdalnicii lor fii
Cum știu să-și poarte caii și 'n fugă să se 'ntreacă.
Soții, surori și mame suspină 'n urma lor;
Dar ei alerg ferice la câmpul de omor.

Coman de la Comana, un urieș de munte
Ce intra prin bârloage și prinde urșii vii,
Aduce după dînsul mulți vînatori de frunte
Născuți pe plaiuri nalte, trăiți în vijelii.
Balaur de la Galu, Ciolpan din Pipirig,
Rîd și de frigul morții cum rîd de-al iernei frig,
Și mulți cobor din munte ca lava din vulcan,
De soiul lui Balaur, de soiul lui Ciolpan.
Velcea, bastard lui Șerpe, ca șerpele pe apa
Alunecă prin dușmani și mult cumplit îi mușca.
In luptă, când i-e sete, cu sânge se adapa
Și drept potir el are o țevie de pușca.
El vine din Hârtoape cu Purice-Movila
Și cu Roman-Pribeagul ce nu mai știu de mila.

Scheianul și Mircescul, vecini de pe Siret,
Invingatori de Unguri, s'au prins cu juramînt
Nici chiar sub brațul morții sa nu dea înderet
Pân' n'or intra cu Leahul pe-al Leahului pamînt,

www.dacoromanica.ro

Și Zimbrul dela Schee și Zimbrul din Mircești
Se duc să ia în coarne pe vulturii Leșești.
Bătrânul Matei Cârjă are 'mpregiurul lui
Cinci sute de năprasnici ce vin despre Vaslui,
Toți Racoveni!... Iar Cârjă, om înțelept și harnic,
E 'n floare când se simte călare pe Șargan.
Glumeț, îi place-a zice lui Negrea, viteaz darnic:
«Am să mă fac, nepoate, din Cârjă buzdugan!
Negrea zimbind, respunde: «Ai cârja bătrânești
«La sfaturi, iar în luptă ai brațul tinereții».
Și, ajungând cu toții la Racova de vale,
O cruce luminoasă li se arată 'n cale.

Așa, cu mic, cu mare, apărătorii țerii,
Ieșiți ca frunza 'n codri la vîntul primăverii,
Din văi adânci se urcă, din piscuri se cobor,
Trec rîpele în salturi, trec rîurile 'n not
Ș'aleargă 'n neodihna, voinicii, cât ce pot
La glasul țerii scumpe ce-i chiamă 'n ajutor.
Merg unii cu grăbire spre codrii Bucovinei
Ș'acolo se adună la strimtele potici,
Pândind, ca vînătorii mișcările jivinei,
Și tot rugând: «Fă, Doamne, să treacă pe aici!»
Merg alții la Suceava să facă pe Albert
A pierde oaste multă și mult timp în deșert;
Iar alții la Cotnarul iubit și podgoriu
Pe unde stau cu oastea, Bogdan, domnescul fiu,
Tăut cu mintea coaptă, Costea cu ochiu semeț,
Și Trotușan și Boldur cu suflet îndrăsneț,
Și unde Ștefan Vodă înfipt-au steagul său
Strigând la cer: «Ajută-mi, o! Sfinte Dumnezeu!»

III

TABĂRA LEȘEASCĂ

Pe-o culme prelungită ard mii și mii de focuri
Ca stele semănate în numeroase locuri.
Se pare că tot cerul căzut e pre pamînt
Și c'au remas în urmă-i un haos, un mormînt,
Atâta întristare, ș'atâta întunecime
Imprăștie pe boltă-i a norilor desime.

Un sgomot lung se 'nalță din culmea luminată,
Unindu-se în aer cu tunete cerești.
E sgomotul orgiei!.. Iar zarea departata
Roșește 'n foc de codri și sate românești.

Aici beții și danțuri și chiote voioase,
In fund suspinuri, vaet și plângeri dureroase!

www.dacoromanica.ro

Aici de pofte rele sînt ochii toți aprinși,
Acolo curge sânge, acolo-s ochii stinși,
Caci astăzi celebrează Lehimea 'n serbătoare
Victoria dorită a zilei viitoare!

Ostașii pretutindeni formați în dese grupe
Frig boi întregi, rup cărnuri ca lupii flămânziți,
Destupă lungi antale, beu lacom fără cupe,
Se ceartă, rîd în hohot și urlă răgușiți.
Ca dînșii, câni de lagăr la praznic luând parte,
Schelălăesc selbatic, rod oasele de-oparte
În mijlocul orgiei turbate ce tot crește;
Iar printre câni și oameni pe iarbă stau căzute
Femei, prada orgiei, cu mințile pierdute...

Și însă vîntul nopții prin lagăr vâjăește
Ș'un glas din umbra neagră la toți strigă de-a rândul:
«Orbi! Orbi! la masa morții voi vĕ mâncați comândul!

Magnații juni, sub corturi, pe perne de matasă
Deșeartă cupe pline cu vin dela Cotnar,
Cântând cu fericire: «De viața rea nu-mi pasă!
«Iubita-mi e pe brațe, în viață nu-i amar!»
Și fie-care strînge la pieptu-i cu 'nfocare
O fiică de-a Podolii frumoasă și bălaie,
Cu buze pârguite la foc de sărutare,
Și ochi ce 'noat'albaștrii în galeșă vapaie.
Și fie-care simte că mintea-i se desfrână,
Având lâng'a sa gură o gură voluptoasă,
Și 'n brațe-i o copilă ce rîde amoroasă,
Ș'un sân rotund ce saltă vioiu sub a sa mână.
Ferice mult ferice de dînșii!... fața ride,
Inima sboară, raiul în cale-i se deschide.

Și însă vîntul nopții prin corturi vâjăește,
De tunete cumplite văzduhul clocotește,
Ș'un glas pierdut în umbră tot strigă nencetat:
«Orbi! orbi! moartea v'așteaptă c'un ultim sărutat!»

Cortul regal e splendid! Duzini de candelabre
Revars'a lor lumină pe-o masă ce se 'ntinde
Sub table încărcate de scule și merinde
Și sticle largi cu vinuri Spaniole și Calabre.
In mijloc stă 'n iveală un cerb de patru ani,
Incins pe-a sale laturi cu șiruri de fazani,
Și doue piramide de fructe mai alese,
In Asia 'nflorită crescute și culese.

Albert în fruntea mesei lucește ca un soare
Incungiurat de oaspeți în haine de splendoare.

www.dacoromanica.ro

La dreapta-i, al său frate mai june, Sigismund
Apare 'ntr'o dulamă de roș postav de Lund.
La stâng'al Cameniței episcop vechiu, Lozinski,
Ș'alături cu dînșii se vĕd: Sbignew Tenczynski,
Cu Herbor Lucasievitz, Padlowki Castelanul
Radomiei, și Creslau Roza, numit Decanul,
Și graf Ioan de Tiffen, magisterul Prusiei,
Care-au adus la luptă cinci sute de Cruciați,
Și falnicii Toporski, vechi neaoși de-ai Lehiei,
Și alți de frunte nobili, din cei mai însemnați.
Toți gustă din merinde, deșeartă largi pĕhare
In sunetul metalic de vesele fanfare;
Și sângele prin vine se scurge mai fierbinte,
Ș'avîntul crește 'n suflet și nebunia 'n minte...
Când Regele ridică o cupă de vin plină
Și glasul seu puternic acest toast închina:
Eu Albert, Domnul vostru și al Lehiei Rege,
«Intrat-am în Moldova ca leu învingator!
Mâni este ziua luptei... Nimic nu s'a alege
De Stefan al Moldovei și de al seu popor.
Cum beu aceasta cupă, așa mândra Lehie
«Sa 'nghit'această țeară! Așa sa fie!
Fie!»

«Vivat! Ura! traeasca Albert mult glorios!»
Respund mesenii aprigi c'un racnet sgomotos,
Și lagarul resuna în lungă departare...
Dar iata că la ușă un om strain apare
Cu pieptul gol, cu pĕru 'n vînt, cu ochiu focos;
El spre Albert țintește privirea-i ratacită,
Face doi pași și strigă: Deșeartă-ți cupa gios,
Albert! de soarte rele ți-e cupa otravită ..
Toți se reped c'un urlet și mâna pe el pun.
Lasați-l, zice craiul; e Sropski cel nebun!»
Și iar înalța cupa, rîzând de-o așa larma...
Dar cupa lânga buze-i în mana lui se sfarma,
Ș'un trasnet lung de-odata în ceruri bubuește,
Și 'n cortul plin de umbra furtuna navalește,
Și masa se restoarna, și cortul se urduca...
Iar pe câmpii, sub fulgeri, alearga o naluca.

IV

TABĔRA ROMÂNĂ

O tînera padure de ulmi și de stejari
Ascunde-oastea româna prin junii sei tufari.
Misterul și tacerea în sinul ei domnesc,
Dar marginile sale sunt palid luminate
De flacările triste ce pâlpae în sate
Și veselele focuri din lagarul Leșesc.

www.dacoromanica.ro

Prin arbori și prin ramuri, din vârfuri pân' în poale
Din când în când lucește oțel de săbii goale
Și ochi de lei, de vulturi, de leoparzi selbateci,
Ce ard sub vĕlul nopții ca niște roși jăratici,
Căci ei s'ațint cu jale și se opresc cu ură
Din zarea 'nflăcărată pe lagărul vecin,
Și tot Românu 'n suflet pe sufletu-i se jura
Cu-al dușmanilor sânge să sting'al țerii chin.
Dor crunt de resbunare! greu, aspru jurămînt
Ce sapa 'n întuneric un larg, profund mormînt!
Ici, colo, prin poiene stau pâlcuri de oșteni:
Arcași de la Soroca, năprasnici Orheieni,
Aprozi, copii din casă, curteni și lefecii,
Toți oameni tari de vînă și oțeliți în foc,
Deprinși a-și trăi traiul în timpi de voinicii
Ș'a da mâna cu moartea făr' a mișca din loc.
Ei poartă pe-a lor frunte, pe brațele lor groase
Și 'n piepturi brazde multe, hieroglife sfinte
Cu paloșul săpate, ce spun ș'aduc aminte
De lupte uriețe, de fapte glorioase!
Și 'n viață-i fie-care și-au câștigat un nume,
O falnică poreclă, un titlu de strămoș:
Mihul, Păun de codru, Balaur, Alimoș,
Ursul și Pală-dalbă, Grozan și Sparge-lume!
Eroi de vechi balade ce s'au păstrat în minți
Trecând în moștenire la fii dela părinți.
Lungiți pe mușchiul verde și domolind fugarii
Ce sburdă pe 'ntuneric și desfrunzesc tufarii,
Voinicii buni de luptă și bucuroși de gluma,
Astfel grăesc:

— «Grozane! ce-o fi ziua de mâni?»

— «O fi la unii mumă, o fi la alții ciumă,
«Amara pentru Lifte, și dulce la Români.»
— «Amin! sa dee Domnul!»

— «Va da, măi Pală-dalbă!
«Ș'o fi precum la Baia, n'o fi ca 'n Valea albă!
«Unde-am vĕzut pe Ursul gonit de șese Turci.»
— «Gonitu-m'au pe mine, dar i-am urcat în furci!
— «Va fi precum la Scheie, unde-ați vĕzut în sila
«Maghiari schimbați în iepuri, ș'un Purice 'n Movila.
«Va fi precum la Lipneț cu dumbrăvioara verde,
«La Racova pe unde și azi Turcul se pierde,
La Grumazești, pe maluri, unde Cazacul Jură
«Pe mine, chiar pe mine m'au încrestat la gura!»
— «Te-au încrestat păgânul, dar când el vru de viu
«In not sa treacă Nistrul, o pățI rĕu, fărtate,
«Căci de pe mal în fugă tu i-ai sărit pe spate
«Și l-ai trimis sub Nistru sa-și cate un secriu.

www.dacoromanica.ro

— Bine-i făcuși, Grozane! E scris în cele sfinte:
«Chiar apele să fie vrăjmașilor morminte!
— «Așa e țeara noastra!... e bună pentru vii,
«Și pentru morți e buna.»
— «De-aceea 'n astă țeară
«Vecinii dau navală cu sutele de mii.
«Urînd viața la dînșii, le place-aici sa piara!
— «Le place, dar, Păune, și noi le facem placul.
«Ei cred c'aici e raiul, ș'aici găsesc pe dracul.»
— «Și cum să nu-l găsească urdiile nebune,
«Când Stefan e 'n picioare, când viersul lui ne spune:

Stefan, Stefan Domn cel Mare
Seamĕn pe lume nu are
Decât numai mândrul Soare!

Din Suceava când el sare,
Pune pieptul la hotare
Ca un zid de apărare!

Brațul lui fără 'ncetare
Bate ordele Tătare,
Bate cetele Maghiare,

Bate Leși din fuga mare,
Bate Turci pe zmei călare
Și-i scutește de 'ngropare!

Lumea 'ntreagă stă 'n mirare!
Țeara-i mică, țeara-i tare,
Și vrăjmașul spor nu are!

— Trăeasca Stefan Vodă!... Mulți dușmani vin la noi,
«Dar cât vin de năprasnici, puțini fug înapoi.
Pecatul lor îi mâna, sărmanii, ca pe-o turmă,
«Și moartea le stă 'n cale, și moartea le stă 'n urmă.
«De-aceea la Moldova vezi floare lângă floare.
«E îngrășat pământul cu sânge.»
— «Așa e, frațioare:
«Dar cresc bujorii mândri din sânge de Român
«Și pălămida neagra din sânge de păgân!

Sub cerul ce s'aprinde și 'n clipă iar se stinge
Versând pe a lor fețe lumini fulgerătoare,
Așa grăesc bărbații ce somnul nu-i atinge
In așteptarea vie a zilei viitoare.

Și poalele pădurii sunt palid luminate
De flacările roșii ce pâlpae în sate,

www.dacoromanica.ro

Și 'n tabera vecină orgia cea nebună
Ca marea depărtată vuește sub furtună;
Iar în frunziș Românii topoarele-și descântă
Și caii lor desmiarda, și 'n umbră vesel cântă:

«Sînt Român cu patru mâni,
Și am leacuri de pagâni:
«De Tătari am o săgeata,
De Turci pala mea cea lata,
«De Litfeni un buzdugan
«Și de Unguri un arcan!

V

STEFAN CEL MARE

In mijlocul padurii este-o poiana lunga
Și largă, ce foește de oameni ca un roiu.
La capĕtu-i din dreapta se prelungește-o strungă,
Prin care ostășimea curge ca un șivoiu.
Ea intră în poiana și se așeaza 'n rânduri,
Privind la o colibă de ramuri de stejar,
In care-o umbra mare de om plecat sub gânduri
Stă pe genunchi, se 'nchina în fața c'un altar.

De-odata o lumină fantastic isbucnește
Din zece nalți mesteacani cu fruntea 'nflacărata.
Coliba se deschide, umbra se scoală, crește
Și splendid, maiestoasă la oaste se arata!
Un lung fior patrunde mulțimea 'n admirare.
Toți zic: «E Stefan! Stefan!
Dar! Stefan e cel Mare!
Iată-l' cărunt, dar încă barbat între bărbați
Ca muntele Ceahlaul prin munții din Carpați!
El întrunește 'n sine o triplă maiestate:
Acea care-o dau anii la conștiinți curate,
Acea care resfrânge a tronului splendoare,
Și'acea întiparita de faima 'nvingatoare.
Timpul i-au pus coroana de-argint, țeara de aur,
Și gloria mareață i-au pus cununi de laur.
Pe falnicii sei umeri, cu anii, sunt cladite
Neperitoare sarcini de fapte strălucite,
Dar, ani și fapte, Stefan nu simte-a lor povara,
Căci dragostea moșiei, ca dalba primavara,
In sinu-i înflorește și îl întinerește
Pentru salvarea țerii, când țeara patimește.
Erou plin de lumina, el e menit în lume
Pe seculul ce-l vede sa sape al sĕu nume
Și sa respânda raze pe seculi viitori,
Precum un soare splendid ce sparge deșii nori.

www.dacoromanica.ro

Ființă de-o natură gigantică, divina,
El e de-acei la carii istoria se 'nchina,
De-acei carii prin lume, sub pașii lor, cât merg,
Las' urme uriește ce 'n veci nu se mai șterg,
A cărora legendă departe mult se 'ntinde
Și 'nchipuirea lumii fantastic o aprinde.
Măreț, în a sa umbră un timp întreg dispare,
Căci Dumnezeu pe frunte-i au scris: *Tu vei fi mare!*

In mijlocul poienei el se înainteaza,
Se urca pe-o movilă și astfel cuvinteaza:
Români din toată țeara! Boieri, vechi Capitani,
Și voi, feciori de oaste!... Sînt patru-zeci de ani,
Moldova, la *Dreptate*, pe soarta ei stapâna,
«Mi-au pus pe cap coroana și buzduganu 'n mâna.
Prin cel A-tot-puternic ce apele închiaga
Pastrat-am pâna astăzi coroana mea întreagă
«Și buzduganul teafer, de și pe mulți dușmani
«I-au doborît, lovindu-i, în patru-zeci de ani!
Dușmani din fundul lumii, păgâni, dușmani vecini,
Și, cine-ar putea crede!.. chiar dușmani frați, creștini!
Trufași cu toți, selbateci, lacomi, vicleni și orbi,
Care 'mpregiurul țerii, precum un cârd de corbi,
Sta gata s'o sfâșie... dar n'au vrut Dumnezeu,
N'au vrut Moldova, țeara viteaza, n'am vrut eu!...

Pe Radu, Aron Petru, și Țepeluș hainul
I-am frânt!... Maniac Tatarul și Matias Corvinul
I-am frânt!... chiar pe sultanul Mehmet-Fatih l-am frânt!
Ș'alți mulți carii perit-au ca pulberea în vînt.
Voi îi cunoașteți bine, vitejii mei oșteni,
Voi, pardoși de la Lipneț, vultani din Resboieni,
Zimbri fioroși din codrii Racovei, aprigi zmei
«Din Soci, din Catlabuga, din Baia, de la Schei.
Apărători a Crucei, voi îi cunoașteți bine,
Căci pentru-a lor risipa ați resboit cu mine
Prin șesuri, munți și codri, pe iarna, toamna, vară,
Făcând din pieptul vostru un zid, hotar de țeara,
Roșind cu-al vostru sânge fierbinte, plin de viața,
Siretul, Prutul, Nistrul și Dunărea mareața;
«Stând vecinic în picioare, în veci neodihniți,
De arma, sora voastra, în veci nedeslipiți,
Fara copii, soție, o! dragii mei vultani,
Și 'n luptă, tot în lupta, de patru-zeci de ani!
Ș'acum, când armasarii Osmanului marit
«Arunca largi nechezuri din mândrul Resărit,
«Când Mohamed pe ceruri și-au asvârlit hamgerul
Ce, ca o semi-lună, cutreera tot cerul;
Când noi oprim cu pieptul furtuna pagâneasca
Ferind de-a sale valuri amvona creștineasca;

www.dacoromanica.ro

«Acum când toți Creștinii, Regi, Domnitori, popoare,
Ar fi, ca frați de cruce, să 'mpart'același soare;
«Priviți!.. Pe cerul negru se 'ntinde-un roș de sânge,
Din depărtare suflă un vînt ce geme, plânge
«Și spune că în zare ard sate și orașe;
«Că fiare fără nume ucid copii în fașe,
«Că țeara e 'n nevoie, că mor Români sub chinuri,
Că fete mor sub silă, ca pruncii mor în sinuri!..

Și cine oare face această far-de-lege?
Un Domn vecin, prietin, un Domn Creștin, un Rege
Albert, Craiul Lehiei!..
Albert, de cap ușor,
«Făcut-au un vis mare de Rege 'nvingator,
Dar n'are el, sermanul, așa de largă mână,
Să poată 'n ea cuprinde o patrie româna!
«Nici au ajuns Moldova de rîsul mișeliei,
«Ca s'o rapească 'n ghiare-i un vultur de-a Lehiei!

Cât va fi 'n cer o cruce și'un Stefan pe pamînt
«Nime nu va deschide Moldovei un mormînt!
Cât vor calca dușmanii în țeara de Români,
«Ei robi vor fi în țeară, dar vecinic nu stapâni!
Decât Moldova 'n lanțuri, mai bine ștearsa fie!
Decât o vieața moarta, mai bine-o moarte vie!

Români din toata țeara, Boieri, vechi Capitani,
Voi toți ai mei tovarași de patru-zeci de ani!
«Când Albert ne menește robie, rele soarte,
«Respundeți, ce se cade lui Albert?...»
«Moarte, moarte!»
Strigă poiana; «*Moarte!*» pădurea clocotește,
Și'un soare roș în ceruri de-odată se ivește.
— Fie! le zice Stefan, fie cum cereți voi...
La arme! și pe moarte! tot cerul e cu noi!

VI

ASALTUL

Gonise vîntul nopții furtunele cerești,
Lăsând acuma rândul furtunei omenești,
Și soarele 'n splendoare din neguri resarise,
Pareà ca vrea s'admire pe-acel ce se falise
«*Ca lumea îngrozită, privind spre Resarit,*
Vedea-va 'n loc de soare al séu chip stralucit.
El primblă ochi de aur pe taběra Leșească
Superba!.. împregiuru-i având ca s'o 'ntarească
Un lung ocol de care legate strîns cu lanțuri,
Ocol armat cu tunuri și 'ncungiurat cu șanțuri.

www.dacoromanica.ro

Armata e 'n picioare! Puternica armată
Cu-a sale lungi scadroane în larg cuadrat formata
Ocupă după șanțuri al taberei câmp nalt,
Stând gata să respingă Românii din asalt.
Mii, mii de lănci cu flamuri se ved fâlfăitoare,
Ca trestiile dese din balți, când suflă vîntul.
În aer sbor nechezuri, comănzi resunatoare,
Și caii 'n neastîmpĕr framîntă 'n loc pămîntul.
Iar Albert, mândrul Rege, în mijloc pe-o 'nalțime
Privește cu 'ngâmfare frumoasa lui oștime.
Călare pe-un cal sprinten din stepele Ucrane,
El are lângă dînsul un grup stralucitor
De Palatini, de Hatmani sleiți pe caii lor,
Și steagul înainte-i cu semne suverane.

La dreapta, sub pădure, româna oaste-apare
In pâlcuri și în cete pe câmp orânduita,
Și fie-care ceată de luptă pregatită
C'un tun cu șepte țevii purtat pe roți ușoare.
Hotnogi numiți de Ștefan comanda Călarașii,
Aprozii, Lefeciii, Curtenii și Arcașii.
Iar Ștefan stă pe-o culme cu-o ceată ce nu-l lasa,
De-a țerii boierime și de copii din casa.
Sub dînsul are Domnul un zmeu, un Moldovan,
In stânga lui pe Boldur, în dreapta pe Bogdan,
In mâna-i buzduganul domnesc care 'n resboaie
Ca brațul care-l poartă în veci nu se îndoae,
Și pe de-asupră-i steagul, amenințând furtuna,
Cu Bourul, cu steaua, cu soarele și luna.
Precum doi nori pe ceruri stau față 'ntunecoși
Și merg unul spre altul, dând fulgeri luminoși,
Armatele dușmane, crunt-amenințătoare
Respând din ochi, din arme, luciri fulgeratoare.
Și Litfii și Românii privesc în nerăbdare
Unii la Rege, alții la Domn, și fie-care,
Dorind, pândind semnalul resboiului...
- De-odata
Ștefan ridică steagul dând semn l'a lui armata.
Ura!.. trei pâlcuri dese de cei mai buni arcași
Plecând, pe câmp se 'nșiră în grupe de harțași.
Voinicii merg în fugă spre lagar, îndrasneți,
Din arcele lor nalte tragând mii de săgeți
Ce vâjae 'n desimea scadroanelor Leșești
Și prind resad de moarte în piepturi omenești.
Dar tunurile-ascunse în lagăr, după care
S'aprind, scoțând pe gura mortala detunare,
Și mulți dintre arcașii departe 'naintați
Cad morți, scăldați în sânge, de glonțuri fulgerați.
Tovarașii lor grabnic atunci se întrunesc,
Dau semne de 'ngrozire, la fugă se gatesc,

www.dacoromanica.ro

Cercând s'atragă Leșii din tabĕră afară.
Dar Leahul nu-i urmeaza, cercarea li-i zadara!
— «Vezi Litfa! zice Boldur, stă 'nchisa la ocol.
Nu vrea, nu îndrăznește să iasă 'n câmp, la gol».
— «Vom merge noi la dînșii! Românul Domn respunde,
«In taberi lănțuite știm noi cum se pătrunde.
Tu, Boldur mare Hatman, și tu Coste-paharnic,
Precum se cade vouĕ, îmi place a fi darnic
«Făcându-vĕ cu mine partași la zi de fală.
«In dușmanii Moldovei acu să 'ntrați năvala,
«Cum intra leu 'n turme și paloșul în coaste!
«Pe loc semeții Coste și Boldur, capi de oaste
S'au dus, s'au pus în fruntea Românilor, strigând:
La foc, copii!» și grabnic plecat-au alergând.
Vuește aprig câmpul și armele resuna,
Și tunurile crunte ca tunete detuna.
O grindină de glonțuri grozav-ucigatoare
In cetele române duc moarte 'ngrozitoare;
Dar ele, ne 'ngrozite, far' a 'nceta de loc,
Pășesc tot înainte sub viscolul de foc.
Mulți le remân în urmă, rupți, morți, căzuți pe brânci!
Ei sbor s'ajung în numer la șanțurile-adânci.
«Năval cu toți în lagar, năval! oastea racnește,
«Din cer ne vede Domnul, și Stefan ne privește!»
Și toți s'arunca 'n șanțuri, dau unii peste alții
Cei mici, ușori, în grabă s'acață de cei nalți,
Le sar pe umeri sprinten, ca tigri se isbesc,
Cu unghiile de maluri se prind, se opintesc,
Se urca prinși de lanțuri, de-a tunurilor buze
Și printre mii de sabii și mii de archebuze
Ce-i taie și-i restoarna în șanțuri, faramați,
Ei pun picioru 'n lagar, puternicii bărbați!
Zadarnic Ceremișii, dosiți pe dupa care,
Indreaptă groase tunuri, le 'ncarcă, le dau foc.
Românii, de-ai lor dușmani deprinși a-și bate joc,
Intr'înșii dau isbire cu-o aprigă turbare,
Ii pun sub coasa morții, în tabera-i resping,
Și grabnic, care, tunuri, în șanțuri le împing,
Și fac podișuri late cu trupuri sângeroase,
Ce mor în vaet jalnic și 'n chinuri dureroase.

Atunce Craiul zice: O! frate Sigismund!
«Zărești tu Moldovenii în lagar, colo 'n fund?
— «Dar! Sigismund respunde; zăresc o biată turma.
Nici unul însă teafĕr nu-și va calca pe urma!
— «Nici unul viu, nici unul! Zic Leșii împregiur,
Și Herbor Lucasiewitz, viteaz cu perul sur,
Se duce se avînte armata cea craească
Și cu Românii aprigi în piept să se lovească.
. . . . . .

www.dacoromanica.ro

Ca niște mari balauri cu lungi coarne-ascuțite,
Scadroanele în sgomot de tropot sunător
Se mișca, salta 'n copce; apoi luându-și sbor,
Cu lancele plecate la fuga-s rapezite.
Dar Costea și cu Boldur, tovarași de isbânda,
Ținând în frâu avîntul Românilor semeți,
Le strigă: «Stați aice! toți după cai, la pânda,
Sa trageți ținta 'n Litfe o ploaie de sageți!»
Și cum veneau grămadă scadroanele sonoare,
Descalecă arcașii, gătesc arcele lor,
Trag, strunele vibrează, sunând sbârnaitoare,
Mii de sageți trec iute sub soare ca un nor
Și intră prin scadroane cu-o aspra vâjaire,
Ducând cu ele groaza, durere și peire.
Intregi șiruri de oameni din fuga sagetați,
Se pleaca morți pe coame, cad grabnic resturnați,
Mulți cai zac lângă dînșii și mulți, atinși la nari,
Fug, târâind cadavre cu un picior în scari.
Dar Herbor Lucasiewitz racnește: înainte!
Și lungile scadroane 'nainte merg grămada,
Pân' ce topor cu lance, și buzdugan cu spada
S'ating în zinghenire sub soarele fierbinte.
Atunce mândrul soare, ce spre apus plecase,
Oprît în a sa cale, văzu cu ochii roși
Un furnicar de moarte ce aprig se 'ncleștase,
Un iad grozav de demoni, selbatici, fioroși,
Sarind, urlând ca fiare, mușcându-se scrâșnind,
Rupând, lovind orbește, dând moarte și murind!
Românii în scadroane intrau ca 'ntr'o padure,
Cladind movili de leșuri sub sdravenul topor.
Și coasa neobosita, și harnica secure
Sburau abătând caii sub calareții lor.
Iar ulii din Sofoca, și sgriptorii din Vrancea
Cu lancea cangiuită în gloată patrundeau
Și resturnau cu cangea, și strapungeau cu lancea,
Și trupurile moarte cu trupuri le-ascundeau.
Dar și Lehimea crunta faceà pârte grozave
In cetele române trecând ca prin troian.
Bravi, ne 'mpacați, teribili, sub armele lor brave
Curgeà o dâra lunga de sânge pamîntean.
De-odata prin oștime o veste au trecut:
Herbor sub buzduganul lui Boldur au cazut!
«Herbor e mort!» Stau Leșii patrunși, încremeniți,
Scot șoapte îngrozite, prin ranguri reslețiți,
Pierd cumpĕtul, pierd capul, svârl armele 'n vazduh,
Dau dosul, și fug iute, goniți de-al spaimei duh.
Iar Craiul trist, cu palma lovindu-se pe frunte,
Suspină: «O! Toporski, o! veteran cărunte!
Privește, fug mișeii! fug toți, fug mic și mare!
De-acum în tine singur e singura-mi sperare!

www.dacoromanica.ro

VII

LUPTA

Toporski veteranul cu-o ceată mai aleasă
Lui Albert se închina și pleaca la resboiu.
Pe loc bătrânul Cârjă în cale-i vrând sa iasă,
De lângă Stefan pleacă cu buni viteji de soiu.
Ei vin călări în grabă, aprinși de resbunare,
S'apropie; iar Cârjă, sburând în fuga mare,
In fața lui Toporski s'oprește și'astfel zice:
«Toporski! din doi unul, e scris să piara-aice!
Ori tu, ori eu; sus pala, și vin' la lupta dreapta!
«Cârja! respunde Leahul, ai minte înțeleapta,
«Dar inimă nebună. Eu te cunosc pe tine:
Ești leu năprasnic, însa și tu mă știi pe mine,
Căci în mai multe rânduri luptat-am înainte,
«Pe când aveam braț verde și inima fierbinte.
«Nici tu, vechiul meu dușman, nu m'ai învins pe mine,
Nici eu n'am avut parte să te înving pe tine.
«Ce dar n'am putut face în focul tinereții
Putea-vom face oare sub iarna bătrânei?
O! Cârjă! barbe albe purtăm acum noi doi,
Și lupta, draga luptă, nu mai e pentru noi.
Privește! alții, tineri, stau împregiurul meu,
Demni adversari acelor de pe 'mpregiurul teu.
A lor acum e rândul, frate. Noi, veteranii,
Șoimi învechiți, de-oparte sa stam privind șoimanii.
Vin' colea lânga mine, și nu fii dușman mie,
Caci vârsta între oameni stinge-orice dușmanie!»
— Respunde-atuncea Cârjă: «Toporski, ai dreptate,
«Ades e rece pieptul și inima tot bate!»
Apoi, marindu-și glasul, el strigă la ai sei:
La lupta, voi șoimanii, la luptă feții mei!»
— La luptă! striga însuși Toporski 'n mare glas,
Și amândoi bătrânii de-oparte s'au retras.
Pe loc ambele cete aprins electrisate
Scot paloșele 'n soare c'un freamăt de oțel.
Ochirile prin aer se 'ntimpină 'ncruntate,
Caci fie-care-alege un dușman pentru el.

Plecând apoi cu toții strîng frâele, dau pinteni,
In sprintene desghinuri își saltă caii sprinteni,
Și sbor pe-aripa urei, cu-avîntul de naluca,
Și intră ceata 'n ceată și 'n luptă se apuca.
Pamîntul ropotește sub tropot de copite,
Văzduhul strălucește de arme ascuțite,
Iar paloșele albe ciocnindu-se 'n loviri
Dau foc, dau moarte crunta, dau aspre zinghenîri.

www.dacoromanica.ro

In clipă cad sub ele, străpunși, scăldați în sânge.
Iarmeric Mazovitul ce 'n două părți se frânge,
Și Buhtea parcalabul cu-o larga brazdă 'n piept,
Și tînerul Cozjatic lipsit de brațul drept.

Grodeck, zis *falcă-tare,* în crudul seu avînt,
Precum un vier de codru, se 'naintà prin gloata
Și sabia 'mpregiuru-i făceà o larga roata
Ce se 'nvârteà la soare și șuerà în vînt.
Cadeau victime multe sub arma ce sburà!
Și Grodeck în turbare pe rând le numerà,
Calcând tot înainte pe victimele sale.
Când iată, din mulțime apare drept în cale
Balaur de la Galu ce poarta ușurel
O ghioagă monstruoasă cu dinții de oțel.
Grodeck rapede spada-i în pieptul lui Balaur!
Sângele curge!.. pieptul greu muge ca un taur,
Dar ghioaga se abate!... sub crunta-i lovitură
Sbor crierii lui Grodeck și dinții toți din gura;
Iar Leahul, clada moartă, greu cade pe pamînt
Nendeplinind în viață grozavu-i jurămînt.

Coman de la Comana cu Velcea, șerpe iute,
Privesc din departare cum vine și cum salta
Un cal de șoiu ogarnic, deprins a vînà ciute,
C'un voinicel subțire ca trestia de balta.
Cine sa fie oare cel capitan frumos?
«E Biela, pĕr de aur, cu mijloc mladios .
Vînat de soiu e, frate?
— «E puiu de Palatin!
— Aține-te dar, Velceo».
— «Comane, me ațin .
Și amândoi la pândă se pun în a lui cale,
Coman cu brațe goale, și Velcea cu o coasa.

Veneà fugaru 'n salturi sburlind coama-i pletoasa;
Veneà voiosul Biela pe câmpul cel de jale,
Și pala-i când de-o parte, când iar de alta parte,
Tăind în carne vie, faceà ochiuri deșearte.
De-odată Velcea sare, sub cal se ghemuește,
Și calu 'mpuns la glezne din fuga poticnește,
Turtind sub el pe Velcea; iar mândru-i capitan
Îl svârle peste capu-i în pieptul lui Coman.
— «Bine venișî la mine!» îi zice urieșul,
Și'n brațele-i de schija, rîzând grozav îl strînge,
Cât pieptul îi sdrobește și oasele îi frânge,
Apoi între cadavre, pe câmp, arunca leșul...

Gorow și Zablotowski combat dela olaltă
Cu Stroe Vlad, Hotnogul, și cu Șoltuzul Dalta.

www.dacoromanica.ro

Umer de umĕr, coasta de coasta, om și cal
Se strîng, se prind cu ura în cleștet infernal,
Voind a se absoarbe de pe a lumei față
Cu partea lor de soare, cu partea lor de viață.
Și sângele din piepturi, din frunți, mereu se scurge
Și pe sub cai de-alungul el gâlgae și curge.
Crâncenă lupta! Moartea de-asupra se arata,
Face un semn, alege, și cleștetul de-odată
La semnu-i se desprinde, lăsând pe câmp să cada
Gorow și Zablotowski, amici, a morții prada!
Iar caii lor ca dînșii nedespărțiți, cu dor,
Se duc nebuni prin lagar, chiemând stapânii lor.

Glence din Pocuția sub Udrea se doboara.
Udrea e prins de Cziusko, dar singur se omoară,
Strigând în desperare: «Ah! zece morți mai bine
«Decât o viața lungă și zile cu rușine!»
Corbaci retează capul baronului Huminski,
Ciolpan apucă 'n brațe-i pe junele Tenczynski
Și merge de-l depune lui Stefan, la picioare,
Apoi se 'ntoarce iute la noua vînătoare.

Zbaloș pe-un cal de câmpuri, Negrea pe-un cal de munte
Se întâlnesc cu ochii ș'alearga sa se 'nfrunte.
Isbindu-se 'n mulțime cu-avînt spaimîntator,
Crunt se lovesc din fuga cu paloșele lor,
Lovire fulgerânda și Leahului fatala!
El cade jos!... în mâna-i se frânge a sa pala,
Dar Negrea, viteaz darnic, îi zice: «Frate Zbaloș,
«Pe-un om căzut nu-mi place sa cada al meu paloș.
«Te scoala, mergi în pace cu zile de la mine.
Ar fi pecat sa piara un bun viteaz ca tine!

A zis, calu-și întoarce și 'n gloata se rapede,
Lasând în urmă-i Leahul; iar Cârja, care-l vede,
Îi strigă de departe: «Ani mulți, Negreo, nepoate!
Brațul ce nu da moarte când poate, multe poate!»
Și glasuind, el vede a lui Toporski ceată
Ciuntita risipita, și 'n taber'alungata,
Fugând cum fuge spaima lipsita de rușine...
Și simte mândrul Cârjă o mare vâlfa 'n sine.

Iar cainicul Toporski cu *fruntea obosita*,
Șoptește vĕrsând lacrimi: *O! soarta mult cumplita!*
«Eu, tare-odinioară, vechiu arbor al Lehiei,
«Pierdut-am frunzi și ramuri sub vîntul vijeliei!
Iata-mĕ 'nvins!... O! Cârjă, de-acum sînt robul teu!»
— Rob, tu? nu mi-ar ierta-o prea sfîntul Dumnezeu!
Când un popor de oameni se 'nchina ție, mie,
Un tu, ș'un eu, Toporski, nu cade în robie!»

www.dacoromanica.ro

Așa grăește Cârja, betrânul înțelept,
Și singur merge vesel la Stefan Domnul drept,
Ce-i zice: «Ani mulți, Cârja! tu fală mi-ai făcut!
«Ca tine fie-ți neamul viteaz și priceput!»

Apoi către oștimea pe lângă el remasă:
«Acum e rândul nostru, Boieri, Copii din casă!
«Sa dăm zorul din urmă, cumplitul nostru zor,
«Ce trece și restoarna ca trăsnet resbitor.
«Dați vînt armelor voastre! pe cai, și după mine!»

Precum un cârd de vulturi din sferele senine
Cad iute ca un fulger pe o pradă ce zăresc,
Românii, duși de Stefan, în lagar se isbesc!
Nimic nu le resista, nici tunuri, nici desime,
Nici șanț, nici zid de care, nici deasă călarime,
Căci ei restoarna 'n treacat, și darma, sfarma 'n clipa
Scadroane, tunuri, corturi, și pun tot în risipă.

Fug Leșii, fug Cruciații și fuge însuși Craiul!
Îi duce Domnul Stefan cum vîntul duce plaiul;
In tabera Leșeasca un lung pustiu remâne
Sub apriga furtună a cetelor române!

Cand sufla vîntul toamnei prin codrii veșteziți,
Copacii plini de frunze sînt astfel sguduiți,
Și crengile cazute, și frunzele uscate
Pe câmpi în depărtare sînt astfel semenate.

VIII

ARATUL

Armata glorioasa e frânta, resipita
Ca munții de nisipuri în Africe pustii.
Intr'un vârtej de spaima din urmă-i fugărita
Prin văi, prin munți, prin codri, prin rîpi și pe câmpii.
Iar Craiu 'n desperare, din dealul Catilinei
Privește printre lacrimi frumoasa lui armata,
Ieri floarea vitejiei, azi, vai! prada rușinei,
Cum fuge ca un nour sub zare 'mprăștiata.
Ș'acum el se găsește cu adeverul față!
Slab, mic, fară trufie, vězându-și înainte
Spectacolul peirei ce-i dă fiori prin minte,
Și 'n urma-i alt spectacol ce sufletu-i înghiața.
. . . . . .
Pe-un șes întins și galben, sub arșița de soare,
Cinci sute pluguri ară pamîntul țelinos,
Și Domnul Stefan însuși, cu fruntea în sudoare,
Asista pe-un cal negru, sub un stejar frunzos.

www.dacoromanica.ro

Opt mii de Leşi de oaste, legaţi, cu frâu 'n gură,
In loc de boi, la juguri se opintesc trăgând;
Ei trag mereu, şi fierul greu muşcă 'n bătătură,
Şi unii gem, şi alţii cad pe genuchi plângând!
Dar biciul îi loveşte şi lancele-i împung...
Se scoală 'n brânci şi iarăşi trag brazde pe pământ!
Mulţi dintre ei, sermanii! în capet nu ajung
Şi chiar în a lor brazde găsesc a lor mormînt!
Românii cu glas aprig îndeamnă ca să 'ntindă,
Strigând: Hăis, ţa, Litfene! hăis, ţa, haram de plug!
«Tu-mi pregătiseşi jugul, eu mi te-am pus în jug.
«Hăis, ţa...» Apoi din urmă aruncă 'n brazde ghindă.
Iar Stefan la tovarăşi le zice cu glas tare:
«Aşa scrie Românul a sale fapte mari,
«Cu fieru 'n brazdă neagră!... Românul astăzi are
«Pământul său drept carte şi pluguri cărturari.
«Aici pe unde astăzi e numai câmp, otavă,
«Umbri-se-vor urmaşii sub *Roşia-Dumbravă!*
. . . . . .

Trecut-au patru seculi din ziua cea fatala,
Când se 'ngropâ 'n ţerână a duşmanilor fală!
Şi faptul cel istoric, sub formă legendară,
Din neam în neam Românii îl povestesc în ţeară.
Priviţi! lâng'o dumbravă stă taberа de care.
Flăcăii voinici şed roată pe lângă un foc mare,
Mirându-se 'ntre dînşii cum vreascurile 'n foc
Ca nişte şerpi se mişcă, sucindu-se în loc.
—«Ştiţi voi de ce stejarul arzând plânge şi geme?
(Intreab' un Român ager pe care-a nins de vreme)
«Colo 'n astă dumbravă copacii urieşi
«Sînt locuiţi, se spune, cu suflete de Leşi.
«Pe timpul bărbăţiei au prins Ştefan cel Mare
«O aste de năvală ş'au pus-o ca să are;
«Iar în pământul negru cu sânge-amestecat
«Spre lungă pomenire el ghind'au semenat!»
. . . . . .
El zice, şi dumbrava se pare că roşeşte,
Ş'un aspru glas de vultur în noapte se trezeşte.
El zice, focul arde dumbrava luminând,
Prin crengile frumoase trec umbre suspinând!

Mircești.

RESBUNAREA LUI STATU-PALMA

Urieşul Strâmba-lemne cu-al seu gemin Sfarma-piatra
Au vezut căzând potopul ş'au trecut potopu 'n not.
De când sînt poveşti în lume şi se spun pe lângă vatra,
Ei duc zile cu piticul Statu-palmă-Barba-cot.

www.dacoromanica.ro

Amândoi pe-o vale verde, la picioarele-unui munte
Lungiți unul lângă altul, stau grăind în limba lor.
Dar ei sînt în neastîmpĕr. Când și când pe a lor frunte
O gândire 'ntunecată se întinde ca un nor.

— «O cunoști pe Trestiana, frate?» zice Strâmba-lemne.
— O cunosc!... când se arată, soarele îi face semne,
«Căci de când Ileana mândră n'au vĕzut el așà floare..
«Ca Ileana Consinzana fata-i chiar ruptă din soare!

— Bine zici, dar nu-mi stă 'n minte cum l'așà frumoasă fată
«Buturuga Statu-palmă au putut să fie tată!
— Pomul nalt, frumos resare din semința cea mĕruntă,
«Ș'apoi știi tu că Pepelea vornicel i-au fost de nuntă!..»

Urieșii, stând pe coate, au trântit un hohot mare
Cât s'au resunat pămîntul într'o lungă depărtare,
Și toți vulturii din codri, ridicându-se pe vînt,
S'au nălțat în nori să vadă ce minune-i pe pămînt?

Apoi iar, căzând pe gânduri, Sfarmă-piatra zice: Frate,
«Câte stânci de aur pline și de pietre nestimate
«Le-aș da vesel Trestianei, toate zestre ca să-i fie,
«De-ar vroi cu mine fata să se lege 'n cununie .

— Ca și tine, zise grabnic Strâmbă-lemne, ca și tine
«Câte lunci, păduri și codri de cântări și de flori pline,
Câte paseri vii, maiestre, șoimi și pajuri nasdrăvane,
«Pauni mândri, fulgi de soare, dulci minuni aeriane,
«Câți lei, pardoși, căprioare, cerbi cu coarnele de aur,
«Cuiburi de privighitoare, cuiburi scumpe de balaur,
«Frunzi și fructe, umbra dulce și codreana armonie,
«Toate-ar fi a Trestianei, de-ar vroi a mea să fie:»

— A ta!» strigă Sfarmă-piatră în văzduh făcând un salt
Ș'apucând în a sa mână un gigantic bolovan.
— «A mea!» strigă Strâmbă-lemne, ridicând un stejar nalt
Și 'nvârtindu-l pe de-asupra-i ca un groaznic buzdugan.

Iată că un răcnet jalnic sus pe munte se aude!
Urieșii se 'ntorc iute, părăsind armele crude,
Și zaresc pe Statu-palmă de-a lungul pe deal sărind
Și'ncurcat în a sa barbă ca un ghem rostogolind.

Sfarmă-piatra-i ține calea și-l ridică 'ncet pe palmă.
— «Sariți, voi, urgia lumei! săriți!... țipă Statu-palmă,
«Resturnați copaci 'n codrii, măcinați dealuri și stânci,
«Astupați cărări și drumuri, tulburați apele-adânci,
Puneți stavili netrecute sus din ceruri până jos...
«Trestiana, Trestiana, mi-a răpit-o Fet-frumos!

www.dacoromanica.ro

— Fĕt-frumos pe Trestiana!...» strig turbaţii urieşi
Alergând, unul spre codri, celalalt spre munţii pleşi.

Atunci lumea îngrozită crezu că-i peri norocul!...
Sfarmă-piatră cu largi pasuri calcă munte după munte,
Trece rîuri fără poduri şi prăpastii fără punte,
Lasând urme de cutremur la tot pasul în tot locul!

Unde vede-o stâncă naltă el o macină cu palma,
Bolovanii sub picioare dau de-a dura, dau de-avalma,
Şi cu piatra măcinată şi cu pietrele-aruncate
El iezeşte, bate, umfla rîurile tulburate.

Culmile trec peste şesuri, apele trec peste maluri,
Valuri mari se sparg în sgomot, răpezite peste dealuri,
Dar nici clocotul lor aprig, clăbucind, fierbând în spume,
Nici chiar troncătul de sdraveni bolovani în rostogol
Nu 'ngrozesc ca Urieşul ce s'arată crunt la lume
Cu fălci negre scârşnitoare, cu ochiu roş, cu pieptul gol.
El apare pe sub nouri ca un munte de turbare
Ce ameninţa pământul să-l turteascâ 'n resbunare!

Ca şi dînsul Strâmba-lemne, uragan de vijelie,
Intra 'n lunci, păduri şi codri, ducând viscol, ducând larma.
Plopul nalt l'a lui suflare ca o creanga se mladie,
Ulmul cade, fagul crapa şi stejarul gros se darma.

El patruude prin desime, trece iute prin zăvoaie,
Şi sub braţul său puternic totul pârăe, trăsneşte,
Tot se rumpe, se restoarnă, se suceşte se îndoaie,
Ş'un troian de crengi, de arbori pe-a lui urma se clădeşte.

Iata însa mândrul soare ca se 'ntuneca de-un nor!
Urieşii stau buimatici, fumegând de-a lor sudoare,
Ridic ochii, şi pe ceruri vĕd trecând în sbor, drept soare,
Fet-frumos cu Trestiana pe-un cal sprinten sburator.

Trestiana resturnata lâng'un sin plin de iubire
Străluceà zimbind în aer ca un vesel meteor.
Fĕt-frumos cu pĕr de aur se păreà că 'n fericire
Duce raiului din stele al pamîntului odor.
Piept la piept, gura la gura, ochi în ochi duios privind,
Se duceau, pareche dulce, ca prin vis calatorind.

Urlă 'n vaet Urieşii!... Amândoi cuprinşi de-odata
In vârtej de nebunie, se fac Dunare turbata
Şi'n vazduh încep s'arunce, împroşcând ca doi vulcani,
Cei mai groşi stejari din codri, cei mai sdraveni bolovani,

Sbor copacii catra soare, stâncile prin nouri sbor,
Şi din cer, ca sa-i sdrobeasca, ele cad pe capul lor!

www.dacoromanica.ro

Spun poveştile c'atuncea Statu-palma dintr'un plop
Chicoti... apoi călare sari pe-un iepure şchiop
Şi privind la Urieşii morţi pe munte şi pe vale,
Zise: «Mica buturugă carul mare mi-l prevale!..

ANA DOAMNA

DEDICATĂ MĂRIEI SALE DOAMNEI ELISABETA

I

O veste necrezută în ţeară s'au laţit:
Pe Doamna, Ghirai Mirza Tatarul au rapit
Şi'au disparut în lume pe-un zmeu încălecat!
. . . . . .
Frumoasa Ana Doamna e singura 'n palat,
Visând în miezul iernii la blânda primavara,
Când paseri pribegite se 'ntorc voios în ţeara,
Când mugurii dau frunză şi câmpii dau verdeaţa,
Când penele se scaldă în dalba dimineaţă
Şi florile-şi pierd roua l'al zefirului scutur.
Visà zimbind Domniţa c'un prunc iubit la sinu-i...
Copilul alb e flutur?.. Augusta mamă crinu-i?
De-odată Han Tătarul răpi şi crin şi flutur!

II

Tăcutul Miez-de-noapte cu stele învestit
Stă 'n lunca pudruită de albă promoroacă,
Ţintind la luna plină din cerul oţelit
Doi ochi, oglinzi de ghiaţă, în care luna joacă.
Intind copacii braţe uscate, rugătoare,
Şi frunţi pe care iarna au pus a ei cunună.
Ei par în aşteptare să vada recea lună
Schimbându-se pe cale-i într'un fierbinte soare.
Şi pintre a lor trunchiuri se ved albind la stele
Poiene de zăpadă, bălţi lucii, cristaline,
Pe care trec în taină uşoare nourele
Ca umbre luminoase de palide vergine.
E totul alb, fantastic în Miezul cel de noapte,
Şi lunca pare-un templu în care, fară şoapte,
Copaci, luceferi, umbre şi luna de pe cer
Asistă la 'nsoţirea morţii cu asprul ger.

III

De-odată se trezeşte padurea şi resună
De-un tropot de copite pe ghiaţa ropotind,
Şi'n zare se iveşte un cal fugând, sarind,
Urmat de lupi în fuga, ce urla împreuna.

www.dacoromanica.ro

E Mirza! e Tatarul, purtând pe Ana Doamna
Ce stringe lângă sinu-i copilul rumeor;
E Mirza care sboară cum sboară 'n aer, toamna,
Un paiu luat de vînturi pe aripele lor.
Nebun se duce calul de spaimă spumegând,
Cu nările deschise, cu ochii plini de foc,
Şi lupii după dînsul aleargă tot urlând,
Aproape să-l ajungă, să-l sfăşie pe loc.
Dar Mirza, Han Tatarul, cu sufletul hain
Smunceşte 'n desperare copilul dela sin
Şi-l svârle 'n urmă!.. Vaet amar se 'nalţă 'n luncă,
Stau lupii! iar fugarul în laturi se aruncă!

IV

Căzut e copilaşul pe o zăpadă moale,
Iar lângă el, din aer, a luncei nourele
S'au coborît în grabă, ca blânde îngerele
Ascunse 'n haine albe cu lungi şi albe poale,
Misterioase umbre, vergine dulci şi sfinte,
Alături cu pruncul s'au pus ele de pază,
In rând îngenunchiate, încinse de o rază,
Cu mânile unite ca pentru-o rugăminte.
Pe împregiur de ele stau lupii flămânziţi,
La copilaşul fraged având ochii ţintiţi,
Şi clănţănesc selbatic, dar nu 'ndraznesc a trece
Prin cercul cel de umbre, nici nu voiesc să plece.
Minune!.. iată Doamna! iată duioasa mamă,
Cu genele în lacrimi, cu braţul plin de sânge!
Ea vine, de lupi trece făr' a-i băga în samă,
Işi ia copilu 'n braţe, la sin plângând îl strînge,
Şi pleacă insoţită de-un înger nevăzut...

V

O veste necrezută în ţear'au resbatut:
«Ghirai c'un fier în pieptu-i şi fiarelor dat prada,
In lunca spaimîntată mort zace pe zăpadă!»
. . . . . .
Frumoasa Ana Doamna se primblă 'ntr'o gradina
Ca dînsa înflorita şi plina de lumina,
Visând în primavară dulci visuri mângăioase;
Şi însa pe sub ochii treceau năluci hidoase,
Viteaza mama 'n gându-i vedeà şi iar vedeà
Cum se luptà, răpita pe cal, cu Han Tatarul,
Cum el smucindu-i pruncul la fiare-l asvârleà,
Cum ea-i străpungeà pieptul din fuga cu pumnarul...
Ş'atunci duios, frenetic, strîngeà pe al ei sin
Copilul, dulce flutur culcat pe dulce crin!

www.dacoromanica.ro

Şi îngerii din ceruri, cuprinşi de adorare,
Veneau ca să sărute frumoasa-i alba mâna;
Căci nu-i nimic mai gingaş şi nu-i nimic mai tare
Ca dragostea de mamă în inimă română!

CALUL CARDINALULUI BATORI

1599

Ὁ Κράλης ὁ ταλαίπορος, ὁ Πάτωρ Ανδρεάση,
Σ'τάλογον καβαλλίκευσε, φεύγει να μὴν τον πιάσῃ... etc.
Visternicul Stavrinos.

Bator Cardinalul, uşurel de minte,
Pe-un cal alb de spume fuge tot nainte

Peste văi şi rîuri, peste munţi de-adrept,
Făr' a 'ntoarce capul rezemat de piept,

Căci i-e teamă 'n suflet, teama să zărească
A lui Mihai Vodă umbră vitejiască!...

El dedese pradă oastea-i de Magnaţi
Românilor aprigi de peste Carpaţi,

Ş'acea oaste mândră, multă, strălucita,
Parte zace moarta, parte-i risipita!

Fuge Cardinalul!... Impregiurul lui
Vâjae şi-l mustra boarea vîntului;

Il mustră şi munţii cu nouri pe frunte,
Şi codrii îl mustra, şi şoimii de munte!

Iar când obositul, cuprins de fiori,
Vrea să s'odihnească în poieni cu flori,

Florile îndată se prefac în spinuri,
Poienele negre scot aspre suspinuri!

Şi când el alearga la vre un isvor,
Apa se roşeşte, se preface 'n nor!

Şi când el la umbră cata să patrunza,
Codrii gem, copacii scutur'a lor frunza!

Şi din munţi, din codri, din văile-adânci
Ies mii de fantasme cazute pe brânci,

www.dacoromanica.ro

Triste, şovăinde, ameninţătoare,
Palide ca moartea, ca ea 'ngrozitoare,

Impiedecând sborul albului fugar
Şi strigând în cale-î cu vuet amar:

«Blăstem ţie, Bator! tu ce cu ruşine
Fugi lăsându-ţi oastea murind pentru tine!»

Calul se 'nfioara! el cearcă 'napoi
Sa-şi ducă stăpânul în foc, la rĕsboiu,

Şi cumplit nechează, şi cu mult dor plânge
Întorcându-şi capul spre câmpul de sânge.

Ca el Cardinalul cată 'nderĕt... «Vai!
Iată-l! strigă, iată grozavul Mihai!»

Şi nebun de spaimă, rugând, Cardinalul
Face cruci o sută, îşi îndeamnă calul,

Dar sirepul falnic stă!... ş'oftând din greu
Cade mort de jalea stăpânului seu!

1868.

ODĂ STATUEI LUI MIHAI VITEAZUL

I

Mărire, adorare, îngenunchiere ţie,
Gigant din alte timpuri, fruntaş între Eroi!
Mihai! frate de arme cu dalba vitejie,
Oaspe de bronz, scump nouĕ, sosit iar pintre noi!
Pe 'ntinsul ţerii astăzi e splendidă serbare;
Copiii se simt oameni, bĕtrânii 'ntineresc.
Chiar ţerna din morminte s'anină şi tresare,
Şi umbre înarmate prin aer se 'ntrunesc.
Azi noi, Români, cu toţii pătrunşi de-o nouă viaţa,
Umbriţi de al tĕu nume feeric, legendar,
C'o falnică uimire stăm, te privim în faţă,
Căci tronul tĕu prin seculi a devenit altar.
Şi vulturul cu sboru-i din ceruri te 'ncunună,
Ţintind în zare ochii l'Apus, la Resărit,
Şi codrii, vechii marturi de gloria strabună,
Se mişca 'n sgomot mare de freamet oţelit!
— «Ce este 'n România? Ce vifor o patrunde?
Intreabă pe Danubiu Balcanul speriat.
— Sînt Paştele române! Danubiul respunde,
Mihai Viteazul astazi în bronz a re'nviat!»

www.dacoromanica.ro

II

O! dar, aşa-i cu dreptul; să te revadă iară
Şi muntele, şi codrul, şi vulturul din el,
Mihai, Mihai, tu care avut-ai pentru ţeara
O inimă de aur şi braţul de oţel.
Aşà este cu dreptul: să reapari la lume
Măreţ, superb, resboinic, călare pe un zmeu,
Având de scut prestigiul cerescului tĕu nume,
Şi cap, şi piept, şi umeri de bronz ca gândul tĕu.
O! mare Domn! pe timpul de fapte colosale,
Când te luptai, la vîntul produs de spada ta
Nimic nu sta 'n picioare, nimic nu resistà,
Căci ea cântăreà 'n pumnu-ţi cât soarta ţerii tale.
Şi toţi care 'n orbire călcau ţeara română,
Ca spice secerate cadeau pe câmpul ei;
Chiar moartea, moartea crudă scăpà coasa-i din mâna
Sub fulgerul teribil ieşit din ochii tei!

III

Feerică splendoare de vultur domnitor!
Atât avînt îţi dasè al Patriei amor,
Şi gloria te puse l'atâta înălţime
Cât n'aveai tu deasupra-ţi ş'alăturea pe nime!..
Sigmund Bator Maghiarul a fost un mare ducă
Ce nu 'ncăpeà în lume de tine, şi aprins
El vru să te eclipse, vru ţeara să-ţi reducă...
Suflat'ai peste dînsul şi 'n clipă tu l-ai stins.
Murad erà puternic! Sangiacul lui Murad
Lăţeà o neagra umbră pe lumea spăimîntata,
Iar tu ziceai, în faţă cu furia-i turbată:
«Murad se crede-un cedru şi nu-i decât un brad!»
Mehmed erà teribil ca un torent de sânge
Pornit ca să înnece Creştinii pamînteni...
Cine cutezà, cine visà de a-l înfrânge?...
Tu l-ai secat în codrii de la Calugareni,
Căci fost-ai dintre oameni cu semne suverane
Ce mor în apărarea popoarelor sermane,
Şi sceptrul luà grabnic în mâna-ţi de monarc,
Când forma unui paloş, când forma unui arc.

IV

Precum archipăstorul ce poarta daruri sfinte,
Purtai moşia 'ntreagă în inima-ţi fierbinte,
S'avênd lâng' al tĕu umer poporul viu şi tare,
În patru părţi a lumei strigai în gura mare:
«Voi Turci, Tatari şi Unguri, unelte-ale prădării!
«Românul e ca stânca în valurile mării.

www.dacoromanica.ro

«Veniți cu falca 'n ceruri... Pe-acest viteaz pământ
«Nu tremură, nici fuge decât paiușu 'n vînt.
«La noi, bătrân, muiere, bărbat, copil de țiță,
Nepăsători de moarte, au inimă de criță.
Sînt copți de tineri încă l'al vitejiei soare
«Și sînt deprinși să moară pe dușmanul ce moare.
Ei știu să cate 'n față, iar nici-odată 'n urmă,
Și 'n ochii lor dușmanii nu sînt decât o turmă.
«Priviți! în al lor suflet nu este nici o pată,
«Nici o rușine nu e pe fruntea lor săpată.
In ei, pe ei lucește de-o vie strălucire
Și inimă, și armă, și frunte, și gândire!»
Apoi lăsându-ți ochii să sboare cu mândrie
Pe bravii tăi tovarăși, vultani din Românie,
Ziceai: «Țara e mamă dulce, copiii mei!
«Ferice care moare, luptând pe sinul ei!
«Din țerna lui vor crește odoare vitejești,
Stejari cu lemn de arce, de ghioage românești!

V

August erou a cărui memorie augustă
Trecut-a peste seculi cu margine îngustă
Și s'a înscris în raze pe fruntea omenirii
Afară din domeniul uitării și'a peirii!
Precum odinioară pe toți electrisai
Cu glasul și ochirea-ți de-Archangel, o! Mihai,
Privește împregiuru-ți cum vine 'ntreg poporul,
Cum vine să admire în tine Salvatorul.
Vezi cum țeara ferice de-a exista pe lume
Se simte 'ncoronată cu falnicul tău nume!
Mihai, devină iarăși sub cerul strămoșesc
Ecoul prea-puternic de glas dumnezeesc
Ș'aprinde iar scânteia de-antică vitejie
In noi carii aducem îngenunchiere ție,
Gigant din alte timpuri, fruntaș între Eroi,
Oaspe de bronz, scump nouě, sosit iar pintre noi!

TUDORA DELA TÂRȘOR

Tudora dela Târșor
La fereasta-i se ivește
Ca o floare de bujor
Ce în soare strălucește.

Tudora dela Târșor
Pin fereasta ei privește
Pe Mihai învingator
Care trece ș'o ochește.

Tudora dela Târșor
Cu Mihai se îndrăgește,
Apoi naște-un pruncușor
Ce pe sinu-i înflorește.

Tudora dela Târșor
Cu odoru-i se mândrește,
Iar Mihai, cuprins de dor,
La picioare-i se 'mblânzește.

www.dacoromanica.ro

Tudora dela Târşor
Cu Mihai aşa glumeşte:
— «Cât eşti de stăpânitor,
Un copil te stăpâneşte».
Borzeşti, 1864.

— «Tudoră dela Târşor!
(Mihai Voda glăsueşte)
«Leul e îngrozitor,
Insă puiul îşi iubeşte!»

TOAMNA ŢESETOARE

Harnică şi darnică
(*Zicere poporală*)

Toamna mândră, harnică
Şi de bunuri darnică
A 'mpărţit a ei comori:
Frunza-i dat-au vîntului,
Iar roada pămîntului
Dat-o-au la muncitori.

Dat-au in pentru ştergare
Şi porumb pentru coşare
Plin de ţinte aurii,
Şi toţi strugurii din vie
Pentru dalba veselie
Dela nunţi şi cumetrii.

Dat-au încă pentru coasă
Iarba-i verde şi frumoasă
Care 'n Maiu au înflorit,
Ş'a ei paseri cântătoate,
Ş'a ei şiruri de cucoare
Tainicului Resărit.

Ş'au remas, sermana, goală,
Pe când viforul se scoală
Aducând gerul de an!...
Ce-a să facă ea la iarnă?
Norii vin ca să aştearnă
Pe câmpii un lung troian.

Vai de ea!... Ce-a să devie
Sub cumplita vijelie
Care suflă oţerit
Peste văile uscate,
Peste apele 'nghieţate,
Peste codrul desfrunzit?

Dar nu-i pasă!... Cât e soare
Toamna, mândră ţesătoare,
Pune furca 'n brâul ei
Ca să toarcă şi să ţese
Pânză lată 'n iţe dese
De 'nvelit umerii sei.

Şi torcând de-a-lungul trece
Peste brazda murgă, rece,
Unde ies painjini mii.
Iar fuioru-i de matasă
Pe pământ în urma lasă
Mreji de raze argintii.

Câte lanuri, văi întinse,
Toate-acuma sînt cuprinse
De lungi fire ce lucesc.
Unele s'adună 'n caer,
Altele, pierdute 'n aer,
Tainic, lin călătoresc.

Toamna grabnic le urzeşte,
Le 'mpleteşte, nevedeşte,
Şi cu toate la un loc
Ea-şi lucreaz'o 'nvelitoare
Ca să meargă 'n şezătoare
Şi să ia parte la joc.

Iat'o în cămeşe albă,
Cu lefţi mari lucind în salbă,
Mari cât ochii sei căprii.
Trista iarn'o pizmueşte
Şi prin neguri o pândeşte
Descântând vrăjitorii.

Iar Românul cu drag spune:
«Doamne fă înc'o minune!
«Scoate-o fată 'n calea mea,
Ca şi toamna harnică
«Şi de suflet darnică,
«Să-mi fac traiul meu cu ea!»

www.dacoromanica.ro

LEGENDA DELA DORNA

I

Pintre arborii din munte
Faptul zilei se strecoara;
Soarele-i luceşte 'n frunte,
Vulturul în cale-i sboară.

Se vĕd turme-albind pe coaste,
Rîuri lungi pe vai frumoase,
Şi, crescuţi în rând de oaste,
Brazi pe culme luminoase.

Ca fiinţele din basme
Pe sub pâclă se arata
Munţi, gigantice fantasme,
Stânci cu fruntea fulgerata.

Mai de vale-o blânda ciuta
La isvoare se adapa
Şi voioasă, ea sărută
Cerul oglindit în apa;

Iar sub codru pe potica
Stă un urs la vînatoare,
Pândind ciuta sprintenică
Şi râvnind a ei picioare.

II

Colo 'n crângul ce 'nverzeşte
Sun'un bucium de cireş;
Pe-o cărare se 'ntâlneşte
O copilă cu'n plăieş.

El se duce prin pădure
După cerbi cu coarne mari;
Ea culege fragi şi mure
De sub brazi, de prin tufari.

— «Când, Ilinco, s'a aprinde
«Pentru mine al teu dor?
— Când din sbor ursul a prinde
«Ciuta cea dela isvor.»

El plecâ pe bătătură...
In curând codrul frunzos
Resunâ de-o 'mpuşcătură
Şi de-un ţipet dureros.

Vînătorul împuşcase
Biata ciută la isvor,
Ursu 'n labe-i apucase
Copiliţa, scump odor.

PALATAL LOREDANO

In cel palat de marmoră antică
Ce poartă 'n frunte-o scumpă mozaică,
Tablou artist de seculi admirat
Reamintind Olimpul încântat,

Opt mari ferești, ogive dantelate,
Cu lei pletoşi pe margine săpate,
Respând lumini şi zgomote de bal
In negrul sin al Marelui-Canal.

Dulci armonii de flaute, vioare
Conduc un hor de danţuri săltătoare,
Şi, ca prin vis, plăcute nălucíri
Se vĕd trecând prin magice luciri.

Trec albe frunţi cu flori, şi braţe dalbe,
Trec negri ochi cu foc, şi şinuri albe,

www.dacoromanica.ro

Iar prin văzduh se 'mprăştie uşor
Un farmec viu, aprins, îmbătător.

Din când în când sus pe-un balcon s'arata
Un înger alb, o frunte 'ncoronată
Cu flori de crin aduse din Milan
Pentru Alda, contesa Loredan.

Ş'ori care om sub stele o 'ntrevede,
Fie plebeu sau patrician, el crede
Că s'au ivit în ceruri pentru el
Un serafim visat de Rafael.

Gios pe canal gondolele 'nşirate
De-al nopţii vînt alene clatinate
Adorm încet prin leganarea lor
Pe gondolieri în visuri de amor.

Unul din ei tăcut însa vegheaza!
Ochiu-i ţintit în sus crunt scânteeaza,
Ş'un lung suspin frămîntă pieptul seu;
— «Ah! unde-i ea? — zice — şi unde-s eu!

Cuget amar! frumoasa contesină
«Respânde 'n bal splendoarea sa divină.
«Toţi încântaţi o 'ncungiură, îi şoptesc
«Cuvinte dulci de-amor... toţi o iubesc!...

«O! chin grozav!... şi ea fără mustrare
La acel imn de-amor, de admirare
Zimbeşte lin ca Venus între Zei,
Nemai gândind la gondolierul ei!»

Plângând Tonin acordă mandolina
Şi, inspirat de vechiul Palestrina,
Prelude 'ncet, apoi cu glas sonor
Prin ves duios el spune al seu dor.

De pe canal vibranta lui cântare
Sboară 'n văzduh, pătrunde 'n sala mare
Cu vîntul blând ce-aduc albele zori...
Toţi stau pe loc şi 'n inimi simt fiori.

Pe la ferești, pe gotice balcoane,
Prin galerii cu sprintene coloane
Vin alergând reginele din bal
Şi'n grup uimit se pleacă pe canal.

Sufletul lor palpită 'n a lor sinuri...
Flori de briliant, brăţele cu rubinuri,

www.dacoromanica.ro

Ori şi ce au la ele mai de preţ
Cade-aruncat pe lângă cântăreţ;

Dar el pierdut în visuri dureroase,
Răpit pe-un val de note-armonioase
Stă neclintit şi fără a vedea
Tot ce din sbor în barca lui cădeà.

Mister adânc! de-odat'a lui cântare
Vibrează lung de-o stranie-exaltare,
Căci au căzut pe el din cer senin
Flori de Milan, frumoase flori de crin.

Cine de sus le-au aruncat lui, cine?
De vrei s'o ştii, răpede-te, străine,
Şi vei zări o gondolă sburând
In zori de zi spre Lido 'naintând.

Gondola s'a oprit, iar în gondolă
Sub acoperiş cântând o barcarolă
Şede 'n genunchi un june gondolier
Mai fericit decât San-Marc în cer,

Un înger alb pe-o pernă voluptoasă...
Dar ce să spun a lor tain'amoroasă?
Soarele-i sus, apoi soarele-i gios,
Valu 'mpregiur suspin'armonios...

Mirceşti, 1871.

POHOD NA SYBIR

Sub cer de plumb întunecos,
Pe câmp plin de zăpadă
Se trăgănează 'ncet pe gios
O jalnică grămadă
Dé oameni trişti şi înghieţaţi
Cu lanţuri ferecaţi.

Sermani!... de şese luni acum
Ei merg fără 'ncetare
Pe-un larg pustiu ce n'are drum
Nici adăpost, nici zare,
Din când în când un ostenit
Mort cade, părăsit!

E lung cel şir de osândiţi!
Pe vînâta lor faţa
Necontenit sînt pălmuiţi
De-un criveţ plin de ghiaţă,
Şi pe-al lor trup de sânge ud
Des cade bîciul crud.

In urma lor şi pe 'mpregiur
Cazaci, Baskiri selbatici
Cu suliţi lungi, cu ochi de ciur
Alerg pe cai sburdatici,
Şi 'n zarea sură stă urlând
Urlând lupul flămând.

Dar unde merge-acest popor
Ce nu mai are 'n lume
Nici o sperare 'n viitor,
Nici patrie, nici nume?....
Se duce, şters dintre cei vii,
Să moara prin pustii.

Palid convoiu, pierdut uitat,
Colonă funerară,
Ea poartă 'n frunte un stigmat...
Amorul sfînt de ţeară!
O! sfînt, sublim, cerèsc amor,
Câţi pentru tine mor!

www.dacoromanica.ro

Ah! câți martiri pentru'un cuvînt,
Un dor de libertate,
Cu zile mers-au la mormînt
Prin resbunări turbate!
Câți au format grozavul șir,
Pohodul la Sybir!

Acum colona s'a oprit
Sub crivățul de noapte.
Din sinu-i rece, amorțit
Ies dureroase șoapte.
Toți se înșir'acum în rând
Gemând și tremurând.

Un comandant, aprig calău,
I-adună ca pe-o turmă
Și 'nseamnă chiar pe biciul său
Câți au căzut în urmă,
Apoi în vînt cu aspru glas
Da ordin de popas.

Convoiu 'ntreg, nedeslipit,
Ingenunchind se lasă
Pe câmpul alb și troenit,
Sub negura geroasă,
Și stă grămadă la un loc
Far' adapost nici foc.

Cu pieptul de omăt lipiți,
Sermani! adorm îndată,
Visând de câmpii înfloriți,
De țeara depărtată.
Și pieptul lor plin de amar
Se bate tot mai rar.

Unul prin vis vede plângând
O mama 'mbătrânită.
Altul se 'ngână desmierdând
Soția lui iubită,
Și toți pe sub genele lor
Au lacrime de dor.

Ei dorm adânc! s'al nopții vînt
Cu șuer viscolește;
Ei dorm adânc, și pe pămînt
Mereu troianul crește,
Și stelele, privind la ei,
Plâng lacrimi de scântei.

Treptat omătul spulberat
Se 'ntinde ca o mare,
Și crește, și sub el treptat
Convoiu, 'ntreg dispare,
Și 'n zori tot câmpu-i învelit
C'un giulgiu nemărginit.

Au fost! acum ei unde sînt?...
Un cârd de vulturi sboară
Pe sus cu'un răpede avînt
Și iute se coboară,
Iar dintre brazi vine urlând
Uurlând lupul flamând!...

LEGENDA RÂNDUNICĂI

DEDICATĂ D-NEI NYKA GRĂDIȘTEANU

Rândunică, rândunea,
Ce bați la fereastra mea?
Du-te-ți pune rochița,
Că te arde arșița,
Te suflă vîntoaiele
Și te udă ploaiele.
Mergi în câmpul înverzit,
Că rochița a 'nflorit
Și o calcă turmele
Și o pasc oițele.
(*Cântec poporal*)

I

Când se născù pe lume voioasa Rândunică,
Ea nu aveà făptură și'aripi de păserică,
Fiind al cununiei rod dulce, dismierdat,
Copilă drăgalașă de mare împĕrat.
Dar fost-au o minune frumoasă, zimbitoare,
Sosită printre oameni ca zimbetul de soare,

www.dacoromanica.ro

O gingaşă comoară formată din senin,
Din raze, din parfumuri, din albul unui crin,
Şi maica sa duioasa, privind-o, se temeà
Să nu dispară 'n aer sub forma de o stea.

O zină coborîtă din zodia cerească
Veni să o descânte, s'o legene, s'o creasca,
Să-i dee farmec dulce, podoabe, scumpe daruri,
S'o apere 'n vieaţă de-a zilelor amaruri.
Ea-i puse-o scaldătoare cu apa ne'ncepută,
De ploaie neatinsă, de soare nevezuta,
Şi 'n apa încălzită cu lemn mirositor
O trestie, un fagur, ş'o floare de bujor,
Menind prin şoapte blânde copila să devie
Năltuţă, mlădioasă ca trestia verzie,
La graiu ca mierea dulce, la chip fermecatoare
Şi ca bujorul mândru de ochi atrăgătoare.

Apoi zina-i aduse o dalbă de rochiţă,
Din raze vii ţesuta, cu stele prin altiţă,
Şi-i zise: «De-ţi e gândul să ai parte de bine,
«Rochiţa nici odata sa n'o scoţi de pe tine,
«Şi cât vei fi al lumii frumos, iubit odor,
«Sa fugi în lumea 'ntreagă de-al luncii Sburator,
Căci el ţinteşte ochii şi dorurile sale
«Pe ori care fiinţă cu forme virginale,
«Pe dalbele copile, a dragostei comori,
Ce-s giumatate fete şi giumătate flori,
«Pe zinele născute în atmosferă calda
Ce sub văpaia lunii în lacuri lin se scaldă,
«Şi chiar pe luna plina de o lumină moale
«Ce-atinge iarba verde cu albele ei poale.

II

Copila descântata de zina ei cea bună
Creşteà într'o zi numai cât alta într'o luna,
Ş'a sale brăţişoare, ş'a sale mici picioare
Aveau, fiind în leagan, mişcări de aripioare;
Iar când ieşi din cuibul în care înflorise
Ca roza dintr'un mugur cu foile deschise,
Când umbra sa vioaie, plutind sub cer senin,
Puteà să se mesoare pe umbra unui crin,
Mult îi plăceà copilei s'alunge rândunele
Ce lunecau prin aer şi o chiemau la ele,
S'alerge pe sub bolta bătrânilor arini,
Cercând sa prindă 'n iarbă a razelor lumini,
Să fuga rătacită de-alung, de-alung pe maluri,
Atrasă 'n cursul apei de-a rîurilor valuri.

www.dacoromanica.ro

Şi 'n cale-i sa s'opreasca, uimita, încântata
De dulcea armonie-a naturei deşteptată.

Atunci pe nesimţite un glas de Sburător
Îi tot furà auzul şoptindu-i, plin de dor:
«Atât eşti de frumoasă la chip şi la făptură,
«Ca nopţii dai lumina, şi iernii dai caldura,
«Şi orbilor din umbră dai ochi să te admire,
«Şi muţilor graiu dulce să spuie-a lor simţire.
Ah! perul tĕu lung, negru ca aripa corbie
Cu-a lui întunecime ar face nopţi o mie,
«Şi chipul tĕu ce fură chiar ochii de copile
Din alba lui splendoare ar face mii de zile!
Ah! buzele-ţi rotunde, cu rîs înveselite,
«Se par doue cireşe în soare pârguite,
«Şi mijlocu-ţi de-albină sub vĕlul tĕu de aur
Se leagănă prin aer precum un verde laur;
«Iar ochii tĕi, luceferi cu tainice luciri,
«Resfrâng toată vapaia cereştilor iubiri
«Ce ai aprins în inimi când te-ai ivit pe lume,
«Tu, zina fără seamĕn, minune fară nume!

Copila, cu uimire, îl ascultà zimbind...
Apoi, cătând în urmă-i, se depărtà fugind,
Lilie sburătoare, de fluturi alungată
Care-i formau pe frunte o salbă 'naripată.

III

Visează luna 'n ceruri!... sub visul cel de lună
Flori, ape, cuiburi, inimi visează împreună.
Nici o mişcare 'n frunze, şi nici o adiere
Nu tulbură în treacăt a nopţii dulci mistere.
Albina doarme-ascunsă în macul adormit,
Bătlanul printre nuferi stă 'n labă neclintit.
Şi raza argintie din stele deslipită
Căzând, săgeată lungă, prin umbra tăinuită
Se duce de aprinde văpai tremurătoare
In albele şiraguri de roua lucitoare.
Dar cine-acum, ca raza, în lumea nopţii sboară?
Ce umbră, cu sfieala, prin arbori se strecoară
Şi merge drept la malul parîului din vale?
Oprindu-se 'ngrijită ades în a sa cale,
Ea vine lânga apă, cu drag la ea priveşte
Şi, singură 'n răcoare, de baie se gateşte.
O! dalbă feerie! divina încântare!...
Rochiţa de pe umeri aluneca, dispare,
Şi lumii se arata minunea cea mai rară,
Albind ca faptul zilei în zi de primăvara!

www.dacoromanica.ro

Toți ochii de luceferi, de paseri și de flori,
Loviți ca de lumina rozatică din zori,
S'aprind de-o scânteiere ce 'n inimă pătrunde...
Dar juna 'mpĕrătească în apă se ascunde.
Ferice, desmierdată de unda recoroasă,
Ea 'noată cu-o mișcare alene, voluptoasă,
Lăsând ca să albească prin valul de cristal
Frumoasa rotunzime a sinu-i virginal.
Și iarba de pe maluri se pleacă s'o priveasca,
Și trestia se 'ndoaie voind ca s'o oprească,
Și apa 'n vălurele de aur se 'ncrețește,
Și nuferii se mișcă, bătlanul se trezește,
Pădurea cântă imnuri, și luna amoroasă
Revarsă pe copilă o mantie-argintoasă.

Acum pe lângă trestii ea lunecă ușor
Și, vrând la mal să iasă, pătrunsă de-un fior,
Pe sinul ei ud încă, ea perul își aduna,
Se oglindește 'n apă, se oglindește 'n lună,
Și umbra-i diafană cu formele-i rotunde
In lina îngânare se clatină pe unde.

IV

Cocoșu 'n depărtare intonă o fanfară!
Copila cu grabire din valuri iese-afară.
Ah! unde-i e rochița și unde-al ei noroc?
Ea vede Sburătorul cu ochii mari de foc
Ce vine ș'o cuprinde cu brațele 'ntr'o clipă;
Dar grabnic se aude un freamet de aripa,
Și dalba 'mperateasă, din brațe-i disparând,
Se schimbă 'n Rândunică și fuge 'n cer sburând.

Atunci ș'a ei rochița nalțându-se în vînt
Topitu-s'au în ploaie de raze pre pamînt,
Și până 'n faptul zilei crescut-au flori din ele,
Odoare-a primăverei: *Rochiți de Rândunele!...*

Mircești, 1874.

DAN, CAPITAN DE PLAIU

(XV SECUL)

Frunză verde de mălaiu,
Cine merge sus la raiu?
Merge Dan, Șoiman de plaiu;
A ucis el mulți dușmani,
Un Vizir și patru Hani.

Frunză verde lemn de brad
Cine merge gios în iad?
Merg Tătarii lui Murad,
Au ucis în zi de Maiu
Mândrul Căpitan de plai
(*Fragment de cântec p p*

I

Bĕtrânul Dan traește ca Șoimul singuratic,
In peștera de stânca, pe munte paduratic,
Privind cu veselie cum soarele resare
Dând viața luminoasa cu-o calda sarutare,

www.dacoromanica.ro

Privind cu jale lungă cum soarele apune...
Așa și el apus-a din zile mari și bune!
Vechiu pustnic, remas singur din timpul seu afara,
Ca pe un gol de munte o stâncă solitară,
Dincolo din morminte el trist acum privește
O tainică fantasmă ce 'n zare s'adâncește,
Fantasma dragălașă a verdei tinereți
Ce fuge de resuflul geroasei betrâneți,
Și zice: «Timpul rece apas'umĕrul meu,
«Și cât m'afund în zile tot simt că e mai greu!
«O! lege-a nimicirei, o lege nemiloasă!
«Când, când s'a toci oare a vremei lungă coasă!»
Apoi el pleacă fruntea și cade în visare,
Iar munții, albi ca dînsul, se 'nclină 'n depărtare.

Ai timpilor eroici imagină augustă,
Pe când erà el tînĕr, lumea-i părea îngustă
Pentru bine, și largă, prea larga pentru rĕu!
El ar fi vrut-o bună ca bunul Dumnezeu.
Deci îi placeà să 'nfrunte cu dalba-i vitejie
Pe cei care prin lume purtau biciu de urgie,
Și mult iubeà, când țeara strigà: la luptă, Dane!
Să vînture ca pleava oștirile dușmane.
Atunci a lui mânie ca trasnetul erà.
In patru mari hotare tunà și fulgerà,
Iar țeara dormeà 'n pace pe timpii cei mai rei
Când Dan veghià 'n picioare la căpĕtâiul ei.
Ades el plecà singur prin codri fioroși
In carii luceau noaptea oțeluri și ochi roși,
Și dacă murgu-i sprinten da 'n laturi sforaind,
Viteazul cu blândeță îl dismierdà grăind:
«N'aibi grijă, mai șoimane! eu am și duc cu mine
«O vrajă rea de dușmani și bună pentru tine.
Și murgu-și luà mersul în liniște deplină
Prin codri fara drumuri și fară de lumina.
Iar vulturii carpatici cu sborul îndrazneț
Faceau un cortegiu falnic eroului drumeț.

Încrederea 'nflorește în inimile mari!

II

Batrînul Dan ascultă graind doi vechi stejari
Crescuți dintr'o tulpina pe culmea cea de munte
Ș'având ca o coroana un secul pe-a lor frunte.
—«O! frate, zice unul, un vînt în miez de noapte
Adusu-mi-aù din vale lung vaet, triste șoapte!
«E sabie în țeara! au navalit Tatarii!
«Ș'acum în balți de sânge își joaca armăsarii!

www.dacoromanica.ro

«Aşa! respunde altul, colo în depărtare
«Zarit-am asta noapte pe cer lumină mare!
«Ard satele române! ard holdele 'n câmpii!
«Ard coşrii!... sub robie cad fete şi copii,
«Şi 'n fumul ce se 'nalţă cu larme sgomotoase
«Sbor suflete gonite din trupuri sângeroase!
Betrânul Dan aude, suspina şi nu crede!
Dar iată că pe ceruri din patru parţi el vede
Trecând un stol de vulturi urmaţi de uli grămadă,
Atraşi în orizonturi de-a morţii caldă prada.
Un fulger se aprinde în ochii lui pe loc.
«La lupta, Dane! ţeara-i în jac, ţeara-i în foc!»
Betrânul Dan desprinde un paloş vechiu din cuiu,
Şi paloşul luceşte voios în mâna lui.
Bătrânul Dan pe sinu-i apasa a lui mână
Şi simte că tot bate o inimă română.
El zice cu mândrie, ţintind privirea 'n sus:
«Pe inimă şi paloş rugina nu s'a pus.
«O! Doamne, Doamne sfinte, mai dă-mi zile de traiu
«Pân' ce-oiu strivi toţi lupii, toţi şerpii de pe plaiu!
«Fă tu să-mi pară numai atunci paloşul greu,
«Când inima 'nceta-va să bată 'n pieptul meu,
«S'atunci inima numai de-a bate să încete,
«Când voiu culca sub ţernă a duşmanilor cete!»
Apoi el strînge chinga pe sdravenele-i şale,
Îşi face-o cruce, pleacă şi se coboară în vale.

III

In scurtele restimpuri când soarele declină
Şi noaptea-şi pune stema feerică, stelină,
E un moment de pace în care, neoprit,
Se pierde doru 'n umbra amurgului mâhnit.
Atunci zăreşte ochiul minunile din basme,
Acele legioane de tainice fantasme,
Care 'ntre zi şi noapte apar în loc oprite
Cu mantii lungi şi albe de-a-lungul învelite.
Aşa apare 'n şesuri mareţul om de munte,
Păşind treptat pe dealuri şi culmi tot mai mărunte!
Nu ştiu de el copacii tineri, crescuţi pe maluri,
Dar rîul îl cunoaşte, el scade-a sale valuri
Sa treaca înainte viteazul Dan la luptă,
Şi astfel tot el pasa pe cale nentreruptă
Pân' ce soseşte 'n seară la casa lui Ursan.

Om aspru care doarme culcat pe-un buzdugan,
Ursan, pletos ca zimbrul, cu pieptul gros şi lat,
Cu braţul de bărbat, cu pumnul apăsat,
E scurt la graiu, naprasnic, la chip întunecos.
El e de peste Milcov pribeag misterios.

www.dacoromanica.ro

Toți cari știu de dînsul spun multe, dar șoptind,
Și cale, de o zare îl dau ocol grabind,
Iar lui îi place-a creste sirepe herghelii
Reslețe pe întinsul câmpiilor pustii.

Pe vremea lui, sub ochii lui Stefan Domn cel mare,
Intrând în dușmani singur ca vieru 'n stuhul tare,
A prins pe Hanul Mirza din fugă cu arcanul;
Iar Stefan, de la dînsul în schimb luând pe Hanul,
I-au zis: «Ursane frate! să-ți faci ochirea roata,
Și cât îi vedeà zare a ta să fie toata!»
De-atunci el sta de pază în mijlocul câmpiei,
Și nime nu s'atinge de zmeii hergheliei.

Drumețul intră, zice: — Bine-am găsit, Ursane!....»
Un aspru glas respunde: Bine-ai venit, moș Dane!
Ce vînt te-aduse-aice?
— Vînt reu și de jalire!
Ne calcă iar pagânii, și țeara-i la peire!
Ursan tresare, geme, s'aprinde 'n gândul seu.
Dan zice: «De pe munte venit-am să te ieu.
Sa mergem»
— «Dar! sa mergem! adauga Ursan!
Și mult cu drag privește grozavu-i buzdugan.
Apoi un corn apucă și buciuma în vînt.

IV

De odată se aude un tropot pe pamînt,
Un tropot de copite, potop rotopitor!

Ursan cu al său oaspe în fund, spre soare cata
Si ved sub cerul luciu, în zarea 'nflăcărata,
Sburând o herghelie de armășari zmeioși
Cu coamele în vînturi, cu ochii scânteioși,

Inflorând câmpia de-o aspra nechezare.
Un voinicel în floare pe-un alb fugar calare
Î mâna c'un harapnic ce'n urma lor pocnește
Ș ca un șerpe negru prin aer se 'nvârtește.
Ursan le-atine calea și caii stau în loc.
Apoi către voinicul ce poarta busuioc,
E zice: Fulgo! prinde-mi pe murgul cel țintat;
Moș Dan și eu la Nistru ne ducem pe luptat!
Dar eu, întrebă Fulga, eu să nu-mi cerc puterea?»
Tu să rămâi aice ca sa-mi pazești averea.»

Frumos odor e Fulga! și nalta-i e faptură!
S b genele-i umbroase doi ochi lucesc ca mura

www.dacoromanica.ro

Şi perul seu de aŭr în creţuri lungi se lasă
Ca pe strujanul verde un caer de matasa,
El are glas puternic în gură rumeioara
Şi mers cu legănare de gingaşă fecioară.
Ori cine-l vede 'n soare cu peliţa lui albă,
Purtând la brâu un paloş şi pe grumazi o salba,
Se 'ntreabă ce să fie, fecior de zmeu ori fata!...
Iar când pe sub altiţa cămeşii înfirată
Zăreşte la lumină doi crini ieşiţi în undă,
Doi pui în neastîmper de lebedă rotunda,
Răpit de dor, el cade pe gânduri câte-un an!...

Voinicul e viteaza copil'a lui Ursan.
Ea intră 'n herghelie cu pasul îndrăzneţ
Şi merge drept la murgul selbatic şi rezleţ,
Zicând lui Dan ce 'n treacăt îi dă povăţuele:
«Moş Dane! tu cu-a tale şi eu cu ale mele!
Sirepul o zareşte, ridică narea 'n vînt,
Incruntă ochiul, bate copita de pămînt,
Sburleşte coama, saltă, în laturi se isbeşte;
Dar Fulga svârle laţul, de gât îl arcaneşte
Şi, răpede ca gândul, s'aruncă uşurel,
Îi pune mâna 'n coama şi 'ncaleca pe el.
Gemând, el sare 'n aer de patru-a lui picioare,
Asvârlă, se framânta, se spumegă 'n sudoare
Şi 'n sbor plecând de-odata, nebun de groază, murgul
S'afundă 'n largul spaţiu şi spinteca amurgul...
Dar când steluţa lunei apare viu la lume,
Copila se întoarce cu murgul alb de spume
Şi zice: «Iată calul! El ştie-acum de frâu
«Ca paloşul de mijloc şi mijlocul de brâu».
Ursan cu drag respunde: «Aibi parte de noroc!»
Apoi cu Dan bătrânul, arzând de mare foc,
Incalecă şi 'n umbra dispar ca într'un nor...
Iar Fulga-i urmăreşte cu sufletul în dor.

V

E noaptea înstelată, e calda, liniştita!
Se pare că din ceruri pe lumea adormită
Pluteşte-o lina, dulce, divină îndurare
Dar ea nu poate stinge avîntul de turbare
Ce duce calareţii pe 'ntinderea pustie,
Precum doi spectri gemeni mânaţi de-o vijelie,
Ei sbor tacuţi sub ochii steluţelor trezite
In orizonul negru ce-i soarbe şi-i înghite.
S'afund mereu în taina nopţii; dar gândul lor
De mult e cu Tatarii în lupta de omor.

O ţintă de lumină, prin umbră viu înnoată;
Ea creşte, se înalţa pe zare ca o roata

www.dacoromanica.ro

Şi umple de văpaie cereştile abisuri.
Paduri, movile, rîuri apar cazute 'n visuri,
Dar leul dela munte şi vierul de pe vale
Nu vĕd prin vis de sânge decât Moldova 'n jale:
— E roşie luna! zice din doi cel mai bĕtrân.»
— «E luna însetată de sânge de păgân!
Respunde cel mai aspru... Şi puii lor de zmei
Se duc trăgând doi spectri de umbră dupa ei.
Se duc vârtej ca gândul plecat în pribegie,
Se duc pân' ce-a lor umbră întinsă pe câmpie
Le trece înainte, şi pân' ce se lovesc
In ochi cu faptul zilei... atuncea se opresc.

Şi iată-i pe o culme nocturnii călători,
Lucind sub cerul palid în mantie de zori!
Ei lasă jos pe coastă sa pască armăsarii
Şi stau privind în vale cum fac pârjol Tătarii.

Cinci sate ard în flacări pe câmp, şi fumul lor
Se 'ntinde ca o apă, pluteşte ca un nor
De-a-lung pe şesul umed, şi sboară sus în aer,
Ducând cu el un vuet de larmă şi de vaer.
Prin fum se mişcă umbre fuginde, ratăcite,
Copii merunţi şi mame şi fete displetite,
Şi cai scăpaţi în fugă, şi câni şi boi în turme
Goniţi de Tătărimea ce calcă pe-a lor urme.
Ici, colo, se ved cete în lupta încleştate,
Mişcari de braţe goale în aer ridicate,
Luciri de arme crunte pătate roş cu sânge
Pe care-o rază vie din soartă se resfrânge.
Apoi din vreme 'n vreme o ceată luptătoare
Se 'mprăştie cu grabă, lăsând cadavre 'n soare!
Iar lânga Nistru multa urdie tatărească
Naprasnic se ucide cu ceata românească.

Dan zice: Măi, Ursane! acolo e de noi!
Acolo rîde moartea în crâncenul rĕsboiu.
Acolo să dăm proaşcă, sub ochiul cel de sus,
Tu despre faptul zilei şi eu despre apus,
Şi cale să deschidem prin aprigul duşman...
La lucru-acum, fartate! la lucru, măi Ursan!»
— Amin şi Doamne-ajută!» Ursan voios respunde,
Şi 'n gloata fie-care ca viforul patrunde.

VI

Ursan năval s'aruncă în neagra Tătarime,
Croind o pârte largă prin deasa ei mulţime.
Sub mână-i buzduganul, unealtă de peire,
Ca un bălaur face în giuru-i o rotire,

www.dacoromanica.ro

Un cerc de moarte 'n care amar de cine-i prins!..
Sermanu 'nchide ochii și soarele-i s'a stins!
In lături, înainte, în urma-i totul moare!
Sbor crierii din tidve sub ghioaga sdrobitoare,
Și 'n urmă, și 'n prejuru-i, și în laturi semenate
Zac sute de cadavre și capete sfărmate.
Și astfel ne 'mpacatul Ursan mereu lucrează,
Și spre Apus prin sânge mereu înainteaza.

Ca dînsul, Dan bătrânul, erou întinerit,
Tot vine dupa paloș spre mândrul Resarit.
El intra și se 'ndeasă în gloata tremurânda
Ca giunghiul cel de moarte în inima plăpânda,
Și paloșu-i ce luce ca fulger de urgie
Tot cade 'n dreapta 'n stânga și taie 'n carne vie..
Fug toți și pier din cale-i!.. El striga: «Stee fața
Cui place vitejia, cui s'au urît de viața!

Dar nimeni nu 'ndraznește la glasu-i sa apara,
Caci el se 'naintеaza precum un stâlp de pară,
Și cine-l vede falnic, aprins, cu fruntea sus,
Îi pare că alt soare se 'nalță din apus.
Și astfel ambii oaspeți ai morții nempacate
Cosesc la vieți în floare pe straturi sângerate
Ș'ajung ei fața 'n față prin apriga furtuna,
Și armele lor ude cruciș le împreuna.
Noroc ție Ursane!»
— Și ție tot noroc!
Dar n'au sfârșit cuvîntul Ursan și cade 'n loc,
Strapuns de o sageată ce-i intra 'n piept adânc.
El scapa buzduganul, se pleaca pe oblânc
Și greu se prebușește c'un gemet de pe cal.

Tătarii ca zavozii pe dînsul dau năval!
In laturi, Lifte! strigă la ei viteazul Dan,
Punându-se de paza la capul lui Ursan.
Cu frâu 'n mână stânga, cu pala 'n mâna dreapta,
Amenințând cu ochii Tatarii, mî-i așteaptă,
Precum așteaptă zimbrul de lupi încunjurat
Sa-i svârle cu-a lui coarne pe câmpul spaimântat.
Dar nici gândesc pagânii sa dee piept cu el,
Caci paloșu-i naprasnic e vultur: de oțel.
Retrași în giur de-o parte, nemernici, spărieți,
Ei scot din a lor arcuri un vifor de sageți,
Și Dan, lovit în coaste, șoptește cu oftare!
Ursane! pentru tine de-acum nu e scapare!
Zicând el cade-aproape, se sprijină 'ntr'o mână,
Și paloșul lui ține în loc ceata pagâna.

O! Dane Capitane! puterile-ți slabesc,
Și norii pe deasupra-ți trecând se învârtesc.

www.dacoromanica.ro

Tu mori! și Tătărimea s'apropie de tine!

Dar iată din pustiuri un alb vârtej ca vine
Și trece prin urdie ca printr'un lan de grâu.
E un voinic călare pe-un cal ce n'are frâu,
Voinic, în brâu cu paloș și pe grumaz cu salbă.
E Fulga ce apare ca o fantasmă albă
Și grabnic pe-al ei tată răpește din grămada,
Apoi cu el dispare ca șoimul cu-a sa pradă.

Allah! răcnesc Tătarii catând cu groază 'n urma...
Dar ce vĕd ei de-odată, că glasul lor se curmă?
Ei vĕd curgând pe dealuri arcașii din Orhei
Ce vin cu-o falcă 'n ceruri, aprinși ca niște zmei!
Un lung fior de spaimă pătrunde într'o clipa
Prin deasa Tătărime ce-i gata de risipă,
Și toți pe loc la fugă plec iute, se duc orbi,
Cum pleacă din câmpie un nor întins de corbi.
Amar e de rezletul ce 'n urma lor remâne,
Și cade, mic sau mare, pe mânile romăne!
In față cu Românul nu-i milă, nu-i iertare,
Nici chiar în sin de mamă nu poate-avea scăpare.
O știu de mult Tătarii, o știu de la bĕtrâni
Și fug, nevrând s'asculte de șefi, de-ai lor stăpâni.
Tot omul vede moartea s'alearga 'nspăimântat.
Cel viu uită și lasă pe mortul nengropat,
Și făr' a 'ntoarce capul se duce-ori ce păgân,
In urma fie-cărui apare un Român!

Iar Hanu-și smulge barba! își rupe șalul verde,
Privind urdia 'ntreagă în clipă cum se pierde.
Sub ochii lui în lacrimi, pe câmpul cel de lupte
Apar grămezi de leșuri, grămezi de arme rupte,
De cai uciși, de care, de corturi risipite,
Și tuiurile oastei de oaste părasite!

O! pas cumplit al soartei! Tot ce-i erà de fala,
Cai, steaguri, cete mândre, strălucitoare arme,
Clădiri de visuri nalte, magie triumfala,
Au fost de-ajuns o clipă ca totul să se darme!

VII

Ghirai au trecut Nistrul în not pe calul sĕu,
Luând pe Dan rănitul ca pradă și trofeu.
El merge de se 'nchide în cortu-i, umilit,
Precum un lup în codru, de câni voinici gonit.
Trei zile, trei nopți Hanul nu gustă 'n suflet pace.
Intins ca un cadavru gios pe covor, el zace;
Dar când revine, palid, din lunga-i desperare,
In ochii lui trec fulgeri de cruntă resbunare.

www.dacoromanica.ro

El strigă să-i aducă sub cort pe Dan bătrânul.

De şi cuprins de lanţuri, măreţ intră Românul!

—«Ghiaur!» zice Tătarul cu inimă haină,
«Ce simte firul ierbei când coasa e vecină?
—«Ea pleacă fruntea 'n pace», respunde Căpitanul,
«Căci are să renască mai fragedă la anul!»

Ghirai cade pe gânduri lăsându-şi capu 'n piept,
Apoi, mai blând urmează; «O! Dan, om înţelept!
«Te ştiu de mult pe tine, cunosc al tău renume
«Din graiul plin de lacrimi orfanilor din lume.
«Pe mulţi Tătari cuprins-ai de-ai nopţii reci fiori!
«Acum a venit rândul şi ţie ca să mori.
«Priveşte! lângă uşă calaul te pândeşte
Cu şireangul şi cu pala ce 'n mână-i zingăneşte.
Un semn, şi capu-ţi sboară la câni şi la vulturi,
Şi sufletu-ţi se pierde în iadul de ghiauri.
«Dar însă îmi fac milă de anii şi de-a ta minte,
Gândind la bătrâneţa ce-apas'al meu părinte,
Şi vreau, în daruri multe, pe tine-a te ierta
«De vrei tu să te lepezi acum de legea ta!»

Creştinul Dan, betrânul cu suflet luminos,
Inalţ'a lui statură şi zice maiestos:
Ceahlăul sub furtună nu scade muşunoiu!
«Eu, Dan, sub vîntul soartei să scad păgân, nu voiu.
Deci nu-mi convine viaţa mişelnic câştigată,
Nici pata făr-de-legei în fruntea-mi înfierată.
«Ruşinea-i o rugină pe armă de viteaz,
«Un vierme ce mănâncă albeaţa din obraz.
Cui place să roşească, roşească... eu nu vreu
«Nici pata pe-a mea armă, nici pe obrazul meu.
«Alb am trăit un secol pe plaiul strămoşesc
Şi vreu cu faţă albă senin să mă sfârşesc,
Ca dup'o viaţă lungă, ferită de ruşine,
«Mormîntul meu să fie curat şi alb ca mine!
Aşa m'au deprins Ştefan, uşoară ţerna-i fie!
La traiu fără mustrare şi fără prihănie.
«Nu-mi trebue-a ta milă, nu vreu a tale daruri.
Tu îmi întinzi o cupă mult plină de amaruri,
«Departe ea de mine!.. mai drept e ca să mor!..
Iar dacă ai tu cuget şi-ţi pasă de-al meu dor,
Ghirai! mă lasă, lasă în oara morţii grele
«Să mai sărut odata pământul ţerii mele!»

Uimit, Ghirai se scoala, cu mâna lui desface,
Unealta de robie sub care leul zace,
Cumplitul lanţ ce-l leagă cu strînse noduri sute,
Şi zice grabnic! «Tată, ia calul meu şi du-te!»

www.dacoromanica.ro

Betrânul Dan ferice se duce, Nistrul trece,
Şi 'n aerul Moldovei se umfla pieptu-i rece,
Şi inima lui creşte, şi ochi-i plini de jale
Cu drag privesc prin lacrimi podoaba ţerii sale.
Sermanu 'ngenunchează pe iarba ce străluce,
Îşi pleacă fruntea albă, smerit îşi face cruce
Şi pentru totdeauna sărută ca pe-o moaşte
Pământul ce tresare şi care-l recunoaşte...
Apoi el se întoarce la Hanul, intră 'n cort,
Suspină, şovaeşte şi, palid, cade mort!

Iar Hanul, lung privindu-l, rosteşte cu durere:
«O! Dan viteaz, ferice ca tine care piere,
Având o viaţă verde în timpul tinereţii,
Şi albă ca zăpada în iarna betrâneţii!»

GRUI-SÂNGER

Ci-că au fost odată un hoţ năprasnic ce se numeà Grui-Sânger. El locuià într'un codru întunecos şi omorîtor, ce-i ziceau: Codrul-«fără-viaţă»... etc., etc.
(Poveste veche)

I

CODRUL FĂRĂ-VIAŢĂ

Cine-au aflat în lume de Codrul-fără-viaţă
Şi n'au simţit în suflet un crunt fior de ghiaţă?

In cea pădure veche, grozavă, infernală,
Cararea-i încâlcită şi umbra e mortală,
Şi arbori, stânci, prăpastii, şi ori-care făptură
Iau forme urieşe prin negura cea sură,
Aspecturi fioroase de pajuri, de balauri,
De zmei culcaţi pe dâmburi, de şerpi ascunşi în gauri,
De toate-acele fiare povestice, de prada,
Ce luna giulgiueşte cu alba ei zăpadă.
Copacii întind braţe lungi, ameninţătoare,
Năltând pe toată culmea câte-o spânzurătoare;
Şi stâncile, fantasme pleşuve, mute, oarbe
Deschid largi, negre peşteri menite de a soarbe
In umbra lor adâncă şi de mistere plină
Pe omu 'mpins de soartă a piere din lumină.

In funduri de prăpastii se bat mereu de maluri
Şiroaie care poartă cadavre pe-a lor valuri;
Şi aburi într'amurgul din ele se ridică
Ce 'n rouă sângerândă pe frunzi uscate pică,
Sau merg de se aşează pe stânci, pe vârf de munte
Ca palide vedenii cu pletele carunte.

www.dacoromanica.ro

O crâncenă orgie de sânge, de cruzime,
Îmbata umbra muta ce zace la desime,
Ş'ades în miez de noapte s'aude prin tăcere
O surda lovitură, un vaet de durere,
Apoi un sbor de vulturi şi urlete hidoase
De lupi ce vin să 'mparta a victimelor oase,
Şi straniu, lung, satanic un hohot ce resuna
Ca clocotul de codri când cerurile tuna.
Atunci păstorii sarbezi zăresc din departare
Ivindu-se pe munte o naltă aratare
Ce sta în dreptul lunei cu-o barda groasa 'n mâna...
Şi pâna 'n ziua urla dulaii de la stâna.

Amar de cine intră prin ramurile dese
A codrului de moarte! Sermanul, daca iese,
El pare-un strigoiu palid zarit ca printr'un vis,
Ce caută cărarea mormîntului deschis...
Acolo-i cuibul spaimei şi adapostul urei.

Grui-Sânger, ucigaşul, e regele padurei!

II

GRUI-SÂNGER

E crud lupu 'n turbare! crud tigrul ce sfaşie
O turma de gazele pe-a Nilului câmpie!
Crud uliul care trece şi ţinta se abate
Pe-un stol de paserele în ierburi tupilate!
E crud destinul, cruda moartea! Dar în cruzime
Pe Sânger ucigaşul nu îl întrece nime!
De-abia sosit în viaţă prin moartea maicei sale,
Vrajitu-l-au Satana cu pofte criminale
Sa schingiue, sa rupă, sa prade, să omoare,
Să fuga 'n întuneric de oameni şi de soare.
Strain de toata mila, placerea-i cea mai vie
Au fost să nimicească pe lume tot ce 'nvie,
Sa calce flori şi roada, sa strice cuiburi pline,
Sa smulgă aripioare de fluturi şi de-albine.
Acum însă el cată un alt soiu de victime!
Îi place-a sui scara naprasnicelor crime:
Acum ucide oameni!.. Cum îi zareşte, rîde
Şi îi ucide, numai de setea de-a ucide!

De zece ani în codru el s'au retras aice,
Soţia lui e groaza, şi noaptea-a lui complice!
Ca tigru fara saţiu, sub un stejar la pânda
El face zi şi noapte o crâncenă isbânda,
Gasind în agonie un vaet care-i place
Ş'o viaţa desfrânata în morţile ce face.

www.dacoromanica.ro

Monstru cumplit cu fața ca sufletu-i de slută,
In trame sângeroase gândirea-i e pierduta.
Ori cine-l vede, crede ca au vezut o ciumă,
Și dacă scapă teafĕr, cu pĕr de lup s'afuma,
Caci fruntea lui apare sinistru luminata
De-a focului ce-l arde văpaie 'nflacarata;
Dar vulturii și ulii și buhnele și corbii,
Precum tot spre lumina cu jale cată orbii,
Țintesc cu neclipire spre dînsul ochi selbatici
Ce noaptea pintre arbori s'aprind ca roși jaratici.
Ei sboară pretutindeni alature, 'mpreuna,
Formându-i pe sub nouri cu sborul o cununa,
Un larg cortegiu funebru ce lasă unde trece
De albe oseminte o clada trista, rece!

O singura ființă în inima-i secată
Găsește-adapostire: betrânu-i, jalnic tata,
La care se gândește cuprins de 'nfiorare
De câte ori comite o crima în turbare,
Imaginea iubita a bunului parinte
Adese ori în lacrimi îi trece-atunci prin minte,
Punându-se 'ntre dînsul și victimele sale...
Zadarnic!... el e arma puterii infernale!

III

PARICIDUL

E oara de mistere, de groaza și de șoapte,
Când trec fiori în aer și demoni roși în noapte;
Când umbra trădătoare așează pe sub maluri,
Prin unghiurile casei, prin guri de vai, pe dealuri,
Prin codri, prin ruine de yeche manăstire,
Pe naltele clopotnițĭ, prin negre cimitire
Fantasme tupilate, vedenii mari, tacute,
Ce stau ca niște visuri din ochi nedispărute,
Și astfel, locuită de umbre, noaptea pare
Mută de groaza, rece și fără resuflare.
E oare de uimire, când Codrul-fara-viața
S'arată mai sinistru prin vĕl de oarbă ceață
Și scoate-un aspru vuet ce 'nsufla oțerire,
Ducând în lume, tainic, o crunta povestire.
Tot omul fuge, toată faptura se ascunde...

Un om își face cruce și 'n codru des patrunde!

E tatăl lui Grui-Sânger! plapând, fară putere
Sub sarcina greoaie de ani și de durere,
El intră pe sub arbori în haosul cel mare
De negru întuneric, adânc, fara hotare,

www.dacoromanica.ro

Şi tot înaintează pe căi nestrabătute
Şi pare că înoata prin unde nevĕzute.
Incet, având de reazĕm un vechiu toiag de vie,
Sermanul urcă 'n lacrimi cărarea de urgie,
Căci vine ca să cerce de-a smulge din orbire-i
Pe fiul seu ce calcă în volvura peirei.
El vrea să-l mai revadă, el vrea să-l mai sărute,
Sa-l scoată la lumină din căile pierdute,
Şi astfel merge, merge plecând a lui statură,
Ca omul care-aşteaptă a morţii lovitură,
Si gura lui şopteşte cuvinte drăgalaşe,
Ca 'n timpul desmierdării când fiul erà 'n faşe.

Stai! fugi, nenorocite! un pas de-i face încă...
Dar iata-l sus pe culme,.ah! iată-l lângă stânca!
De-odat'o bardă cruda prin aer luce, sboară,
Loveşte!... gios bĕtrânul c'un vaet se doboară,
Iar Sânger ucigaşul, plecându-se, de-odata
In clipa unui fulger zăreşte... pe-al sĕu tată!

IV

BLESTEMUL

O! cruntă făr-de-lege! Pĕcat fără iertare!
Cumplitul, paricidul încremenit apare
De spaima ce-l cuprinde, spăimântator, la focul
Aprins cu răpegiune de fulgeri în tot locul.
Padurea 'ntreagă arde cu negrele-i pecate,
Lăţind lumini pe ceruri, pe dealuri departate,
Şi oaspeţii prădalnici în sboruri sgomotoase
Se duc, vârtej fantastic, cu ţipete fioroase.
Pădurea arde! brazii s'aprind ca nalte torţii,
Sub bolte 'nflăcărate trec victimele morţii,
Lung şir de spectri palizi ce merg ca sa arate
Lui Sânger a lor feţe şi răni nevindecate.

De-odată prin vuirea de vaete 'n mulţime,
Prin miile de glasuri ce-l mustră cu asprime
Şi mai presus de svonul padurii ce trăsneşte,
Un glas din alta lume se 'nalţă şi grăeşte:
Tu, proclet, ucigaşe! infame paricide!
Tu, pentru care astazi tot Iadul se deschide,
Tu rapitor de zile cui ţi-au dat viaţă, nume!
Atunci a ta osândă sfârşit să aibă 'n lume,
Când astă buturugă de arbor ars, sub care
Parintele tĕu zace întins, fără suflare,
Va da şi flori şi frunze, etern fiind udată
Cu apa cea din vale în gura ta cărată.
Iar pân' atunce, iazmă ce a născut Pĕcatul,
Legata 'n înfraţire cu Rĕul ne 'mpăcatul,

www.dacoromanica.ro

«In viață și 'n mormîntu-ți în veci să nu guști pace,
Și cugetul din tine s'auzi că nu mai tace.
«Să nu privești tu cerul și omenirea 'n față!
«De foc să-ți fie apa și soarele de ghiață!
Să bată 'n tine biciul urgiilor turbate
Pân' n'a mai fi pe tine loc unde a mai bate!
«Toți șerpii de pe lume să iasă 'n a ta cale!
Să 'ntimpini numai ură, să nu simți decât jale!
Să chiemi cumplita moarte și ea l'a ta chiemare
«Să rîdă, să te lase luptând cu-a ta mustrare,
«Incât s'ajungi tu însuți a te feri de tine
Prin ultima ta crimă, uciderea de sine!
Blăstem! blăstem pe capu-ți în lunga vecinicie!
A ta cenușă piară în vînt, și neagră fie!»

V

PEDEAPSA

Trecut-au jumătate de secul pe-astă lume.
Din codru nu remas-au decât hidosu-i nume;
Pe unde-au fost odată stejarul, bradul, plopul,
Desime uriașă ce-au înfruntat potopul,
E numai câmp de pietre, gol trist, secat de soare,
De care fug și vulturi și fiare răpitoare.
Nici scaiul, nici urzica pe sinul lui nu crește,
In veci dorita ploaie nici roua nu-l stropește,
Iar dac'un nor se sparge deasupră-i câte-odată,
Cu lacrimi lungi de sânge e ploaia-amestecata.
De câmpul cel de groază chiar gândul se ferește;
Chiar crivățul pe margini din sboru-i se oprește,
Atât este de mare pe locul de-anatemuri
Urgia nempăcată cereștilor blăstemuri!

Și îns'un om, în soare, om singur... cine-ar crede?
Pe-a dealului carare un om acum se vede!
Bătrân ca lumea, gârbov, sub vîntul relei soarte,
El pare că de securi au fost uitat de moarte.
Pleșuv, pe a lui frunte pârlită, nesenină,
Trec nori de gânduri negri sub carii ea se 'nclina,
Și desele sbârcele pe ea sînt împletite
Precum o țesătură de fire încălcite.
Sprâncenele lui albe pe ochii lui se pleacă,
Lăsând de-abia prin ele lumina ca să treacă.
Iar barba-i lungă, aspră se țărăe 'n cărare
Pe când el se tot urcă pe brânci, fără 'ncetare.

De-o jumătate secul, sub gândul ce-l omoară,
El în genunchi se sue, și în genunchi coboară
Pe culmea vârfuită cu-o neagră buturugă,
Și tot șoptește 'n sine o mult duioasă rugă.

www.dacoromanica.ro

Sermanul! merge 'n vale de-şi umple gura plină
Cu apă din isvoare, vioaie, cristalina,
Apoi se 'ntoarce iarăşi la deal, pe culmea arsă
Şi 'ncet la rădăcina copacului o varsa,
O varsă toată, toată! far' a lasa din gură
Sa lunece în pieptu-i măcar o picatură.
Dar vai! trec nopţi, trec zile, trec ani şi cât munceşte,
Zadarnic! buturuga nu mai reînverzeşte!

VI

IERTÀREA

Àzi cerul e mai aspru! cad raze înfocate,
Şi setea linge piatra isvoarelor secate!
O gura, numai una de apă mai remâne...
Betrânul, neiertatul, cu focul în plamâne
O soarbe 'n gura-i, pleaca, se urcă iar din vale
Târîndu-se pe coate, pe brânci în cruda-i cale,
Şi rupţi îi sînt genunchii, şi rupte-a sale coate,
Ş'abia se mai resufla, şi cade, nu mai poate;
Caci drumul se lungeşte cu cât şi setea-i creşte...
Dar iata că la mijloc de cale se opreşte!

El vede-o păserică pe jumatate moartă;
In palma-i o cuprinde, la gura lui o poarta
Şi cu o picătura prielnic o adapa
Far' a 'nghiţi, sermanul, macar un pic de apa!

Renvie paserica încet din amorţire
Şi 'n ceruri se înalţa cu-o vie ciripire.

Minune!... iata cerul deschis se ilumină
De-o tainică aurora feerică, divină,
Atât de strălucită cât însuşi mândrul soare
Se stinge ca steluţa l'a soarelui splendoare,
Ş'un glas pătruns de milă, duios de bunatate
Din cer graeşte: «Sânger! iertat eşti de pĕcate!
Mult reu o fapta buna în ceruri cumpaneşte;
O biată paserica de munci te izbăveşte!»

Grui-Sânger nalţă fruntea... El vede cu uimire
Pe faţa parintească o dulce 'nduioşire;
El vede-a lui victime cu îngeri adunate
In braţe-le deschise chiemându-l ca pe-un frate
Şi vede ca prin farmec pe trunchiul fără viaţă
Crescând vlăstări frumoase cu veselă verdeaţa
Şi 'n vârf o floare albă ce cade pe-a lui frunte
Ce semn de încetare a chinurilor crunte.
Iertatul zice; «Doamne! parinte!... îndurare
Şi cade şi se stinge cu-o lină suspinare.

www.dacoromanica.ro

Se spune că pe locul, unde-au murit sermanul,
Un arbor mic, selbatic, resare pe tot anul,
Având o paserica în vârf, cu glas de înger...
El poarta poame roşii şi numele de *Sânger*.

Mirceşti, 1875.

LEGENDA CIOCÂRLIEI

Lie, Lie,
Ciocârlie,
Sbori în soare
Cântătoare
Si revină
Din lumină
Pre pământ
Cu dulce cânt!

(Popor al)

I

De când erau ca iarba anticii codri deşi,
Şi mici ca muşunoaie Carpaţii urieşi,
Şi vaile profunde şi latele valcele
Ca pe o apa lină uşoare valurele;
De când în lume lupii erau păstori de oi,
Şi urşii cu cimpoaie mânau cirezi de boi;
De când purtă 'n cosiţe Ileana Cosinzana
O floare cântătoare, o floare nasdravana,
N'au fost copila 'n viaţa mai dulce, mai aleasă
Decât frumoasa Lia, fecioara 'mperateasa!

Născuta 'n faptul zilei cu faţa 'n Resarit,
Luceferii, văzând-o, mai viu au stralucit
Ferice de-a atinge cu-o rază argintie,
Cu ultima lor traza aşa minune vie.
Şi astfel, de lumina cerească dèsmierdata,
Ea, resărind ca floare, au înflorit ca fata;
Ş'acum e fala lumii, a minţii încântare,
A inimilor farmec, a ochilor mirare.
Tot omul care-o vede, rapit, uimit simţeşte
Că par' că se renaşte, ca inima lui creşte,
Că trece lin din iarna în dulce primavara,
Că mii de paseri cânta în sinu-i şi pe-afara.

Ea are-o faţă albă de flori de lacrimioare,
Şi ochi cereşti, albaştri ca floarea de cicoare
Ş'un pĕr ce straluceşte pe fruntea sa balaie
Cazând, fuior de aur, dealung pâna 'n calcaie,
Incât pe câmpul verde când trece zimbitoare
Se pare c'o urmeaza prin aer fulgi de soare
Ea poartă haine scumpe, uşoare, descântate,
Din fire de painjen ţesute şi lucrate,
Prin care tainic salta luciri de forme albe,
Comori atragatoare ca 'n visurile dalbe,
Precum acele slabe vapăi tremuratoare
Prin frunze respândite de luna gânditoare.

www.dacoromanica.ro

Aprinşii ochi ai nopţii în giuru-i scânteează,
Formând cununi de raze pe fruntea-i ce viseaza,
Şi lunecă pe sinu-i, raiu alb de fericiri,
Voind ca să pătrundă prin ţele subţiri.
Seninul dulce-al zilei, râvnind acea minune,
Din soarele-resare şi pân' la soare-apune,
Se 'ntinde pe deasupră-i cu bolta lui rotunda,
Voind să-i fac'un templu în care s'o ascunda
Şi-i zice: «Insuşi cerul spre tine se inclina...
«Frumuseţa-i o coroană pe frunte de regină!

II

Şi mers-au vestea'n lume, trecând din gură'n gura,
Că Lia fură ochii şi minţile le fura;
Şi dus-o-au pe aripi în locuri departate
Cucoarele 'n triunghiuri prin aer înşirate,
Şi spus-au vîntul ager, în veci neodihnit,
Că nu-i copila alta mai dulce de iubit.

In grabă alergat-au din toate-a lumii zari,
De peste munţi, din funduri, de peste nouĕ mari,
Cei mai viteji şi mândri feciori de împĕraţi,
Vrajiţi de-a fi pe viaţă de Lia farmecaţi.
Venit-au Roşul, craiul înaltelor lungi plaiuri,
Şi Albul ce domneşte pe douĕ-zeci de raiuri,
Şi Peneş împeratul, arcaş cu ochiul ţinteş,
Ce are 'n tolbă fulgeri şi'n grajd pe calul Vinteş;
Şi alţii, mulţi ca frunza, mânaţi de-a lor iubire
Cu Lia drăgălaşă sa cate împetire.
Dar nici îşi pleacă ochii la ei frumoasa fata,
Cum nu se uita crinul la iarba cea uscată,
Ci vecinic ea priveşte cu drag la mândrul soare
Şi, tot privind lumina din faţa-i arzatoare,
Cu lacrimi i se umple albaştrii ochi frumoşi.
Ei plâng!... de ce plâng însă luceferii duioşi?
De mult privit în soare, sau de o jale-ascunsă,
De-o gingaşa dorinţă, de-o taină nepătrunsa?

Ah! taina ei n'o ştie nici Zîna ce-o iubeşte,
N'o ştie căpĕtâiul pe care odihneşte,
Nici apa ce oglinda obrazu-i la trezie,
Nici cerul, nici pamîntul!... dar umbra sa o ştie!

Ades copila, prada gândirii ce-o răpeşte,
Se scalda în lumina, cu soarele graeşte,
Şi zice: Tu al lumei monarc strălucitor!
O! splendidă comoară de viaţă şi amor!
Tu, ochiu deschis în ceruri sa vad'a mea simţire!
Tu, singura-mi dorinţă, tu dulcele meu mire!

www.dacoromanica.ro

«Pleca-voiu, ah! pleca-voiu, luând urmele tale,
Sa te 'ntâlnesc ferice, să te culeg în cale,
«Să fii al meu și numai al meu, o! mândre soare,
Să nu mai plâng de moarte, când tu saruți o floare,
«Căci te uresc atunce... cu dragoste și dor
«Și simt că de-acea ură duioasa am sa mor!»
Ea zice și se vede de raze inundată.

«Iar umbra ei suspină în urmă-i tupilata:
«Ah! draga mea stapâna! Ferească Domnul Sfîntul
«De-a-ți asculta îndemnul, de-a-ți împlini cuvîntul,
«Caci vai de-acel ce-apucă pe-a soarelui carare!
«El intra 'n cale lungă ce capĕt nu mai are
«Și unde începutul se leagă cu sfârșitul
Și unde-și pierde mintea și pașii, rătăcitul.
«Ah! Lia, te gândește că soarele-i cu dar
«De viață și de moarte, că-i dulce și amar!
El dă junie lumii, iubire, fericire,
La plânte, cuiburi, inimi, el da însuflețire,
«Dar raza-i ce învie e rază și de foc
Ce arde crinul fraged și tristul siminoc,
«Și rîurile soarbe, și paseri sagetează,
«Și umbra o înghite când ziua e amiaza.
— Ah! fie ori cum fie!» respunde'n grabă Lia.
Durerea fie-mi partea sau fie-mi bucuria,
De-oiu ști că 'n a mea cale voiu face tot-deauna
Din șepte noți o noapte, din șepte zile una,
M'oiu duce mult departe c'un răpide avînt,
Departe unde cerul se lasă pe pămînt,
Pe unde munții falnici apar ca nourele,
«Pe unde stau de vorbă în umbre flori cu stele.
M'oiu duce, duce, duce pân' mi-oiu gasi ursitul
Ș'oiu sta gură la gură cu soarele iubitul,
«Căci vreau să-i privesc fața ca să-mi alin durerea,
Să sorb a lui cuvinte din buze-i dulci ca mierea!
— Amar de tine, Lie, o! Lie-amar de mine!
«Dar fie! unde-i merge, și eu mĕ duc cu tine.»

III

In revĕrsatul zilei, când nasc a vieții șoapte
Și lin se desvelește seninul cer din noapte,
Pe când lumina-i sură, plăpândă recoroasa
Și somnul își destinde aripa somnoroasa,
Frumoasa Lia pleacă pe Graur, calu-i șarg,
Ce zice că pământul nu e destul de larg,
Și sboară fără spațiu, luându-și iute sborul
Ca vîntul și ca gândul, ca spaima și ca dorul.
El fuge pe sub soare, el fuge pe sub luna
Și piere într'un fulger cum piere vestea buna;

www.dacoromanica.ro

Şi trece pe sub nour, şi trece pe sub stea
Clipiş, cum se strecoara prin oameni vestea rea!
Se duce calul Graur spre codrii de stejari,
In care greu se lupta balaurii cei mari
Cu pajuri nasdravane nascute 'n ceea lume;
Prin locuri unde şerpii briliantùri fac din spume,
Şi zmeii fac palaturi de-argint cu turnùri dese
Ca 'n ele să ascunda frumoase 'mperatese.
El trece prin poiene cu tufe aurite,
In care se alungă şopârle smălţuite
Şi blânde paserele ce cânta 'n cuibul cald
Având rubine pliscuri şi ochii de smarald.
Acolo vîntul serii prin frunze-alene sboara,
Lovind încet de umbră aripa lui uşoara,
Şi iarba, chiemând boarea din zori ca s'o dismierde,
Se mişcă 'n vălurele precum o apa verde.
El trece peste rîuri ce curg necontenit
Ca zilele senine a celui fericit,
Şi apa 'ndeamna fata pe maluri să se culce,
In ea sa se oglinde, s'o facă şi mai dulce.
Zadarnic! ea 'nainte, 'nainte mereu pasă
Ca omul cu grăbire mânat de dor de casă,
Şi de trei ori trei zile şi nopţi de trei ori trei
Ea lasă somnul dulce, să piară 'n urma ei.
Şi astfel tot pe cale, cu ochii ţintă 'n soare,
Cu coamele-i lucioase în vînt fâlfaitoare,
Ea pare şi dispare, răpită de cal-Graur,
Precum un vis ferice într'un vârtej de aur.
Dar dupa multa truda şi mult amar de cale
Odată cu amurgul ajunge într'o vale,
O vale înverzita ce se uneşte 'n zare
Cu-albastra, sgomotoasa, clocotitoarea mare.
Acolo calul Graur îşi încetează sborul,
Nemai având pamînturi să bata cu piciorul,
Iar Lia se coboară cu graba de pe cal
Şi merge de se pune pe-al mării verde mal,
Privind cu dor la raiul din fundul departat
Pe care se ridica al soarelui palat.

Pe unde-ţi mergé gândul, stăpâna mea iubita?
O 'ntreaba glasul umbrei de cale obosita.
Ah! draga sorioara! *duioasa Lia, zice,*
Zareşti în departare cea insulă ferice
Plutind sub cer albastru pe-a marii albastrime?
Vezi tu colo, în zare, colo pe-o înalţime
Acel palat de aur, cel cuib de straluciri
Cu poarta de rubinuri şi stâlpii de safiri?
Acolo 'mperăţeşte frumos ursitul meu,
Acolo-mi sboară gândul, acolo eu mé vreu!

www.dacoromanica.ro

«Dar cum să fac, vai mie!.. ah! calul meu nu poate
«Să calce și pământul, și mările să 'noate!»
— «Stăpână! zice Graur, ce nu pot eu pe lume
«O poate al meu frate născut pe-a mării spume».
Cum zice, cum nechează...
Din marea cea profundă
O volvură se 'nalță, și iese-un cal în undă,
Cu ierburi și mărgeanuri având coama 'mpletită,
Și solzi de-argint pe spate, și palmă sub copită.
Zărindu-l Lia, vesel de cale se gătește,
Dar când e ca să plece și când se despărțește
De graur, ea-l sărută, pe coardă-l mai desmiardă,
Și-l chiamă drag pe nume și plânge c'a sa-l piardă.
Apoi se 'ntoarce iute la mal, și iute sare
Pe noul cal ce-o poartă ușor pe-a lui spinare.
Și umbra ei remâne pe mal înstrăinata,
Și Graur se afundă în zarea nourată.

V

Prin valuri spumegoase ce 'n giuru-i se alină
Cântând o melodie simfonică, marină,
Ajunge Lia grabnic la insula dorită,
A cărei iarbă vie cu raze-i altoită.
Copila 'n haine mândre de fiu împărătesc
S'afundă în lumină, dar chipu-i îngeresc,
Dar mersu-i plin de farmec, cu pas legănător,
O spun mai mult că-i fată decât că e fecior.
Ea intră în palatul acel de feerie
Cu inima 'n bătăie de dulce bucurie,
Dorind ca să 'ntâlnească, temând de-a 'ntâlni
Pe-acel care-au vrăjit-o aicea de-a veni,
Și iată că zărește a lui bătrână mamă
Cu genele căzute pe ochi ca o naframă!

De când nu erà încă pământul care este,
De când tot ce e 'n lume erà numai poveste
Și raza de lumină și razele căldurei
Erau comori ascunse în haosul naturei,
A splendidului soare ferice născătoare
Trăește 'n luminoasă și magică splendoare,
Dar tristă și orbită de vecinica-i lucire
Acum ea nu mai poate pe soare să-l admire,
Și-i este scris de soartă atunci numai sa vadă,
Când fiul ei în cursă ar fi expus să cadă.

Sermana 'ncet aude sunând pasuri străine,
Tresare și întreabă: «Ce om, ce fiară, cine
«Au îndrăznit să vie aice, și-a pătrunde
«In locuri necălcate de pas de om pe unde

www.dacoromanica.ro

«Nici paserea măeastră a trece nu 'ndrăznește,
«Nici doru, 'n rătăcire pierdut, nu se oprește?»
Copila tremurândă s'apropie și zice:
«Sînt om cu gânduri blânde venit din lume-aice».
«De ești fecior», replică bătrâna îngrijită,
«Să-ți fie calea floare și urma înflorită,
«Și 'n viață să ai parte de soacră iubitoare
«Și de nevastă dulce, frumoasă, zimbitoare;
«Iar dacă ești tu fată, precum te-arată glasul,
«Pe urma ta ușoară întoarce-ți iute pasul
«Și piei din aste locuri neatinse și curate,
«Domnite de-al meu soare, copil fără păcate!»
. . . . . .
Copila spăimântată cu dorul ei se ceartă,
Ar vrea, ar vrea să fugă, dar inima n'o iartă;
Când iată că s'aude în lunga depărtare
De cai venind spre casă voioasa nechezare,
Și iată că palatul se umple de odată
Cu zilnica lumină din lume adunată;
Căci soarele apune lăsând de-alung pe ceruri
Clipirile de stele ș'a umbrelor misteruri.
El vine și apare atât de luminos
Că 'ntunecă vederea cu chipul seu frumos.
— «Bine-ai venit copile, de mult înstrăinat!»
Îi zice blânda mamă c'un dulce sărutat.
«Te bucură de oaspe venit de pre pământ,
«Un oaspe blând la suflet și gingaș la cuvînt».

In giuru-i mândrul soare se uită cu mirare...
El vede și nu crede, îi pare că îi pare
Și simte-un neastîmpăr în inima-i vergină
Sub galișa ochire a fetei ce suspină.
Apoi, luând de mână pe Lia tremurândă:
«Ori cine-ai fi, el zice, ființă, tu, plăpândă!
«Durerea omenească în veci să nu te-ajungă,
«Și fie-ți scurt necazul și fericirea lungă!
«Pe flori de primăvară obrazu-ți să se culce,
«Și fie-ți dulce viața și moartea fie-ți dulce!»
Copila îl ascultă pierdută în estaz,
Cu zimbetul pe buze, cu lacrimi pe obraz,
Și zice: «Mândre soare! lăsat-am scumpa țară
«Și casa părintească în timp de primăvară
«Cu dor să vin la tine, de-aproape sa te-admir;
«Și 'n calea mea grăit-am cu flori de trandafir,
«Cu rîuri și cu nouri, cu fluturi și cu stele;
«Grăit-am și cu vulturi, cu șoimi, cu rândunele,
«Cu tot ce puteà 'n lume de tine să-mi grăiască,
«S'acum îți zic eu ție în limba omenească:
«Minune mult iubită! Lumină de lumine!
«Ah inima mĕ poartă să stau în veci cu tine!»

www.dacoromanica.ro

Şi soarele şi Lia, păreche de iubire,
In ochi aprinşi de doruri înneac'a lor privire,
Zimbind unul la altul cu 'nduioşire multă.
Iar mama ce nu-i vede, dar care îi ascultă,
Grăind cu mintea, zice: «Să fiu oare 'nşelată?
«Acest străin să fie oare fecior sau fată?
«El are glasul dulce, prea dulce, prea duios
«De când a dat cu ochii de fiul meu frumos!»
Apoi mai stând pe gânduri, adaoge 'n tristeţa:
«Ah! unde-mi e vederea din dalba tinereţa!..
«Amar de cine are pe ochi un negru nor
«Când inima presimte!., E fată sau fecior?..
«La noapte voiu aşterne în patu-i albe flori;
«De-a fi bărbat, sub dînsul peri-vor până 'n zori;
«Iar de-a fi fată, ele, de sinul ei lipite,
In faptul dimineţei vor fi mai înflorite».
Bătrâna 'n neastîmpăr se duce şoväind,
Condusă de-a ei cârjă, prin noapte pipăind.

Atunci voiosul soare, simţind o nouă viaţă,
O ia pe Lia 'n braţe şi o sărută 'n faţă
Şi-i zice cu 'nfocare: «Iubita mea mireasă
«In lumea pământeană ai fost împărătească,
«De-acum, tot împreună gustând cerescul bine,
«Eu lumina-voiu cerul şi tu, dragă, pe mine».
Copila varsă lacrimi; uimită ea simţeşte
Că inima-i ferice în sinu-i se topeşte
Ca ziua cea de vara când razele se scurg
Topindu-se în umbra adâncă din amurg.
Şi ast-fel drăgălaşii de-a lor iubiri au parte...
Iar când le spune noaptea ca-i timp a se desparte,
Ca noaptea cea de vară ce repede dispare
Topindu-se 'n lumina lui Soarele-resare,
Nici unul n'are gândul să facă începutul,
Sa rupă lanţul tainic ce-i leagă cu sărutul!

V

A doua zi, pe timpul minunilor visate,
Când faptul dimineţii la uşa nopţii bate,
Bătrâna mama, trează de grija ce-o domina,
Simţeşte că e 'n lume o stranie lumină.
Ea merge cu grăbire la patul unde crede
C'au trebuit să doarmă strainul... şi ea vede
(Căci dragostea de mama o face-acum să vada),
Ea vede 'n aşternutu-i flori vii ca 'ntr'o livadă.
Ah! zice cu durere; nici una nu-i uscata!
Nici una veştezita! Strainul oaspe-i fată!»
Apoi, în tulburarea-i de crudă presimţire,
Inalţa ochii 'n ceruri şi vede cu-oţerire...

www.dacoromanica.ro

Ce vede?
Pe zenitul adânc, înflăcărat,
Mareţul soare plană! şi caru-i înhamat
Cu noue cai de raze ce 'n spaţiu l-au rapit,
Cutrieră cerescul întins nemărginit.
Sbor caii, lăsând rîuri de foc în urma lor,
Şi frâele scăpate de-alung în aer sbor;
Iar soarele ferice, dând lumilor uitare,
Cu Lia legănată pe sinul lui apare,
Şi lumile cuprinse de flăcări arzatoare
Privesc în îngrozire alt soare lângă soare...
«Blăstem!» strigă bătrâna, «blăstem pe capul tău,
«Tu care-mi răpeşti viaţa, răpind pe fiul meu!»
Şi mama cade moartă!
Ea cade! dar urgia,
Dar cruntul blăstem sboară, se sue pân' la Lia,
Ş'a soarelui mireasă lovită, fulgerată,
Din ceruri cade 'n mare lucind ca o săgeată.
. . . . . .
Ah! mare i-a fost visul şi scurtă fericirea!
Iubirea i-au dat moartea, şi moartea nemurirea!
Iar sufletu-i ferice luat-au forma vie
De-o mică drăgălaşă, duioasă Ciocârlie
Ce vecinic catră soare se 'nalţă 'n adorare,
Chiemându-l, primăvara, cu dulcea ei cântare!

1875, Maiu.

VLAD ȚEPEȘ ȘI STEJARUL

Târgovişte a 'n larmă în zi de Paşti cu soare!
Vlad Ţepeş încruntatul i-au pus o cingătoare,
O cingatoare largă de oameni înţepaţi,
Bătrâni cu barbe albe, călugări, juni bărbaţi,
Smunciţi de la oaspeţe, din hori, din veselie,
Ş'acum umplând văzduhul de-o vastă agonie!

Privindu-i, mândrul soare în nori de sânge-apune!
Iar Ţepeş, nu departe, sub un stejar se pune
Pe-o culme, se întinde la umbră şi admiră
In ziua de 'nviere oraşul cum expiră,
Şi cum, gemând sermanii în chin şi 'n foc de sete,
Apar pe zarea roşă în negre siluete.

Şi rîde, cumplit rîde calăul nempăcat!

Superb, strămoş de codri, cu frunze 'ncoronat,
Stejarul, remas singur pe câmpul de năgară,
Se pare o fantasmă din lumea legendară,

www.dacoromanica.ro

O moaște uriașă din codrul derâmat!
In secolul ce trece pierdut, înstrăinat,
Uitat de coasa morții pe țermul scurtei vieți,
El are maiestatea augustei bătrâneți.
Un cârd de vulturi ageri în frunza lui s'ascund,
Furtunele cumplite în ea se pierd afund,
Și aprigul cutremur de munți resturnător
Îi pare-un fior moale ce-l zgudue ușor.
Cu cât se 'ntinde noaptea în giuru-i, el lucește;
Cu cât în giuru-i crește pustiul, și el crește,
Picioarele-i sînt prinse în țerna mormîntală,
Dar fruntea-i luminată de raza imortală.
Păstorul de la munte și omul de ogor
Se 'nchină lui și 'n fața-i grăesc încetișor,
Căci umbra lui cuprinde trei seculi de misteruri,
Căci trunchiu-i o coloană dintre pământ și ceruri,
Căci prin frunzișu-i verde un vuet lung resună
Ce pare că șoptește de gloria străbună.
Vlap Țepeș îl privește și zice cu gând rău:
«Ce de mai țepi aș face, stejar, din codrul tău!»
Atunci, ca nici odata, gigantul s'au uimit!
De-un lung fior în freamăt frunzișul a vuit,
Și'un glas de altă lume adânc pătrunzător
A zis:
«O tu, Vlad Țepeș! hain cutezător!
«Trei seculi sunt, trei seculi de când voiosul soare
«Revarsă peste mine cerească lui splendoare!
«Trei seculi am dat umbră și dulce adăpost
«La lumea care este, la lumea care-a fost,
«La oameni și la fiare!... dar om așa cumplit,
«Dar fiar'-așa ca tine eu încă n'am umbrit!
«Tu ai în loc de suflet o iazmă neagră, care
«Pe cruntul Satan însuși l-ar pune în mirare,
«Iar gândul tău nu vede a tale fapte rele,
«Cum nu se vede noaptea orbită, fără stele!

Și însă ești puternic, ești Domn, păstor de turmă!
Ar fi să înflorească pământul pe-a ta urmă;
Dar nu! când te-arăți lumii, în sin copilul plânge;
Când rîzi, a tale gingeni se vêd roșind de sânge;
Și'ori unde îți duci pașii, o buhă cu-al ei sbor
«Punându-se drept soare, te 'ntunecă de-un nor!
«O! timp, al meu tovarăș, o! timp neodihnit,
Secerător de oameni! sub mine ai privit
«Pe Domnul Negru-vodă cu stemă 'ncoronat
Când în această țeară el a descălecat,
«Om verde, Român neaoș, măsurător de lume,
Ce vrea pe-a ei măsură ca să-și croească un nume!
«Ai mai privit aice pe Mircea cel Bătrân
Sub un nămol de lauri culcat pe-un pat de fân,

www.dacoromanica.ro

«Dormind cu faţa blândă şi'n vis încă vĕzând
«Pe Baiazed în fugă prin Dunăre trecând.
«Atunci din al meu codru iubit şi respectat
«Mult lemn de ghioage, arce, voinicilor am dat,
«Căci pe atunci când ţeara sunà de crunte larme,
«Stejarul cu voinicul erà frate de arme,
«Iar codrii, cetăţi unde mânaţi de a lor soarte,
«Românii găseau viaţă, duşmanii găseau moarte!
«Şi'acum eu, martur falnic de-atâtea fapte mari,
«Eu care port în ghindă-mi un codru de stejari,
«Eu care port pe umeri trecul luminat,
«Eu să mĕ vĕd acuma de-un vierme-ameninţat!..
«In laturi fiară cruntă cu negru cer-de-gură;
«Tu spurci umbra mea sacră cu-a ta hidoasă ură!
«In laturi, Ţepeluşe!... un arbor viu ca mine
«Nu creşte gigant falnic pentr'un pitic ca tine!

Vlad Ţepeş se încruntă! în oarba lui turbare
Tresare, se repede, loveşte în trunchiul tare,
Dar, umilit, el cade şi scapă gios pumnarul...
Cu-o frunză veştezită l-au pălmuit stejarul!

Mircești 1874.

LEGENDA LACRIMIOAREI

I

În raiu nici o minune plăcută nu lipseà,
Văzduhul lin, recoare, a crini amirosea,

Căci albele potire în veci tot înflorite
Scoteau din a lor sinuri arome nesfârşite.

Lumina erà moale şi 'ndemnătoare şopţii,
Nici noaptea urmà zilei, nici ziua urmà nopţii.

Prin arbori cântau paseri, prin aer sburau îngeri,
Şi nu găseau resunet în el a lumii plângeri;

Căci scris erà pe ceruri, pe frunze şi pe unde:
«Nici umbră de durere aice nu patrunde.»

Pe maluri verzi, frumoase, de rîuri limpezite
Stau sufletele blânde, iubinde, fericite,

Gustând în liniştire cerească veselie
Ce 'n fie-care clipă cuprinde-o vecinicie.

Dulce-adăpost de pace, grădină 'ncântătoare...
Aveà orice minune, dar îi lipseà o floare.

www.dacoromanica.ro

II

Şi iată că soseşte un oaspe de pe lume,
Un suflet alb şi tînĕr pe-un nor de dulci parfume;

Iar sufletele toate îi ies lui înainte,
Primindu-l cu zimbire, cu gingaşe cuvinte,

Şi-i zic: «In raiul nostru bine-ai sosit, copile!
«Curând plecaşi din viaţă! Nu plângi a tale zile?»

—«Nu, căci am dat o clipă de viaţă trecătoare
«Pe alta mai ferice şi 'n veci neperitoare.»

—«Şi nu-ţi e dor acuma de lumea pământească?
—«Nu, căci mai mult îmi place întinderea cerească.

—«Cum? Nu laşi nici o jale pe urma ta duioasa?»
«Ah! las o mamă scumpă, o mama drăgăstoasă,
«Şi vecinic după dînsa voiu plânge cu durere!

Zicând, copilul plânge lipsit de mângăiere,
Şi lacrimile-i calde se schimbă 'n Lăcrimioare,

De-atunci nu mai e lipsă în raiu de nici o floare!

CUZA VODA

3 15 MAIU 1873

Văzutu-te-am în pace suind scara maririi
Şi 'n pace luând calea august'a nemuririi,
O! scump amic, Domn mare, o! nume cu splendoare
Sădit pe miriade de libere ogoare!

O clipă apăruta-i în plaiul veciniciei
Şi vecinice mari fapte lăsat-ai României,
Nălţând din părăsire antica-i demnitate
Prin magica *Unire* şi sacra *Libertate*.

Ca norul plin de mană ce trece şi revarsa
O ploaie roditoare pe brazda care-i arsă,
Şi, stând apoi de-o parte, în urma lui priveşte
Cum brazda se deschide şi câmpul înfloreşte,

Aşa şi tu din ceruri ai dulcea mângăiere
Să vezi a ţerii tale frumoasă re'nviere,
Tu ce-ai stârpit cu sceptrul, unealtă de rodire,
Din suflete şi câmpuri semînţa de şerbire,

www.dacoromanica.ro

Acum te odihneşte, gustând eterna pace,
In taina maiestoasă a morţii care tace,
Lăsând o lume 'ntreagă la Tine să gândească
Ş'a ta legendă, *Cuza !* cu fală s'o rostească...

Sînt nume destinate, ca numele tĕu mare,
Să stee neclintite pe-a timpului hotare
Şi vecinic să respândă o falnică lumină
Pe seculii ce 'n umbră, trecând, li se închină.

Ruginoasa

CÂNTECUL GINTEI LATINE

Latina gintă e regina
Într'ale lumei ginte mari;
Ea poartă 'n frunte-o stea divină
Lucind prin timpii seculari.
Menirea ei tot înainte
Măreţ îndreaptă paşii sei.
Ea merge 'n capul altor ginte
Vĕrsând lumină 'n urma ei.

Latina gintă e vergină
Cu farmec dulce. răpitor:
Străinu 'n cale-i se inclina
Şi pe genunchi cade cu dor.
Frumoasa, vie, zimbitoare,
Sub cer senin, în aer cald,
Ea se mirează 'n splendid soare,
Se scaldă 'n mare de smarald.

Latina gintă are parte
De-ale pămîntului comori
Şi mult voios ea le împarte
Cu celealte-a ei surori,
Dar e teribilă 'n mânie
Când braţul ei liberator
Loveşte în cruda tiranie
Şi luptă pentru-al sĕu onor.

In ziua cea de judecată
Când, faţă'n cer cu Domnul sfînt
Latina gint'-a fi 'ntrebata
Ce au făcut pe acest pămînt
Ea va respunde sus şi tare,
O ! Doamne'n lume cât am stat:
«In ochii sei plini de-admirare
Pe tine te-am representat !

Mircești.

RAPIREA BUCOVINEI

I

Ceahleu ! betrân gigante al munţilor Carpaţi !
Priveşte peste norii în juru-ţi adunaţi
Ce sgomot, ce contraste pe laturile tale:
De-oparte veselie, de alta lungă jale !

Austria, imperiu al carui vultur mare
Rotundul glob şi sceptrul îi ţine strînşi în ghiare;
Austria ce vede foind l'a ei picioare
Un roiu în neastîmpĕr de mari şi mici popoare,
Şi poartă cu mândrie coroana cesarină
La care-'nsuşi Carpaţii şi Dunărea se 'nchină;

www.dacoromanica.ro

Austria ferice azi e în serbătoare!
Armatele-i deprinse a fi învingătoare
Desfășură largi steaguri de falnică paradă
Sub cerul Bucovinei ce geme, tristă pradă...
Soldații 'n uniforme ferite de-ori ce pete
Se 'nșiră ca un codru de puști, de baionete,
Atât de îngrijite cât par, lucind la soare,
Un arsenal simetric de arme — încă fecioare.
Vitejii poartă 'n frunte crengi verzi ce se îndoaie
Ca lauri blânzi de pace în lipsă de resboaie.
Ei stau în linii drepte și armele presentă
La șefi muiați în aur, înfășurați în lentă
Și gârbobiți sub sarcini de fapte glorioase.

Aproape sburdă 'n sgomot scadroane numeroase
De bravi Husari, Centauri, iuți-fugători, mult sprinteni,
Cu aripi la copite și la picioare pinteni,
Sleiți pe cai de frunte și stând în ranguri drept,
Ei par în nerăbdare sa iee lumea 'n piept.

Maghiarul resucește musteața-i cătrănită,
Iar calu-i mușcă frâul sub buza lui strunita,
Având unul cu altul o tainică rudire
Prin dorul ce frămînta selbatica lor fire.
Privindu-i, stai pe gânduri și 'ntrebi de 'nobilează
Calul pe om, sau omul pe cal îl completează.
La dreapta se vĕd tunuri în rând lucind de-oparte,
Deprinse-a svârli moartea în dușmani de departe.
Aspectul lor e crâncen, grav, amenințător,
Căci moartea locuește ascunsă 'n sinul lor;
Iar gura-le e gata din piept s'arunce 'n vînt
O salvă triumfală sau salvă de mormînt.

Și 'n laturi și'mprejurul puternicei armate
Se 'ndeas' o gloată oarbă de tipuri variate:
Nemți, Leși, Rusnaci și Unguri, babelică mulțime
Patată, 'nădușită de neagra Evreime.
Toți pleacă a lor frunte pe când în catedrală
Se 'nalță Te-Deumul la sfera ideală.
Toți sînt în așteptare...
De-odat' un freamĕt sboară
De-alungul prin oștime și 'n gloată se străcoară.
Un semn! Comanda trece prin rangurile dese,
Tamburele resună și muzicile-alese
Intoană mari fanfare ce se unesc în sunet
Cu-a clopotelor svonuri, cu-a tunurilor tunet.

Electrică șcânteie pătrunde lumea toată.
Un glas de mii de glasuri, un ura lung de gloata

www.dacoromanica.ro

Esprimă 'n limbi diverse naive 'ntusiasmuri.
Delirul Evreimei ajunge pân' la spasmuri!
Dar ce serbează astfel Austria cu fală?
Serbeaz'al unui erou vr'o faptă imortală,
Sau ziua unui Cesar, sau noue, mari victorii
Ce-au coronat armata cu mari şi noue glorii?

II

Ceahleule, vecine cu-a cerului minuni,
Vechiu martur de-ale lumei clipeşti deşertaciuni!
Respunde din nălţime: De ce astă serbare
Deşteaptă în Suceava o lungă văetare,
Un plâns de-amărăciune, un gemet de mormînte,
Un nou fior de moarte prin moartele-oseminte?
A clopotelor tonuri metalice, pompoase,
De ce trezesc în Putna resunete duioase?
De ce tresar stejarii c'un freamăt de oştire?
De ce Românul simte o cruntă oţerire?
De ce măreaţa umbr'a lui Stefan, sus pe munte,
Cu giulgiul seu de secoli s'acopere pe frunte?

«Austria serbează cu vâlfă maiestoasă
«A tristei Bucovine răpire dureroasă
Prin frauda infamă şi'a Turcului vînzare!..
«E jubileu de moarte, căci preţul de trădare
«S'au numărat pe racla lui Ghica Domn, ucis!..
«Şi astăzi pe-acea crimă un secol s'au închis».
Inchis?... Noi îl deschidem!... şi adevărul sfînt
Chiemat, la glasul ţerii se 'nalţă din mormînt.
Fantasmă sângerânda, la lume el apare
Să spue a lui Ghica română protestare
In ziua mult nefastă când tristă umilită,
Moldova de-a ei soră fu silnic deslipită;
Să spue făr-de-legea acelui laş Vizir,
Unealtă de peire a Domnului martir,
Ce 'n setea lui de aur jertfit-au lăcomiei
O sculă din coroana antic'a României!

Victimă neferice înaltelor trădări,
Azi este începutul a talei resbunări,
O! Ghica, nume sacru ce astăzi reapari
Ca vecinică sentenţă a gâzilor barbari!

Priveşte-o! mare umbră, din boltele senine,
In asta zi de doliu când mii de limbi străine,
Creştini legaţi cu Iuda în stranie unire,
Serbeaz'a Bucovinei moderna restignire;
Priveşte: Noi cu jale, supuşi acum tăcerei,
Venim ca să-ţi aducem ofrandele durerei,

www.dacoromanica.ro

Venim să vĕrsăm lacrimi ce inima le plânge
Pe locul unde curs-au, o! Doamne, al tĕu sânge!

III

Istoria înscrie tot ce-au vĕzut şi vede.
Ea zice: Românie, în ceruri te încrede,
Căci lacrimele calde de-un neam întreg vĕrsate
Rodesc jos Dreptul sacru şi sus nalta Dreptate.
Deci, umbră maiestoasă, te 'ntoarce spre hotare
Ş'acum, după un secol trecut, zi cu glas tare:

«Tu, scumpă Bucovină, odraslă românească!
«Tu, cuibul vitejiei, tu, fală strămoşească!
«Respunde'n faţa lumei cu-a ta despreţuire
«Acelor ce aclamă a ta nenorocire.
«Evreii te insultă l'a soarelui lumină
«Ca pe un şoim ce-l roade o lacoma vermină,
«Ei rîd de tine astăzi crezând c'a lor grămada
«De-acum pe vecinicie te face a lor pradă;
Dar nu te pot ajunge insultele profane
«Când eşti vlăstarea, fiica cohortelor romane;
«Când, falnic rezemată pe vechile mormînturi,
«Păstrezi în al tĕu suflet anticele avînturi;
«Când fiecare arbor din codri-ţi fioroşi
«Cuprinde o legendă din timpii glorioşi:
«Când fie-care stâncă, şi plaiu, şi rîu, şi nume
«Atestă că nu piere romana gintă 'n lume!
«Prin aer câte-odată se ved trecând în sbor
«Lungi cârduri de corbi negri cu svon croncanitor.
«Flămânzi, ei cad pe câmpuri, se cred stăpâni pe ţeara,
«Dar e destul să vadă un uliu, ca sa piară.
«Pe ceriurile-albastre adese ori s'aduna
«Troiene 'ntunecoase de negri nori ce tună.
«Se pare c'au sa vĕrse potopul pe pămînt,
«Dar ca să-i risipească ce trebue?... un vînt!

Veni-va ziua sfîntă când vîntul mântuirii
Va duce corbi şi nouri pe calea pribegirii,
Şi cerul ţerii noastre iar fi-va nepătat
Şi limpede ca ochiul de lacrima spalat.
Iar pân'atunci, o! Doamne, dacă-i permis sa rîda
De codrul vechiu şi sacru pradalnica omidă,
Hulească Evreimea fanatica, duşmana,
Uitând Ierusalismul, uitând spada romana!
Şi marele imperiu aclame cu trufie
Un act care atristă pe 'ntreaga Românie!
Ordone umilirea simţirii creştineşti
Ca să complacă urei şi turbei Evreeşti,

www.dacoromanica.ro

Şi facă să resune văzduhul de fanfare,
De clopote, de tunuri, de crâncena serbare.
Zadarnic! acel sgomot, cât de puternic fie,
Nu 'mpedecă pe bronzu-i istoria să 'nscrie,
Pe lângă'a lumii fapte infame, sau sublime,
O fraudă, o crimă şi două mari victime!

HODJA MURAD PAŞA

VIZIRUL SULTANULUI AHMED. 1604

Hodja Murad, Vizirul Sultanului Ahmet,
Avea trei fii resboinici vestiţi: Ghiun, Ild, Djennet,
Trei şoimi, trei lei, trei fulgeri, trei flori din toamna vieţii,
Iubirea, mângăirea şi fala bătrâneţii.
Când îi priveà în pace la umbră adormiţi,
Curgeau duioase lacrimi din ochii lui ţintiţi,
Şi 'n inima-i de tată, plăpândă, simţitoare,
Ca 'n raiul luĭ Mohamed erà dulce recoare;
Iar când, viteji, în focuri se aruncau tustrei,
Îşi netezeà el barba zicând: Ei sînt ai mei!

Mult timp Murad în lupte tocindu-şi iataganul,
Mărise, apărase întreg Aliotmanul,
Şi 'n Asia supusă, clădind movili de morţi,
Luase titlul falnic de *Spada 'Naltei Porţi.*
Poporul însă, prada urgiei, ce-l vĕzuse
Sapând gropi largi şi dese pe care le umpluse
Cu sute, mii cadavre, ţoate-aşezate 'n snopi,
Mai drept îl poreclise: *Crunt săpător de gropi...*

Intr'unul din acele resboaie sângeroase
In care moartea oarbă coseà cu mii de coase,
Pe locul ce se 'ntinde în jur de Diarbekir,
Alăturea cu-o groapă şedeà asprul Vizir.
In faţă Ienicerii, mult crâncenă potaie,
Păzeau o tristă gloată de robi prinşi în bataie,
Meniţi să umple groapa cu trupurile lor
Sub apriga privire lui Hodja 'nvingător.

Opt-zeci de anĭ pe umeri şi splendida-ĭ armură
Plecau sub grea povară mareaţa lui statură,
Dar ochii sĕi în flacări luceau şi alergau,
La fiii lui ce 'n zare pe duşmani alungau,
Şi răpide din zare veneau sa s'odihnească
Pe trista hecatombă din groapa vizirească.
Călăii, roşi de sânge, la semnu-i se 'ndemnau,
Pe robii toţi de-a rândul îi descăpăţinau,

www.dacoromanica.ro

Și trupurile calde ce îmbătau omorul
Cădeau în groapa largă împinse cu piciorul;
Iar Hodja, fără milă la strigăt de aman,
Rosteà cu glas fanatic versețuri din Coran...

Iat' un Spahiu călare ce trece 'n răpegiune
C'un prunc culcat pe brațe-i, frumos ca o minune!
Vizirul îl zărește și 'ntreabă pe Spahiu:
«Unde-ai găsit, Hasane, odorul acest viu?»
Hassan plecat depune pe câmpul ud de sânge
Copilul, rod în floare, ce tremură și plânge,
Se 'nchină și respunde: «Găsitu-l-am sub cort,
Lipit de al seu tată creștin, în luptă mort.»
Vizirul se încruntă; el strigă: «A! muiere!
«De șerpi plini de otravă ai milă și durere?
«Ucide-l...
— «Eu?» replică Spahiul revoltat,
«Eu să ucid orfanul la sinul meu purtat?
«L-am dăruit cu zile, și vrei să-mi întorc darul?
«L-am sărutat, și'acuma să 'nfig în el pumnalul?
«Allah! în care timpuri ajuns-am noi de vii,
«Bătrânii dac'ordonă uciderі de copii?
«Allah, Allah! cum poate o frunte maiestoasa
«Să 'ncuibe-o cugetare atât de fioroasă?
«Cum?... barb'atât de albă și cuget înăsprit?
«Cum?... tu, Vizir! tu, hodje! și ochiul teu orbit
«Nu vede 'n pruncul fraged un oaspe de iubire
«Sacrat prin inocență și prin nenorocire?
«Blăstem pe a ta gură! blăstem pe gândul teu!
«Copil cine ucide își pierde neamul seu!»

Spahiul nobil saltă pe cal și 'n câmp dispare,
Lăsând în minți și inimi o rece 'nfiorare,
Iar micul înger chiamă, oftând, cu jalnic glas,
Pe tata lui, sermanul! departe-acum remas.

Vizirul stăpânește mânia lui fierbinte,
Zicând: «Nefericitul Hassan!,.. e scos din minte!»
Apoi către Ciaușii cu nume de Caplani:
«Din voi care voește cinci-zeci de pungi de bani,
«Pe-acest puiu de năpârcă să vie să-l omoare!»
Ciaușii respund: «Leul nu calcă pe o floare!»

Vizirul zice iară: «Solaci, Spahii, Neferi,
«Voi toți vultani de pradă, voi aprigi Ieniceri,
«Vă dau a mele haine, vă dau a mea comoară,
«Și sabia-mi și cortul și calul meu ce sboara,
«De mi-ți ucide-acuma pe-acest prunc de ghiaur...»
Toți stau în neclintire ca statui împrejur.

www.dacoromanica.ro

Un singur, calăul negru, cu buze sângerate,
Cu pieptul gol, cu brațe lungi, groase, încordate,
S'apropie în grabă de bietul copilaș:
Dar prunc'ul la el cată atât de drăgălaș
Ș'atât de blând, drăguțul, calăului zimbește,
Cât negrul scapă arma din mână, se uimește
Și fuge cu-oțerire, nebun, răcnind: «Nu vreu
«Nici haine, nici comoară!... mai bine să mor eu!»

Atunci Vizirul, tigru turbat de a sa ură,
Scârșnind din dinți selbatic, făcând clăbuci la gură,
Se scoală în picioare teribil, nalt, semeț,
Și fulgeră armata c'un ochiu plin de dispreț.
El strigă: «O! nemernici, o! tristă seminție:
«Arslanii lui Mohamed cu câni au prins frăție?
«Mișei cu piept de tauri și inimă de miei,
«Lupi fără dinți în gingeni! Mișei, mișei, mișei!
«Un slab copil de lapte, un fir de iarbă crudă
«Vě frânge 'n mână pala de sânge încă udă?...
«Uitați c'această fiară cu chip viclean și blând
«Menită-i ca să crească precum un negru gând,
«Un gând de resvratire, un gând de resbunare?...
«Amar de capul vostru când fiar'a crește mare!
«O! sfînt Profet! fii martur din lumile cerești
«Că singur eu, eu singur în zile bětrânești
«Respect și-ți apăr legea de limbile pizmașe,
«Sdrobind în ou pe șerpe și pe ghiaur în fașe!...»
El zice, se repede ș'apucă blastemând
Cu mâna-i tremurândă copilul tremurând,
Infige-a sale unghii în carnea lui de spumă
Și pe-ale gropii margínii îl pleacă și-l zugrumă!...

Grozav spectacol! Cerul se'ntuneca de-un nor!..
Copilu 'n sinul morței adoarme zimbitor,
Și sufletu-i se 'nalță l'a cerului altare,
Iar *Hodja* fanaticul remâne 'n exaltare!...
Dar iată că pe câmpul de sânge aburind
Se věd trei cai în fugă sărind și târâind
Trei palide cadavre a trei viteji de oaste,
Străpunși de iatagane în piepturi și în coaste.
Ei vin din zarea roșa nebuni, înspăimîntați
De morții ce-i urmeaza prin țerna resturnați,
Ș'alături de groapă ei se opresc... De-odata
Un răcnet se ridică, și 'n groapa blestemata
Mort cade cruntul Hodje, vizirul lui Ahmet.

Acele trei cadavre erau: Ghiun, Ild, Djennet!

Mircești, Ianuarie, 1878

www.dacoromanica.ro

GARDA SARAIULUI

Selim Sultanul doarme pe patu-i de plăceri,
Având un scut puternic de crânceni Ieniceri
Ce stau veghind la poarta seraiului de pază.
Sultanul doarme 'n pace şi gându-i nici viseaza
Că însuşi Ienicerii jurat-au pe Allah
Să dee pradă morţii Vizir şi padişah!...
E cerul fără stéle; întreg Stambulul tace,
Precum un mut gigantic, pierdut în umbră zace,
Temând să nu deştepte Şahinul până 'n zi...
Când leul odihneşte e bine-a nu-l trezi.
Saraiul pe o culme se 'nalţă şi apare
Ca o fantansmă neagră ce dă înfiorare.
Locaş de feerie, minune-orientală,
Raiu luminat în sinu-i de-o rază infernală...
Gândirea spăimântată în laturi stă de el,
Căci pe sub cer deasupra-i pluteşte Azrael.
Şi însă prin tăcere o tristă cucuvaie
Suspină 'n miezul nopţei pe-a lui Selim odaie,
Şi valurile negre de-a lungul în Bosfor
Şoptesc un vaet jalnic şi mult întristător.

De-odată, pe când somnul şi ochi şi minte fură,
A curţei poartă sună de-o surdă lovitură...
Pe loc toţi Ienicerii de pază, deşteptaţi,
Saltă 'n picioare, gata de luptă, înarmaţi,
Ş'Abdul-Aga, *Nakibul*, în kiosk deasupra porţii
Se urcă fară grijă de întâlnirea morţii.
El vede 'n piaţa largă şi vede 'n fund pe stradă
De umbre înarmate o tainică grămadă
Venind prin întuneric cu sgomot năduşit...
Torent de resvrătire ce creşte nesimţit.
Erau ortale dese de cruuta-Ienicerime
Pornite să restoarne Sultanul din nălţime.
O nouă lovitură mai tare 'n poartă bate!
Abdul-Aga se pleacă spre umbrele-adunate
Şi strigă 'n piaţă: «Cine? Cine 'n Stambul cutează
«Să miste când Sultanul doarme ş'Abdul veghează?»
—«Abdul! deschide poarta!» respunde-un glas din piaţă,
«Tu ştii că 'n ochii noştri Selim e şters din viaţă,
Ştii că ne-am prins cu toţii prin aspru jurământ
«Să-l facem de pe tronu-i să cadă în mormînt!...»
Abdul se oţereşte, căci au recunoscut
Un glas de frate'n glasul ce singur n'au tacut,
El zice: «Aşa este! aşa-i, frate Orcane!
Am resturnat cu toţii a noastre mari cazane
Ş'a lui Selim peire cu toţii am jurat,

www.dacoromanica.ro

«Dar eu cu jurămîntu-mi nu pot sa fiu legat
«Cât stau pândar aice cu pieptul meu în poarta,
«Şi cât credinţa sfînta în mine nu e moartă!
«Selim e al meu duşman!... şi nu-i pe lumea'ntreagă,
«Nu-i ură mai de moarte ca ura ce me leaga
«De dînsul, în tot locul, cu dor de resbunare,
«Cu dor de a-l combate făţiş, în ziua mare.
«Selim, *Zahid kiafirul,* Selim crunt orb de minte,
«Ucis-au cu-a sa mână pe bunul meu părinte!
«Selim trebue să moară!... şi va muri!... jur eu!
«Dar nu cât sînt de pază la căpătâiul seu...
«Abdul uită mânia de fiu resbunător,
«Căci mârşava trădare ce-ascunde-al ei obraz
«In veci nu se încuibă în suflet de viteaz...
«Selim e sacrul oaspe al conştiinţei mele,
«Şi-acum aceste braţe sînt două santinele
«Menite să protege pe chiar duşmanul meu...
«Aşa scrie profetul, aşa vrea Dumnezeu!»

—«Ghiaur!» strigă din umbră cu glasul răguşit
Lambhar-Kale, *kiehaia* ce 'n poartă au lovit;
«Ghiaur fără credinţă, te lepezi tu de noi?
«Selim şi tu împreună peri-veţi amândoi!»
Abdul se 'nfurieză: «In laturi spurcat câne,
«Deprins a muşcà mâna care-ţi întinde pâne!
«Lambhar-Lale! pe tine Sultanul te-au iubit,
«Ca pe un fiu nemernic de sinu-i te-au lipit,
«Ţi-au dat avere, nume, putere şi onoare,
«Din cuibul tĕu de vierme te-au scos la lume 'n soare,
«Şi tocmai tu ceri moartea Sultanului? A! fiară,
«Să nu-mi ieşi tu în cale, să nu-mi cazi tu sub ghiara!..
«In laturi toţi!... în laturi, departe de-acest loc!
«Mohamed v'ameninţă cu sabie de foc!»
Mulţimea şovăindă la glasu-i se uimeşte...
Dar crâncenul kiehaia în fruntea ei răcneşte:
«Pe ziduri, pui de tigri! avalma la saraiu!»
«Murind, pe noi ne-aşteaptă huriile din raiu!»

Şi lupta se începe prin neagra 'ntunecime...

Ca demoni de urgie o parte din mulţime
S'acaţă greu pe ziduri, iar altă mai aleasă
In poarta 'mpĕrătească s'aruncă şi se 'ndeasă,
Şi sub loviri de grindă s'abate poarta grea,
Turtind un mare numer de luptători sub ea.

In curte Ienicerii pătrund ca nişte lei!...
Dar iată 'n a lor cale Abdul cu toţi ai sei,
Şi cel întâiu ce cade ţăiat în sbór, de-a latul,
E procletul kiehaia, Lambhar-Kale, ingratul!

www.dacoromanica.ro

Atunci o încleştare de moarte s'au încins...
Şi când măreţul soare pe ceruri s'au aprins,
Voioasele lui raze roşind au luminat
Saraiul dat în pradă, Sultanul strangulat,
Ş'o clada, lângă poartă, de Ieniceri zăcând,
Toţi morţi cu spada 'n mână saraiul aparând,
Ş'alături cu dînşii culcaţi, ucişi pe prag,
Abdul şi al său frate îmbrăţişaţi cu drag!...
. . . . . .
. . . . . .
Dervişul de la Meca, El-Djem-Zaet-Mansur,
Primblând ochi cu durere pe morţi, jur împrejur,
Spre cer a sale braţe le-au ridicat zicând:
«Allah! pe lume omul, ca paserea trecând,
«Nu lasă nici o urmă, Şah fie sau fellah.
«Tu singur eşti puternic şi mare, tu, Allah!
«Dar dacă nu se pierde în ochi-ţi fapta bună
«Ş'asupra faptei rele dreptatea se resbună,
«Ah! fie 'n veci la dreapta-ţi acel care când jură
«Rosteşte adevĕrul din inimă prin gură,
«Şi sprijină cu viaţa, cu braţ apărator
«Sângeacul lu Mohamed şi lege şi onor.
«Iar cela care-şi vinde credinţa, jurămîntul,
«Cenuşa-i otrăvită s'o sufle, sufle vîntul
«In latele pustiuri, în volvura peirii,
«Căci Iuda vînzĕtorul e hula omenirii!»

Apoi bătrânul gârbov ce jalnic lăcrimează
Alături cu mortul Abdul îngenunchează
Şi ochii lui închide, şi trist, în tremurare,
Pe palida lui frunte depune-o sărutare!

NOAPTEA ALBĂ

Noaptea-i albă, luminoasă,
Ceru-i boltă de opal,
T ată zarea-i scânteioasă,
T t isvoru-i de cristal,
C ci pe lume-acum domină
Spaima vechilor stejari,
Sora morţii cea mezină,
Iarna cu-orizonuri mari.

Astfel gerul e de tare
Cat înghiaţă 'n ori ce loc
Şi a gurii resuflare
Şi cenuşa de sub foc.

El lipeşte ochi cu gene,
Pe drumeţ îl face orb,
Şi în cuiburi, chiar sub pene,
Crapă ouĕle de Corb.

Câmpul lung şi lat albeşte
Ca un strat de mărgărint.
Alba lună sus luceşte
Ca icoană de argint,
Şi apare nemişcată
In abis nemărginit
Ca pe marea înghieţată
Un vas mare troienit.

www.dacoromanica.ro

Miezul nopții!... totul tace!
Lumea pare un mormînt,
Unde mort și rece zace
Leșul marelui pămînt,
Și sub bolta cea senină
Mii de stele cu foc viu
Vars'o jalnică lumină
Pe gigantul său secriu!...

Ies pe câmp... Sub pași resună
Câmpul sec și înghețat.
Un pĕr mare stă drept lună
Cu corbi negri încărcat.
Totu-i mort!... Sunat-au oare
Pe al cerului cadran,
Ora stingerii de soare
In al morții ocean?

Numai eu să fiu pe lume
Remas singur trăitor,
Ca 'n pustiuri fără nume
Un nemernic călător?
Dar ce vĕd? ce se strecoară
Colo 'n zare când și când?
E o sanie ușoară
Prin lumină lunecând.

Saniuța e durată
Dintr'un lemn ușor de plop
Și se duce înhămată
Cu un iepure ce-i șchiop.
Iar într'însa cine este?
Om să fie sau un ciot?
E vestitul din poveste
Statu-palmă-barba-cot!

Iepurașu 'n trei picioare
Saltă, fuge ușurel,
Pe zapada lucitoare
Săpând urme dupa el,
Pe când barba argintie
A unchieșului străbun
Se târăe pe cămpie
Ca o coadă de păun.

Unde pleacă, unde sboară?...
Iată-l vine spre Siret
Și pe deal mi se coboară
Ca un bulgăr de omet.

El în lunc'acum pătrunde
Să descopere cu drag
Primăvara ce s'ascunde
In lăuntrul unui fag.

Iepurașul se repede
Naintând din salt în salt
Pân' ce-ajunge, pân' ce vede
In desime fagul nalt;
Iar unchieșul cu-o bărdița
Bate 'n trunchiul sunător;
— «Unde ești tu copiliță?
El întreabă, plin de dor.

Lunca 'ntreagă se resună!
Din copaci, din văgăuni
Mii de veveriți la lună
Ies, aleargă pe aluni,
Și din fagal nalt și falnic,
Vechiu al luncii împĕrat,
Iese-un glas plăpând și jalnic
Care blând a cuvîntat:

— «Cine vine? Cine bate
«La locașu-mi friguros?
«Ești tu Prier-ak meu frate?
«Ești iubitul Fĕt-frumos!»
— «Eu sînt, dulce primăvara,
«Statu-palmă-barba-cot.
«Din locașul tĕu afară
«Am venit ca să te scot.»

— «Și ce vrei să faci cu mine?
«Ce gând ai? Ce dor lumesc?»
— «Vreu în dragoste cu tine
Să mĕ dau, să 'ntineresc!
Abia zice și de-odată
Glasul fetei a mutit,
Iar în lunca deșteptată
Hohot lung a clocotit.

Și vrăjitul fag întinde
Un braț lung, cuprins de ger,
Pe unchieș de barbă-l prinde
Și-l ridică pe sub cer.
Statu-palmă țipă, sbiară,
El se sbuciuma turbat,
Dar din iarnă până 'n vara
Sus remâne spânzurat.

www.dacoromanica.ro

Vîntul bate!... colo 'n aer
Statu-palmă clătinat
Umple lunca de-un lung vaer,
De-un lung vaer necurmat;
Și drumeţu-şi face cruce,
Căci se crede urmărit
De-ale codrilor năluce
Pin văzduhul oţelit.

Mircești, Decembrie 1875.

VÎNTUL DELA MIAZA-ZI

Vîntul dela miază-zi
Cu zăpadă se hrăneşte.
Intr'o noapte şi 'ntr'o zi
El pe dealuri o topeşte,
Şi când suflă şi când trece
Peste ghiaţă ce se moaie,
Iarna tristă, iarna rece
Varsă lacrimi, lungi şiroaie.

El plecat-au dintr'un loc
Unde iarba, când resare,
Sub o arşiţă de foc
Se usucă şi dispare,
Si pe unde ard în soare
Lungi pustiuri nisipite,
Şi se vĕd rătăcitoare
Caravane ostenite.

Vîntul iute, vîntul cald
Aripioara-şi recoreşte
In mări late de smarald
Pe al căror val pluteşte,
Şi cu gura-i însetată
Vine-aice de înghite
Mana iernii aşezată
Pe câmpiile albite.

El tot suflă nencetat
Pân' ce vede 'n resărire
Pe pămîntul desghieţat
Colţul ierbii viu, subţire;
Apoi merge de desface
Cu-o suflare mai gingaşa
Mugurașii unde zace
Frunza verde drăgălaşa.

Bun sosit, iubite vînt!...
Animaţi de-o nouă viaţă
Gândăceii din pămînt
La lumină ies în faţă,
Şi păraele umflate,
Mici torente spumegoase,
De pe culme, de prin sate
Curg în văile-aburoase;

Şi pe câmpul încă ud,
Şi pe crengile pădurii
Se încearcă un preludu
De concerte-ale naturii,
Şi prin aerul cu soare
Trece-o vie prevestire
De sosirea de cucoare
Şi de-a mieilor sosire.

Însă vîntul recorit
Din sbor, iată, se opreşte;
Ca drumeţul ostenit
El acum se odihneşte,
Şi, rîzând, priveşte 'n zare
Iarna goală, iarna slută
Cum se duce 'n fuga mare,
Şi se face nevĕzută.

Dar cum stă pe-a luncii prag
Iat' aude-un glas de jale
Care iese dintr'un fag
Nalt, cu braţe colosale;
Şi deasupra-i înc' aude
Plâns amar de desperare,
Gemete, blestemuri crude
Care dau înfiorare.

Glasul blând şi rugător
Zice: «Doamne! Cine oare,
«Ce viteaz îndurător
«M'a scăpa din închisoare?
«Ah! din fagul meu afară
«Celui ce mi-a da scăpare
«Eu, frumoasa primăvară,
«I-aş plati cu-o sarutare.

www.dacoromanica.ro

Vîntul iute se sculă...
Peste fag cu fruntea lată
El începe a suflă,
A sufla ca nici odată.
In curând a lui suflare
Coaja fagului despică,
Şi la ochii lui apare
Un luceafĕr de fetică.

Mândră, albă, scump odor,
Cu zimbire-atrăgătoare,
Şi duioasa că un dor
De simţire iubitoare.
La plăcuta sa ivire
Ies albinele cu miere
Şi sub vesela-i ochire
Lumea saltă 'n renviere.

Ea remâne în extaz
La a soarelui lumină.
Pe 'nfloritul ei obraz
Luce-o rouă briliantină,
Şi pe frunte-i se îndoaie
O ghirlandă înverzită,
Şi pe gură-i se desfoaie
Dulce roză 'mbobocită.

Cum o vede, fericit,
Vîntul braţele-şi deschide,
Şi pe sinul seu uimit
Copiliţa vesel ride;
Când de-odată sus în aer
Printre frunza ce-l ascunde
Se aude iar un vaer
Care sufletul pătrunde.

Cine ţip'aşa de tot?
Cine sus, în arbor, geme?
E sermanul Barba-cot
Spânzurat de multă vreme!
Searbed, ţeapăn, sloiu de ghiaţa
De-astă iarnă 'n parăsire,
Ah! de-abia mai are viaţa,
De-abia umbră de simţire!...

Primăvara face-un semn...
Pe loc vîntul se rîdică
Şi l'al fetei viu îndemn
Peste fag el suflă, pică.
Iat'o creangă spre copilă
Ce se pleacă şi se 'ntinde,
Pe moşneagul trist, cu milă,
De pe creanga ea-l desprinde.

Statu-palmă a scăpat!
De sub tufe chiar îndată
Iepuraşul schiopătat
Ieşind iute, lui s'arată;
Iar unchieşul cu ruşine
Zice 'n limba bĕtrânească:
«Cine-a fi nebun ca mine,
«Tot ca mine să păţească!»

Şi pe iepure sărind
El se duce 'n depărtare,
Dar suspină tot gândind
La frumoasa fată-mare.
Şi a vîntului mireasă
Lunecând pe iarba verde,
Cu-al ei mire 'n lunca deasă
Ca un vis frumos se pierde!

Mirceşti, Mart. 1876.

GHIOAGA LUI BRIAR

I

In mijlocul câmpiei întinsă ce se pierde
Sub zarea albăstrie cu-a ei comoară verde,
Culcat pe spate şede voinicul bivolar,
Briar, ce n'are 'n lume decât un gros stejar,
Un bun şi scump tovarăş de lupte crâncenite,
Cioplit în chip de ghioagă cu fălii oţelite.
Alesu-l-au el singur în codrul îndesat,
Jupitu-l-au de coajă, prin foc el l-au uscat;

www.dacoromanica.ro

Apoi, ieşind în vale cu ghioaga subsuoara,
Acum se simte vesel că are-o sorioară.
Ştiu bivolii de dînsa şi 'n laturi se feresc
Şi cât stau la păşune cu ochiul o pândesc,
Căci dacă'n depărtare se resleţesc de turmă,
Cumplita ghioagă sboară vârtej pe a lor urma,
Şi bivolii selbatici, nebuni de groaza ei,
Revin la cârd în fugă supuşi ca nişte miei.

Ştiu lupii, hoţi de noapte ce ies la vânătoare,
Când cerul se ascunde în neagra 'nvelitoare,
Şi 'n poalele pădurii, sub crânguri tupilaţi,
Privesc duios la bivoli ce 'n iarbă stau culcaţi,
Dar nu 'ndrăznesc să iasă din umbră mai de vale,
Căci ghioaga păzitoare le stă în ochi şi 'n cale.

Ştiu încă şi Tătarii din Crâm şi din Bugeag
De groznica-i lovire de moarte, fără leac.
O ştiu de când o ceată păgână, rătăcită,
Scăpat-au peste Nistru amar jumătăţită,
Ş'acum, în tremur, zice năprasnicul Tătar:
«Allah să te ferească de ghioaga lui Briar!»

II.

Briar cu-a sale braţe sub capul lui crucite,
Cu pletele-i miţoase în iarbă încâlcite,
Priveşte pe de-asupra-i cum trec necontenit
Nori lungi şi vulturi ageri în sbor neobosit,
Şi mintea lui furată de-a cerului mişcare
Se pierde 'n aiurire plutind sub bolta mare,
Se duce prin lumină săltând din nor în nor,
Se prinde de aripa ce sboară mai uşor,
Iar noaptea rătăceşte afund din stele 'n stele
Cătând să-şi vază visul cu ochii printre ele.
Ce vis?..

El ce trăise ca şoimul isolat,
Din revărsatul vieţii pe lume 'nstrăinat,
Crescut în înfrăţire cu iarba şi cu vîntul,
Având de templu cerul şi de culcuş pământul;
El, baspele câmpiei, născut pe al ei sin,
Scăldat în foc de soare şi 'n limpede senin,
Ce nu văzuse încă nici sate, nici oraşe,
Nici florile-omenirii cu chipuri drăgălaşe;
El care ziua întreagă se 'ngână cu un paiu
Şi 'n cântecul de paseri surprinde-un dulce graiu,
Ce vis frământă gându-i, ce taină spune-ades
Şi stelelor din ceruri şi florilor din şes?

III

Trei zile sînt acuma de când pe-o seară lină
Văzut-au o minune sburând pe sub lumină,

www.dacoromanica.ro

O fată alungată de-un bivol cu ochi crunți.
Erà Domnița, fiica lui Dragoș de la munți,
Scăpată din robia Tătarilor, călare
Pe-un zmeu care la goană păreche nu mai are.
Fugeà de groază calul și iute 'n câmp sareà,
Dar bivolul selbatic de-aproape-l urmăreà,
Răgând, mișcând din coarne, plecându-și fruntea largă,
Cercând pe cal din fugă să-l prindă și sa-l spargă.

Briar zări copila!... Viu fulger se isbi
Svârlind în bivol ghioaga menită de-a-l sdrobi,
Se puse drept în cale-i, se prinse de-a lui coarne
Și-i frânse coarda 'n luptă, sucind-o să-l restoarne,
Iar bivolul remase pe iarbă neclintit...
Atunci copila dulce i-au zis cu glas uimit:
«Voinice! să ai parte în viață de iubire!»
Ș'au dispărut din ochi-i lăsându-i o zimbire.

IV

Briar din acea clipă trezit, transfigurat,
E dus cu mintea 'n visul ce-i pare c'au visat.
Luptând cu pânduri noue, cu simț de lungă jale
Și cu mirarea vie a gândurilor sale.
Vĕzut-au, ne-vĕzut-au minunea ce-au vĕzut?...
In inima lui zace un dor nepriceput,
Și cât e ziua lungă și cât e noaptea lată,
Nu poate-a-și rupe dorul și gândul dela fata.
Ades el poartă ochii pe veșteda câmpie
Și-i pare mult mai largă părându-i mai pustie,
Căci ziua nu mai vine voios a o 'nflori.
El sufere de-o taină și-i place-a suferi.
Grăind în faptul zilei cu iarba, cu isvorul,
Și seara cu amurgul, cu vîntul, cu mohorul,
Cu vulturii, cu șoimii ce vin de peste plaiu...
Ah! unde-i cea minune sosită dela raiu
Ce 'n inimă-i vĕrsat-au o mult fierbinte rouă
Și le-au facut să treacă din viața'n viață noua?
Dar iarba îi respunde pe câmp îngălbenind,
Isvorul viu și rece prin iarbă șerpuind,
Și vulturul sub ceruri nălțându-se 'n rotire,
Și vîntul, val de aer, trecând în vâjiire.
Toți sunt în nepĕsare, toți iute-l părăsesc,
Chiar bivolii dumesnici de el se reslețesc,
Și numai, numai ghioaga din tufele uscate
Se pare că-l jălește duios ca pe un frate...

Amar de cine 'n lume n'aude nici un glas,
Nici vede împrejuru-i măcar urmă de pas!

www.dacoromanica.ro

V

Briar în neastîmpĕr, atras de-a nopţii şoapte,
Păşeşte pe câmpie ca un năluc de noapte,
Privind pe sus... De-odată prin stele când şi când
O palidă lumină apare lunecând.
El stă în neclintire!... Lumina cea uşoară
Sub formă de copilă cerească se coboară
Şi vine de se pune zimbind în calea lui,
Apoi încet purcede de-a lungul câmpului.
«Ah!... ea-i».- strigă sermanul şi braţele întinde;
Dar flacăra mai vie la glasu-i se aprinde,
Şi sborul îşi răpede în aer strălucind.
Briar aleargă, trece prin umbră rătăcind,
Incalecă pe-un bivol ce 'n cale întâlneşte,
Îi pune ghioaga 'n şolduri şi pleacă vulturește.
Atunci de după dealuri Craiu-nŏul, resărind,
Vĕzu o fiară neagră pe câmpuri tropotind
Urmat'amenințată de lupi flămânzi o suta,
Ş'un om pe ea călare, cu mintea lui pierduta,
Cu pletele-i sburlite, cu ochii înfocaţi,
Cu mânile întinse spre codrii depărtaţi,
Răcnind, umplând câmpia de-o lungă văetare,
Unindu-şi glasul jalnic cu-a lupilor urlare...
Şi om, şi lupi şi bivol, vârtej misterios,
Cu sgomot dispărură în fundu 'ntunecos!

VI

Din noaptea cea fatală Briar pe-a lui câmpie
N'au mai părut!... De dînsul nimic nu se mai ştie.
Dar peste şepte codri, de-asupra unei rîpi
Se vede-un stol de vulturi ce mişcă din aripi,
Şi peste ripa largă, adâncă 'ngrozitoare,
În care nu pătrunde în veci voiosul soare,
Din mal în mal se 'ntinde o punte de stejar....

Spun tainic vînătorii că-i ghioaga lui Briar.

MURAD GAZI SULTANUL ŞI BECRI MUSTAFA

1639

(DEDICAT D-LUI A. PAPADOPULO-CALIMACH)

ALAIUL LUI MURAD

E soare splĕndid, sgomot de vie serbătoare,
E *Bairamul* vesel, Stambulul e 'n picioare,
Dar ce luceşte colo pe stradele adânci?
Allah! Allah! de-odată Stambulul cade 'n brânci...

www.dacoromanica.ro

In laturi toţi, în umbră, cu faţa la pământ!
Nici un Ghiaur pe strade, nici un suspin în vînt,
Osmani, iată alaiul Sultanului Murad!
Murad, lacul de miere şi marea fără vad
De glorie, ştiinţă, putere, străluciri,
Stâlp falnic şi coroană întregii omeniri,
Pogoritor ferice din sinul lui Iafet,
Şi care, fiind umbra cerescului Profet,
Nu are nici nu poate avea seamĕn pe lume.
Deci calea-i, spada-i, faţa-i şi gloriosu-i nume
Sub rouă parfumată de flori de iasomie
De-acum şi până 'n fundul *Hairetului* să-i fie!

El vine ca păstorul încunjurat de turmă,
Având pe lângă dînsul pe *Bostangii*, şi 'n urma,
Frumoşi, ţinuţi în frâe, opt harmăsari de fală,
Podoabe nestimate de pomp'orientală,
Purtând smaralzi în frunte cât oul de condor,
Scoţând din piept fanfare de glas nechezetor.
Murad îi preţueşte cât ţeara de *Misir*
Ş'ar vrea din fie-care să facă un Vizir,
Găsind că în mândrie pe oameni ştiu să 'ntreacă...
Ei nu cobor nici ochii şi nici genunchii pleacă!

Cum dar li se cuvine, au pas mai înainte
Şi decât *Beirlerbeii*, apĕsători de ginte,
Şi decât *Capudanii* şi decât *Seraskerii*
Ce duc în foc *Spahiii, Topciii, Enghicerii*,
Şi care 'n timpi de lupte c'un semn, dintr'un cuvînt,
Întind aripa morţii pe mare şi pământ;
Tigri ce-ar rupe 'n ghiare tot neamul creştinesc,
Dac'ar putea resbate prin pieptul românesc!
Aceştii, pe cai ageri, măreţ vin împreună,
Având *tabulhanale, alem* cu semi-lună,
Şi *tuiuri* de parada cu trei cozi lungi de cal,
Însemne de mărire şi fast oriental.

Iar prin alaiul falnic, torent de Bei, de Paşi,
Şi de *Imani* fanatici şi de *kizlari* pizmaşi,
Călări pe cai de frunte ce saltă 'n loc şi trapă
La glas de *Seizi* negri ce-i netezesc pe sapă;
In mijlocul acelei feerice splendoare
De haine aurite, de arme lucitoare,
Hangere 'n pietre scumpe, baltage, iatagane,
Sangiacuri, şuşanele, *ienicereşti cazane*,
(Tot ce-i setos de sânge şi vesel de paradă),
Apar în maiestate de-asupra de grămadă,
Vizirul şi *Muftiul*, topuzul şi Coranul,
Coloane care sprijin întreg *Aliotmanul*.

www.dacoromanica.ro

Sultanul cu surguciul lui Soliman în frunte
Ce arde ca panaşul de flacări pe un munte,
Intunecă vederea precum un soare viu
Plutind în strălucire pe-un fluviu argintiu.
In umbra lui se mişcă alaiul în desime,
Alaiu ce se termină în crâncenă oştime,
Şi Bosforul resună de-o lungă detunare!...

Dar unde oare merge Murad cu oastea-i mare?
Se duce el să stingă pe Leşi, sau merge-acum
Pe Abaza hainul să-l ardă 'n Erzirum?
De pe copacul lumei vrea roada s'o culeagă?
Vrea sub călcâiu să plece pe omenirea 'ntreaga?

Murad Gazi Sultanul se duce 'n Ok-Maidan
Să 'nvingă 'n arcăşie pe Ild-Tozcoparan,
De nu, să-l împăneze cu o săgeata 'n piept,
Căci ochiul lui e ţinteş şi cugetu-i e drept!
Deci toţi Otmani'n cale-i, pătrunşi de-un lung fior,
Simţesc un sbor de fulger trecând pe capul lor,
Şi toţi se dau în laturi de razele-i de foc,
L'a lui deşertăciune lăsând deşertul loc!

II

BECRI MUSTAFA

Un singur, numai unul din gloata umilita
Remâne 'n nepăsare pe strada pustiită,
Culcat în ţerna caldă, gonind cu-a lui privire
In spaţiul de lumină un vis de aiurire.
El pare că n'aude nici sgomot de alaiu,
Nici vede gloriosul Luceaſĕr din Saraiu,
Nici vrea de el să ştie!..
Fatală cutezare!..
El cântă şi'apoi rîde şi zice 'n gura mare!
«Murad Gazi e sprinten ca şoimul *Bogdanesc!*
«Piciorul lui întrece fugarul arăpesc!
«Murad Gazi e meşter!... sub mâna lui uşoară
«Djeridul piere 'n aer şi capu 'n aer sboară!
«Murad Gazi-i puternic! El a 'necat Bagdadul
«In sânge, şi pretinde c'a inundat chiar Iadul
«Cu trei sute de sute de suflete Persane
«Gonite 'n ceea lume prin săbii corasane!
«Murad Gazi nu 'ncape în vastul orizon,
«Dar e legat de sceptru-i şi pironit pe tron,
«Dar sceptru-i în omoruri ca secerea se 'ndoaie,
«Dar mâna lui turbată în sânge-ades se moaie,
«Dar tronu-i nalt aruncă o umbră neagră, lunga,
«In care noaptea oarbă cu crima se alunga!

www.dacoromanica.ro

«Murad Gazi-i *Șeitanul* ce rîde de Allah!..»

Se 'ntunecă pe frunte-i cumplitul Padișah,
Pătruns cu oțerire de asprele cuvinte.
El strigă: «Care-i, cine-i acest lipsit de minte?
Un glas de mii de glasuri respunde: «E hagiul!
«E Mustafa poetul, e Mustafa *deliul!*»
— «Minciuni!..» replică omul, sculându-se cu'ncetul,
«Minciuni! eu sînt Sultanul! mai mult, eu sînt Profetul!
«Mai mult și mai mult înca, sînt Becri Mustafa!»
— «Beți fără-de-lege!» racnește-un *Ulema.*
— «Beți în legea noastră! beți?..» strigă Sultanul.
«Au îndrăznit cu vinul să spurce *Elcuranul?..*»
Și calul își răpede, hangerul iute-și scoate.
Dar Mustafa, zimbindu-i, se reazemă pe coate,
Privește drept în ochii Sultanului și zice:
— «Murad! din noi doi, spune, care-i mai beat aice?
«Eu ce plutesc în pace pe-un lac de veselie,
Sau tu ce fierbi în clocot de apriga mânie?
Apoi drept în picioare și cu Sultanul fața:
«In astă lume largă, în astă scurta viață,
«Tu, fiu a lui Mohamed, fanatic și hain,
Decât ai vărsa sânge, mai bine ai bea vin,
Căci mult e mult mai crudă beția de omor
«Ce face dintr'un Cain un frate-ucigător
Decât acea beție ce rîde și resare
Din cupa desmierdată de-a buzei sărutare.
«Crunt beutor de apă!.. tot sângele versat
«Gâlgâe și se 'nchiagă în pieptu-ți însetat,
«Scoțând blăstemuri aspre în contra urii tale
Ce sufletu-ți împinge la muncile 'nfernale;
«Iar vinul, dulce oaspe și vesel cântator,
«Deșteaptă 'n inimi viață, junie, blând amor
Și ne promite raiul pe lumea viitoare,
Iluminat fierbinte de al beției soare,
Frumosul raiu în care voioasa Aurora
Ca vinul tînăr încă rozatic se colora,
Și când apune ziua, cerescul ei senin
«Reflectă cu splendoare al vinului rubin...
«Șuit în culmea lumii și orb în gândul teu
Te crezi acum aproape de însuși Dumnezeu
Și 'nu vezi tu, sermane, ca fruntea-ți e vecină
De trăsnete, de nouri, de palma cea divină?
«Tu porți în ochi-ți noaptea și'n sin un negru șerpe,
Și inima-ți e stearpă și gândurile sterpe,
Iar eu, cel fără-de-lege, mă 'nchin la cupa plină
Și port lumina'n ochi-mi și 'n inimă lumină!...
Acum treci înainte pe șargul tău călare,
«Murad, nu ești de mine!... Destul lumea-i de mare

www.dacoromanica.ro

«Pentr'un beţiv cu minte ş'un Padişah nebun!...

Au zis... Neferii aprigi pe săbii mâna pun
Scârşnind din dinţi. El însă, în pace, neuimit,
Se culcă iar la locu-i ş'adoarme liniştit...
Allah! ce ar' să fie?...
Sultanul de odata
Face un semn şi trece cu mintea frământată!

III

NOAPTEA BAIMARAMULUI

E noaptea 'ncântătoare! Pe-a cerului câmpie,
Grădină pudruită de-o pulbere-argintie,
Incet şi lin păşeşte a stelelor regină
Cu-o dulce-atrăgătoare zimbire de lumină.
Ea poartă împrejuru-i un vĕl de nori, prin care
Din când în când resbate şi ca prin vis apare
Poetica frumseţă a chipu-i virginal,
Ca splendidă Sultană din raiu oriental.
Intregul cer, comoară de cuiburi lucitoare,
Feeric locuite cu zine iubitoare,
Priveşte din nălţime, tăcut admirator,
Minunea lumei noastre, fantasticul Bosfor.

In Asia ş'Europa, pe verzile lor maluri,
Ard mii de mii de lampe vĕrsând văpăi în valuri,
Şi prin a nopţii umbră scoţând fantasme sute
De arbori şi de turnuri abia întrevĕzute.
Ori ce zidiri pe Bosfor, saraiu, ceşmeà, geamie,
S'acopĕr cu ghirlande de flacăr'albastrie,
Şi flota ce reşună de salve tunăfoare
Pluteşte sub catarguri de foc scânteietoare,
Şi sus, pe minarele, lucesc rotunde salbe...
Se par căzând din ceruri cununi de stele albe.

Pe Bosfor lungi caice de-o formă sprinteioara
Se 'ntrec cu Elcovanii ce'n faţa apei sboara,
Iar altele, mai multe, cu-o leneşă mişcare,
Sub ziduri de haremuri plutind în leganare,
Prin sunet de tambură şi glasuri de manele,
Cadânele frumoase le chiamă la zebrele.
Câţi ochi aprinşi de doruri sclipesc în Kullelli,
In Scutari, Galata, Bey-koz şi Kandili!
Şi câte inimi june de gingaşe vergine
Se bat în sinuri albe, se umflă de suspine!
Regine-ale-omenirii! comori de fericire
Căzute în robie, lăsate 'n părăsire!
Ah! cine se gândeşte la ele când *Islamul*
Serbării Musulmane deschide Bairamul.

www.dacoromanica.ro

Şi când Murad Gaziul permite veseliei
Se urle aruncată în braţele orgiei ?
Resun ambele maluri de cântece voioase
In strade, 'n cafenele, în pieţi mult sgomotoase,
S'acum Stambulul rîde, şi bea, şi clocoteşte
De-un chef ce până 'n ziuă crescând se prelungeşte ;
Dar cheful cel mai marè îl gustă pe sofà
Doi gemeni de beţie, Murad şi Mustafà.
Sub bolta ciselată cu fine arabescuri
A unui kiosk de vară văpsit cu dalbe frescuri,
Ce vesel îşi deschide ferestile pe mare,
Lăsând să-l recoreascâ bosforica suflare ;
In dulcea atmosferă de plante aromate
Ce ard în căţulete prin colţuri aninate,
Unind cu-a narghilelei narcotice parfumuri
Esenţa 'mbătătoare ascunsă 'n a lor fumuri :
Pe splendide covoare, molatice, persane,
Pe perne de mătasă cusute de Sultane,
Şed faţă 'n faţă, singuri, Sultan Murad Gaziul,
Sultanul prea puternic, şi Mustafa Becriul.
Alature cu dînşii pe jos sunt aşezate
Tablale mari de aur cu fructe încărcate
Şi cupe 'n pietre scumpe şi largi cristaluri, pline
De vinuri şi de vutce topaze şi rubine.
Stapânul şi cu robul pe coate rezemaţi,
Sub valuri de lumină sînt vesel inundaţi
Prin patru globuri albe ce 'n bolta-s arzătoare
Ca patru mari fragmente căzute chiar din soare.

Sultanul rîde 'n hohot : la rîsul lui ce sbiara
Respund din sinul nopţii un urlet lung de fiara
Şi răcnete de oameni ce strigă : «Evallah !
«Ani mulţi să veselească sublimul Padişah !»
Căci sub ferești, în curte, doi tigri din Atlas
Respând cu 'nfiorare cu aprigul lor glas,
Şi dincolo de curte, pe valuri legănate,
Se 'ndeasă o mulţime de barce adunate.

S'ar crede că poporul din umbr'acum asista
Să afle cât de mare deosebir' există
Intr'un Sultan ce rîde şi un tigru cu rânjire,
Când om şi fiară 'n inimi n'au nici o osebire.

IV

BEŢIA

— «Ştii tu, Becri, întreabă Sultanul ştii tu bine
«Ce gând mĕ face-a rîde privind acum la tine?
«Mĕ mir prin ce minune eu te-am lăsat cu viaţă,
«Când tu în a mea cale m'ai insultat în faţă?

www.dacoromanica.ro

«Cum sabia-mi tăioasă, cu capul tău vecină,
«Nu l-au făcut să salte sburând din rădăcină?
Becri respunde: — «Cerul ţi-au alinat mânia,
«Ca să cunoşti prin mine norocul şi beţia,
«Să afli c'adevĕrul, rătăcitor pe lume,
«Pluteşte 'n ochii noştri pe-a vinului dulci spume.
«Ş'acum aşa de tare îţi place beutura,
«Cât vinul tot din lume de-abia ţi-ar umplea gura
Şi'n vastul teu imperiu cuprins de admirare
Nu-i astazi ca Sultanul beţiv aşa de mare!»
«Să bem dar cât ne cere dorinţa nempăcată»
Replică Padişahul, şi gura-i însetată
Deşeart'o cupă largă de vin fierbintător.
Apoi cu drag privind-o, suspină: «Scump isvor
«De visuri aurite şi mult încântătoare!
«O vin, comoară dulce! o! sânge stors din soare!
«Ce oarbă minte-avut-am când te-am despreţuit
«Şi de-ale tale daruri plăcute m'am lipsit!
Lumină contopită în rodul de la vie,
Tu prin a ta putere, tu prin a ta magie
Mĕ porţi uşor, ferice, în lumi necunoscute
«De tinere iluzii, de visuri necrezute.
«Ah! iată raiul vesel în ochi-mi se deschide!
«Vĕd gingaşa hurie ce tainic îmi suride,
«Vĕd rîuri lungi de aur cu punţi de curcubei,
Vĕd îngeri fără aripi călcând uşor pe ei,
«Vĕd însuşi pe Profetul cetind coranul seu,
Vĕd tronul de lumină, vĕd chiar pe Dumnezeu,
«Allah!...»
— «*Eiuvallah!*» adaoge Becri.
«Vezi multe!... dar mai multe tu ai descoperi
«De n'ai fi prin beţie orbit atât de bine
Cât nu mai vezi tablaua cu vinuri lângă tine!
«Priveşte-aceste cupe lăsate în uitare...
«Din toată cupa plină se 'nalţă o mustrare.
«Să bem, Murad, în grabă să le golim pe toate...
«Beţivul cu mustrarea a se 'mpăca nu poate!»
— «Să bem!» strigă Sultanul cu glasul răguşit,
Cu fruntea în sudoare, cu pieptul desvelit.
«Să bem până la moarte!... căci moartea chiar de ghiaţă
«Prin farmecul beţiei devine-o nouă viaţă».

El zice şi apucă trei cupe aurite,
In gură-i le deşeartă şi lacom le înghite;
Iar mintea lui furată pe-aripa veseliei
Incepe a se 'ntoarce prin cercul nebuniei,
Şi inima-i se bate mai răpede în piept.
De-odată el se scoală iute 'n picioare drept
Şi strigă: «Cine spune, cine 'ndrăzneşte-a zice
«Că'n lumea împĕrătească e altul mai ferice,

www.dacoromanica.ro

«Mai mare, mai puternic, mai falnic decât eu?
«Ce vis e de-o mĕsură cu 'naltul vis al meu?...
«O! de-aș ținea pământul întreg în asfă mână
«Tot nu mi-ar părea plină!... ș'ambiția stăpână
«Pe sufletu-mi ce arde ca un vulcan în foc,
«Mi-arat'acum în mână deșerturi mari de loc,
«Deșerturi nesățioase în care-ar încăpea
«Totimea siderală cu lumile din ea!...
«Sariți Otmani!.. la luptă!.. luați în mâni hangerul
«Sa facem robi pământul și soarele și cerul!..
«Săriți!.. cu mine față să tremure Allah!
«Eu sînt de-acu 'nainte cerescul Padișah!»

Murad în exaltare, nebun, spaimântător,
Cu sabia golită aleargă pe covor
Călcând, fără să știe, pe cupele de aur,
Scoțând din piept un raget grozav și lung de taur
La care sub fereastră respund tigrii sărind...
Iar Mustafa Becriul, la cupe trist privind,
Cu glasul plin de lacrimi, ofteaza: Ce orbire!
«Visând măriri deșerte, tu calci pe fericire,
«Murad!.. o picătură reflectă 'n sinul ei
«Tot cerul plin de stele pe care tu îl vreĭ.
«Decât s'alungi zadarul, de-ai vrea a m'asculta,
«Ai soarbe picătura și lumea-ar fi a ta!»
Sultanul se oprește și cade amețit
Pe un divan de perne; apoi cu glas uimit
Rostește: «Ai dreptate, Becri, om înțelept!
«Dă-mi cea mai larga cupa... mĕ arde setea 'n piept!»
El bea, închide ochii, și zice ca prin vis:
«Din toate-a lumii bunuri femeea-i paradis!
«Coroană de coroane ale Dumnezeirii
«Depusă cu iubire pe fruntea omenirii!
«Femee! oaspe gingaș a lumii încântate,
«O roza înflorită de dulce voluptate!
«Femee! adorare și soare-a tinereței
«Tu, lună mângaioasă în noaptea batrâneței!
«Podoaba lumii, farmec iubit, învingător,
Ce dai chiar nemurirea la omul muritor!
«Femee! ah!...»
— «Femeea, ca rodul de la vie,
— Adaoge Becriul glumind cu veselie, —
«E strugur dalb pe care amorul îndulcește;
«Da-i acră aguridă când ea nu te iubește!»

Sultanul de pe perne se scoală în extaz,
Slab, șovăind, nemernic și galben pe obraz.
El face două pasuri, de Mustafa s'oprește,
Simțind ca tot saraiul în juru-i se 'nvârtește

www.dacoromanica.ro

Şi zice: «Frate... frate... presimt că am să mor...
Becri, zimbind, respunde: «Nemernic beutor!
«Ah! vĕd că n'am cu cine să lupt eu la beţie...
«Mai bine-o bute largă decât o 'mpĕrăţie!
— «Eu... eu.. nu pot cu tine!... mai dă-mi o cupa... adă...
«Sau te arunc la tigri... la tigri... ca o pradă.»
Becri iar umple cupa, Sultanul o bea iara.
«A! prin a mele vine s'aprinde-o vie para...
«De o putere nouă mĕ simt întinerit...
«Becri... scumpul meu frate, o! frate prea iubit,
«Îţi dau tot ţie, tronul, şi flotă şi armată...
«Eu nu-mi păstrez pe lume decât numai o fată...
«O fată, o minune, un scump mărgăritar
«Adusă 'n astă noapte de negrul meu kizlar...
«Cum?... vrei s'o vezi tu?... fie!... dar n'a fi vina mea
«De ţi s'or arde ochii când îi privi la ea!..»
. . . . . .
Un semn şi de odată se trage o cortina.

V

FERINGHIS

In cadrul, plin cu raze, de-o uşă sarazină
Apare o fiinţă din raiul de iubire.
Pe frunte-acoperită cu-o *feregeà* subţire.
Minune ideală! sub vĕlu-i de mătasă,
Ca o grădină 'n floare când negura se lasă,
Ea 'ncântă ochii, mintea, prin forme de plăcere
Cu drag întrevĕzute de-a inimei vedere.
Copila cu sfieală remâne 'nmărmurită.
Cu mâna-i tremurândă de sinul ei lipită,
Şi de un fior de ghiaţă de-odată se pătrunde
Şi cată ca să fugă şi ochii îşi ascunde.
Sultanul însă, prada fumuseţii ce 'ntrevede,
Uimit, aprins de pofte brutale, se repede
Ca uliul ce s'aruncă din sbor pe-o păsĕrică,
O prinde 'n a lui braţe şi vĕlul îi ridică,
Zicând: «Ah! iată raiul de Mohamed promis!»
Becri o vede!.. palid, el strigă: «Feringhis!
«Copila mea zice!..» Là glasul lui de tată,
Ruşinea, indignarea cuprind pe juna fată.
Ea luptă cu putere şi braţu-i fecioresc
Respinge pe Sultanul sub ochiul părintesc.
— «A! şerpe, şerpe!» — urla Murad înfuriat,
«Pe mine, tu pe mine, al lumii împĕrat,
«Când vreau cu-a mea favoare să mĕ cobor la tine,
«Tu, tu ai îndrăzneala să mĕ respingi pe mine?
«La tigri!...» şi 'ntr'o clipă, luând-o pe copilă,
Afară, jos în curte, o svârle fără mila.

www.dacoromanica.ro

Un vaet se ridică!.. Becri în desperare
Se pleacă pe fereastră... şi vede cu'nfiorare
Cum tigrii, beţi de sânge, rupeau în lăcomie
Bucăţi de carne albă din fata încă vie!
Şi inima-i se frânge, căci sub grozavu-i chin
Copila lui îl chiamă prin ultimu-i suspin!

Atunce vînĕt, crâncen, cu moartea 'n piept, sermanul,
Intoarce-a sa privire şi vede pe Sultanul
Ca un cadavru sarbed întins jos pe covor.
El cată lung la dînsul cu gând resbunător
Şi zice: «Faptul zilei în lume-acum apare.
«Ruşine-i să te vadă pe tine, Sultan mare,
«Căzut fără putere, învins de-un pic de vin.
«Te scoală!.. Viaţa-i dulce cât e paharul plin.
«Te scoală! iată cupa, deşeart-o până 'n fund
«Cum ai lasat în mine deşertul cel profund».

Murad cuprins de spasmuri, arzând, suflând din greu,
Intoarce capul, varsă cupa, geme: «Nu vreu!»
— «A! nu vrei, nu vrei, câne!» — răcneşte în turbare
Becri cumplit ca moartea lipsită de mustrare.
«A! fiară nempăcată, de vin te-ai săturat?
«Bea sânge dar, bea sânge din inimă-mi vĕrsat!»
Şi c'un pumnar 'n grabă la braţu-i se răneşte
Şi de-a lui Murad gură el rana o lipeşte
Şi strigă: «Suge tigre, în ultima-ţi orgie,
«Pe când ai tĕi tovarăşi copila îmi sfâşie.
«Bea sânge de părinte să stingi cumplita-ţi sete,
«Tu care-ţi adăpi tigrii cu sânge viu de fete!
Sultanul slab se luptă, gemând se svârcoleşte
Sub un genunchiu ce pieptu-i apasă şi turteşte.
Murind, el vrea să strige, dar limba i se leagă,
Căci gura lui se umple de sânge ce se 'ncheagă.
De-odată 'n lupta morţii grozav sbuciumatoare
El scoate-un gemet aprig şi tremură şi moare!

Atunci Becri, teribil, privindu-l zice: «Fiară!
«Mergi unde te aşteaptă Şeitan cu a lui ghiară!
Apoi el la fereastră se duce şi'n glas tare
Răcneşte: «Padişahul, a lumii spăimântare,
«S'au dus în vecinicie, să-l judece Allah!
«Osmani! trăiţi în pace scutiţi de Padişah!»

Apoi în curte pleacă un ochiu abia deschis
Şi cade mort de jale, gemând: «o! Feringhis!..»

Mircești, 1876.

www.dacoromanica.ro

PRIER ŞI FATA IERNEI

I

S'au iubit iarna cu gerul
Ş'amândoi s'au însoţit.
De frig mare-atunci chiar fierul,
Scrijelit, au amorţit!
L'a lor nuntă 'ngrozitoare
Moartea rece-au asistat
Şi, privindu-i, mândrul soare
Sus pe cer a înghieţat.

Mirii sarbezi în cojoace
Veselit-au şese luni,
Invitând cu ei să joace
Viscoloasele furtuni,
Ş'au avut la cununie
Lautari de triste hori,
Asprul Crivăţ de urgie,
Corbii trist croncănitori.

Iar nuntaşi un numĕr mare
De lupi lacomi, de urşi groşi,
Toţi cu blane pe spinare,
Cu dinţi lungi, cu ochii roşi.
Ei în noaptea nuntitoare
Mare praznic au făcut
De plăpânde căprioare
Şi de-un biet copil pierdut.

II

Iarna are-o fată albă
Ca ştergarul alb de in.
Fata are 'n sin o salbă
De frumoase flori de crin,
Şi zăpada pe-a ei faţă,
Şi pĕr luciu de argint;
Pe sub gene ochi de ghiaţă,
Pe sub buze mărgărint.

Ea-i frumoasa ca o moarta
In momentul cel suprem
Când, plecând din lume, poarta
Al veciei diadem;
Dar ca statue de ceară
Doarme făr' a se trezi
De cu zori şi până 'n seara,
De cu seară până 'n zi.

In zadar o tot săruta
Mama ei la ea privind;
Copiliţa 'n veci tăcuta
Ii zimbeşte aromind.
Mândrul soare cu iubire
O desmiardă în zadar.
Ea remâne 'n neclintire
Ca un viu mărgăritar.

III

Iat' aude 'n depărtare
Prier, al verdeţei Domn,
De vestita fată mare
Adormită 'n vecinic somn,
Şi el simte de odată
Foc în sinu-i tulburat,
Şi în suflet dor de fată,
Dor aprins de însurat.

Iată-l pleacă, dar se luptă
Pe-a lui cale nencetat
Cu ninsoarea întreruptă
De ploi reci, de vînt turbat;
Şi răpit pe-aripa grabei,
El străbate neoprit
Tristele zile-ale Babei
De cocori călăuzit.

Iat' ajunge, iată vede
Fata 'n haine de ninsori.
El o chiamă, se răpede
Ş'o sărută de trei ori.
S'au trezit copila dragă
Sub sărutul arzător,
Ea zimbeşte dar, pribeagă,
Se preface într'un nor !..

www.dacoromanica.ro

POIANA FERMECATOARE

I

Prin cea luncă sunatoare,
Printre fragede vlăstări,
Când la umbra, când la soare,
Şerpuesc două cărări.

Una e resăriteană,
Alta-i de la miază-zi,
Ş'amândouĕ 'ntr'o poiana
Se 'ntâlnesc după o zi.

Mii de cântece voiase
Prin frunzişul de smarald
Fac concerte-armonioase
Ce plutesc în aer cald,

Şi cu dînsele 'mpreuna
Două tinere cântări
Se îngână şi resuna
Jos, pe ambele carari.

Una gingaş se ridică
Dintr'un piept frumos, rotund.
Frunza 'n luncă se despică,
Crângurile se patrund,

Caci e viers de fată mare,
Viers de inimi furator,
Care face de tresare
Şi năsipul din isvor.

Copiliţa ce tot vine
Despre mândrul resarit
Duce-un dor vioiu cu sine,
Duce dorul de iubit.

Ea cu mâna-i firu 'ntoarce
Când mergând, când stând pe loc,
Iar cu gândul gingaş toarce
Visuri blânde de noroc,

Căci acum e primavară
Şi e dulcea lună Maiu,
Când în sinuri şi pe-afară
Tot e viaţă, tot e raiu!

. . . . . .

II

Pe cararea ceealalta
Spre poiană 'naintând
Un codrean cu fruntea nalta
Vine astfel haulind:

«Dup' atâta lunga cale
Ce-am făcut în viaţa mea,
«Am ajuns acum în vale
«Şi am dat de cale grea!

«Merge-voiu tot înainte
«Făr' a mĕ 'ngriji de drum?
«Ori aş face mai cu minte
«Să stau locului d'acum?

«Tot ce mişcă, tot ce sboa
«Mĕ îndeamn' a rătaci
«Ca un riu ce se coboara
«Fără 'n veci de-a se opri,

«Iar o floare de gradina
Imi şopteşte 'ncetişor
«Ca să prind eu radacina
Lângă ea, lâng' al ei dor.

Codre, codre frăţioare!
«Cum aş face, cum să fac,
«A mea soartă călatoare
«Cu-al meu suflet s'o împac

Cântă el cu glasul tare,
Cântă ea cu glas duios,
Şi padurea în vibrare
Le respunde-armonios,

Dar cărările sub pasuri
Cu încetul s'au scurtat.
In poian' ambele glasuri
De odat' au resunat

Şi voinicu 'n nemişcare
Au remas pe loc, uimit,
Şi copila în mirare
Pe obrazu-i s'au roşit!

. . . . . .

www.dacoromanica.ro

Lunca tace, umbra piere,
Cerul varsă dulci văpăi;
Nu s'aude prin tăcere
Decât inimi cu bătăi,

Şi din cuiburi de sub frunză
Pe furiş mii de ochiri
Cată lung ca să patrunză
Taina dulcei întâlniri.

O! minune,-un graiu ferice,
Al naturei mândru graiu
Se înalţ' atunci şi zice:
«Oaspeţi de-al juneţei plaiu!

«Mergeţi vesel prin verdeaţă,
«Pe-o cărare la un loc,
«Tot spre viaţă cu dulceaţă,
«Tot spre loc plin de noroc!»

Ambii tineri în uimire
L'acel glas dumnezeesc
Işi dau mâna cu-o zimbire
Işi strîng mâna şi pornesc,

Şi ies vesel din pădure
Dispărând, frumoşi şi dragi,
Prin huceagul plin de mure,
Prin fânaţul plin de fragi,

Lunca sună vii fanfare...
Ei se duc strălucitori
Pe o singură cărare
Ce s'acopere de flori,

Căci e draga primăvară
Şi e dulcea lună Maiu,
Când în sinuri şi pe-afară
Tot e viaţă, tot e raiu!

DEDICARE

DOMNIŞOAREI A.

Copiliţa, 'n calea vieţii
Dee Domnul să 'ntâlneşti
Pe cărarea tinereţii
Visul gingaş ce iubeşti!

Sufletele fără ştire
Merg pe tainice cărări
In poiana de iubire,
Raiu frumos de încântari.

Mircesti, Martie 1876.

DORUL DE BRAZI

ROMANŢĂ DEDICATĂ MĂRIEI SALE DOAMNEI

De-aş avea brazii lângă mine
Când stau închisa într'un palat,
Şi viul Peleş care vine
De sus, din falnicul Carpaţ,
Ah! eu n'aş şti cum iarna trece,
Caci brazii mei cu frunza lor
Ar coperi zapada rece
Şi'ar îngâna tristul meu dor.

De-aş avea brazii dela munte
Cu care-mi place sa graesc,
Iubiţii mei poeţi de frunte
Ce cântă-un hor Dumnezeesc,
Eu aş cânta voios în viaţa,
Timp fie bun, timp fie reu,
Şi 'n dulce, vecinica verdeaţă
Ar fi ca ei sufletul meu.

www.dacoromanica.ro

O! brazii mei, veniți în vale,
Veniți cu mine 'n ori ce loc
Și respândiți pe a mea cale
Umbriri și visuri de noroc.

Atunci din inima-mi senină
Vor înflori cântece dragi,
Cum înfloresc din rădăcină
Pe lângă voi rumenii fragi.

Sinaia, 1875.

SOARE DE IARNA

O! Soare, vecinic călator!
De mult n'ai fost în a mea țeară,
Cu-al tău sărut fermecător
S'o faci a crede 'n primăvară.

Tu știi cât țeara te iubește
Și cât în zodia lui Maiu
L'a ta zimbire ea 'nflorește
Și se preface 'n dulce raiu.

Tu știi cu ce câmpii mănoase,
Cu ce cununi de mii de flori,
Cu ce cântări armonioase
Ea-ți iese 'n cale chiar din zori,

Și ca pe-un sol de fericire
Trimis de însuși Dumnezeu
Te primește, o! dulce mire,
Cu desmierdări la sinul seu.

De ce tu 'n alte lumi străine
Mergi luni întregi, rătăcitor,
Uitând că țeara făr' de tine
Tânjește-amar în tristu-i dor.

Ah! amândoi când aveți parte
De întâlniri așa de dulci,
Cum de tu fugi în altă parte
Când vine nóaptea să te culci?

Cum de tu nu-i dai semn de viață
Ș'o lași cu cerul ei pustiu,
Ș'o lași cu inima de ghiață
Ca pe o moartă 'ntr'un secriu?

Când ea-i atâta de frumoasă
Și tu atâta de frumos,
Când ea îți este credincioasă,
De ce să-i fii necredincios?

STROFE IMPROVISATE LUI C. ROLLA

Din zi în zi pădurea bătrână se rărește!
Azi un stejar, mâni altul, pe rând se prăbușește,
Și largi poiene triste remân în locul lor.
Cu ei cad mii de cuiburi ce vesel, pe sub ceruri,
Formau o lume 'ntreagă și plină de misteruri,
Și plină de-armonie și plină de amor!

Așa din stolul nostru de oameni cu tărie
Ce-au scos această țeară din umbră, din robie,
Păstrând credința sfîntă în viitorul ei,
Azi unul și mâni altul se duc din astă lume,
Lăsând amar și doliu în sinul bietei mume,
Și mari și largi pustiuri lăsând sub ochii sei.

www.dacoromanica.ro

Acum îţi veni rândul şi ţie de plecare,
O ! Rolla, fiu energic al ţerii, suflet tare,
Pionier de frunte printre pionieri.
Ferice-acum de tine, căci ai să găseşti iară
Pe Negri şi pe Cuza şi alţi pribegi din ţeara
Care-au aprins făclia măreţii renvieri.

Triumf ceresc e moartea când moare muncitorul,
Urmaşilor din lume lăsând brăzdat ogorul
Şi cu-o verdeaţă vie de-alung acoperit.
Rodeşte munca 'n urmă-i şi rîde holda 'n soare,
Iar cei remaşi în viaţă admir pe cel ce moare,
Zicând : Pentru-a lui ţeară trăit-au ş'au murit.

Gădinţi, Ianuarie 1878.

STROE PLOPAN

BALADĂ POPULARĂ

Sus, pe muchia dealului,
Merge 'n voia calului
Un bujor de căpitan
Care poartă buzdugan.
El aruncă ochi de sus
Când spre valea din apus,
Când spre şesul înflorit
Despre mândrul resărit,
Şi tot cată ca să vadă
N'ar zări cumva o pradă
Ici în zare, colo 'n zare,
Pe sub cer, în depărtare?
Ciocârlia sus cântă,
Iar voinicul cuvîntă:
Căci nu am aripa ta.
«Ciocârlie nevĕzută,
Păserică 'n cer pierdută!
Căci nu am şi sborul tĕu
Să mĕ 'nalţ în cer şi eu,
Ca să vĕd din dos de zare
De nu vin oarde Tatare
Să răpească şi să fure
Fete mari cu ochi de mure,
Şi copii mărunţi de ani,
Copilaşi de cei bălani?

Cum mergeà şi cum grăià,
Iată, mări, că zăreà
Jos, de vale, pe sub deal,
Lângă apă, sus, pe mal,
Un foc mare strălucind,
Printre sălcii pâlpăind,
Şi'mprejurul focului
Trei Tătari stând locului
Şi frigând un miel furat,
Într'o furcă aninat.
Caii lor păşteau de-o parte
Iar la umbră, nu departe,
Se boceà o mândră fată,
De o salcie legată;
Se boceà biata copilă
De umpleà crângul de mila,
Dar păgânii o priveau,
Şi privind-o crunt rîdeau
Şi ziceau în limba lor:
Mult plăteşte ist odor,
Căci e puică de bun soiu,
Şi-i ca trestia la boiu,
«Şi-i ca luna la obraz,
Numai bună de-un viteaz.
«Ghirai Hanul pentru ea
Ne-a da scule câte-om vrea,
«Şi caftane de Sultani
Şi cinci-zeci de pungi de bani!»

Cât Plopan mi-i auzeà,
Calul iute-şi răpezeà:

www.dacoromanica.ro

Bună ziua, măi Tatari,
Prădători de fete mari!
«Spuneți mie fără teamă,
Fără teamă dați-mi seama:
«Ori ve-i roaba de schimbare,
«Ori ve-i roaba de vînzare?
«De-i pe schimb, eu mult v'oiu da,
«Căci cu zile v'oiu lăsa.
De-i pe plată, eu sînt gata
«Dela voi să cumpăr fata,
«Nu cu aur nici caftan,
«Ci cu dări de buzdugan.
Tătărimea iar rîdeà;
Din trei unul respundeà:
Auzit-ați, auzit,
Pe Românul îndracit?
Ci-că-i prins de mare dor
Ca să meargă plutitor,
Când pe apă 'ntins la soare,
Când sub apa curgătoare
«Până 'n Dunarea cea lată,
«Până 'n marea tulburată?
Bine vorba nu sfârșeà,
Vai de lume-amar de ea!
Buzduganul se 'nvârteà,
Ca un vultur s'abateà,
Pe păgâni îi și turteà!

Apoi mândrul căpitan,
Care-i zic Stroe Plopan,
La copilă se duceà
Și cu drag așa-i grăià:
Cine 'mparte parte-și face
Cum i-e dorul, cum îi place.
La Tătari am împărțit
Buzduganu-mi oțelit.
«Ție, dragă fată mare,
«Îți fac parte de scăpare,
Iară partea ce-mi fac mie
Ești tu, draga mea soție.

Copilița ce ziceà?
Știu că nu se mai boceà.
Peru 'n față-și aduceà,
Cu voinicul se duceà.
Fie calea lor ușoara,
Cu foc lin la inimioara,
Cum e scris, cum e menit,
Când e timpul de iubit.

www.dacoromanica.ro

NOTE

LEGENDE

Visul lui Albert

Regele Albert, după învoirea ce făcuse cu fraţii sei, regele Ungariei şi ducele Litva iei, în conferinţa de la Leutschau, cercând a-şi împlini gandul asupra Domnului St fan al Moldovei (conferinţă în care se desbătu despre stărpirea Românilor: *(super ex rpatione Valachi)*, chiema la arme toată Polonia, Galiţia, Masovia, pe Ioan de Tiffen, m gisterul Prusiei, iar mai ales pe Alexandrn, ducele Litvaniei, cu toată nobilimea ı ana. Deci cu multă oaste de mercenari pedestri şi călăreţi el plecă de la Leopol sp Moldova, la 26 Iunie.

Acea nefericită expediţie fu preînaintată de următoarele pronosticuri: Două sute de boi, apucându-i un vârtej înfricoşat la ieşirea din Leopol, se împrăştiară în toate pă ţile; unii căzură în şanţurile suburbiei, iar cei-lalţi cu greu se putură găsi şi a- d a. Când Regele trecea un rîuleţ, calul său de mână se poticni şi se înecă. Un a -care *Sropski*, nobil de neam, dar cam nebun, de mai multe ori strigă în Leopol c spaimă, prevestind peirea Polonilor. Fulgerul, căzând asupra taberei, ucise pe un no il şi 12 cai. Preotul, servind dinaintea Regelui, scăpă gios sfintele Taine....

Şi cu toate aceste înspăimântătoare întîmplări, departe de a se lăsă de păcate, tea petreceà în libertate cu mnieri, şi însuşi şefii nu numai noaptea, dar şi chiar la ina zilei se desfătau în baie şi în beţie, desmierdându-se în braţele femeilor.

Creslau Curozwanski nobil de Roza, decan de Cracovia, şi Padlowski de Przytyk, ca elanul Radomiei, au fost trimişi soli către Stefan Vodă, pentru ca să ceară libera tre ere prin ţeară a oastei Leşeşti, cercând a-l înşela că expediţia lui Albert ar fi me- n t în contra Turcilor. Asemene misie au avut şi Mateiu Lozinski, episcopul Cameniţei.

Albert începu războiul asediând şi bombardând Suceava, însă nu reuşi a lua ora- ѵu ci pierdu multă oaste şi timp în zadar.

Oastea leşească se retrase prin codrii Bucovinei, avênd în mijloc pe regele bolnav şı us pe un leagăn; însă acolo Moldovenii, ascunşi între copaci, se isbiră ca lupii as pra Leşilor şi le făcură multă stricăciune. Periră atunci mulţi din neamul lui To po ki (unul din cele mai vechi din Polonia), doi Tenczynski, Nicolai, palatinul Ga l ţ ı, şi Gabriel de Moravita, etc.

Tot atunci un contigent de Cruciaţi Prusiani, urmând după armata regală, fură at aţi de hatmanul Boldur, risipiţi, şi câţi scăpară de moarte fură robiţi.

Acea oaste regală, în care se aflau magnaţii Podoliei, fu reu vătămată de oamenii lu Stefan.

Mateiu Miechowski zice: O! Stefan, bărbat triumfal şi victorios, care biruişi po toţ regii învecinaţi! O! om fericit, care te bucuraşi de toate darurile câte natura le dă altora numai în părţi, unii fiind înţelepţi cu vicleníe, alţii viteji cu sublima virtute a dreptăţii, alţii iar norocoşi contra duşmanilor, în singur le avuşi hărăzite ţie to e de odată: just, prevăzător, viclean, biruitor asupra tuturor adversarilor! Nu de eaba cată a fi numărat între eroii secolului nostru! etc.

(Arhiva istorică a Românilor).

Aceste fapte sînt relatate de Mateiu Miechowski în istoria lui Stefan Vodă; iar pr ţul D. Cantemir, adeverind legenda poporală, zice: Stefan V, prinţul Moldovei, b end oastea leşească la Cotnar, unde creşte vinul cel lăudat, cu totul o au stins; n nai 15000 au prins vii, pe cari i-au pus în jug şi i-au silit de au arat în lung doue m e, în lat o milă de pământ, în care arătură tot prin Leşii aceia au semănat doue p uri ce şi până astăzi se numesc de Poloni *Bucovina*, iar de Moldoveni *Dumbrava e*, sau păduri roşii, pentru că s'au semănat şi sădit cu sânge leşesc.

www.dacoromanica.ro

Glumeţ, îi place-a zice lui Negrea, viteaz darnic: (Pag. 175).

Familia Negre este una din cele mai vechi din Moldova. Chiar pe la începutul secolului XV, un Negre vornicul figurează în istorie, timp de 24 de ani, adică del 1402 până la 1426, între cei 12 boeri mari, consilieri ai lui Alexandru cel Bun.

La 1471 Paharnicul Negre a fost descăpăţinat în Vaslui din ordinul lui Ştefan cel Mare, fiind că a fost de părere a nu se război în contra lui Radu al Ţerei Munteneşti, ca unul ce era Creştin şi Român.

Un alt Negre, Patraşco, ginere lui Petre Vodă Schiopul, au urmat în exil pe socrul seu, au fost înscris în cartea de aur din Veneţia şi au murit la Barcelona.

In chronicele şi chrisoavele remase de la străbuni, numele de Negre apare adesa ca proprietari de moşii Negreşti, ca oameni însemnaţi pe timpul lor, şi adesa ca vitime ale urgiilor domneşti.

Maghiari schimbaţi în iepuri, ş'un Purice 'n Movila. (Pag. 17

Numele Puriceştilor au fost schimbat în Movileşti pe câmpul luptei de la Schei luptă în care Hroiot şeful armiei Ungureşti au fost descăpăţinat de Purice Aprodul

(Vezi poemul lui *C. Negruzzi, Aprodul Purice*

Ştefan, Ştefan Domn cel Mare. (Pag. 179).

Cântec vechiu poporal.

Moldova, la Dreptate, pe soarta ei stăpână» (Pag. 181).

Locul pe care Ştefan au fost proclamat Domn Moldovei purtà numele de *Dr ptate*.

Resbunarea lui Statu-Palmă. (Pag. 190).

Statu-Palmă-barba-cot este un personagiu fantastic din cei mai originali cari se găsesc în poveşti. El e un pitic monstruos, având statura mică de o palmă, şi barba lungă de un cot. Locuinţa lui este într'un vârf de plop; iar când se coboară din arbore el copac, el încalecă pe un iepure şchiop, de cutrieră lumea şi pătrunde chiar pe sub pământ.

Sfarmă-piatră şi Strâmbă-lemne sînt personificările urieşe ale torentelor care mănă şi resturnă stâncile cât de nalte, şi a furtunelor care îndoaie şi rup arborii cât de groşi.

Fĕt-frumos este ercul ce se luptă cu zmeii, cu balaurii, cu urieşii şi cu fiarele codrilor pentru apărarea fetelor de împĕraţi cari se dau în dragoste cu el.

Pepelea representă spiritul glumeţ al Românilor; el ştie să se descurce cu dibăcie în toate întîmplările, să joace feste duşmanilor lui, şi strecurându-se uşor prin vârfurile lumii, să iasă tot-dea-una din ori ce pericul cu rîsul pe faţă.

Calul Cardinalului Batori. (Pag. 195).

Andreiu Batori, cardinalul, vĕr primar lui Sigismund, cum se puse Craiu în Ardeal nu voi nici de cum să aibă legături amicale cu Mihaiu, dar încă-i ordonă să lase Ţara Românească şi să vie curând în Ardeal cu toată familia sa, căci aveà de gând să-l dea pe mâna Turcilor. Mihaiu, drept respuns, se repezi cu oastea lui formată de Români, de Cazaci şi de Moldoveni, şi puse sub sabie armia Ungurească.

Batori, care înainte de luptă zicea cu fală că *Românii sînt turme de oi, iar Ungurii nesmblănzite fiare*, vĕzêndu-şi oastea risipită, încălecă iute, părăsind câmpul rĕsboiului şi căută scăpare în fuga calului seu. El apucă prin munţi şi prin pustietăţi, unde umă de om nu se află; însă, căzêndu-i calul mort, el se întâlni noaptea cu nişte ciobani cari l-au ucis şi au dus capul seu lui Mihaiu, cerêndu-i a fi boieriţi pentru isbând r Viteazul Domn făcù dreaptă judecată şi fără întârziere puse de se spânzură ucigaşi..

(Poemul Vistierului Stavrino

Tudora dela Târşor. (Pag. 198).

Mihaiu Viteazul s'au fost dat în dragoste cu Tudora de la Târşor (*sau Târg* şi din amorul lor s'au născut o fată numită Marula ce s'a măritat cu Socol Paharnicul

www.dacoromanica.ro

Palatul Loredano. (Pag. 200)

Gondolierii din Veneţia cântă ades în hor strofe din *Orlando furioso* şi *Gerusalemme liberata.*

Dan Căpitan de plaiu. (Pag. 206).

Iar Ştefan dela dînsul, luând în schimb pe Hanul, (Pag. 206).
I-au zis: «Ursane frate! să-ţi faci ochirea roată
Şi cât îi vedea zare a ta să fie toată!

Astfel Domnii vechi, în timpul luptelor, recompensau pe bărbaţii cari făceau acte de vitejie. Astfel s'au format în vechime proprietăţile mari din ţeară.

De-atunci el stă de pază în mijlocul câmpiei (Pag. 209).
Şi nime nu s'atinge de zmeii hergheliei.

In timpul năvălirilor de Tătari, de Leşi, de Unguri, de Cazaci şi de Turci, duşmani neîmpăcaţi cu cari ţeara noastră a fost în luptă seculi întregi, numai codrii şi munţii erau locuiţi; câmpiile pustiite, în lipsă de agricultură, serveau numai pentru hrana turmelor de vite albe şi de herghelii de cai. Aceste turme şi herghelii formau cel mai mare venit al ţerii, căci erau vestite pentru calitatea soiului lor.

Grui-Sânger. (Pag. 215).

Cu păr de lup s'afumă. (Pag. 117).

Leac poporal in contra efectului spaimei.

«A ta cenuşă piară în vînt, şi neagră fie!» (Pag. 219).

Cenuşa celor buni e albă, cenuşa celor rei e neagră. (Credinţă poporală.)

El poartă poame roşii şi numele de Sânger. (Pag. 221).

Copăcel care produce struguri de fructe selbatice, roşii.

Vlad Ţepeş şi Stejarul. (Pag. 228).

Acest Domn a făcut cetatea dela Poienari şi sfînta mănăstire dela Snagov; a mai făcut un lucru cu orăşenii din Târgovişte pentru o vină mare ce au fost făcut ei unui frate al lui Vlad Vodă, când a fost în ziua Paştilor, fiind toţi orăşenii la ospeţe, iar cei tineri la hori, aşa fără veste pre toţi i-au cuprins. Deci câţi au fost oameni mai bătrâni, pre toţi i-au înţepat de au ocolit cu ei tot târgul, iar câţi au fost tineri, cu nevestele lor şi cu fete mari, aşa cum au fost împodobiţi în ziua Paştilor, pre toţi i-au dus la Poienari de au tot lucrat la cetate până s'au spart toate hainele de pre ei şi au remas toţi despoiaţi în pieile goale; pentru aceea i-au scos nume *Ţepeluş*. Domni 15 ani.

(Manuscrise vechi pe limba română găsite în sfintele mănăstiri Cozia şi Şerbăneşti).

Kodja Murad Paşa. (Pag. 236).

Aveà trei fii resboinici vestiţi: Ghiun, Ild, Djennet.

Ghiun, ziuă. — *Ild*, fulger. — *Djennet*, raiu.

Marise, apărase întreg Aliotmanul. (Pag. 236.)

Aliotmanul, Numele imperiului Otoman.

www.dacoromanica.ro

Mai drept îl poreclise: Crunt sapător de gropi

Lamartine, *Istoria Turciei.*

Iar Hodjia fără mila la strigat de aman. (Pag. 236).

Aman, termen ce însemnează a cere iertare.

Cum?... tu Vizir! tu, hodje! şi ochiul teu orbit, (Pag. 237).

Hodje, perceptorul Sultanului.

Apoi catra Ciauşii cu nume de Caplani.

Caplan, tigru.

Vizirul zice iara: Solaci, Spahii, Neferi,

Solaci, Spahii, corpuri de ostaşi.

Arslanii lui Mohamed cu câni au prins fraţie. (Pag. 238).

Arslan, leul.

Garda Saraiului. (Pag. 239).

Temând sa nu deştepte Şahinul pâna'n zi..

Sultanul poartă glorioasele titluri de *Padişah*, de *Şah-Şahin*, de *Şahi Alem Penah*, de *Şahin Şahi*, *etc.*

Caci pe sub cer deasupra-i pluteşte Azrael. (Pub. 239).

Azrael, înger.

Ş'Abdul-Aga, Nakibul, în kiosk de-asupra porţii

Nakib, păzitor al sangiacului lui Mohamed.

Erau ortale dese de crunta-Ienicerime,

Orta sau *ojak*, denumirea regimentelor de Ieniceri.

Am resturnat cu toţii a noastre mari cazane. (Pag. 239).

Fiecare orta avea cazanul ei. Resturnarea cazanului cu fundul în sus eră un semn de revoltă.

Selim, Zahid kiafirul, Selim crunt, orb de minte. (Pag. 240).

Zahid kiafir, ipocrit-blasfemator. Selim vroià să introducă reforme europene în armată şi în administraţie.

Lambhar-Kale, kiehaia, ce'n poarta au lovit; (Pag. 240).

Kiehaia, sindicul Ienicerilor.

Nu lasa nici o urma, Şah fie sau fellah. (Pag. 241).

Fellah, ţeran sărac.

Sangiacul lui Mohamed şi lege şi onor. (Pag. 241).

Sangiac, stindardul Profetului care se desfăşură când imperiul e în pericol.

www.dacoromanica.ro

Noaptea albă (Pag. 241).

Eşti tu Prier al meu frate? (Pag. 242).

Prier, numele poporal al lunei lui April.

Vîntul dela Miază-zi. (Peg. 243).

Strofa: «Primăvara face-un 'semn...» etc. a fost întreagă ştearsă cu doue trăsuri de ondeiu verticale. Aici s'a reprodus, neştiindu-se dacă ştergerea a fost făcută chiar e Alecsandri, şi anume cu gândul de a suprima această strofă. *Bt.*

Murad Gazi Sultanul şi Becri Mustafa. (Pag. 247).

Murad sau *Amurad IV* s'a suit pe tron la anul Hegirei 1032, care corespunde cu anu de la Christos 1622. — Acest Sultan a fost bizar, crunt şi dedat la patima beţiei. El avea plecare a face lucruri nepotrivite cu demnitatea tronului, şi adeseori îl apuca furia de a vărsa sânge. Atunci ieşeà noaptea din Saraiu, cu sabia goală, alergà ca un neb n pe strade şi ucideà pe cine întâlneà. Alte dăţi îi plăceà să tragă cu arcul în oam nii care treceau pe sub ferestrele Saraiului, încât numĕrul victimelor cruzimei ui 'a suit la fabuloasa cifră de 14.000. — Fanatic, la începutul domniei sale, Murad de seà cu moarte pe ori cine bea vin sau cafea, pe oricine fuma opium sau chiar tutu . El ordonase, prin urmare, închiderea tuturor cafenelelor din Constantinopole şi în oate celelalte oraşe ale imperiului, însă după ce Becri Mustafa îl făcu să guste şi s aprecieze vinul, Sultanul, devenind cel mai de frunte beţiv, învoi tuturor Moha- m t nilor a vinde şi a bea spirtoase în contra prescripţiilor Coranului.

Cu toate aceste viciuri monstruoase, Murad posedă frumoase calităţi de spirit şi rp rale. El erà cel mai bun călăreţ şi arcaşul cel mai meşter de pe timpul lui. Nime uş eà ca dînsul să svârle djeridul şi să atingă ţelul la mare distanţă; nime nu pu- tea à alerge răpede ca el; chiar calul cel mai sprinten îl întreceà cu greu la fugă.

Murad aveà un spirit deştept, apreţiator de poesie şi o mare tărie de voinţă la tot întreprindeà. Curajul său îi meritase numele de Gazi, adică viteaz; însă toate dar ile sale naturale au fost stinse de viciul beţiei, şi moartea lui causată de această mar vă patimă au fost privită ca un eveniment fericit pentru popoarele apĕsate ale mp riului.

(*Cantemir, Istoria Imperiului Otoman*)

Becri Mustafa a fost un beţiv vestit, care a avut o fatală înrîurire asupra lui Murad. Cuv ntul turcesc *becri* însemnează beţie.

E Bairamului *vesel, Stambulul e 'n picioare.*

ramul e carnavalul ce urmează după postul Ramazanului.

De-acum şi până 'n fundul Hairetului *să-i fie* (Pag. 248).

ret este numele erei musulmane, cunoscută la Europei sub calificarea de Hegiră.

Având pe lângă dînsul pe Bostangii *şi 'n urma*

tangii formau garda Sultanului în numĕr de mai multe mii.

Murad îi preţueşte cât ţeara de Misir (Pag. 248).

ir, Egiptul.

i decât Beilerbeii, *apesatori de ginte,*
Şi decât Capudanii, *şi decât* Seraskerii
Ce duc în foc Spahii, Topcii, Enghicerii

eilerbeĭ, prinţii prinţilor! astfel se numeau guvernatorii de Anatolia şi de Rumelia şi d Damasc.

pudan, ministru de marină; *Seraskĕr*, ministru de rĕsboiu.

pahii, soldaţi de cavalerie; *topcii*, artilerişti.

www.dacoromanica.ro

Având tabulhanale, alem *cu semi-lună.* (Pag. 248).

Sultanul acordà Vizirilor şi Beilor dreptul de a avea un soiu de bandă de musică, numită *tabulhana*, ce se compunea de nouĕ tobe, de nouĕ zurnezeni cari sunau din zurnader, surle; de şeapte borazeni sau trompetaşi, de patru zilezani cari ciocneau tesasuri de alamă; afară de aceasta le mai acordà *alemul*, un stindard verde ce purtà în vârf o placă de argint în formă de semi-lună, şi *tuiul* format de trei cozi de cal împletite cu multă artă.

Şi de Imani *fanatici şi de* Kizlari *pizmaşi*

Imam, preot. *Kizlar*, eunuc.

La glas de Seizi *negri ce-i netezesc pe sapă.*

Seizi, îngrijitori de cai.

Vizirul *şi* Muftiul, *topuzul şi Coranul,*

Muftiul e capul religiei, el esplică Alcoranul.

Sultanul cu şurguciul lui Soliman în frunte.

Soliman I Conun, adică legislatorul, eroul neînvins.

Se duce el să stingă pe Leşi sau merge-acum (Pag. 249).

Murad a voit să facă rĕsboiu cu Leşii, dar a încheiat pace cu ambasadorul regelui Polon la Giurgevo.

Abaza hainul să-l ardă 'n Erzerum ?

Abaza, unul din Paşii cei mai puternici, revoltându-se, s'a adăpostit mult timp sub zidurile Erzerumului.

Murad Gazi Sultanul se duce 'n Ok-Maidan
Sa 'nvingă 'n arcăşie pe Ild-Tozcoparan.

Ok-Maidan, câmp destinat pentru tragere de arc, afară din Constantinopole.
Tozcoparan, vestit arcaş de pe timpul lui Murad.

Murad Gazi e sprinten ca şoimul Bogdănesc. (Pag. 249).

Turcii dau Moldovii numele de *Bogdania*.

Murad Gazi-i Şeitanul *ce rîde de Allah.*

Itan, Satan.

Un glas de mii de glasuri respunde: E hagiul,
E Mustafa poetul, e Mustafa deliul!

Hagiu, pelerin de la Meka.
Deliu, nebun.

Beţiv fara-de-lege !» racneşte-un Ulemà (Pag. 250).

Ulema, eclesiastic.

Au îndraznit cu vinul sa spurce Elcuranul?...

Adevĕratul nume al Coranului este *Elcuran*.

Se 'ntrec cu Elcovanii ce'n faţa apei sboară, (Pag. 251).

Elcovanii, paseri cari sboară în cârduri pe faţa Bosforului.

www.dacoromanica.ro

Câți ochi aprinși de doruri sclipesc în Kulleli,
In Scutari, Galata, Bey-koz și Kandilli!

Diverse localități de pe malurile Bosforului.

Ah! cine se gândește la ele când Islamul

***Islamul*, legea mahomedană.**

Eiuvallah !» *adaoge Becri.* (Pag. 253).

***Eiuvallah*, Urare de fericire.**

Pe frunte-acoperită cu-o feregeà *subțire.* (Pag. 255)

***Feregeà*, vĕl care acopere obrazul femeilor musulmane.**

Stroe Plopan (Pag. 261).

Sus pe muchea dealului.

Toate drumurile vechi treceau pe muchea dealurilor.

Copilași de cei bălani (Pag. 261).

Copilașii români au pĕrul galbin deschis.

www.dacoromanica.ro

OSTAŞII NOSTRI

BALCANUL ŞI CARPATUL

Balcanul şi Carpatul la Dunarea mareaţa,
Ca doi giganţi năprasnici stau astazi faţă 'n faţa
Ş'aprinşi de dor de luptă cu ochii se măsoară,
Cu glasul s'amenință, cu gândul se doboara,
Zicând: «Nu pot să 'ncapa doi paloşi într'o teaca!
«E scris din noi doi unul în pulbere să treacă!»

Balcanul cel fanatic, muncit de aspră ura,
Nu ştie să 'ngrădească selbatica lui gura,
Şi zice cu trufie: «Carpatule vecine,
De nu pleca-vei fruntea, amar va fi de tine,
Caci răpezi-voiu grabnic din plaiurile-mi nalte
«Torente 'necătoare deprinse ca să salte
«Din maluri peste maluri, din munte peste munte,
«Să bat' a tale coaste, s'acopere-a ta frunte,
«Sa facă într'o clipă ca să dispari din lume
«Cu-a tale stânci şi codri, cu-ai tăi copii şi nume!»

Carpatul scoate-un freamăt teribil de urgie,
Mişcând coama-i de codri, ca leul în mânie,
Şi'n clocot lung răspunde: Balcane-a ta trufie
«Arată că tu astăzi căzut eşti în pruncie.
«Nevoie ai de-o cârjă ruina-ţi s'o supoarte,
«Căci eşti acum, sermane, ajuns la prag de moarte.
«Ai fost odinioară gigant prin înălţime,
«Amar prin fanatismu-ţi, puternic prin cruzime!
«Ai revărsat pe lume şi groază şi ruşine,
«Şi te-ai scăldat în sânge pân ce-ai dat piept cu mine.
«De-atunci au trecut seculi!... Strivita omenire
«S'au deşteptat, şi numai tu stai în adormire,
«Ademenit de visuri nebune şi trufaşe,
«Făr' a pătrunde norii care te ţin în faşe!
«Orb uriaş! cu cârja tu genele-ţi ridîca
«Şi vezi l'a tale poale cât umbra-ţi e de mica!
«Eşti şters din cartea lumii, tu care din vechime
«Stai rezemat în somnu-ţi de-o putreda marime!
«Şi vrei să ţii în lanţuri popoarele creştine?
«Şi vrei, Balcane gârbov, eu sa mă 'nchin la tine?

www.dacoromanica.ro

«Dar n'auzi cum te rîde și Dunărea și Marea?
«Devisa ta-i sclavia ș'a mea neatârnarea!
Cum zic, doi vulturi ageri, sburând din vârf de munte,
Se 'nalță până 'n ceruri și scot țipete crunte.
De pe Balcani e unul, și din Carpați e altul,
Mult repede le-i sborul, mult crâncen le-i asaltul,
Caci se isbesc ca fulgeri la luptă-ucigătoare!...
Intinsele lor aripi se bat lucind la soare,
Ș'a lor cumplite ghiare și pliscuri oțelite
Își dau loviri pe moarte și răni își fac cumplite.

De-odată cade unul din vulturii dușmani:
E vulturul prădalnic din barbarii Balcani,
Și 'n patru părți a lumii sbor smulsele lui pene!...
. . . . . .
Și cântă libertatea pe maluri Dunărene.

Mircești, 14 Mai 1877.

PENEȘ CURCANUL

Plecat-am nouĕ din Vaslui
Și cu sergentul zece,
Și nu-i erà, zeu, niměrui
În piept inima rece.
Voioși ca șoimul cel ușor
Ce sboară de pe munte,
Aveam chiar pene la picior,
Ș'aveam și pene 'n frunte.

Toți Dorobanți, toți Căciulari,
Români de viță veche,
Purtând opinci, sumani, ițari
Și cușma pe-o ureche.
Ne dase nume de Curcani
Un hâtru bun de glume,
Noi am schimbat lângă Balcani
Prorecla în Renume!

Din câmp, de-acasă, dela plug
Plecat-am astă vară
Ca să scăpăm de Turci, de jug
Sermana scumpă țeară.
Așa ne spuse 'n graiul seu
Sergentul Mătrăgună,
Iar noi ne-am dus cu Dumnezeu,
Ne-am dus cu voie bună.

Ori cine 'n cale ne 'ntâlneà
Cântând în gura mare,
Stăteà pe loc, s'adimeneà,
Cuprins de admirare;
Apoi în treacăt ne 'ntrebà
De mergem la vr'o nuntă,
Noi respundeam în hohot: «ba,
«Sburăm la luptă cruntă!»

—«Cu zile mergeți, dragii mei,
«Și să veniți cu zile!»
Ziceau atunci bĕtrâni, femei
Și preoți și copile;
Dar cel sergent făr' de musteți
Răcneà: Să n'aveți teamă,
«Românul are șeapte vieți
«În pieptu-i de aramă!»

Ah! cui ar fi trecut prin gând
Ș'ar fi crezut vr'odată
Că mulți lipsi-vor în curând
Din mândra noastră ceată!
Priviți! din nouĕ câți eram
Și cu sergentul zece,
Remas-am singur eu... și am
În piept inima rece!

www.dacoromanica.ro

Crud e când intra prin stejari
Naprasnica secure
De-abate toți copacii mari
Din falnica padure!
Dar vai de-a lumii neagra stea,
Când moartea nemiloasă
Ca'n codru viu patrunde 'n ea
Și când securea-i coasă!

Copii! aduceți un ulcior
De apa de sub stâncă
Sa sting pojarul meu de dor
Și jalea mea adâncă.
Ah! ochi-mi sunt plini de scântei
Și mult cumplit me doare,
Când mĕ gândesc la frații mei
Cu toți periți 'n floare.

Cobuz ciobanu 'n Calafat
Sună voios din fluer,
Iar noi jucam hora din sat
Rîzând de-a boambei șuer
De-odat' o schijă de obuz
Trăsnind,... mânca-o-ar focul!
Retează capul lui Cobuz
Și'n loc ne curma jocul.

Trei zile 'n urmă am resbit
Prin Dunărea umflată
Și nu departe-am tabarît
De Plevna blestemata.
In fața noastra se 'nalță
A Griviței reduta,
Balaur crunt ce-amenință
Cu ghiara-i nevĕzută.

Dar și noi încă o pândeam
Cum se pândește-o fiară
Ș tot chiteam și ne gândeam
Cum să ne cadă 'n ghiară?
D n zori în zori și Turci și noi
Svârleam în aer plumbii,
Cum svârli graunți de păpușoi
Ca să hrănești porumbii.

Ș tunuri sute bubuiau...
Se clatină pămîntul!
Ș mii de bombe vâjieau
Trecând în sbor ca vîntul.

Ședeà ascuns Turcu 'n ocol
Ca ursu 'n vizunie.
Pe când trageam noi tot în gol,
El tot în carne vie...

Țintеș erà dibaciu tunar,
Caci toate-a lui ghiulele
Loveau turcescul furnicar,
Ducând moartea cu ele.
Dar într'o zi veni din fort
Un glonte, numai unul,
Și bietul Țintеș cazù mort,
Îmbrațișându-și tunul.

Pe-o noapte oarbă Bran și Vlad
Erau în sentinele.
Fierbeà văzduhul ca un iad
De boambe, de șrapnele.
În zori găsit-am pe-amândoi
Taiați de iatagane,
Alature c'un moviloiu
De leșuri musulmane.

Sermanii! bine s'au luptat
Cu lifta cea pagână,
Și chiar murind ei n'au lasat
Să cad' arma din mâna.
Dar ce folos! ceata scădeà!
Ș'acuma remasese
Cinci numai, cinci flăcăi din ea
Și cu sergentul șese!...

Veni și ziua de asalt,
Cea zi de sânge udă!
Părеà tot omul mai înalt
Față cu moartea cruda.
Sergentul nostru, puiu de zmeu,
Ne zise-aste cuvinte:
«Cât n'om fi morți, voi cinci și eu,
«Copii, tot înainte!»

Făcând trei cruci, noi am respuns:
«Amin! și Doamne-ajuta!»
Apoi la fugă am împuns
Spre-a a Turcilor redută.
Alelei! Doamne, cum sburau
Voinicii toți cu mine!
Cum ei la șanțuri alergau
Cu scări și cu fașine!

www.dacoromanica.ro

Iată-ne-ajunşi!... încă un pas.
Ura! 'nainte, ura!...
Dar mulţi remân fără de glas.
Le'nchide moartea gura!
Reduta 'n noi repede-un foc
Cât nu-l încape gândul.
Un şir întreg s'abate 'n loc,
Dar altul îi ia rândul.

Burcel în şanţ moare sdrobind
O tidvă păgânească.
Şoimu 'n redan cade răcnind:
«Moldova sa traească!
Doi fraţi Calini, ciuntiţi de vii,
Se svârcolesc în sânge;
Nici unul însa, dragi copii,
Nici unul nu se plânge.

Atunci viteazul Căpitan,
Cu-o largă brazda 'n frunte,
Strigă voios: «Cine-i curcan
«Să fie Şoim de munte!»
Cu steagu 'n mâni, el sprintenel
Apuc'o scară 'naltă.
Eu cu sergentul după el
Sărim dela olaltă.

Prin foc, prin spagi, prin glonţi, prin fum,
Prin mii de baionete,
Urcăm, luptăm... iată-ne-acum
Sus, sus, la parapete.

Allah! Allah! Turcii racnesc,
Sărind pe noi o suta.
Noi punem steagul românesc
Pe crâncena redută.

Ura! măreţ se 'nalţă 'n vînt
Stindardul României!
Noi însă zacem la pământ,
Căzuţi prada urgiei!
Sergentul moare şuerând
Pe Turci în risipire,
Iar Căpitanul admirând
Stindardu 'n fâlfăire!

Şi eu când ochii am închis,
Când mi-am luat osânda:
«Ah! pot să mor de-acum, am zis,
«A noastra e isbânda!
Apoi când iarăşi m'am trezit
Din noaptea cea amara.
Colea pe rani eu am gasit
Virtutea Militara!...

Ah! da-o-ar Domnul să-mi îndrept
Această mână rupta,
Sa-mi vindec ranile din piept,
Iar să mĕ 'ntorc la lupta,
Caci nu-i mai scump nimica azi
Pe lumea pamîntească
Decât un nume de viteaz
Şi moartea vitejeasca!

Mircești, August 1877

SERGENTUL

Pe drumul de costişe ce duce la Vaslui
Veneà un om, cu jale zicând în gândul luĭ:
Mai lungă-mi pare calea acum la întors acasa...
Aş vrea sa sbor, şi rana din pulpa nu me lasa!
Şi bietul om slab, palid, având şumanul rupt
Şi o cameaşa rupta bucaţi pe dedesupt.
Paşeà tragând piciorul încet, dar pe-a lui faţa
Sburà ca o lumina de glorie mareaţă.
Şi 'n ochii lui de vultur adânci, vioĭ şi mari
Treceau lucioase umbre de eroi legendari.
Opinca-i erà sparta, căciula desfundafă,
Dar fruntea lui de raze pareà încoronată.

www.dacoromanica.ro

Calică-i erà haina, dar straluceà pe ea
Şi crucea Sfântul Gheorghe ş'a Românièi Stea.
Românul veneà singur pe drumul plin de soare,
Când iată că aude fanfare sunătoare
Şi vede nu departe în faţa lui venind.
Un corp de oaste mândra în aur strălucind.
Erau trei batalioane de garda 'mpĕrătească
Mergând voios la Plevna cu dor s'o cucerească.
În frunte-i Colonelul semeţ, pe calu-i pag,
La bravii sĕi tovarăşi privia ades cu drag,
Şi inima în pieptu-i bateà cu foc, deşteapta,
Căci el visà, privindu-i, la lupta ce-i aşteapta.
De-odat' el dă cu ochii de sarbedul Român
Ce stase 'n loc la umbră, sub un stejar bĕtrân,
Şi mult se minuneaza şi nici ca-i vine-a crede,
Când crucea Sfântul Gheorghe pe sinul lui o vede.
S'opreşte regimentul, iar bravul colonel
Se 'nchină la drumeţul, s'apropie de el
Şi-i zice cu blândeţa: — «De unde vii, străine?»
—«Vin tocmai de la Plevna.»—«Cum e acolo?»—«Bine.»
—«Dar aste decoraţii cum, cine ţi le-au dat?
—«Chiar Domnitorul nostru ş'al vostru Împĕrat.
- «Dar pentru care fapte?»—«Ştiu eu?.. Ci ca drept plata
«Că am luat eu steagul redutei... şi pe dată
«Cu el strepunşi de glonţuri, ne-am prabuşit în şanţ...
—«Dar ce rang ai, voinice?«—«Am rang de Dorobanţ!»
Atunce Colonelul, dând mâna cu Sergentul,
Se 'ntoarce, dă un ordin..... Pe loc tot regimentul
Se 'nşiră, poartă arma, saluta cu onor
Românul care pleacă trăgând al lui picior.

Mirceşti, Decembrie 1877

PASTORII ŞI PLUGARII

Priviţi pe cele dealuri înalte, înverzite,
Pe-acele largi poiene cu flori acoperite,
Priviţi, străini de lume, pastorii cei Români
Aproape de-a lor turme pazite de-ai lor câni,
Traind o viaţă lină în tainica natură,
Cu buciumul în mână, cu fluerul la gura.
Cerească limpezime, precum într'un isvor,
Alin se oglindeşte în sufletele lor...

www.dacoromanica.ro

Voi toți care de dînșii ați rîs fără mustrare,
Jos capul, o! nemernici loviți de admirare.
Un paloș de isbânda există 'n ori ce fier,
In tot pastorul astăzi exista-un scutier!

II

Priviți pe cea câmpie frumoasă, roditoare,
Plugarii, muncitorii lucrând în foc de soare.
Pe fața lor cea blânda, pe ochii lor cei vii,
Adie boarea dulce din verzile câmpii.
Sub mâna lor e sapa, hârletul, coasa, plugul.
Alature cu dînșii stau boii purtând jugul,
Și tot ce-i înconjoară, deal, lunca, șes, isvor,
E pacinic ca blândețea din sufletele lor.

Voi toți, care de dînșii ați rîs fără căința,
Jos fruntea, o! nemernici căzuți în umilința.
O spad'a resbunării există în ori ce lanț.
In tot Românul astăzi există-un Dorobanț!

Mircești, Novembre, 1877.

FRAȚII JDERI

I

E ger, e întuneric! Nori negri duși de vînt
Se târăe pe șesuri, se lasă pe pamînt
Ca aripi uriețe de paseri nevĕzute
Ce curăță de sânge vai, șanțuri și redute.

E vînt cu ploaie rece și noapte cu fiori,
Caci umbra e țesuta de fulgeri trasnitori.
Nu-s însă focuri nalte de-a cerului furtuna,
Dar fulger mii de tunuri ce 'n zare crunt detuna,

L'a lor lumină roșă în clipă se ivesc
Mari tabere de oameni armați ce se pândesc,
Și crâncene redute, și 'n dos de parapete
Vapăi de ochi selbatici, luciri de baionete.

Românii uzi la piele, flamânzi, lipsiți de foc,
In șanțul lor, sub arme, stau gloata la un loc,
De moarte și nevoie rîzând cu nepesare...
Voinici ei sînt la lupta, voinici și la rabdare!

— «Măi oameni!» zice unul, un șoim de la Bicaz,
«De mult ne spală cerul cu ploaie pe obraz!
«Mâni, când s'a face ziuă, Jder Neagu, fara veste,
«Frumos a să ne-apară cât Albul din poveste.»

www.dacoromanica.ro

— Urît, frumos, alb, negru, eu nu știu; dar ce știu,
Știu că halal de Turcul ce-oiu întâlni de viu.»
— Și ce-ai sa-i faci, măi Neagu? — «Sa-l haituesc, fartate,
Pân' mi s'a usca bine cămeșa de pe spate.»

Toți rîd... dar ce retează de-odată rîsul lor?
O boambă vine,-o boambă, al morții meteor!
Toți ved moartea cu ochii!... un vaiet: «Ah mor!... — Cine,
Cine-i ucis? — «Eu, Neagu... me duc.... vĕ las cu bine.

Sermanul» zic Românii, graindu-l trist de-a rândul,
Nici c'au avut el parte sa-și împlinească gândul!
Mult au să-l mai bocească neveste și copile!
He!... Dumnezeu să-l ierte!... ce vreți?... n'au avut zile.»

Dar unde-i Jder mezinul? «De pază colo 'n șanț,
Unde-au perit aseară un zmeu de dorobanț.»
— «Să-i spunem, să nu-i spunem, că i-a murit frățiorul!
Ba sa tăcem mai bine, să nu-l ucigă dorul.»

II

In capetul din dreapta al șanțului, în tină,
Sta singur la o parte un om care suspina,
Caci are-o presimțire ce-i tot menește-a reu
Și-i duce, duce gândul mâhnit la frate-sĕu.

El e ostaș de frunte, Jder Nistor, vînatorul,
Ce intră 'n Turci năprasnic cum intră 'n cârd omorul,
Și-i place pe câmp neted cu durda sa vîneze
Cumpliți Bași-Buzucii și fiarele Cerkeze.

De-aseară 'n sentinela Jder șede tot la pânda,
Gândind la biata-i mamă cu inima plapânda,
V'sând l'a lui mireasă cu sufletul duios,
Privind la Turci în față cu ochiul scânteios.

Dar vîntul sufl' a iarnă, dar ploaia cade 'n unde!
Prin haine pân' la oase înghițul îl pătrunde,
Ș' 'ncet el simte somnul că vine pe furiș
De'ntinde peste ochi-i un vĕl paingeniș.

Jder luptă, umblă, cântă, nevrând ca să se culce,
Dar somnu-i varsă 'n creeri beția lui cea dulce,
Și el, pe nesimțite învins, întunecat,
S reazema de pușcă ș'adoarme clătinat.

D -odată i se pare ca vede pe-a lui mamă
Ce vine, îl atinge la ochi cu-a ei naframa
Ș-i zice: «Te trezește copile, dragul meu!
Vin dușmanii! te-ajunge prin somn pĕcatul greu!»

www.dacoromanica.ro

Tresare vînătorul!... Doi spectri se arată
Năltându-se prin umbră cu arma ridicată!...
«Ho! fiară, ho!» el strigă, și 'n clipă viu, deștept,
Pe dușmani îi străpunge cu baioneta 'n piept.

Din doi unul c'un gemet oftează, cade, moare,
Iar altul cu durerea luptându-se 'n picioare,
Se 'ncruntă, se răpede ca lupul crunt la Jder
Și-i face-o brazdă largă la braț cu-al său hamger,

Apoi se prăbușește alături cu mortul.
Jder zice-atunci, mustrându-l: «De ce ți-ai lăsat cortul?
«Și ce cătași, păgâne, aice 'n șanțul meu?
«Ți-au fost urît de viață?... Amar de capul tău!»

Și aprig, cu mânie ridică stratu 'n aer
Să sfarme pieptul dușman ce scoate-un jalnic vaer,
Dar când să dea: «Stai, frate!» îi zice-un glas iubit,
«Nu-i drept să dai lovire vrăjmașului rănit!»

Jder stă, arunca arma, s'apropie 'n tăcere
De Turc, îi leagă rana, alin' a lui durere!
Apoi, când vine ziua, pe Turcul leșinat
Il poartă 'n ambulanță zicând! «Poftim vînat!»

CAPITANUL ROMANO

Se dase trei asalturi redutei neînvinse,
Tustrele îndrăznețe și crunte, dar respinse.
Și câmpu 'ntreg de sânge acoperit erà,
Și, cuib grozav de moarte, reduta fulgerà.
În șanțuri trupuri multe grămadă, resturnate,
Și altele străpunse, pe dâmburi acățate,
Formau ân crud spectacol ce lumei arětà
Cum știe Pedestrașul în foc a se luptà.

Romano Capitanul de trei ori cu ai săi,
De trei ori ajunsese la șanțuri cel întâi,
Ș'acum retras, de-o parte, strîngeà coloana-i rupta,
Cu ea să se arunce de-a patra oară 'n luptă.

De-odată... cine-ar crede!... un aspru colonel,
Ieșind de nu știu unde, pășește drept la el
Și-i zice: «Capitane, nu-mi place-a ta purtare,
«Stai tot în urmă!
— «Cine?...» racnesc în tulburare
Ostașii lui Romano, arși, rumeni pe obraz.

www.dacoromanica.ro

El! Căpitanul nostru! din toți cel mai viteaz!
— «Tăcere, copii!» strigă Romano la mulțime,
Apoi spre Colonelul c'un aer de mărime
Se 'ntoarce, îl măsoară c'un ochiu plin de dispreț
Și-i zice: «Colonele, de ești și îndrăznet
Pre cât nedrept și aspru, te 'ndemn să vii cu mine
Să vezi de știu la moarte să merg cum se cuvine...
Copii!... Zor înainte l'al patrulea asalt.
Ura!... respund ostașii... iar el pe calu-i nalt
Pornește înainte, deprins a merge 'n frunte,
Și sboară... dar un glonte, un sol al morții crunte,
Îi vine drept în cale și-i se oprește 'n piept.

Atunce Căpitanul pe cal stând încă drept,
Răcnește: «Colonele!... departe ești... respunde
«Cine-i în cap și 'n coadă?... Eu unde?.. și tu unde?..
Apoi, sdrobit, el cade și moare lin, zimbind,
Caci vede în reduta voinicii lui sărind.

HORA DE LA PLEVNA

Colo 'n Plevna și 'n redute
Stau păgânii mii și sute,
Stau la pândă tupilați
Ca zăvozi de cei turbați.
Las' să șeadă mari și mici...
Trageți hora, măi voinici!

Sus, în taběra turcească
Dat-au tusa măgărească.
Răpciugoșii crunt tușesc,
Cu ghiulele 'n noi stropesc.
Las' să crape, mici și mari...
Trageți hora, măi tunari!

Jos în vale, pe câmpie,
Baș-Buzuci de căsapie
Și Cerkeji merei cumpliți
Rup cu dinții din răniți.
Las' să rupă... rupe-i-ași!
Trageți hora, Călărași!

Ziua, noaptea glonții ploua,
Tot pământu-i ud de roua.
Nu e rouă din senin,
Ci e sânge de creștin.
Las' să ploaie ca din nori.
Trageți hora, Roșiori!

Iaca mă!... din parapete
Vine-o scroafă ca să fete
Opt godaci ș'un godăcel
Toți cu rîtul de oțel.
Las' să fete mii de mii...
Trageți hora, mai copii!

Ne-a veni și nou' odata
Zi de plata și resplată
Să-l aducem la aman
Pe Gaziul de Osman.
Vie!.. ura!.. la Balcani!
Trageți hora, măi Curcani!

Cât e negru, cât e soare,
Moartea șede pânditoare
Și prin șanțuri și prin ripi,
Și tot bate din aripi.
Las' să bată până mâni...
Trageți hora, măi Români!

www.dacoromanica.ro

HORA DE LA GRIVIȚA

Fata lui Gazi-Osman,
Griviţa poart'un colan,
Un colan tot de oţel...
Gioacă fulgerii pe el.
Alelei! de l'aş lua,
Inapoi nu l'aş mai da!

Mândra 'n cale mi-au ieşit,
Doru 'n mine-au resadit
Şi de-o luna pân' acum
Rasadit me ţine 'n drum.
Fa, colanul ţi-oiu lua
Şi 'napoi nu l-oiu mai da!

Puica scumpa de viteaz,
Nu m'aduce la necaz,
Ca 'ntr'o zi m'oiu da prin foc
Şi te-oiu prinde de mijloc,
Iar colanul ţi-oiu lua,
Şi 'napoi nu l-oiu mai da!

Tu eşti viţa de pagân,
Eu sînt viţa de Român!
Bună eşti de sarutat,
Dar şi eu bun de luptat!
Eu colanul ţi-oiu lua
Inapoi nu l-oiu mai da!

Fa, deschide-mi sinul teu,
Cât îs blând la graiul meu,
Nu mĕ face sa te-aştept
Şi sa dau cu tine piept.
Piept cu tine de voiu da
Zeu, colanul ţi-oiu lua...
. . . . . .
. . . . . .

Tot aşa mari-am grait!
Intr'o zi m'am răpezit
Ş'am pus mâna pe colan
Şi pe fata lui Osman.
Alelei! Griviţă fa,
Inapoi nu te-oiu mai da!

MARȘUL CALARAȘILOR

Român verde ca stejarul,
Rîd de duşmani şi de moarte!
Sa-mi trăeasca armasarul
Şi prin glonţi sa me tot poarte!
Sai, voinice, şi necheaza,
Ager, falnic ca un zmeu,
Caci am inima viteaza
Şi credinţa 'n Dumnézeu!

Cât mi-a sta mâna voinica
Pe-a mea pala ostăşească,
N'aibă grijă de nimica
Ţeara mea cea Românească!
Sai, voinice, şi necheză,
Ager, falnic ca un zmeu,
Caci am inima viteaza
Şi credinţă 'n Dumnezeu!

Cu-al meu suflet, cu-u mea pala,
Cu-al meu şoim albit de spume,
In duşmani vom da navala,
De s'a duce vestea 'n lume!
Sai, voinice, şi necheaza,
Ager, falnic ca un zmeu,
Caci am inimă viteză
Şi credinţă 'n Dumnezeu!

www.dacoromanica.ro

ODA OSTAŞILOR ROMÂNI

Juni ostaşi ai ţerii mele, însemnaţi cu stea în frunte!
Dragii mei vultani de câmpuri, dragii mei şoimani de munte!

Am cântat în tinereţe strămoşeasca vitejie,
Vitejie fără seamen pe-acel timp de grea urgie,
Ce la vechiul nostru nume au adaos un renume,
Dus pe Dunare în Mare şi din Mare dus în lume!

Vin acum, la rândul vostru, să v'aduc o închinare,
Vin cu inima crescută şi cu sufletul mai tare,
Ca eroi de mari legende, vin sa ve privesc în faţa,
Voi, nepăsători de moarte, dispreţuitori de viaţa,
Ce-aţi probat cu-avîntul vostru lumei puse în mirare,
Ca din vultur vultur naşte, din stejar stejar resare!

De la domn pân' la opinca, duşi de-o soartă norocoasa,
V'aţi legat în logodire cu isbânda glorioasa
Ş'aţi facut ca sa pricepem a trecutului marime,
Mesurându-vĕ de-o seama cu-a stramoşilor nalţime,
Ş'aratând, precum prin nouri mândrul soare se arata,
Cine-am fost odinioara, cine iar vom fi odată!!

Sa trăiţi, feciori de oaste! Domnul sfânt sa ve ajute
A strabate triumfalnic în cetaţi şi în redute,
Ca la Rahova cu tunul, ca la Griviţa cu sborul,
Ca la Plevna unde astazi cei întâi aţi pus piciorul,
Ii fruntând pe-Osman-Gaziul, şi prin fapt de barbaţie
Ridicând o ţeară mica peste-o mare 'mperaţie!

O, viteji de viţă veche! Auziţi în departare
Acel vuet fără nume ce resuna ca o mare?
Sınt bataile de inimi ale 'ntregu-i neam al nostru,
Ce aduna zi-şi noapte dorul lui cu dorul vostru
Sınt vĕrsările de lacrimi pentru-acel căre se stinge,
Sınt urările voioase pentru-acel care învinge!

O! Români, în faţa voastra, colo 'n tainica cea zare,
Vedeţi voi o rază vie care 'ncet, încet resare,
Strabătând prin umbra deasă de lungi seculi adunata?
E voiosul fapt de ziua mult dorita, mult visata,
E lumina renvierii, e luceaferul sperarii,
E friumful luptei voastre, soarele neatârnarii!

Dragii mei! din focul luptei oţeliţi când v'eţi întoarce,
La camin unde Romînca aşteptând suspina, toarce,
Tot poporul: rudă, frate, soră, mamă şi parinte,
Ca la Domni, cu pâni şi sare, vor ieşi voue 'nainte!
C ci din voi fieşte-care poarta 'n frunte o cununa
Ş de gloria de astăzi şi de gloria strabună!

www.dacoromanica.ro

Pas dar! pas tot înainte! timpul vechiu din nou zoreşte!
Viitorul României dat-au mugur ce'ncolţeşte!
O, copii! de voi sînt mândru, simt acea mândrie mare,
Care creşte cu mărirea unui neam în deşteptare.
Mi-am vĕzut visul cu ochii, de-acum pot să mor ferice!
Astăzi lumea ne cunoaşte: *Român* zice, *Viteaz* zice.

Mircești, 28 Noembre 1877.

EPISTOLA GENERALULUI FLORESCU

I

Amice, vrei să afli ce fac şi cum traesc
In cuibul singuratic în care mĕ găsesc
Departe de-ale lumei petreceri variate,
Cu intrigi de tot soiul amar înveninate?
Mĕ'ntrebi cum nu iau parte la lupte sgomotoase,
Politice numite... dar nepoliticoase?

Cum eu, odinioară de lume iubitor,
Eu pasere pribeagă, eu vecinic călator,
Mi-am strîns acum aripa de cale ostenita,
Şi stau în nemişcare ca apa'n loc opriţă?
Aceasta-i o enigmă ce vrei ca s'o explic?
Prea bine!.. *Cer cuvîntul*, dup'obiceiu, şi zic:

Ce fac?» — Pe scena lumei privesc cum se lipeşte
Invidia duşmană de tot ce străluceşte
Şi-l roade ca un vierme ascuns sub un stejar,
Cercând ca să-l restoarne cu-al sĕu venin amar.

«Cum vieţuesc?» — Ca omul ce fapte mari viseaza
Şi scumpe suvenire de prin trecut vînează,
Ca să-şi mângăe mintea de proasta comedie
Ce-o joacă interesul şi trista mişelie.

Iubeam odata lupta... dar lupta cea leală
Pentru-o idee mare, frumoasă, triumfala,
In care luptătorii cu inima 'ndrăzneaţă,
Prin arme fără pata se atacau în faţă,
Numind orice lovire piezişă: *felonie*,
Şi oarba clevetire: *baloasa infamie!*

Acum, în loc de arme curate, lucitoare,
Eu vĕd ca se preferă hulirea mânjitoare.
Oricine stă 'n arenă, de tină are parte...
Eu, nedeprins cu tina, mĕ ţin de ea departe
Ş'aştept să vĕd sub trăsnet hidoasa pocitura,
Care-a sădit în ţeară invidie şi ură.

www.dacoromanica.ro

Pe când eram noi tineri, Florescule amice,
Pe când orice sperare mureà, născând, aice,
Avut-am un vis mare, o nobilă dorință,
De-a scoate România din trista-i umilință
Prin jertfe, prin virtute, prin strînsă înfrățire...
Toți într'un gând, cu toții uniți într'o simțire,
In batalionul sacru voioși ne luam rândul,
Și fiecare 'n parte-i c'un dor își hrăneà gândul,
Eu, să deștept prin cânturi mărirea strămoșească,
Tu, să re'nvii pe lume armata-i vitejească.
— Dor tainic, vis feeric, sublimă nebunie,
Avînt semeț și falnic de falnică junie!

Atunci al nostru suflet, prin nori luându-și sborul,
Cu aripa-i ușoară loveà chiar viitorul,
Și orice stavili nalte, fantasme 'ngrozitoare,
Pereau în ochii noștri ca negurile 'n soare.

Și iată că prin muncă și ani de stăruință
A dat și flori și roada puternica-ți credință.
Din sinul țerii noastre o mândra oaste-apare,
Menită ca să 'ntreacă a lumii așteptare,
Prin fapte glorioase din timpuri de-altă-data...
Ea sboară 'n foc, și iese cu fruntea 'ncoronata.

O! ce mândrie mare simțit-ai tu ca mine!..
Dar ce amărăciune s'a revĕrsat în tine,
Vĕzând feciorii noștri păsind măreț nainte,
Și tu... uitat de-oparte, tu, bunul lor părinte!

Noi toți, din depărtare, pe-al morții câmp de prada
Cătam a zări 'n soare lucind bĕtrâna-ți spada,
Ș'a noastră ostășime, în foc iuțându-și pasul,
Doreà, cereà, prin tunuri ca să-ți audă glasul,
Căci astă vie, junĕ, eroică armată,
Sub Cuza și sub Carol prin tine a-fost creata,
Și ție cu dreptate se cuveneà onorul
Fruntaș de-a fi în luptă, tu, organisatorul!

Și însă tu, victimă de-o oarbă prigonire
Ai fost ca un netrebnic lasat în parasire:
Netrebnic, tu netrebnic!.. De când, o! Doamne, 'n lume
Lumina zilei poartă al nopții negru nume?
De când netrebnic este acel ce cu iubire
Consacr'o viață 'ntreaga l'a patriei mărire?

De când netrebnic omul cu inima măreața,
Ce'n lupta pentru țeară oferă braț și viață?
De când netrebnic șeful ce, ori cum bate vîntul,
Își apără stindardul și-și ține jurămîntul?

www.dacoromanica.ro

Amice, fii în pace, alin' a ta durere...
In tot oşteanul astazi tu vezi o mângăiere,
Caci astăzi tot Românul cunoaşte, simte 'n sine,
Că arma strămoşeasca s'au ascuţit prin tine...
Şi când priveşti stindardul cu ochi plini de uimire,
Ştindardul viu tresare cu-o mândra fâlfaire !..

Mircești, 4 Ianuarie 1876.

EROII DE LA PLEVNA

I

Pe drumuri, prin oraşe, prin sate, prin zapada,
Se ved, sau singurateci trecând, sau în gramada,
Sermani în haine sparte, prin care intră gerul
Şi'n meduvă pătrunde mai crâncen decât fierul.
Goi, sarbezi, rupţi de foame şi obosiţi de trude,
Trişti, tremurând de friguri sub frigul iernei crude
Şi întinzând la oameni o mână tremurândă...
Ce-i astă săracime şi goală şi flămândă!
Eroii dela Plevna !... Iata-i! Ah? cine-ar crede ?
Le plânge chiar de milă tot omul care-i vede,
Şi eu, plâng de ruşine... în ţeara ospeţiei
Să vĕd cerand pomana vitejii României!

Aceste braţe, care împins-au cu putere
Pe Ţeară la 'nalţime, pe duşman la cadere,
Sînt goale !... Aste picioare, ce urme glorioase
Lăsat-au pe tarâmul redutelor fioroase,
Sînt goale, degerate !... Aceste frunţi, ce-s demne
Să poarte ale măririi stralucitoare semne,
Sînt goale, o! ruşine!... Sînt goale o! cruzime!..
Eu cat eroi în juru-mi şi ved numai victime !...

Ce crima le atrage pe cap aşa osânda ?
Ce crima ?... Lupta mare pe câmpul de isbândă !
Ce crimă ?... Eroismul, sublima devotare
Pentru apararea Ţerii ş'a ei neatârnare !...

II

Alature cu dînşii se vede-o altă turma
Sub criveţul naprasnic, ce inima le curmă.
Turme de robi, goi, vineţi, de boale gârboviţi,
La trista exilare de soarta osândiţi,
Ei merg tâmpiţi sub biciul restriştei nemiloase,
Patrunşi de ghiaţa iernei şi-a morţii pân' la oase,

www.dacoromanica.ro

Şi astfel suferinţa mult oarba şi nedreapta,
Au pus copiii noştri cu ei pe-aceiaşi treaptă,
Cât nu poţi a distinge din toţi suferitorii
Nici care sunt învinşii, nici care 'nvingatorii.

Ei bine, 'n astă ţeară, ce sîntem noi?... şi cine
A îndraznit s'arunce în noi cu-aşa ruşine,
Ca sa vedem Marirea cazută 'n ingiosire
Şi Eroismul sacru platit cu umilire?

Cum? dup' atâţia secoli de oarba 'ntunecime,
Ostaşii României cu suflete sublime
Aprins-au luminosul al renvierei soare,
Ca el să ni-i arate în stremţi umilitoare?
Cum? Domnul şi oşteanul, cum? Ţeara şi ţeranul
Infruntă greul, moartea, pun în genunchi duşmanul,
Ca 'n ziua renturnarii, armata'nvingatoare
Să par' o pată neagră pe-a ţerii serbatoare?

Ah! dacă sînt nemernici, ce ved cu nepesare
Româna demnitate lovit' aşa de tare,
Eu n'oiu comite crima de-a zice prin tacere:
Dispreţ pentru bravură! dispreţ pentru durere!
Eu ce-am cântat eroii, eu care nici o data
Pe fruntea României n'am suferit o pata,
Nu pot, când ved eroul ca mâna şi-o întinde,
Sa stapânesc revolta ce 'n sufletu-mi s'aprinde,
Nu pot să stau în pace, când ved cu oţerire
Batgiocura infamă pe biata omenire!

III

O! ţeara mea, o! muma de noi şi mari strabuni!
Tu ce-ai respins, viteză, atâtea mari furtuni!
Ce soarta nempacată urzeşte pentru tine
Ruşinea 'n loc de fala şi rĕu 'n loc de bine?
Ce mână făr-de-lege, ce braţ cumplit de fier
Loveşte a ta frunte, când ea se'nalţa 'n cer?
Ce geniu orb de ură în ghiarele-i te frânge
Şi 'ntinde pe-al tĕu soare un doliu roş de sânge?

Cerutu-ţi-au copiii în zile de urgie?
I-ai dat cu abnegare, i-ai dat chiar cu mândrie;
I-ai dat vioi şi tineri, voinici cu flori în faţa,
Plini de curaj cu toţii, cu toţii plini de viaţa,
Şi-ai zis: «Vĕ duceţi, mergeţi cu-avînt de bucurie
«La moarte chiar, când moartea e sacră datorie,
Şi când mi veţi întoarce, să-mi reveniţi ferice,
«Toţi înstelaţi pe frunte cu mândre cicatrice,
«Mai juni, mai tari, mai veseli, mai falnici, mai vioi...
«Sa mi se prindă ochiul de dragii mei eroi!»

www.dacoromanica.ro

S'au dus feciorii oastei pe calea strămoşeasca,
S'au prins cu moartea crunta la lupta voinicească,
Şi au ieşit din lupta viteji, învingători,
Scaldaţi în al lor sânge, puternicii feciori!...

Ei bine! oameni vitregi cu inimele sterpe,
Legaţi de cârma ţerii cu 'ncolaciri de şerpe,
Voi, care-aţi stat departe de foc şi de dureri,
Cum aţi rentors copiii la sînul bietei ţeri?

Priviţi-i!... Goi şi sarbezi, ca robi trăiţi în lanţuri!
Trişti, fărămaţi, sermanii! de ger pe câmpi, prin şanţuri,
Ologi, ciuntiţi, o! Doamne, reduşi la nimicie
Prin chinuri plasmuite de-a voastra mişelie!
Priviţi-i, şi pintr'înşii priviţi în depărtare
Funebra hecatomba lăsată 'n lepădare,
Alature cu Plevna, pe câmpul de bătaie!

IV

Acolo 'n miezul nopţii a luptelor potaie
Când vine sa desgroape morţii, urlând a moarte,
Mulţimea degerată şi prada crudei soarte
Se scoală, se aduna lasând a ei morminte,
Armata de scheleturi, şirag de oseminte,
Prin care vîntul iernei patrunde şuerând.
Ea se aşează 'n rânduri, se mişcă tremurând,
Pe Griviţa se urcă şi stă ca să râvneasca
Pe-acei ce-au avut parte de moarte vitejeasca.
Apoi de-odată crâncen, cu braţele uscate,
Ea face-un gest, un singur, dar cel mai crunt din toate,
Căci vĕ denunţă lumei cu gestul ei suprem!

Amar de cine-a trage al morţilor blastem!

Mircești, Februarie, 1878.

DAMELE ROMÂNE

URMARE LA POESIA: EROII DE LA PLEVNA.

. . . . . .

Dar sa ne'ntoarcem ochii spre-a cerului lumina,
L'augusta caritate ce mângae şi alina,
Strîngând nenorociţii sub aripa-i cerească,
Vĕrsând un dulce balsam pe rana omenească,
Şi prin a ei veghiere şi prin a ei zimbire,
Făcând ca să dispara cumplita suferire.

www.dacoromanica.ro

O ! voi ale-omenirii desmierdătoare stele!
Voi, floarea și cununa și fala țerii mele!
Tu, Doamnă 'ncoronata de-a binelui splendoare,
Ce mângăi cu-a ta mână ostașul care moare!
Voi nobile Romînce cu suflete 'ngerești,
Voi ce-ați mărit prestigiul nobleței românești,
Onor, respect, credință și adorare voue!

Pe inimele noastre se las' o dulce roua,
Când ve privim în haine de sfîntă Caritate
Spălând al luptei sânge cu mâni aristocrate
Și luminând poporul prin Legea Provedinței:
Că nu exista ranguri în fața suferinței.

O! cât va trăi țeara ea-și va aduce-aminte
De-a voastră abnegare, de-a voastre fapte sfinte,
Și cei răniți vor spune cu drag jos în popor
Cum ați veghiat, blânzi îngeri, la capetâiul lor.
Vor spune, și cu dînșii, uimit, voiu spune eu
Cum din al țerii suflet ați șters amarul greu,
Probând, că de sînt oameni ce lesne-au dat uitarii
Eroii dela Plevna, martiri ai nepeserii,
Voi, inimi simțitoare, aveți spre mângaiere
Respect pentru bravura, respect pentru durere!

. . . . . .

Mircești, Februarie, 1878.

PLOCONUL LUI PENEȘ

Peneș stă pe câmp de paza.
Noaptea-i neagră 'n jurul seu.
El țintește ochi sa vază
Ochii dușmanului rău.
Dar nimic nu luce 'n zare.
Zarea-i oarba, ceru-i orb.
Prin cumplita 'ntunecare
Trece-o boamba și un corb.

Peneș sta și se gândește
La caminul strămoșesc,
La iubita ce-l iubește,
La părinții ce-l jalesc.
Apoi șterge cu oftare
Două lacrimi într'ascuns,
Și iar cade 'n cugetare,
De un tainic dor pătruns.

Peneș cugetă și zice:
«Ce minune de odor
Sa duc țerii când d'aice
M'oiu întoarce 'nvingător?
Sa-i adun comori străine?
Robi în cârduri să-i adun?
Ba-i mai bine, zeu, mai bine
Drept plocon sa-i duc un tun?...»

Peneș, om de omenie,
Sare 'n Plevna dintr'un sbor
Și apucă 'n barbăție
Tunul cel mai tunator.
Țerii lui apoi cu fala
Dându-l, zice: «Fă din el
«O córoană chiar regală,
O córoană de ótel!

www.dacoromanica.ro

Şi cu dînsa 'nlaureşte
Domnul nostru norocos,
«Ce ne-au dus, dus vitejeşte
«La resboiul glorios.

El Virtutea militară
Ici, la piept, mi-au aninat.
Eu îi dau, rentors în ţeara,
O coroana ş'un regat.»

10 Maiu 1881. Mirceşti.

PRIMELE OBUZURI

Sub cer senin, albástru, lin Dunarea la vale
Coboara maiestoasa, laţind undele sale.

Pe câmpi cu iarbă coaptă, prin rediuri de stejar,
Pe insule ce 'n apă încet scăzând dispar,

Şi 'n cursu-i oglindeşte de-a stânga Calafatul,
De-a dreapta sa Vidinul, în veci nenstrainatul,

Cetate 'nca fecioară sub pază de pagâni,
Ce pare ca aşteaptă năvală de Români.

Lin Dunarea se scurge spre marea fără valuri,
Dar iata se 'ncreţeşte, caci a zarit pe maluri

De-o parte-un leu, de alta un tigru sângerat,
Ce se pândesc cu ochiul aprins şi tulburat.

De-odată Carol Domnul, urcat pe-o baterie,
Vidinului din faţa s'arată cu mândrie.

Şi face-un semn. Tunarii dau foc... Un sol de fier
Din tun porneşte, sboară, se 'nalţă 'ntâiu pe cer

Şi cade-apoi în sinul cetăţii ce tresare,
Vestindu-i România şi-a ei ne-atârnare!

Vidinul se trezeşte din învechitu-i somn,
El vrea să nimicească şi ţeară ş'al ei Domn.

Incarc'un tun gigantic, spre Carol ţinta drege,
Dar prima-i detunare îl proclamează rege!

Iar domnul, zimbind vesel, în ochii tuturor,
Salută cu-a lui spadă obuzul trecător

Şi zice: «Mult îmi place această armonie!
Strigaţi, copii: trăească iubita Românie!

Un ura! clocoteşte pe rîul deşteptat,
Şi el cu drag încinge un nou, viteaz Regat!

Castel Peleş Oct. 1886.

www.dacoromanica.ro

ROMÂNCA DELA GRIVIŢA

Un şanţ se 'nainteaza spre groaznica reduta.
In el, din zori, Românii primesc ghiulele mii.
Ş'aşa ploua cu glonţuri, cât ei, remaşi o sută,
Se 'ntreabă între dînşii de-s înca printre vii.

Alature-o Româncă, expusă 'n nepăsare
La tot ce duce moarte cu svon nepomenit,
Gateşte-o mămaligă fierbinte de gustare,
Intr'un ciaun de schijă, sub dâmbul prabuşit.

O 'ntreabă Căpitanul: «Leliţă, nu ţi-e teama
«De bombe, de şrapnele ce sboară 'n jurul tău?
Răspunde Românculţa: Nici nu le bag în seama.
«De lucru au şi ele, de lucru am şi eu.

www.dacoromanica.ro

NOTE

VII. Hora de la Plevna (Pag. 279).

Rapciugoşii cruntu tuşesc

Ostaşii noştri dau porecla de *răpciugoş* tunurilor turceşti.

Vine-o scroafa ca sa fete.

Adică *o bombă*.

www.dacoromanica.ro

ALTELE

10 MAIU 1881

În viața mea avut-am un dor și-un vis de-acele
Ce poarta pe-a lor aripi resfrângere de stele,
Un vis frumos ca dorul ce naște dintr'un vis.
Prin umbra de-abia ochiul țintit îl întrevede,
Și mintea nu'ndrăznește în el a se încrede...
Dar iată!... Azi în soare el sborul și-au deschis!

Priviți! Aceasta țeară, de alte țerî uitată,
Aveà asemenare cu-o ramura uscată,
Ce-o duce pe-a lui valuri torentul Dunarean.
Uimit de trista-i soartă, eu o priveam cu jale
Și-i tot ziceam: Ah! cine te va opri din cale
«Pân'a nu fi 'nghițita de-al marilor noian?

Respunde, creanga mica, din care arbur mare
«Te-au rupt cumplitul Criveț cu aspra lui suflare
«Și te-au svârlit departe de trunchiul parintesc?
Cuprinsu-te-au în ghiare un vultur gol pe frunte?
«Facut-au el cu tine un cuib în vârf de munte?
Sau fost-ai tu atinsa de fulgerul ceresc?

«Mergi unde? vii de unde? și care-i al teu nume?
«Mai simți în tine viață, sau moarta ești pe lume?
Mai este pentru tine un viitor ascuns?...»
O! straiie minune!... Cea ramura 'necata
Din tulburele spume s'au ridicat de-odata
Și falnic peste valuri, ea astfel mi-au respuns:

«Poete! nu me plânge, n'ai grija de-a mea soarta.
Plutind, privesc eu cerul, și prin deschisa-i poarta
Zaresc planând de-asupra-mi o raza din altar.
Mulți au facut cercare din cale-a me culege,
Dar n'au putut s'atinga odrasla unui Rege,
Caci Rege e stejarul, și-s viță de stejar!

Pe malul Românîei voiu prinde radacina,
Și-oiu crește în putere, și fruntea mea senina
Va trece catre soare prin norii dușmanești.
Gigant voiu fi, cu fala privind peste-orizonuri.
Eu port în sinu-mi lemnul din care se fac tronuri
Și arme de izbanda și sceptri 'mperatești!

www.dacoromanica.ro

Au zis! Şi creanga vie crescând, mândră coloana,
Nălţă pâna la ceruri frunzoasa lui coroană
Sub care lumi voioase gaseau un adăpost.
Ah! cine-ar putea crede şi cine-ar putea spune
Cum astă luminoasă, gigantică minune
Au devenit ce este din ceea ce au fost.

Aşa, tu Românie, cu ţeară mult iubită,
De soarta-ţi cruntă, oarba, mulţi secoli prigonita,
Ai re'nviat puternic, în clipa, glorios.
Pe când pareai menită a piere din lumina,
Tu ţi-ai adus aminte de mama ta Latină
Şi-ai scuturat trecutul amar întunecos.

Ai fost, vai! prinsă 'n lupta cu moartea nemiloasa,
Dar smuls-ai tu din mâna-i a sa cumplită coasa
Şi ai cules din cale funebrul siminoc.
Acum ţi-e calea larga şi larg ţi-e viitorul!
Pe ori-ce 'mpiedecare tu pui acum piciorul
Şi treci tot înainte, strigând la lume: «Loc!

«Loc celui ce se simte de viţa 'mpĕratească!
«Loc celui cu menire în glorie să creasca!
«Loc sufletului tare! loc braţului viteaz!
«Cine-au domnit pe-o lume, fie'n mormînt, nu moare.
«Un soare ce declină, din nou renaşte soare.
«In somn adânc de moarte e sufletul mai treaz!»

O! ţeară de mari fapte, ce porţi un nume mare!
Pe margine de groapă redevenind mai tare,
Ai provocat destinul şi l-ai înfrânt pe el.
Şi azi învingatoare ca 'n timpii de-altă data,
Tu însaşi, tu regină, acum neatârnată,
Depui pe a ta frunte coroana de oţel.

Onor, mărire, fală, şi viaţă şi tărie
Să fie a ta parte în secoli, Românie.
Oţelul din coroană cu glorie-i bătut.
In taină ajutată de sacra provedinţa,
Ori care fapte grele păreau cu neputinţă
Tu le-ai dorit pe toate, pe toate le-ai putut!

Frumos, sublim spectacol e 'n faţa omenirii,
Când un popor se 'ntoarce din marginea peirii
Şi pasă plin de zile pe câmpul strămoşesc,
Când el îşi face-o armă din lanţul de-apĕsare
Şi 'n foc redobândeşte a lui neatârnare,
Stropita şi plătită cu sânge vitejesc!

www.dacoromanica.ro

Mult scumpă, luminoasă, şi vie şi ferice
E ziua când poporul se simte 'n drept de-a zice
C'au fost privit în faţă de însuşi Dumnezeu.
Ferice de tot omul a cărui scurtă viaţa
Se leagă cu vecia prin astă zi măreaţa,
Ca prin o cingătoare de vesel curcubeu!

Săltaţi în piepturi, inimi, cu-o mândră exaltare!
Tunaţi, viteze tunuri, lungi salve de serbare!
Mişcaţi a voastre coame, vechi codri de pe plaiu!
Azi Patria Română apare triumfală,
Purtând cu maestate Coroana ei Regală
Şi falnica chlamidă a soarelui din Maiu!

Mircești, 10 Maiu, 1881.

IMNUL COROANEI

I

De secoli disparuta în noaptea neguroasa,
Tu azi apari la lume, Coroana maiestoasa,
Cu opt regeşti floroane, însemn neperitor
De glorie, mărire, tărie şi onor.

CHOR

In veci mărire ţie,
Coroana triumfală!
Românul te salută
Cu dragoste şi fala.

II

Prin foc ai fost purtata de timp, al lumei faur,
Intr'un oţel rĕsboinic schimbând anticu-ţi aur.
Cât soarele de 'naltă, lucindă cât şi el,
Trăeasc'a ta splendoare vĕrsată în oţel.

CHOR

In veci mărire ţie,
Coroană triumfală!
Azi lumea te saluta
Cu dragoste şi fala.

www.dacoromanica.ro

III

O! zi solemnă, sacră! O! zi de neuitare!
Viteaza Românie în mândra-i neatârnare
Pe sine se 'ncoroană cu brațu-i glorios
Și 'n ochi-i viitorul resplendă radios.

CHOR

In veci mărire ție,
Coroană triumfală!
Azi cerul te salută
Cu dragoste și fală.

Mircești, Maiu 1881.

DUPA DOI SECULI

VIS DE IARNĂ

I

Revin uimit din lumea fantasticelor visuri
Prin care omul pasă cu vecinice mirari,
Sburând pe nori de aur, călcând pealbastre mari,
Pe fire de paingen, trecând adânci abisuri
Ș'oprindu-se din cale pe culmi de paradisuri,
Cuprins de încântare, pătruns de 'nfiorari.

II

Revin din lumea neagră pe fața lumei albe,
Ș'aduc o feerie de stranii amintiri,
In ochi-mi scânteiază un roiu de naluciri,
Nălțându-se la ceruri pe-o raz' a lunei dalbe,
Și stele, care pleacă de sus ca niște salbe,
Căzând pe flori sub forme de zine cu iubiri.

III

Pe când pierdut aice în mare de zapada
Priveam prin geamul rece cum viscolă sub cer
Și cum vazduhul pare că tremură de ger,
Un dulce somn pe mine căzù ca pe o pradă,
Și 'ntrezării de-odata a basmelor gramada
Ce 'n lumea nevĕzută ascund a lor mister.

www.dacoromanica.ro

IV

Vĕzui ce nu exista când ochiul e deschis,
Poemele de leagăn, minuni ce le creeaza
Inchipuirea albă de prunc, care viseaza
In cântecul de mama, sub blândul ei suris,
Vĕzui ce în trezie nu vrea omul sa crează...
Vĕzui eternitatea în clipa unui vis.

V

Păreà, după doi seculi, ca mĕ nascusem iară!
Om nou, cu neştiinţa de timpul dispărut,
Făr' a simţi pe buze amarul din trecut,
Făr' a simţi pe umeri a vremei grea povara.
Eram în faptul vieţii, înamorat de Ţeara,
De tot ce-i mare, falnic, frumos necunoscut.

VI

Pe poalele Sinaiei mergând, me rataciśem,
Atras tot înainte de-un farmec fioros
In umbra tupilata sub codru maiestos.
Pe-o culme 'n discul lunei o fantasmă zarisem,
Şi plin de-ademenire în faţă me oprisem
C'un vechiu castel pe care sta Timpul nemilos.

VII

Pustiu era castelul, dar zina legendara
Spuneà de-un Domn ce falnic din paloşu-i vasal
Ştiu să-şi fac' un scepru neatârnat, Regal,
Şi falnic să se urce pe a mărirei scara.
El a clădit această zidire solitară
Şi de vecin ales-au Buceciul colosal.

VIII

Pe vremea-i glorioasa, castelul plin de viaţa
Erà locaş feeric de vesele serbări,
De oaspeţi mari, de inimi cu nalte aspirari,
De tot ce lumineaza o epoca mareaţa.
Acum pe dînsul zace a *secu*lilor ceaţa
Şi edera-l coprinde cu-a sale 'mbraţişari.

IX

Vĕrsà pe arbori luna o unda de lumina
Ce printre frunzi de-alungul cu ploaia lunecà
Şi cu tacuta noapte tacut s'amestecà.
De-o linişte templie natura era plina,
Şi numai viul Peleş, pe apa-i cristalina
Cărând scântei de aur la vale, se mişcà.

www.dacoromanica.ro

X

Pareau cazuți în visuri adânci, absorbitoare
Buceciul, care poartă un horbot lung de nori,
Și stâncile atinse de fulgeri trăsnitori,
Și brazii duși pe gânduri sub luna gânditoare,
Bătrâni giganți, vechi marturi ai lumei trecatoare,
Frați respectați de Timpul cu pași distrugători.

XI

Pierduta-mi cugetare în spațiul aiuririi
De ceruri și pamînturi aripele-și loveà.
Priveam țintit la lume, și lumea se priveà
In ochii mei, marită prin yelu 'nchipuirii.
Eram vrăjit!... De-odata, sub farmecul vrăjirii,
In turn, la o fereastră, o umbră se iveà.

XII

Plapânda, gracioasa, ființ' aeriană!
Purtà un nimb de stele pe pĕru-i unduios
Și haina argintie pe umĕru-i frumos.
Melancolia dulce, nocturnă suverană,
Pe gura ei cu zimbet lipind buza-i profana,
Stinsese veselia-i de cuib armonios.

XIII

Cu fruntea rezemata pe mâna, la fereastra,
Priveà cu jale lunga, cu dor nemărginit
La cerul fără margini de doruri locuit.
Și vĕzul ei, cu sborul de pasere măeastră.
Urmà pe sub luceferi o flacără albastra,
O aripă, un suflet, copilul ei iubit.

XIV

Dui oasa contemplare!... Din plaiul de vecie
Părea c'așteapta 'ntorsul acelei scumpi minuni,
Căci o chiemà la sinu-i cu blânde rugăciuni.
Pe fața-i coperita de-o jale amărie,
O lacrima fierbinte curgeà, opala vie...
Atunci se 'ntinse-un nour în dreptul albei luni.

XV

O clipă de 'ntuneric, și lumea parù moarta!
Iar umbra șovăinda cu tainice mișcări
Trecù prin sali deșerte, se pogorî pe scari
Și se opri mareață sub o înaltă poartă;
Apoi, luând o liră, condusa de-a Ei soarta,
Se afundâ în codrul adânc, fără cărări.

www.dacoromanica.ro

XVI

Pe loc d'un straniu freamĕt toţi brazii resunara,
Plecând ale lor vârfuri cu drag în faţa Ei,
Şi mii de ochi în noapte lucira de scântei,
Şi munţii ca s'o vada în zare se 'nălţara,
Ş'a Peleşului unde prin stânci se alinara,
Legând a sale maluri cu punţi de curcubei.

XVII

Şi Ea mergeà ca gândul ce-şi cauta norocul!
Parându-mi că vîneaza sub brazii înclinaţi
Iubite suvenire din timpii departaţi;
Dar pe această lume acum nu-şi află locul.
Steluţele clipinde cu drag îşi vĕrsau focul
In ochii sĕi albastri de dor iluminaţi.

XVIII

Mergeà ca o nalucă ce ştie a sa cale
La *Stânca locuită de zine aurii*,
Şi sta ca sa asculte a lor dulci armonii.
Apoi sus, pe *Cascade*, plecà încet din vale,
Şi Peleşul ferice opreà undele sale
Sub albele-i picioare cu talpi trandafirii.

XIX

Mergeà în *Raiul Doamnei*, lipit de-o nalta stânca,
Şi dispareà în crânguri, şi iaraşi apăreà,
Apoi sus, în *Poiana*, uimită se opreà,
In patru orizonuri catând sa vadă înca
O lume dispărută în noaptea cea adânca...
Dar numai munţi şi codri pustii întrezareà!

XX

Poiana erà plina de flori, de fragi, de plânte,
Ce fie care 'n frunte-i un diamant purtà.
O piatră solitară pe plaiu se arĕtà.
Acolo stateà umbra şi începeà sa cânte,
Cu tainice cuvinte trecutul sa descânte,
Şi 'n glasul Ei Tăcerea din somn se deşteptà.

XXI

Pe lira sa germana, în limba armoniei,
Ea spuse pe rând *basmul din vârful cel cu dor*
Ş'a *Muzei dela Lesbos*, duios, cumplit amor,
'anticele legende lui *Dan*, a *Ciocârliei*,
ehova, *Vrajitoarea*, minuni a poesiei,
Cu sbor înalt, cu farmec placut, învingator.

www.dacoromanica.ro

XXII

Iar vechile fantasme de lira ei trezite
Ieșeau prin pâcla deasă a tristelor uitări,
In juru-i stând mirate de-a lor redeșteptări,
Și plaiurile nalte, ca dînsele uimite,
Sub vĕlul de trei secoli păreau întinerite
Sub strania magie a magicei cântări.

XXIII

De-odată cântăreața ce-ascunde al ei nume
Lasă să cadă lira cuprinsă de fiori!
— Ah! Cine? se'ntrebară și munți, și brazi și flori.
— E Carmen Sylva, — zise un mare glas din lume.
Atunci lucirĕ 'n zare a zilei roze spume,
Și visul meu și umbre se contopiră 'n zori.

. . . . . .

XXIV

Ce-a povesti prin seculi Legenda viitoare
De Doamna, de Regina cu geniul divin,
Crescut spre nemurire pe-al Românei sin?
Imaginea-i măreață va fi inspirătoare
De basme și poeme frumoase 'ncântătoare
Ce s'or purtà de valuri pe Dunarea și Rin!

Mircești, Ianuar 1881.

CUVINTE ADAPTATE PE IMNUL NAȚIONAL

COMPUS DE HÜBSCH

I

Traiască Regele
In pace și onor,
De țara iubitor
S'apărător de țeara!
Fie Domn glorios
Peste noi;
Fie 'n veci norocos
La rĕsboiu.
O! Doamne-sfinte,
Ceresc părinte,
Susține cu-a ta mâna
Coroana Româna!

II

Trăiasca Patria
Cât soarele ceresc,
Raiu dulce, românesc,
Ce poart' un mare nume!
Fie 'n veci el ferit
De nevoi!
Fie 'n veci locuit
De eroi!
O! Doamne sfinte,
Ceresc părinte,
Intinde a ta mână
Pe Țeara Româna!

www.dacoromanica.ro

REGINA SYLVA (1)

Regina Sylva-i suferindă,
Durerea 'n ochi-i se oglindă,
Dar ei nu pierd seninul lor.
Regina zace 'n insomnie,
Şi gura-i, cuib de armonie,
Durerii zice 'ncetişor:
«Aşterne-te drumului,
«Ca şi iarba câmpului
«La suflarea vîntului

Durerea pleacă întristată!
Pe loc Reginei se arată
Un pláiu întins, un cer deschis.
Frumoasa ei închipuire
Din aripi bate cu grăbire
La glasul blând care i-a zis:
«Aşterne-te drumului,
«Ca şi iarba câmpului
«La suflarea vîntului.»

O! sburătoare, du-te 'n soare
Şi adă'aici a zinei floare, 2)
Ce are graiu şi cântă lin.
Ea cu Regina să se vază,
La căpătâiu să-i stea de pază,
Să zică ori şi cărui chin:
«Aşterne-te drumului,
«Ca şi iarba câmpului
«La suflarea vîntului.

1881.

MARGARITA

Mărgărita dela Raiu
A venit în zi de Maiu
Lumea 'ntreagă s'o admire.
Ea de sus s'a pogorit,
Ca un oaspe mult iubit,
Ca a cerului zimbire.

Unii zic că-i îngerel,
Alţii că-i un fluturel,
Toţi că-i o minune rara!
Eu, bunicul ei bătrân,
Când o văd, în al meu sîn
Rîde dulcea primăvara.

Şi precum pe-un vechiu ştejar
Frunzele 'n April apar
Pline de cântări voioase,
Naşte 'n sufletu-mi răpit
Un chor scump şi înflorit
De-amintiri armonioase.

Mărgărita 'n calea ei
A calcat pe curcubei
Şi'a scăldat, surizătoare,
Ochii sei în flori de in,
Faţa 'n albul unui crin,
Păru 'n razele de soare,

1) *Compus în timpul boalei Reginei, care în mijlocul suferinţelor sale declamă vierşurile poporale: Aşterne-te drumului,* etc.
2) Floarea năsdrăvană care cântă în cosiţa Elenei Cosînzene.

www.dacoromanica.ro

Şi păşind pe verde şes,
Cu gurița-i a cules
O căpşună rosalie,
Şi din aerul curat
Cu rĕsuflul a furat
Dulce glas de ciocârlie.

Trece noapte, trece zi!
In curând ne vom trezi
Cu-o frumoasă fată mare,
Printre fete stralucind
Şi prin lume respândind
O ne'nvinsa fărmécare.

La ivirea ei, pe loc,
Facând visuri de noroc,
Multe inimi au sa bată,
Multe lacrime de dor,
Multe viersuri de amor
A sa 'nspire juna fata.

Iar părinții sĕi iubiți
Fi-vor mândri, fericiți
De-a ei tînĕră splendoare,
Precum cerul e de zori,
Ca pămîntul de-a lui flori
Şi ca ziua de-al ei soare.

1881.

HORA DOBROGEANA

Dobrogean, scaldat în soare
Şi în marea mişcătoare,
Mĕ simțeam de jale plin,
Caci pe lume-eram strain.

Dar de când s'a facut iară
Țeara mea română țeară,
Ceru-mi pare mai senin,
Viața-mi pare fară chin,

Marea Neaga se 'nalbește,
Saltul ei se îmblânzește,
Dunărea cu al ei val
Face pod din mal în mal.

Tinde-acum frațeasca mâna
Peste Dunărea română,
Mai, bădiță din Carpați
Şi din câmpii cei bogați,

Ca să vada lumea 'ntreaga
Hora strînsă care leagă
Pe Munteni, pe Moldoveni
Intr'un snop cu Dobrogeni.

Vom avea noi de mirese
Ale țerii flori alese;
Vom avea de lăutari
Ale mării valuri mari,

Şi la horă vor fi față,
Prin a timpurilor ceața,
Imperații frați Assani
De pe culmea din Balcani.

1881.

www.dacoromanica.ro

ERIN [1])

DEDICATĂ D-LUI WILLIAM C. BONAPARTE-WYSE [2])

(Manor of. St. John, Waterford, Irlanda)

Erin, pe câmpia-i verde,
Lasă ochii a se pierde
Cu-al său gând posomorit.
Ea îşi scalda capu 'n soare,
Pieptu 'n vînt, şi'a ei picioare
Intr'un lac neliniştit.

Lacu-i zice: «Vrei, iubita,
«Să duci vieaţa fericita
«Pe-al meu sin de dor uimit?»
«Nu-mi convine, ea respunde,
«Traiu 'ngust pe-a tale unde...
«Sinul tău e mărginit.»

Soarele lucind îi zice:
«Erin, vrei sa fii ferice
Pe-al meu car cu mine, sus?
—«Nu!.. ea spune, nu-mi convine
«Traiu ceresc sa duc cu tine...
«Ziua ta e cu apus!

Vîntul striga de departe;
«Vrei de lume să ai parte?
«Stavili n'am în sborul meu.
«Eu m'avînt în libertate!
«Vrei să fiu cu tine frate?»
Erin falnic strigă: Vreu!

Martie, 1881.

PE ALBUMUL DOAMNEI V. BOERESCU [3])

Spre orizonul depărtat
Privesc, visând neîncetat,
In zilele de primăvară.
Cu ochii vreu ca să pătrund
Misterul sacru şi profund
Ce stă ascuns din lume-afară.

Atras de-un farmec neînvins,
Purtat de dorul meu aprins,
Mă rătăcesc prin ţeri frumoase,
Şi văd sub ceruri azurii
Trecând pe nouri argintii
Un sbor de zine radioase.

Văd marea 'ntins' al cărei val
E limpede ca un cristal
Şi 'n fundul lumei se loveşte
De-un plaiu floriu, necunoscut,
In care. lucru necrezut!
Amorul vecinic înfloreşte.

Apoi verzi insule mi-apar,
Cu maluri de mărgăritar
Şi cu poiene 'ncântătoare.
Prin aer cântă ciocârlii
Şi trece-un roiu de colibrii,
Ca pietre scumpe sburătoare.

[1]) *Erin* numele Irlandei.
[2]) Celebru poet irlandez şi tot-odată poet superior provensal; autor al unui volum intitulat «Li parpaïoux blu (Fluturi albaştri).
[3]) In manuscriptul autorului intitulată: «R. S. V. P. Doamnei V. Boerescu .

www.dacoromanica.ro

Iar pe sub paltini nalți, frunzoși,
Ved ochi de tigri scânteioși
Și ochi dulci, galeși de gazele,
Dar mai puternic mĕ uimesc
Doi ochi mari, negri, ce lucesc
Ca doi luceferi printre stele.

Când soarele-i pe asfințit,
In ei găsește-un cuib dorit,
In ei se culcă și s'ascunde;
Apoi, când pleacă despre zori,
El îi preface 'n negri sori,
Plini de-o lumină ce pătrunde.

A cui să fie pe pămînt
Acele vii minuni, ce sînt
De toți privite cu-admirare?
Mult aș dori, dacă ați vrea,
Ca să respundeți, Doamna mea,
L'această simplă întrebare.

București, 1881.

PUII CLOȘTEI [1])

In Cismegiul verde, brandușI de primavara,
Sub chipuri drăgalașe de vesele copile,
Apar ca niște zine din lumea legendară,
Ce morților din groapă ar ști sa dee zile.

Rîzând, ele vînd țuica; dar aspra beutura
Devine-un neotar dulce sub dulcea lor privire.
Ferice care soarbe măcar o picatura,
Pe care-a desmerdat-o o gingașa zimbire!

Priviți! ele se mișca în raze vii de soare,
Inveselind chiar cerul cu fapta lor cea buna,
Caci ele-s pui de cloșca, miloase, 'nduratoare,
Și sfinta Caritate în juru-i le aduna.

Remâne 'n admirare ori cine le privește,
Odrasle-a Romîniei cu grațioase daruri,
Blânzi îngeri care vesel, când lumea patimește,
Revars'o roua lina pe trista omenire.

Zimbiți, copile scumpe, acelor arși de focuri.
Zimbirea virginala e un ceresc tesaur.
Voi știți a scoate mana din risete și jocuri
Și țuica s'o prefaceți în ploaie chiar de aur...

[1]) Vie s i sci e în g abă, cu ocasiunea serbării din Cismegiu în folosul incendiaților d Focșa i.

www.dacoromanica.ro

Din crengi o păserică măeastra zice: «Oare
«Voi, care stingeţi focul din suflete cu chinuri,
«Gândit-aţi vre odată ce flacări arzătoare
«Curând o să aprindeţi în a junimei sinuri?»

Dar fie ce-a fi, lumea v'admira, mult ferice...
Prin voi, de cruda soartă sermanului nu-i pasa.
Şi'ori cine bea o ţuică din mâna voastră zice:
«A! de-aş avea o cloşcă şi pui ca voi în casa!

Mircesti, 1832.

PE ALBUMUL PRINCESEI MARIA ŞTIRBEI

In Asia vezut-am pe-o apa curgătoare
O lebĕda frumoasa plutind, albind la soare,
Cu-aripile umflate de-un vînt recoritor,
Ca pânzele rotunde ale unui vas uşor.

Pareà chiar o amfora scapată 'n apa vie
De Hebe, care varsă în ceruri ambrosie,
Şi gâtu-i ca o toarta de-argint se rotunzeà,
Când lebeda la umbra pe piept se netezeà.

Ea se ştieà pe sine divină şi frumoasa
De când s'ascunse Joe în forma-i graţioasa,
Şi lina-i lunecare cu nobile mişcări
Reaminteà de timpii anticelor crezari.

Dar culmea 'mpodobirii şi splendida-i corona
Erau cinci pui ca dînsa, nascuţi în nalta zona,
Parând fieşte-care un alb margăritar
Din salba Afroditei cazut ca un scump dar.

Princesa, când ferice te-am întâlnit în lume
Cu-a tale copiliţe, minuni cu dulce nume,
Gandirea mea sburat-au în ţeara de magii,
In Asia, cuib verde de lebede-argintii.

Ş'am zis: între poeţii, ce gloria vineaza
Şi imnuri numeroase pe lîră întoneaza,
Şi tu al poesîei porţi falnic dia em,
Tu ce-ai facut în lume un mult frumos poem.

www.dacoromanica.ro

Poem în cinci tablouri măestru 'mpodobite,
Cu ochi divini, cu graiuri cereşti şi mult iubite,
Cu toata fărmecarea înaltei poesii,
Ce morţilor dă viaţă şi suflet celor vii.

Bucureşti, 1882.

SONET

TRIMIS REGINEI SPRE MULŢUMIRE PENTRU MAESTRA SA LUCRARE ARTISTICĂ PE PERGAMENT: «CONCERTUL ÎN LUNCĂ» ILUSTRAT.

Aratat-am Luncii lucrarea de zina,
Prin care concertu-i l-ai înnemurit,
Şi ca'ntr'o oglindă scăldată 'n lumină
Lunca radioasă cu drag s'au privit.

Frunzele mişcate de adiere lină,
Oaspeţii sĕi veseli, dar cu glas uimit,
Florile-i cu gura de miresme plină,
Pân' şi macul însuşi din greu somn trezit,

Mĕ 'ntrebară 'n freamĕt, vroind a le spune:
«Cine-au putut face splendida minune
Ce pe noi ne duce sus în cer deschis?»

Le-am spus: E Regina! mândra ţesatoare
«De raze de lună cu raze de soare,
In care Ea prinde ce-i trece prin vis?»

Mircești, 1882.

CÂNTECUL LUI NOE JUNIOR

Frunză verde de scumpie;
M'am născut sub crengi de nuc,
Intre doi butuci de vie
Şi 'n cântarea unui cuc.
Mana ce 'mi căzù pe gură,
Când 'n lume m'am trezit,
Fost-a dulcea picătură
Din un strugur aurit.

Frunză verde de cicoare;
Cât am fost printre copii,
Mĕ 'ngânai voios la soare
Cu voioase ciocârlii.
După ce-am mai prins la ze,
Incepui de-a alerga
După sprintene copile
Şi cu ele-a mĕ 'ngâna,

www.dacoromanica.ro

Frunză verde de sulcină ;
Multe-am prins din ele 'n sbor,
Dar n'a fost din a mea vină,
Ci mai mult din vina lor.
Căci guriţa lor nu tace,
Ş'ochii lor cei plini de foc
Zic: «Şezi bine, nu-mi da pace,
«Fugi în colo, stai pe loc.»

Frunza verde de fetica ;
Nalt crescut-am cât un plop,
Fără grijă, fără frica
De cutremur şi potop.
Eu nu ştiu de sînt pe lume
Alte lacrimi care curg,
Decât cele ce fac spume
Şi din struguri dulci se scurg.

Frunză verde de scumpie ;
Dee Domnul ca să mor
Intre doi butuci de vie
Sub un soare zimbitor ;
Trei mierluşte 'n patrafire
Sa ceteasc' al meu prohod
Şi sa-mi dee 'mpărtăşire
Dintr'al viei dulce rod.

Sinaia, 1882.

POETUL MISTRAL

Doi Mistrali în lume sînt,
Unul cântă
Şi încântă
Ca o harpă dulce 'n vînt.
Altul muge
Şi distruge
Tot ce-atinge pre pămînt.

Unul face cu-al seu graiu
Sa 'nverzeasca,
Sa 'nflorească
Pomi şi inimi ca în raiu.
Altul trece
Crunt şi rece ;
Seacă inimi, seacă plaiu.

Când Mistralul cel duşman
Sufla, sboara
Şi omoară
Tot ce cauţi în liman,
Mergi, grăbeşte
De gaseşte
Pe Mistral dela Mailan.

Şi poet de vrei să fii,
Fa la soare
Vînătoare
Prin Alpiile-albastrii,
Ş'o primblare
Lin, pe mare,
Printre *Insule-aurii*.

Iar de vrei pe verde mal
Să duci viaţa
Cu dulceaţă,
Dee-ţi Domnul mândru cal
Ş'o iubită
Inzeita,
Ca Mireia lui Mistral.

Maillane, 1882.

www.dacoromanica.ro

BRIND

Sub cerul splendid al Proven̦tei,
Eu, cântăre̦t din resarit,
La voi, maestri ai caden̦tei,
Vin și vĕ zic: Bine-am gasit!

Vin de departe, mult departe,
Atras de-al vostru vesel chor,
Să cânt cu voi și să ieu parte
L'această curte de amor.

Sufletul meu e ca o mare
Ce oglindează 'n al ei sin,
Cu-o lină, lina leganare,
Al cerului întreg senin.

Ah! de ce n'am în astă ora
Al mării ritmu triumfal,
Să cânt pe nobila Izoră (1)
Cu graiul dulce proven̦tal.

Să celebrez, precum îmi place,
Mănosul plaiu, unde resar
Maslinul iubitor de pace
Și falnicul viteaz stejar.

O! plaiu iubit, o! cuib de soare,
Tu mĕ patrunzi de dulci fiori,
Căci nu cunoști alta ninsoare
Decât acea de fulgi de flori.

Montpellier, 1882.

Ca mult poetica Valcluza
Resun' al teu poetic graiu;
Ori cine poate să-l auza,
Aude, ca prin vis de raiu,

Cântând Mireio zimbitoare
Cu viersu-i gingaș, virginal,
Căci tuești ţeara 'ncântatoare
Căci tu ești ţeara lui Mistral.

Eu am plecat în lungă cale,
Pe urma soarelui ceresc,
Să fur din focurile sale
O rază ca sa 'ntineresc,

Dar am zarit a ta zimbire,
Proven̦tă, și am stat pe loc,
Caci raza din a ta ochire
E pentru mine mai cu foc.

Cu tot ce am mai bun în mine,
Cu al meu suflet iubitor,
V'aduc urările de bine
Ale Românului popor.

Felibri, fii ai Poesiei,
Iubiți, cântați armonios,
Ve 'nchin acest brind al fraţiei
Sub al Proven̦tei cer frumos.

PATRU REGINE

(CITIT LA ADUNAREA LITERARĂ DIN ALBY)

Patru surori de nalt renume,
Regini cerești cu semne 'n frunte,
Au fiecare 'n asta lume
Un tron înalt pe-un vârf de munte.

Una-i ardentă și mareaţă,
Una-i avută, generoasa,
Una e dulce cântăreaţa,
Una mai mică și frumoasă.

Ele se ţin cu drag de mâna,
Soarele stă sa le privească,
Caci fiecare-i o stăpâna,
Fiind de viţă 'mperatească.

Cele mai mari trei suverane,
Cu sorioara lor mezină
Preschimba'n patru limbi romane
Vorbire de iubire plina.

[1]) Clémence Izaure, fondatrice des Jeux Floraux à Toulouse.

www.dacoromanica.ro

Ele zic: «Scumpa Românie!
«Mult ai fost tu de noi departe,
Iară de-acum pe vecinicie
Nimic nu poate-a ne desparte.

Având tus-patru o menire,
Sub cer de-acum pe tot-de-auna
Vom face 'n vecinica unire
Din patru inimi numai una!»

Priviți! Pamîntu 'ntreg tresare!
Carpați și Alpi cu fruntea naltă,
Și Pirenei dau o strigare
Cu Apenini dela olalta:

«Traiască Spania mareață,
«Și Franța mare, generoasă,
Italia, dulce cântareață,
Și România cea frumoasa!

1882

VIERSURI IMPROVISATE LA FORCALQUIER

CU OCASIUNEA PUNEREI CELEI ÎNTÂIU PIETRE A UNUI VIADUC

Te 'nalță, viaduce, s'aduci în acest loc
Din patru părți a lumei averi, lumini, noroc,
Și'a tale nalte arcuri întinda-se departe,
Sa întruneasca frații ce soarta'nca desparte.

1882.

FELIBRULUI LOUIS ROUMIEUX

RESPUNS LA SONETUL SEU GRAVAT PE STATUETA CALIOPEI OFERITĂ MIE LA BANCHETUL DELA MONTPELLIER

I

Calcat-am multe țeri pe lume,
Condus de-o stralucindă stea,
Ca să gasesc, sa vĕd anume
Odrasle mari de ginta mea.

Dar m'am grabit prin ele-a trece,
Căci me simțeam de tot strein,
Și sufletu-mi remânea rece,
Rece și mut în al meu sin.

Sub un butuc frunzos de vie
De-odată vesel m'am oprit,
Când auzii o melodie
Sburând prin spațiul uimit.

Și ca padurea, care vibra
Sub vîntul mediteraneu,
La poesia cea felibra
A tresărit sufletul meu.

Cine cântă în a mea cale?
Un provensal, poet cântă,
Și lumea 'n cânturile sale
Ca 'n zi de Maiu se deșteptă.

II

Privii în juru-mi cu mirare
Și 'ntrezarii sub un maslin
Un bujorel de fata mare
Cu ochi de foc, cu chip latin[1]).

[1]) Tipul femeilor din Provensa se apropie mult de acel al Românceior.

www.dacoromanica.ro

Pe-a sale braţe albe goale
Purtà un snop bogat de grâu
Şi poame rumene în poale,
Şi flori pe cap, şi furcă 'n brâu.

Iar mai departe 'n nechezare
Sburdà voios un cal din Crau[1]),
Şi 'n orizon, pe-albastra mare,
Mii de corăbii lunecau.

Uimit de farmecul frumuseţii
Pe cea minune-o întrebai:
«Eşti tu zeiţa Tinereţii?»
Ea îmi respunse 'n dulce graiu:

«Eu sunt Provenţa!... Poesia
«Şi Românía-mi sînt surori.
«Roumieux îmi varsa ambrosia,
«Şi eu îl încunun cu flori!»

Montpellier, 1882.

POETULUI ŞI FILOLOG GABRIEL AZAÏS

RESPUNS LA BRINDUL SEU DIN 7 MAIU 1882, ÎNCHINAT MIE LA ALBY

Un arbor, ce mai mult rodeşte
Cu cât mai mult îmbătrâneşte
Sub cerul Ţerii Româneşti,
E pomul trainic ca stejarul,
Ce 'n toamnă îşi aduce darul
De mere grase, mari, *domneşti*
Din moşi stramoşi la noi ne spune
C'a fost a raiului minune
Pe timpii naşterii lumeşti.
Şi chiar din el Eva 'ncântată,
Gustând, a înflorit de-odată
Ca cel mai splendid trandafir.
Iar de atunci ori ce fecioară
Poartă ascuns în inimioara
Un vis din raiu, un suvenir,
Şi 'n Orient, plin de mistere,
Altarul cu arom de mere
Parfumă sfîntul unt-de-mir[2]).

Tu Azaïs, ce 'n bătrâneţe
Paşeşti cu-avînt de tinereţe,
Cu fruntea sus, pe-al vieţii drum,
Vechiu arbor încarcat de poame,
A căror suc aţiţă foame,
Iar saţ n'aduce nici decum,
Căci ele dau ştiinţi, plăcere,
Precum un crin ne dă şi miere
Şi mult îmbătător parfum,
Lăsat-ai, Azaïs, sa cadă
Un fruct plăcut din a ta roada
Pentr'un poet din resărit.
El l-a cules voios în cale,
Pe când purtà zilele sale
Sub cerul vostru aurit,
Şi l-a gustat cu lacomie,
Şi îmbatat de poesie
Ureaz' acum cu glas uimit:
Acel ce bunurile 'mparte
«Ţie-Azaïs, sa-ţi facă parte
«De traiu mănos, şi lung, şi lin,
«Ca sa priveşti în a ta viaţă
«Reînfrăţirea cea măreaţa
«A neamului întreg latin.
«Apoi sa laşi iubitu-ţi nume,
«Precum un măr domnesc în lum
«Ca sa rodeasca tot în plin».

[1]) Crau, câmpie lungă, largă, acoperită cu pietre rotunde, din departamentul Bouches du Rhône, în care cresceau herghelii de cai selbateci.
[2]) Între esenţele ce compun untul de mir, intră şi parfumul de cojî de mere domneşti

www.dacoromanica.ro

O REGINA INTR'O MANSARDA

VIERSURI SCRISE PE PERETELE ŞALETULUI DELA SINAIA

Sub coperiş de brad de munte,
Sta o Regină meditând.
Albastre raze pe-a sa frunte
Apar lucind din când în când.

Prin codri deşi, prin stânci cărunte,
Pe rîuri mari, pe munţi sburând,
Gândirea ei îşi face punte
Şi trece, norii luminând.

Unde se duce-acea gândire?
Nu pot s'o spun, dar în uimire,
De-a ei lumină inundat,

Văd cum mansarda se desface
Şi prin minune se preface
Intr'al minunilor palat

1882

IARNA VINE

Vine dela munte iarna la câmpie,
Scuturând din poale-i zile de urgie.
Vie!
Lângă foc eu fac
Visuri după plac
Şi cu al meu oaspe, dulcea primăvara,
Rîdem de furtuna care url'afara.

Ies în calea iernii, ca la o mireasă,
Crivăţul fiorii, corbii, păclă deasă.
Iasă!
Eu cu gândul plec
Şi ferice trec
Prin poiene 'n floare, prin păduri umbroase,
Unde mii de glasuri cânt'armonioase.

Bate la fereastră iarna degerată.
Fruntea ei de ţurţuri este încărcata.
Bata!

www.dacoromanica.ro

Eu îi zic: drum bun!
Şi în sobă pun
Trei bucăţi de frasin, care ard cu pară
Povestind de lumea veche, legendară.

Sboară pe 'ntuneric umbre 'ngrozitoare,
Cârd de lupi în goană, stol întins de cioare.
Sboare!
Eu la foc privesc
Şi me 'nveselesc,
Căci din depărtare văd sosind în ţeară
Paseri pribegite, oaspeţi blânzi de vară.

Ninge! vînt de moarte suflă să atingă
Flacăra vieţii şi din sbor s'o stingă.
Ningă!
Eu văd resărind,
Eu ved înflorind
Iarba pe câmpie, rosele la soare
Şi sperarea 'n inimi june, simţitoare.

Joacă hora tristă lupii din răstoace,
Vulpile codane, urşii cu cojoace.
Joace!
Eu văd prin scântei,
Ved cu ochii mei
Goale salamandre prinse 'n horă vie
Ce la glas de greeri saltă 'n veselie.

Sună 'ntreg văzduhul de răcniri nebune.
Iarna cheamă iadul că s'o încunune.
Sune!
Lampa eu mi-o sting,
Gândurile-mi string,
Şi pe-o pernă moale cad în adormire
Ca să sbor în lumea cea de nalucire,

Mirceşti, 1882.

RONSARD LA TULUZA

DEDICAT DOMNULUI A. RIQUE-FERRIER

Ronsard, al regilor poet
Şi al poeţilor jun' rege,
Din al Parnasului boschet
Vroià noi lauri a culege.

El plecà deci la Tuluza
Şi 'n fântâna din Valcluza
Işi scaldà în treacăt muza.

www.dacoromanica.ro

Tuluza 'ntreaga e 'n serbare,
Magistri gravi şi dame multe
In Capitul cu nerabdare
S'au adunat ca sa-l asculte.

Ronsard mândru 'naintează,
Lira el îşi acordeaza
Ş'un cânt straniu întonează.

El spune 'n limba cea divina,
Cum pe când Franţa era 'n valuri,
Străbunu-i, Banul Măracina
Născut pe-a Dunării verdi maluri,

Veni pe-un zmeu călare
S'ajute 'n lupta mare
L'a Frâncilor salvare.

Cu toţi uimiţi îl ascultara,
Apoi, cu glasuri triumfale,
Invingator îl proclamară
In vechile Jocuri Florale.

Montpellier, 1882.

Iar în loc de-o eglantina
Lui magistrii grav închina
O Minervă argentina.

El o priveşte 'n admirare,
Şoptind: «O! Zee cuminţită,
Isbânda mea ar fi mai mare
«De-ai fi tu dulcea Afrodita.»

Magistrii gravi zimbira,
Şi damele roşiră
Şi lung la el privira....

Din Capitul iar spre Valcluza
Plecâ Ronsard pe o zi caldă,
Insă în loc de-a-şi scălda Muza,
El pe Minerv'acum o scaldă.

De-atunci zeea rasfăţata
In Provenţa des s'arată
Cu vii raze 'ncoronata.

INSCRIPŢIE

DESTINATĂ CASTELULUI DELA SINAIA

CERUTĂ DE M. S. REGELE

Eu, Carol, şi al meu popor
Clădit-am într'un gând şi-un dor
In timp de lupte-al său Regat—
In timp de pace-al meu palat!

Sinaia, 1883.

VIERSURI SCRISE IN CABINETUL REGELUI

LA SINAIA ÎN ZIUA PLECĂRII MELE

Sire,

Castel-Peleş, minune feerică, privita
Cu drag şi cu mirare de falnicii Carpaţi,
Menire are 'naltă, în sinu-i tăinuita
Ca ploaia roditoare în nori întunecaţi.

www.dacoromanica.ro

Gândiri mărețe sboară prin casele-Ți Regale!
Le simte al meu suflet, le vede ca prin vis,
Precum sub chip de stele marunte, ideale,
Zaresc în noapte sorii cerescului abis.

Să te ajute Domnul să scrii pe-a Țerii carte
Lungi pagini glorioase ca 'n timpii legendari,
Din cuib de munte, Sire, sbor vulturii departe,
Din cuibul Teu în lume sbura-vor fapte mari!

Castel-Peleș. Oct. 1883.

— ALTĂ REDACȚIUNE —

PE ALBUML REGELUI

Al Teu Castel, minune feerică, privita
Cu drag și cu mirare de falnicii Carpați,
Menire are 'naltă, de mine 'ntrezarita,
Prin timpii ce vin grabnic cu roade încarcați.

Sa Te ajute cerul sa scrii pe-a Țerii carte
Lungi pagini glorioase, tesauri seculari,
Din cuib de munte, Sire, sbor vulturii departe,
Din cuibul Tĕu în lume sa sboare fapte mari!

Castel-Peleș, 1883, Oct.

IZVORUL

(HORA DIN MIRCEȘTI)

In izvor ai pus piciorul,
Scump odor și mult iubit,
Și ca pieptul meu isvorul
De fiori a tresarit.

In izvor ți-ai spalat fața,
Și izvorul fericit
Au păstrat de-atunci dulceața
Chipului tĕu recorit.

La izvorul cu șoptire
Azi de-amează te-ai culcat,
Și izvoru 'n neclintire
Până 'n seară mut au stat.

In izvorul care trece,
Zimbitoare te-ai privit,
Și de-atunci în fundu-i rece
Un bujor a resărit.

Tu, copila ești bujorul,
Floarea dragostei tu ești,
Și-al meu suflet e izvorul
Unde chipu-ți oglindești.

Mircești, 1882.

www.dacoromanica.ro

CIREŞILE

HORĂ

Ici pe culme şi 'n livadă,
Vezi, cireşile s'au copt.
Grauri negri stau la pradă,
Pe-ori ce creanga câte opt.

Sai pârleazul, vina. vină,
Puiculiţă cu ochi vii,
Să te duci cu poala plină
De goldane vişinii.

In copaci eu pentru tine
Ca un graur m'oiu urca,
Şi cireşele sub mine
Drept în sin ţi-oiu arunca.

Iar de sus, privind la ele,
Dupa ce m'oiu înturna
Doi cercei de cireşele
La urechi ţi-oiu anina.

— Iacă vin, dragă badiţă,
Dar în schimb ce ţi-oiu da eu?
— Porţi cireşe pe guriţă,
Alta plata nici că vreu!

Mircești, 1882.

VIERSURI SCRISE PE UN PERGAMENT PENTRU ISCHIA

Septembre, 1888.

Frumoasa moartă zace pe-o stânca 'n lina mare,
Şi pletele-i pe valuri plutesc în leganare
Sub raze aurite, care-i mângâie faţa.
Aveà mult foc în suflet; el i-a răpit vieaţa!
Dar focul este-a lumei putere creatoare,
Prin el frumoasa moartă va renvia la soare.

O D A

LA STATUEA LUI ŞTEFAN CEL MARE

Tu eşti! Tu Ştefan! tu străbune!
De patru secoli adormit;
De patru secoli, o! minune,
In veci de noi nedesparţit!

www.dacoromanica.ro

Tu eşti, pe zmeul tĕu călare,
Cum te-am visat, cum te-am dorit,
Ah! iata-te, lumea tresare!
Erou, Domn, oaspe înzeit!

Când ni se duce gândul la timpurile-acele
De traiu fără odihnă ţesut cu zile rele,
In care plugul morţii trăgeà pe-al ţerii sin
Lungi branzde roditoare de mult amar şi chin,
In patru orizonuri cuprinşi cu nori de sânge
Zarim cerescu-ţi paloş, ce duşmanii înfrânge,
Şi te vedem pe tine, învingător viteaz,
De pază, treaz la soare şi 'n noapte inca treaz!

Mulţi seculi lâncezit-am sub a peirii ceaţă,
Dar te-am avut pe tine, fecund izvor de viaţa
Simbol al bărbăţiei în neamul tĕu ascuns,
Ş'a fost destul!... în ceruri un soare-i de ajuns
Zadarnic sboara norii şi fulgerii detună
Pe fruntea maestoasă a munţilor Carpaţi;
In zarea limpezită dup'ori care furtuna,
Ca tine printre seculi, ei par mai înalţaţi.

O! de-ţi erà statura cât inima de mare,
Ai fi întins o umbră din munţi şi pâna 'n mare,
Tu ce-ai putut cu braţul în veci neobosit
Sa aperi Occidentul de cruntul Resarit,
Tu ce prin curcubeul de fapte colosale
Legat-ai revĕrsatul cu-apusul vieţei tale,
Tu aclamat în Roma cu glas triumfator:
Mare-al Creştinătaţi Erou nemuritor!»

O! Stefane, Românul creşte,
Vezându-te azi lângă el.
Azi ţeara mândră te primeşte,
Purtând coroană de oţel.
Tu, ce viteaz ai aparat-o,
Priveşte-o!.. demna-i s'o priveşti.
Independentă ai lăsat-o,
Independentă o găseşti!

1883.

www.dacoromanica.ro

INCUNUNAREA STEAGULUI

MAIESTĂȚII SALE REGINEI

30 August 1886.

Biserica e plină de capete plecate.
Mulțimea 'ngenuchiată asculta lacrimând
Pomelnicul cel jalnic de nume neuitate
A celor morți în floare stindardul aparând.

Stau față la serbare un Rege și-o Regina,
Ș'un steag ce se înalță, umbrind altarul sfânt.
El are multe zdrențe, dar lui toți se închina,
Caci e o moaște sacră, al Patriei veșmînt.

O! sdrențe glorioase, Victoria în lupte
Ve dete mușcatoare și aprigi sarutari!
O! hain'a României, atâte poale rupte
Cuprind întreg poemul al ei neatârnari.

O! Steag, fii vecinic falnic cu Regele 'mpreuna,
Tu Steaua României isbânditor o porți.
Fii vesel, azi Regina îți pune o cunună
De roze pentru vii, de lauri pentru morți.

HORA DELA SINAIA

30 August 1886

Sus, în deal de mănăstire,
Saltă hora 'n învârtire
Sub ochirea cea de foc
Soarelui oprit în loc.

Saltă hora cu-avênt mare,
Caci e ziua de serbare
Unei fapte vitejești
De-alé oastei românești.

Munții vechi, străbuni ai țerii,
Vezi ca 'n timpul primăverii,
Se'nsenină de privesc
Dantul cel militaresc.

Și toți brazii de pe coaste,
Înșirați în rând de oaste,
Par'ca 'ntind voios din munți
Crengi de dafini peste frunți.

Iată Regéle 'n mulțime
Dând avînt la tinerime.
Și Regina cu ștergar
Și cu fotă din Rucar.

El prin horă-și duce pașii
Și glumește cu ostașii,
Ea cu blânde dismierdări
La copii da sarutări.

www.dacoromanica.ro

Precum fruntea și cununa,
Cu poporul Ei fac una,
Prin popor trecând senini
De se miră cei streini.

Iar pe culme mai departe,
La serbare luând parte,
Stă drapelu 'nvingator
In văzduh fâlfaitor.

Saltă sprinten danțatorii,
Griveței, vînatorii,
Cu puicuțe românești,
Flori din straturi boierești.

Și e scumpă la privire
Cea frațească întrunire
De mâni albe ca un crin,
De mâni aspre ca un spin.

Cele mici dismierdatoare
Și acele arse 'n soare
Cu sfieală se ating,
Dar ușor cu drag se string.

Căci de suna 'n țeara larma,
Cele mari apucă arma,
Cele mici aduc cu dor
Balsamul vindecator.

Hora iute se 'nvârtește,
Gloată mult' o îmbulzește.
Ochi și inimi se aprind,
Toți de fală se cuprind.

Că drept spor de veselie
Din Balcani un vînt adie,
Ce șoptește triumfal
Pe al Griviței naval.

Însuși morții iata-i fața!
Ei zimbesc la cei din viața,
Ce-s jurați la rândul lor
A muri triumfator.

Hura! Peleșul din vale
Cântă hora 'n a lui cale.
Toți s'aruncă viu în joc
Cum s'aruncă viu în foc.

Caci așa-i Românul, frate,
Dă nevoia dupa spate,
Bun de brat, bun de picior,
Luptător și dănțător!

PE ALBUMUL D-REI ESMERALDA CRETZEANU

Au nins cu argint
Și cu margarit
Din a iernii salbă,
Și prin reci fiori
Lunca pâna 'n zori
Devenit-au alba.

Pe ulm, pe stejar
Crengile apar
Lungi buciumi de ghiața,
Iar în loc de frunzi
Sloiuri mici, rotunzi
Strălucesc prin ceața.

www.dacoromanica.ro

Totul pare mort
Sub funebrul cort
Unde gerul zace,
Insa prin înghieț
Sprintenul stigleț
Sboară și nu tace.

Ast-fel când zaresc
Chipu-ți fecioresc,
Copiliță juna,
Inima-mi pe loc
Simte dulce foc,
Și vesel resună.

Ca și lunca, eu
Port pe capul meu
Iarna, grea povoară,
Insă când te vĕd
Zimbind, eu mĕ cred,
Chiar în primăvară.

Când totul e mut,
Ce dor l-au făcut
Sa cânte, sa sboare?
El a 'ntrezarit
Pe cuibul iubit
O raza de soare.

Fiică de poet!
In al teu boschet
Tu cânți câte-odată
Și cu drag te-alinți,
De-amici, de părinți,
Fiind adorată.

Ca să fim voioși
În timpii geroși,
Dorul meu urează
Ție-un trandafir,
Mie-un suvenir,
Paserii o raza.

PE ALBUMUL D-REI X.

Natura de minuni e plină,
Dar când în cer nu e lumina,
Ea 'n umbra zace nevezuta.
Inima-mi vecinic simțitoare,
Lipsită de-al juniei soare,
In sinul meu zace pierdută.

Ah! dac'ai vrea să ai tu parte...
Dar ce zic?... timpul ne desparte:
Tu vii, când eu sînt spre plecare,
A zorilor vie lucire
Nu poate s'aibă întâlnire
Cu-amurgul palid ce dispare.

FAPTUL ZILEI

PE ALBUMUL D-REI FR. GR.

Faptul zilei, fur de stele,
Le aduna și cu ele
Face-un soare luminos,
Fala cerului voios.

Soarta mea de mi-aș alege,
N'aș fi soare, n'aș fi rege,
Dar m'aș face fur de stele,
Ca sa te adun cu ele.

www.dacoromanica.ro

SFINȚIREA CURȚII DE ARGEȘ

O D A

I

Românu 'n timpuri de rasboaie
Pentru-al sĕu țerm din moși-stra-
[moși
Versà tot sângele-i șiroaie
De sŏ umbreà sub nouri roși.
El înclinà mândra sa frunte
Numai la cer, vroind pe loc
Sa stee nalt pre cât un munte
Intre-a lui țeara și 'ntre foc.

II

Apoi în timpuri de cadere,
Cât erà cerul ne'ndurat.
El stà pe gânduri în durere,
De mari risipuri rezemat,
Și ascultà plin de uimire
Glasul lor tainic șoptitor,
Ce-i pomeneà de-a lui marire
Și în trecut și 'n viitor.

III

Românu 'n timp de resuflare
Cu al sĕu paloș vitejesc
Cladeà mult tainice altare
Sub scutul Domnului ceresc,
Ca sa priveasca lumi și soare,
Cum neamul seu ș'a lui cladiri
In veci rĕmân neperitoare
Printr'ale lumii sguduiri.

IV

Cum, de mĕsura mult mareața
A numelui ce-a moștenit,
El stà cu soarta-i față 'n fața,
Ea cra cena, el neclintit!
Iar când suflà vînt de peire,
Cum el în cale-i falnic stà,
Și pentru-a țerii mantuire
Vîntul opreà și-l înfruntà.

V

Curte de Argeș! ca și tine
Aproape-a fost el de mormînt,
In ochii Liftelor streine
Părea ți voi șterși de pe pamînt;
Dar cât un stâlp e în picioare,
Nu cade templul deramat,
Și nici un neam viteaz nu moare,
Cât el mai are-un fiu barbat.

VI

Un singur om de viața tare
Poarta 'n sin mii de oameni tari,
Precum o ghinda 'n coaje-i are
Un verde codru de stejari.
Iar prin iubirea de moșie
Și prin credința 'n Dumnezeu
Un om platește cât o mie,
Stapân pe viitorul seu.

VII

Așà tu, Curte legendara,
Așa tu, drag Român popor,
In cursa soartei mult amara
V'ați dat un sacru ajutor,
Și iata-vĕ azi iar cu fala
Stralucitori prin har ceresc,
El sub o mantie regala,
Tu sub veșmîntul îngeresc.

VIII

El vine-O! sfînta mânastire,
Cu brațe pline de cununi,
Dupa trei seculi să te-admir
Ca pe-o minune 'ntre minuni.
O! monument, soarta ți-e ma e!
Sub neaoș Domn ai fost clad t,
Și-n mândra-ți noua realțare
Azi sub un Rege eşti sfințit!

www.dacoromanica.ro

IX

Privește 'n jur, priveste 'n zare
Umbrele mari a celor morți,
Care-ți trimit o închinare
De pe-ale vecinicei porți.

Marirea ta este deplina;
Geniu a fost meșterul teu,
Ești demn de-o nație creștina,
Ești demn locaș de Dumnezeu!

INSCRIPȚIE PE UȘA CURȚII DE ARGEȘ

Eu duc pe cel ce plânge la raiu de mângaiere;
Pe orb catre lumină cerească îl aduc eu.
Voi ce intrați aice, goniți ori ce durere,
Și ori ce desperare lasați pe pragul meu.

LEGENDA

SFINȚIRII BISERICII DELA CURTEA DE ARGEȘ

ÎNCHINATA MAIESTĂȚILOR LOR REGELUI CAROL I ȘI REGINEI ELISAVETA

12 Octobre 1886.

I

Din Moldova cea nurlie,
Din voioasa Oltenie,
Din întreaga Românie,

De prin munți, de pe câmpii,
Din colnice podgorii,
De pe vai cu ape vii,

Din orașe, de prin sate,
De la schituri departate
Și manastiri ne 'nchinate,

Au plecat în cete, cete
Nalți flacai cu negre plete,
Roiu balaiu de mândre fete

Și femei cu prunci la țiță,
In catrința, în bondița,
In cămeșe cu altiță.

Toate sprintene, ochioase,
Strînse 'n fote fluturoase
Și de mijloc mladioase;

Unele din plaiu calare,
Altele din vai pe care,
Purtând flori, purtând ștergare,

Vin prin șesuri, prin paduri
Sfinți Episcopi în trasuri,
Iar pe jos, pe bataturi,

Preoți, maice în șaiag,
Slabi calugari cu toiag,
Zile 'ntregi pașind cu drag.

Și din fundul celor munți
Trec prin apa fară punți
Albi mocani pe cai marunți,

Vin pe drumuri juni ostași,
Dorobanți și calarași,
Ageri, neaoși vulturași.

Toți în șiruri lungi, gramadă,
Și în haine de parada,
Ochilor întinzând nada.

www.dacoromanica.ro

Gloata 'ntreagă se adună.
Câmpu 'n lung și 'n lat resună
Sgomotos, de voie buna,

Caci ea merge-atrasă 'n zare
De-o lumină ce apare
Pe sub ceruri mare, mare,

Cum mergeau neobosit
Cei trei crai din resărit
Spre luceafĕrul slăvit,

Ca sa 'nchine fruntea lor
Unui fraged pruncușor,
Lumilor mântuitor!

II

Dar ce este acea-lumină?
O biserica creștină
Ridicata din ruina!

Domnul Neagoe-a cladit-o,
Timpul crunt a risipit-o,
Carol Rege-a re'noit-o.

S'acea lume în pornire
Pasa vesel s'o admire
In cereasca-i stralucire.

Iat'o lângă ea sosita,
Imprejuru-i gramadita,
De podoaba sa uimita,

Caci, în câmp din nou lucrată,
Pare-o scula nestimata
Pe pamînt din cer picată.

Cu maestrele-i cioplele,
Cu-a ei turle învârtele,
Care-atrag ochii la ele,

Și cu sfînta armonie,
Ce din sinu-i lin adie
Sub nalțimea albastrie...

Lumea sta ascultatoare.
Bolta e resunatoare
De cântari patrunzatoare,

Ce'n văzduh se împreuna
Cu svon lung de tun, ce tuna,
Și de clopot, care suna.

Dar tăcere!.. de odata
In mulțimea 'nfiorată
Resuflarea stă curmata.

Inimile bat mai tare,
Betrâni, tineri, fiecare
Mai patruns, mai viu tresare....

Ce se fie?... pe-ori ce munte
Țipă vulturi, șoimi de frunte,
Sboara umbre mari, cărunte.

Ori ce frunză re'nverzește,
Ori ce rîu apele-și crește,
Ori ce pom din nou rodește!

Insuși soarele'n splendoare,
Sol trimis la serbatoare,
E mai nou, mai splendid soare...

Taina este săvârșita!
Ascultați!... lavra sfințita
Zice lumii pironită:

Voi ce'n viață vĕ luptați,
«Voi ce raiul cautați,
«Sinu-mi e deschis, intrați!

«Eu sînt mana mângaierii!
Eu sînt balsamul durerii!
«Eu sînt cumpăna puterii!

III

Preoțimea toat'afară
In veșminte, în tiară,
Se înșiră-acum pe scara.

Jos, în curte oameni mii,
Și neveste și copii
Se îndeasă'n straturi vii,

Ca să vadă în lumină
Sus, drept ușa cea divina,
Pe-a lor Rege și Regina:

www.dacoromanica.ro

Eată-i!.. El în capul scării
Stă purtând odorul țerii,
Paloșul neatârnarii!

Ea, pe fruntea Sa Domnească
Purtand, nu stema regească,
Ci marama țerănească!

Și pe boiu frumos, cu fală,
Fota cea națională,
Ca o mantie regală!

Ian priviți!.. strigă mulțimea,
«Cum a înfrățit marimea
Și'al Ei tron cu țeranimea.

«Ia-i de noi!.. A noastră este!
Parca-i Zina din Poveste!»
Zic copile și neveste.

Și cu toate, mii și sute,
In dorința lor pierdute,
Ar vrea mâna-i s'o sarute.

Dar un semn Regele face...
Și pe loc poporu 'n pace,
Nemișcat, se'nclina, tace.

Regele cu glasul tare
Ii graește de altare
Și de-a legii respectare.

In cuvinte cumpănite,
Din tot sufletu-i pornite
Cu mareț avînt rostite,

El îi spune 'n graiu de Rege:
Ca Moșie, Domn și Lege
Trebui strîns ca să se lege.

Că credința'n Dumnezeu
Pune sfântul scut al seu
«Intre bine și 'ntre reu!

Iar pe când glasu-i tot crește,
Bolta sfantă-l însoțește
C'un resunet ce uimește.

Si-ai zidirii porumbei
Freamăt fac din clopoței,
Ca un zbor de îngerei.

Ura'n ceruri se ridică!..
Ceru'n două se despica,
Ploi de raze din el pica,

Și, ferice, tot poporul,
Dupa cum îl duce dorul,
Vede 'n fața viitorul!

IV

O! moment de renviere!
Amintirea-i nu va piere
Cât va sta crucea'n putere!

Caci avut-a marturi mari
Vechii ctitori legendari,
Munții, codrii de stejari,

Și betrânul Argeș, care
Duce-va asta serbare
Dintr'o zare 'n alta zare!..

Fost-am înca și eu fața,
Și pe turla cea mareața
Am zarit cinci umbre 'n viață.

Una blând' a cuvîntat:
Neagoe, al meu barbat,
Fie Domnul laudat!

Sfânta noastra Mănastire,
«Și a noastră pomenire
«Scoase sînt dela peire!»

Alta zise cu oftare:
«O! Manole, meșter mare,
«Azi e ziua de scapare!

«Dupa veacuri de urgie,
Am ieșit din temelie
«Eu, sermana ta soție,

Și 'ncetat-am de-a mai plânge,
De-a mai zice: crunt me frâ ge
Zidul teu, care me strînge!

Azi, în locu-mi, spre 'ntarire
«Pentru falnica-ți zidire,
O Regina cu iubire

www.dacoromanica.ro

«Pe altar prinos depune
Cartea sa de rugăciune,
«Ce-o s'aducă zile bune.

«Toată scrisă, zugravită,
«Și, de mâna Ei slăvita,
«Cu minuni împodobită.

«Aibă traiu ca gândul Sĕu!..
«Eu cu pruncușorul meu
«Sbor în cer la Dumnezeu!»

Astfel umbrele șopteau,
La popor cu drag priveau,
Ochii lor se 'nveseleau,

Apoi tainic, cu sbor lin
Dispărut-au în senin
Ca un vis, ca un suspin.

Iar în urmă-le, în soare,
A remas stralucitoare
Lavra în veci neperitoare!

ȚEARA

Din umbra deas' a norului
Intins pe țeri streine,
Cu aripile dorului
Voios revin la tine,

O! cuib al fericirilor!
O! țeara luminoasa!
Comoar' a nalucirilor,
Gradina mea frumoasa!

Ș'avîntul tinereților
Ce 'n sinu-mi se trezește,
Prin lumile poeților
Sburând mĕ ratacește,

Prin farmecul avîntului,
Tot ce sub ochi resare
In poalele pamîntului,
Mai dragălaș îmi pare.

Intinderea câmpiilor
In zari mai lin se pierde,
Mai dulce-i rodul viilor.
Verdeața e mai verde,

Mai nalte sunt nalțimile,
Mai cald e mandrul soare,
Mai limpezi limpezimile
De rîuri și isvoare,

Iar fetele cu florile
Mai viu rîd între ele,
Și spun privighetorile
Mai tainic viers la stele.

Aice-i țeara basmelor,
Ce 'ngân' a noastra minte
Prin farmecul fantasmelor
Din timpi de mai nainte.

Aice-i vestea Doamnelor
Din lumea legendară
Ș'a prelungirii toamnelor
Sub cer de primăvara.

Aici țeara placerilor
Ș'a doinelor de jale,
Ce 'n liniștirea serilor
Te țin uimit în cale.

Aici cu lacrimioarele
Bujori se prind în hora.
Aice însuși soarele
Are 'ntre flori o soră,

Și 'n stâncile Carpaților
Cresc paseri nazdrăvane,
Și 'n sufletul barbaților
Mândriile romane.

www.dacoromanica.ro

O! gură dulce-a raiului,
Tu dai prin o zimbire
Si fericire traiului,
Şi morţii fericire.

Luceferii eterului
Râvnind privesc la tine,
Şi toţi îngerii cerului
Te-au îndragit ca mine.

Mirceşti, Septembrie, 1886.

DOMNULUI ŞI DOAMNEI IACOB LAHOVARY

23 Iunie 1887

Casatoria este poemul fericirii
Compus de doue inimi cu drag împreunate,
Ce 'n sinul armoniei şi 'n farmecul iubirii
Undesc comoara dulce de cânturi inspirate.

Din ele fiecare aduce partea-i dreapta
De splendide imagini, de strofe-armonioase:
Iubitul, cumpănirea, puterea înţeleapta;
Iubita, încântarea simţirilor duioase.

Voi, favoriţi ai soartei, ce 'n asta zi cu soare
Incepeţi a compune poemul casniciei,
V'a înzestrat natura cu toate-a ei odoare,
Ca sa intraţi ferice în templul armoniei;

Deci, mâna 'n mâna, veseli, cu inimi alipite,
Paşiţi cântând pe calea ce voua se deschide.
Veţi fi urmaţi de-a noastre urări nedespărţite
Sub cerul lin, albastru şi care vě suride.

Paris.

PODUL [1])

SCRIS PENTRU MARGARETA CÂND VA FI MARE

Pe podul unui vas feeric
Cu forma de castel bogat,
Ce străluceşte 'n întuneric
Fantastic, vesel luminat,

Şi care poarta drept catarguri
Trei turnuri nalte, ce plutesc
Sub vastele albastre larguri
A Oceanului ceresc,

[1]) Un mare balcon din castelul Peleş.

www.dacoromanica.ro

Me primblu 'n ora dimineții
La soarele dismerdator,
Ca 'n timpul dulce-al tinereții,
Ca 'n timpul meu de calator,
Și, fermecat de-o nalucire,
Îmi pare ca dalbul palat
Se mișcă 'n lină lenevire
Prin lumile ce le-am visat.

Mĕ duce la frumŏase maluri,
Umbrite de verzi palmieri
Și 'ncinse cu-aurite valuri
Sub aburiri de primaveri.
Me duce 'India brahmină,
In raiul de la Taiti,
In care vecinica lumina
Indeamna vecinic de-a iubi.

El mai cu seama se 'ndrepteaza,
Unindu-se cu gândul meu,
Spre-o țeara mândra și viteaza
Și mare cât numele seu,
Spre-o Românie viitoare,
Pe-al carei cer nemarginit
Să nu apuie scumpul soare..
Dar în ce vis m'am adancit?..

O! Margaretă cu drag nume,
Cu mine vina sus pe pod,
Ca sa culegem de prin lume
Al veseliei dulce rod.
Cântand vom trece împreuna
Pe lânga plaiuri îngerești,
Și eu sub razele de lună
Ți-oiu spune splendide povești.

Ne vom opri la cea minune
Din marea de la Ceilan;
Vom trece-apoi în rapejune
Strîmtura dela Magelan,
Și te-oiu conduce zimbitoare
La radiosul paradis,
Prin care 'n noaptea visatoare
Se ratacește al teu vis;

La insula ce se încinge
De-un brâu de flori, aparator,
De care vecinic nu s'atinge
Nici o durere 'n al ei sbor;
La țermul unde-s paserele,
Soli dragalași de fericiri,
Ce poarta 'n pliscul lor inele,
Inele pentru logodiri.

Castelul Peleș, Noemvre, 1887.

DOUE ROMANȚE

I

De-aș fi 'n a tinereții floare,
Când toate zilele sînt bune,
Pe când din inima cu soare
In veci lumina nu apune,
Multe-aș avea în tain' a-ți spune,
Ca sa devii tu gânditoare.
De-aș fi ce-am fost pe lume-odată,
Privind în fața-mi viitorul,
Când mĕ 'ndrageam de ori ce fată,
Ce-mi pareà sora cu amorul,
Aș deștepta în tine dorul
Cu-a mea cântare înfocată.

Dar nu-s în floarea tinereții
Și nu 'ndraznesc nimic a-ți zice.
Mergi dar, copila, 'n calea vieț
Intimpinând zimbiri amice.
Eu te-oiu privi tacut, ferice,
Rapit de farmecul frumseții.

Și însă 'n piept am o comoara
De tinereți și de simțire.
O! timp voios de-odinioară,
Te-ai dus lasându-me 'n jalire.
Adio visuri de iubire,
Remâne dorul, timpul sboara.

www.dacoromanica.ro

II

Natura de minuni e plina,
Dar când în cer nu e lumina,
In umbră zace nevĕzuta.
Inima mea cu-a ei comoară,
Lipsită de-al juniei soare,
In sinul meu zace pierdută.

Ah! dac' ai vrea sa ai tu parte...
Dar ce zic? timpul ne desparte.
Tu eşti 'n zori, eu în plecare.
A zorilor vie lucire
Nu poate s'aiba întâlnire
Cu-amurgul palid, ce dispare...

ZILELE BABEI

Cât au fost iarna de lunga,
Au ţinut soarele strins
Sub al ei cojoc încins,
Crivĕţul să nu-l ajunga,
Nici sa fie 'n faţa nins.

Iară sora ei mezina,
Dokia, l-au îndragit
Şi la rându-i au vrajit,
Ca s'atrag' a lui lumina
Lângă sinul ei sbârcit.

Şi sub cortul ei de ghiaţa,
Unde tremură mereu,
Ţine-acum odorul seu,
Dulcele isvor de viaţă,
Zimbetul lui Dumnezeu.

Il săruta, îl dismiarda
Ziua, noaptea, ne'ncetat
Ca pe-un mire descântat,
Şi se teme sa nu-l piarda
Dela ochiu-i degerat.

Bietul soare 'n fărmecare
Pierde lustru-i aurit
Sub resuflul ei cumplit.
El pe lume nu mai are
Nici Apus, nici Resărit.

Iar în lipsa lui, pamîntul
Zace 'n triste amorţiri,
Bântuit de vijeliri;
Căci ferească Domnul sfântul
De-ale Babelor iubiri.

La resuflul lor de-odata
Tot ce-i verde, înflorit,
Cade, moare veştezit.
Turba lor e nempacata,
Dorul lor neîmblanzit.

Ele ştiu să 'ncurce firul
Feţi-frumoşilor, pe plac,
Ştiu sa schimbe pentru leac
Chiar în brustur trandafirul
Şi stigleţu 'n liliac.

Iată, mări, însă iata
Că 'ntr'o zi spre Resărit
Mândrul soare au zarit
O frumoasa, vie fată,
Pe un plaiu reînverzit.

Erà dulcea Primavară,
Rumeioară ca un frag,
Scump odor şi lumii drag,
Care-acum ieşise-afară
Din launtrul unui fag.

Brânduşica zimbitoare
Şi cu mersul leganat,
Pe sub ceru 'nseninat
Ea pareà aşteptatoare
De un mire mult visat.

Caci pe inima-i fecioară
Purtà 'n sinu i mii de flori,
Şi-adastà 'n fierbinţi fiori
Sa închine-a ei comoara
Imperatului din zori.

www.dacoromanica.ro

Cum o vede, se aprinde
Soarele rentinerit,
Sboară 'n cerul părăsit
Și cu razele-i cuprinde
Tînĕrul odor iubit.

Pe loc omul re'nvieaza,
Apa curge șopotind,
Cuibul rîde ciripind,
Lumea se desmormîntează
Și renaște înflorind.

Iară Baba prin răstoace
Ca o ciuma alergând,
Văietându-se plângând,
Scutur' ale ei cojoace,
Când cu ploaie, când ningând.

In bordeiu, în casă, 'n șatra
Ea pătrunde șuerând,
Inimile 'nfiorând;
Spulberă cenușa 'n vatră,
Apoi iese 'n câmp urlând.

Ea furtunele stârnește,
Intinzând pe câmpul gol
Al troienilor namol;
Prin văzduh o cârâește
De corbi negri negrul stol.

Ea din fugă se anină
De sermanii calatori,
Inghieți, ratacitori;
Smulge tufe din tulpină
Și le-asvarlă până 'n nori.

Ea pe vite le chircește
Și grăuntele de an
Incolțit îl seacă 'n lan,
Și cocorii rătăcește
Pe cerescul ocean.

Nouĕ nopți și noue zile
Din suspin ea naște vînt
Și blăstemuri din cuvînt,
Vrând pe ori și ce copile
Să le-ascunda sub pamînt.

Lumea tremura și zice:
«Babă, strechie de dor,
Duce-te-ai într'un picior,
Val-vârtej, de pe aice,
«Pâna 'n iadul arzător.

«Duce-te-ai în cale oarba,
«Alungata de-un cocoș,
«Pâna 'n fund la merul roș,
«Și pămîntul sa te soarbă
Fară giulgiu, fără coș .

Baba cata 'n sus la soare,
Ea îl vede zimbitor
Lânga scumpul lui odor;
Țipa, cade și 'n loc moare
Pân' la anul viitor.

Veselie! renviere!
Mugurii se desvelesc,
Gândaceii se ivesc,
Roiurile-adună miere,
Inimile se pândesc.

FLUERUL

In poiana verde am gasit un fluer
Și i-am zis în treacat: O! fluer pierdut,
Ai avut odată mult maiestru șuer
Care uimeà lumea, și-acum ești tacut.

Astfel și poetul, viu în tinerețe,
Gingaș, cu iubire, dulce a cântat,
Dar i-a plecat fruntea trista betranețe
Și i s'a stins glasul, și-a rĕmas uitat.

www.dacoromanica.ro

Fluerul respunse : Frate, frățioare,
A sosit amurgul, jalea ne-a cuprins,
Dar a noastra soarta e mulțamitoare :
Am cântat o doină, și e de ajuns.

Castel Peleș, 1888.

Autorul a scris această poiesie, cu însemnate deosebiri, și în albumul D-șoarei E. Văcărescu, cu titlul *Pentru ce nu mai cânt ?* având data : *Castel Peleș 1888*,

CREANGA DE STEJAR

DEDICATĂ D-LUI DE BERLUC PERUZIS

Creanga mică și uscata
De pe valul Dunarean !
Ești menit' a fi 'necata
In al marilor noian ?
Tu plutești, dar tot spre vale
Te împinge cruntul val...
Ciíe te-a opri din cale
Și te-a scoate iar la mal ?

Spune-mi care-i al teu nume ?
Unde mergi ? de unde vii ?
Ești tu moartă 'n astă lume ?
Mai faci parte dintre vii ?
Spune-mi : Crivățul iernatic
Smulsu-te-au cu brațul lui
De pe-un pom uscat, selbatic,
Să te-arunce valului ?

Vulturul cel gol pe frunte,
Cel cu ochi fulgeratori
Dusu-te-au în varf de munte
Să-și dureze cuib sub nori ?
Fulgerul trăsnit-au oare
Cuibul lânga cer durat
Și 'n a Dunarei vulvoare
Din văzduh te-au aruncat ?

Vai ! sermana creanga mica,
Eu la tine cand privesc
Inima mi se despica
Și te plâng și te jalesc.
Tristă e a ta menire !
Cel balaur Dunarean
Te conduce la peire
In al marilor noian !

Sa n'ai grije de-a mea soarta!
Eu sunt mica, dar nu pier.
Dunarea pe sin me poartă,
Dar plutesc catând la cer.
Mulți au vrut a mĕ culege
Și-a me arde !... In zadar.
Sînt odrasla eu de Rege,
Căci sînt vița de stejar.

In curând voiu prinde viața,
Pe-acest mal voiu resari,
Și cu-a mea umbra măreața
Lumea 'ntreagă voiu umbri.
Voiu privi peste-orizonuri
Cu-al meu vĕz împerătesc,
Caci din lemnul meu fac tronuri
Și am nume românesc.

DOMNIȘOAREI LILA WHITE

TRIMIS LA CONSTANTINOPOL

Nor de-argint, ce treci sub cer
Peste-a munților nalțime
Și dispari cu-al teu mister
In a zării albăstrime,

Sborul teu îl îndrepteaza
Spre poeticul Bosfor,
Unde Lila blând viseză
Visul cel farmecator.

www.dacoromanica.ro

Du-i parfumul de iubire
Ce-i trimit a ei surori,
Ca o dulce amintire
De-ale ţerii mandre flori.

Şi-apoi iar te 'naripează
Ca s'aduci în ochii mei
Dela soare-o dulce raza
Şi zimbirea dulce-a ei.

CICLONUL

Lunca mie dragalaşa, de-a mea inima cântata,
Ieri frumoasă şi 'nflorita, astazi zace inundata,

Caci Siretul, mire barbar, de iubirea lui aprins.
In a sale braţe crunte a rapit-o şi cuprins.

Draga lunca ! Iarba-ţi verde şi a florilor comoara
Disparut-au sub potopul ce din treacat le omoara,

Apele mereu se sue, toate paserile 'n sbor
Ţipa jalnic, îngrozite pentru cuiburile lor.

Dar o şi mai cruntă spaimă, dar o cumpană mai mare
Le aşteapta, vai de ele ! după crunta inundare.

Un ciclon din zarea neagră, plin de fulgeri trasnitori,
Vine, vajae şi urlă, aducand troieni de nori,

Peste luncă se abate, darma, sfarma 'ntr'o clipeala
Nalţi stejari trecuţi prin seculi, cu-a lor frunte triumfala,

Şi restoarna urieşii pe-a lor dese seminţii,
Ieri vioaie 'n a lor umbra, azi ucise 'n vijelii.

Trist tablou de pustiire ! Sub a cerului urgie
Biata luncă geme, luptă în grozava agonie

Şi aduce'n triste gânduri pe tot omul simţitor,
Când priveşte cum giganţii se restoarnă de uşor !...

Din ei unul, mai de-o parte, fulgerat de-a drept în frunte,
Are-o creanga rupta, verde, ce pe apa face punte.

Ea se clatina în aer, leganând un cuib duios,
Unde patru paserele cânta lin, armonios,

Pe sub el, îngrozitoare, valurile clocotesc,
Printre crengi se sue şerpii, tunetele sus trasnesc,

Insă cuibul n'are grija, caci un cuib e o cetate.
Are-un înger ce-l păzeşte de stihiile turbate.

Şi prin aspre vâjaire a cumplitelor vîntoase
Catre ceruri se inalţa glasuri dulci, melodioase.

Mirceşti

www.dacoromanica.ro

O SCAFÂRLÍE URIAȘA

Nălțimea efemera la care ai ajuns
Te face a te crede cu mir pe frunte uns,
Și 'nțepenindu-ți gâtul, umflându-te în pene
Și ridicând spre tâmple parechia-ți de sprâncene,
Privești la omenire cu ochi fară scântei
Ca la un cârd nemernic de proști și de pigmei.
Tu zici cu îngamfare : Puterile divine
Creat-au lumea 'ntreaga în șeapte zile pline,
Dar au avut nevoie de mii și mii de ani
Să umple scalfarlia-mi cu crieri nasdravani.
Un ocean de planuri imens reformatoare
Se sbate 'n sgomot mare sub fruntea-mi ganditoare,
S'adeseori frățește eu zic lui Dumnezeu :
Cand îi rencepe lumea, s'o dregi pe planul meu,
Și astfel, numai astfel se va vedea cât bine
Poți face omenirii, unindu-te cu mine...
Zic, însa nu m'asculta, și totul merge rĕu
O singura speranța remane lumii : *Eu !...*

PLUGUL BLASTEMAT

Vecina cu moșia bogata și domneasca
Se 'ntinde o campie manoasă rezeșească,
Pe care o pândește avanul Domnitor
Cu pofta nesațioasa, cu ochiu adunator.
El vrea ca sa-și carpeasca chlamida aurita
Cu sdreanța saracimii de veacuri moștenita.
Dar nu vrea rezeșimea sa-i vînd' al seu ogor,
Caci e legat prin sânge pamîntul de popor.
«Nu vrea?... Racnește Voda... Prostimea întețita
Ridica azi din țernă ființa-i umilita
«Și îndraznește-a-și pune voința 'n fața mea ?
«Sa afle dar ce-i vrerea, atunci când Domnul vrea!» [1])

A doua zi o ceata de mulți neferi calare,
Incunjurând pe Voda, pașesc peste hotare,
Și ca sa trag' o brazda aduc un mare plug,
Unealta de hrapire, cu șease boi în jug...
Campia navalita lucește verde 'n soare,
Dar un fior patrunde în orice fir și floare,
Și via ciocârlie cântarea și-a curmat,
Și zarea se 'nvelește c'un nor întunecat.

[1]) Vodă Mihail Sturdza.

www.dacoromanica.ro

Din capetul câmpiei începe plugul rece
Să tragă brazda neagră pe locul unde trece,
Și pajiștea atinsă greu geme ne'ncetat
De-a fi 'njumatățita prin fierul blastemat.
Vazduhul se resună de strigate de ură,
Și plugul lasă 'n urmă-i în verdea batătura,
O rana lunga, largă, din care amarit
Se 'nalța 'n cer blăstemul pământului rapit.

Și tot înaintează plugarii... când de-odată
O falnica Romînca în cale se arată,
Frumoasa, trista, nalta, pe frunte cu stejar
Și c'un pruncuț la sinu-i, păsind mareț și rar.
Ea vine și în față cu boii se oprește,
Din ochi arunca fulgeri, apoi așà graește:
Vrei sa ne prazi tu, Voda, avutul stramoșesc?
«A! daca nu ai teamă de trăsnetul ceresc,
Na! zi să treaca plugul pe-al meu copil din fașă,
Ca sa-ți remâie 'n lume pomină ucigașa .
Ea zice și depune odoru-i lânga boi.
Minune!.... Cei din frunte, plavanii amândoi,
Cu ochi plini de blândețe pe dînsul capul pleaca,
Il miroase; el rîde, și ei nu vor sa treaca.

In laturi! strigă vodă, și glasu-i răgușit
Se pare de pecatu-i în piept înadușit;
Iar falnica Romîncă pe sinu-i alb crucește
A sale brațe albe, obrazu-și desvelește
Ș'adaoge 'n glas tare: «Mai bine mort de mic,
Decât s'ajungă 'n lume prin tine un calic.
«Da! trage brazda, fiara, și 'ngroapa la olaltă,
Alature cu prunculi, mândria ta înalta!»

Naprasnic atunci Voda c'un biciu cumplit de foc
Lovește 'n boi să-i mâie, dar boii stau pe loc
Ș'acopere copilul cu-o calda înfășare
Prin aburii ce iese din deasa lor suflare,
Și ciocârlia 'ncepe cântarile-a-și urma
Și mama în uimire 'ncepe-a lacrima.

Muiere! striga Vodă turbat, schimbat în fiara,
«Pieri deci și tu pe brazda, și țincul fraged piara!
Nebun el se rapede, dar n'a facut doi pași
Și iată ca tufarii se mișca a vrașmași,
Și iată ca s'aude un glas de resbunare,
Și iata ca se vede o gloata 'n fuga mare,
Venind cum vine zmeul pe aripă de vînt,
Cu-o falca sus în ceruri și alta pe pamînt.

www.dacoromanica.ro

Rezeşii sînt, rezeşii!... Fugiţi, periţi cu toţii.
Păcatul vĕ ajunge, neferi şi Domn, voi hoţii!
Rezeşii în urgie s'apropie de voi
Ca sa vĕ puie 'n juguri, să daţi plugu 'napoi.
. . . . . .
Dispar în clipă hoţii, şi zarea se deschide,
Şi gloata strigă: Oarba!... şi copilaşul ride.

LEGENDA CRINULUI

O raza rasleţita de soarele apus
Se 'ntârziese 'n cale-i far'a privi pe sus
Şi nu ştià, sermana, cum, unde sa apuce,
Să scape de-ale nopţii faţarnice năluce.

In fuga-i, spaimântată, de arbori se loveà
Lucirea-i scânteinda o clipa se iveà.
Pe câmpuri, vai şi dealuri, pe ape curgatoare
Şi se perdeà în umbra sclipind tremuratoare.

Se 'ntârziese!... fapta-i erà de neiertat,
Căci soarele plecase pe frunte-i nourat;
Dar cum sa nu 'ntârzie când ea fu ocupata
Din zori să încalzeasca un mic mormînt de fata?

Mormîntul erà umed şun glas de îngerel,
Slab, plângator, mult jalnic ieşeà gemând din el,
Zicând: O! mamă, mama, e frig, pieptul me doare,
«Nu me lasà!... Şi raza uitase mândrul soare.

Acum ea ratacise în sboru-i sfiicios
Pe-un câmp întins sĕlbatec, pustiu şi nasipos,
In care, singurica, o frunza veştezita
Veneà de vînt adusa din zarea înnegrita.

Lumina, radioasa ca visul de noroc,
S'apropie de frunza oprit' acum pe loc,
Şi răpede ca gândul în sinul ei patrunde,
Se face ghem de aur, de noapte se ascunde.

De-odată, la caldura din oaspele-i ceresc,
Prin frunza trec fierbinte fiorì ce-o inverzesc.
Ea prinde graiu şi suflet, şi razei blânde zice:
«Tu fulg de soare, noaptea cum te gaseşti aice?

«Ah! îi respunde raza, remas-am pe pamînt,
«Lipita până 'n seara de-un mic duios mormînt,

www.dacoromanica.ro

«In care-o copiliță, sub piatră nadușita,
Suspină trist și chiama pe maica ei cernita .

O șiu!... eu faceam parte din patura de flori
«Depusa pe-a ei racla de scumpele-i surori,
Sub lacrimile mamei uscatu-m'am în clipa
Și m'a adus aice un vînt pe-a lui aripa.

«Vai! iată-ne-amândoue pierdute în pustiu
Ca drăgalașul înger ce zace în sicriu,
«Dar s'așteptam aice voiosul fapt al zilei,
Fiind însufleţite de sufletul copilei».

Șoptind în întuneric plapânde-au adormit.
O rouă, mana sfînta, din ceruri le-a stropit,
Si 'n loc de-o frunza neagră și de o raza albă
A doua zi crescut-a un crin cu fruntea dalbă.

Așà se nasc pe lume minunile de flori,
In ele reînvie copiii zimbitori;
Dar nime nu pricepe mai bine-a lor mistere
Ca inima de mama, dorita și stinghere!...

IMN ĆATRE SOARE

O! Soare, Creatorul când de pe tronul sĕu
Ți-a zis sa fii, vrând lumii sa dea supremul bine,
Atunci El cu mândrie s'a oglindit în tine
Si chipu-i sfînt rĕmas-a în veci pe discul teu.

Atunci o liniștire profundă s'a lăţit
Pe neagra framîntare ce clocoteà în chaos,
Și lumile gustata-au întâiul lor repaos,
Și cea întâi zimbire sub ceruri s'a ivit.

Atunci o armonie sublimă la auz
Ieși din a ta harpa cu strunele de rază,
Și 'n noapte-i Universul fu vesel ca sa vaza
Pe calea veciniciei eternu-i calauz.

O! soare fără umbra, o! splendide isvor
De viața, de rodire, de cant și de credința.
Prin tine se afirma înalta Provedința,
Din tine-a plecat sborul cerescului amor.

Tu geniului falnic dai aripi și cununi,
Tu omului ce moare însufli dor de zile,
Tu dai un dulce farmec la flori și la copile,
Ce sînt a tale fiice, minune 'ntre minuni.

www.dacoromanica.ro

A tale zori sînt dalbe, mareţ al tĕu apus.
Paşind cu maiestate în calea-ţi ideala,
Formezi o luminoasa arcada triumfala,
Prin care omenirea zăreşte Domnul sus.

Din toţi nenorociţii, cel mai nenorocit
E orbul, ce nu vede sublima ta splendoare.
Din toţi cel mai cu parte şi cel mai fericit
E vulturul, ce poate sa te aţinte, — o! soare.

Eu, mic atom, în lume pierdut, neînsemnat,
Te port în al meu suflet cu 'ntreaga ta marire,
Caci vecinic el se 'nalţa spre tine 'n strălucire,
Ca razele-ţi la cuibul de unde au plecat.

In tine cred o! soare, de tine-mi este dor,
Prin tine cunoscut-am vapaiele iubirii;
Cu tine-am fost tovaraş pe calea fericirii;
In tine-am sorbit viaţa, în tine vreu sa mor!

SOARELE

(FRAGMENT)

O! soare! veselie, vieaţa, 'ntinerire!
A lumilor podoaba, a cerului zimbire!
Deschizator feeric de aripi sburatoare,
Deschizator maestru de glasuri cantatoare,
Alungator de visuri, de griji, de gânduri rele,
Absorbitor de umbre, culegator de stele,
Ochiu splendid, care 'n tine oglinzi intreaga lume,
Ador a ta lumina, me 'nchin la al teu nume,
Şi simt ca far' de tine tot omul în orbire
Lipsit ar fi de zile, lipsit de fericire!...
. . . . . .

PE UN ALBUM

Pâcla deasa 'mbrobodeşte munţii nalţi, plini de verdeaţă,
Ş'a lor frunte reapare alba 'n fapt de dimineaţa.
Astfel crâncena durere, pe-un cap tiner când s'apasă,
Intr'o clipa strivitoare cu per alb în urma-l lasa.

O cruzime-a pătimirii!.. mâna ta distrugatoare
Pare-a stinge focu 'n inimi ş'al vieţii falnic soare;
Dar acel ce are parte de avîntul poesiei
Poarta 'n veci arzand în suflet viul soare al juniei.

www.dacoromanica.ro

Fie capul nins de vreme, gândul fierbe, odrăsleşte,
Ca brândușa năduşită sub zăpada ce-o 'nveleşte.
Vie-o raza de iubire, vie-un vînt de primavară,
Ca prin farmec geniu, floare, din morminte ies afara.

El cu foc mai dulce cântă, reîntrat în vieaţă nouă,
Ea mai vesel străluceşte în lumina şi sub rouă;
Căci durerea ca şi iarna au meniri re'nvietoare:
Iarna scoate flori, durerea cântece patrunzătoare.

FLORILE DELA SINAIA

Pe costişul înverzit
Mii de flori au resarit,
Şi se 'nalţă pe picioare,
Ca să vadă ziua 'n soare,
Prin fereastra din Castel,
Unde sboar' un fluturel,
Pe Regina lor iubită
Şi de-abia întrezarită,
Vreu să afle cele flori
Ce urzeşte Ea din zori?
Ce lucrează, cum lucreaza
Pân' ce noaptea se'nsteleaza?..
Statul lor însă-i prea mic,
Şi nu vĕd ele nimic.
Triste-atunci ca vai de ele,
De-a fi scule mănunţele,
Roagă fluturul uşor
Să 'mplinească dorul lor.
El de geam se şi lipeşte,
Şi privind aşà graeşte:

Sorioare, v'adunaţi
Şi cu drag mĕ ascultaţi.
«Dalba noastra de Regina,
Carei Peleşul se 'nchina,
Cântă, scrie, sau citeşte,
Sau maestru zugraveşte,
«Intr'un cuib de adapost,
«Cum nu este, nici a fost,
«Unde artele frumoase
Prin obiecte preţioase
«Incadrează minunat
«Capul Ei încoronat.

Imprejuru-i stau grupate
Copiliţe alinate,
Rîzetoare, cu ochi vii,
Ce se 'ntrec în veselii.
Una viersuri recitează,
Alta 'n catifeà brodează,
Alta joaca din clavir,
Alta-şi pune-un trandafir,
Şi Regina câte-odata,
De-a lor freamet încântata,
Se trezeşte ca din vis
Şi cu dînsele într'un ris
Lasă mintea-i gânditoare
Pe pamînt să se coboare.
Dar taceţi, nici mai şoptiţi,
Nici chiar frunzele clintiţi,
Caci Regina 'ncet se lasă
Pe o pernă de matasă,
Ca sa guste-un somn uşor,
Pastrând chipu-i zimbitor.
Ochii ei se 'nchid în clipa,
Cum îşi strînge-a lui aripa
Fluturaşul din senin,
Când se pune pe un crin.
Somnul ei e dragalaş
«Ca de fraged copilaş
Leganat sub o marama
Pe sin alb duios de mama,
Şi 'mprejur de capul sĕu
Fac un splendid curcubeu
Mii de visuri îngereşti,
Care vin din lumi cereşti.»

www.dacoromanica.ro

Floricelele uimite
Stau tăcute, liniştite,
Şi cu toate într'un gând
Zic în chor şi zic pe rând:
Fie-i ziua, ca şi faţa,
«Ca şi vara cu verdeaţa!
Fie-i somnul dulce lin.
Ca şi sufletu-i divin!»

IARNA LA SINAIA

Prin a negurilor sită de cu noapte iarna cerne,
Şi pe dealuri şi pe câmpuri un giulgiu alb şi trist aşterne.

Unde-a fost verdeaţa dragă, unde-a fost viaţă cu flori,
Zace moartea înghiţata, trece vifor de fiori.

Insuşi soarele, iubitul, de mâhnire se patrunde,
Şi, ca sa n'o vada, fuge şi departe se ascunde.

Vai! ce-o să devie lumea, sub acest cumplit troeian
Ce lungeşte ziua 'n veacuri de urît şi de alean?

In zadar jeleşte omul încântările naturii,
Sbor de paseri, curs de ape, mângâierile caldurii,

Iarna, baba pismătară de-ale lumii veselii,
Vrea să stinga de sub ceruri şi lumini şi armonii.

Insă mintea-i e tâmpită de a grijilor povara,
A uitat, din fericire, ca frumoasa primavară

S'a retras cu tot avutul mândrei sale tinereţi
Pe obraze de copile şi în suflet de poeţi.

Străluciţi cu-al vostru farmec, voi fiinţi încântatoare,
Şi prin ochii voştri veseli cerneţi razele de soare,

Acordaţi a voastre lire, fii ai cerului senin,
Şi schimbaţi în ciuda iernii fulgii albi în flori de crin.

Imprejur de-această masă, unde seara se aduna,
Uitând lumea, noi să rîdem, sa cântam cu voie buna,

Făr' a mai privi fereastra, dupa care tremurând
Iarna stă şi ne pândeşte ca o fiara, cu reu gând.

Ea de nunta sa cu gerul cojoc alb şi-a pus pe spate,
Dar, de hîdă ce-i, o latră câinii spariaţi din sate,

S'o alunge umilită peste noue ţeri şi mari,
Mult departe de Castelul ce resuna de cântari.

Iar de va cerca la anul pe la noi să vie iara,
S'o primim ca şi acuma cu a rîsului fanfară.

www.dacoromanica.ro

BALADA PELEȘULUI

I

Plange Prahova de vale
Și se vaieta mereu,
Tot ducând în a sa cale
Dorul Peleșului seu.
Tulburata se rapede,
Vrênd de stânci a se isbi,
Caci cu dînsa nu-l mai vede
Rivnitor de-a se iubi.

De când apa curgatoare
Și cu soarele ceresc
Au menire 'nvietoare
Pentru sinul pamintesc,
Dându-i viața și rodire,
Veselie și noroc,
Ea, prin dulce recorire,
El, prin razele-i de foc.

Peleșul cu stema 'n frunte
Și 'n veșminte de cristal
Veneà zilnic de la munte,
Peste maluri dând naval,
Și toți brazii, în mirare
De-a-l vedea clocotitor,
Fremĕtau cu întrebare:
Unde-l duce viul odor?

El sburà cum gândul sboara
Prin selbatice paduri,
Locuite-odinioara
De urși mari, de mari vulturi,
Și mergeà ca sa se culce,
Plin de viața fericit,
Pe al Prahovei sin dulce,
Ca 'ntr'un leagan mult iubit.

Ș'amandoi 'n desfătare
Se duceau întrulocați
Pâna 'n jos, dela hotare,
Mult departe de Carpați,
Veseli, ratacind prin lume,
Sub cer vecinic zimbitor.
El, uitând chiar al sĕu nume,
Ea, chiar locu-i de isvor.

Bune vremi erau pe-atunce,
Când ursitului din stânci
Nu-i pĕsà ça sa s'arunce
Peste ripele adanci.
Il manà dorul, ce este
Dulce-al inimii avînt,
Care trece ca 'n poveste
Peste mari și sub pamînt.

II

Intr'o zi... așà se spune,
Calatorul tinerel
Zari 'n drumu-i o minune,
O minune de Castel,
Ce 'ntr'o clipa resărise
Din pamîntul scorburos
Ș'a lui porți cu drag deschise
Unui Rege glorios.

El vezu trecând drept soare
Pe sub codrii betranești
O Regina cântatoare
De balade românești,
Și frumoase margarite
Pe selbatice potici,
Și pe drumuri nasipite
Urme de picioare mici.

Și-auzi ce nu s'aude
În desimile din munți,
Nu urlari de fiare crude,
Nu căderi de brazi cărunți,
Ci divina melodie
De dulci glasuri argintii
Și de organ ce re'nvie
Jalea morților copii.

Farmecat, Peleșul șede
Pe o stancă, 'n loc oprit.
Vede și nu-i vine-a crede.
Simte ce n'a mai simțit.
Ca și dinsul în uimire
Munții verzi cu creștet alb
Atintesc a lor privire
Pe Castelul acel dalb.

www.dacoromanica.ro

Splendida naltă clădire,
Ce străluce-acum sub cer
Cu maestra 'mpodobire
Unui mândru juvaer,
E menită să devie
In present şi 'n viitor
Cuib voios de ospeţie,
Cuib de glorii şi onor.

III

Iată Regele soseşte
Lângă Peleş gânditor
Şi-l întreaba, de voieşte
Ca să-i fie de-ajutor,
Caci e june şi e tare
Cât opt-zeci de zmeişori
Si cu braţul lui e 'n stare
Sa 'nvârtească roţi de mori.

Peleşul l'aşà cuvinte
Se trezeşte ca din vis.
Zare noua 'n a sa minte
De odata s'a deschis.
Bucuros el la turbină
Se repede chiar din zori,
Ca sa macine lumină
De la fulgerii din nori.

Şi de-atunci, când noaptea vine
Lunecând printre arini,
Aste locuri le vezi pline
De fantastice lumini,
Vĕl feeric se întinde
Peste falnicul Castel,
Ce ferestile-şi aprinde
Ca de-un soare-ascuns în el.

Ziua, Peleşul lucrează
Cât un uriaş vânjos,
Iar când ziua înserează
Redevine Fĕt-frumos
Si 'n Castel apoi apare
Cu 'n pas vesel, triumfal,
Căci e Naşul seu şi are
Loc la prânzul cel regal.

Intre flori şi 'ntre copile,
Intre ambii Suverani,
El s'arată mic de zile,
De şi are mii de ani,
Şi Regina 'nveselită
Il dismiard' adese ori
Pe-a lui coamă împletită
Cu brilianţi scânteitori.

Apoi, mândrul, după cină
La toţi lasă remas bun,
Saltă sprinten, se închină
Si, plecând ca un nebun,
El se duce să se culce,
Plin de viaţă fericit,
Pe al Prahovei sin dulce
Ca 'ntr'un leagăn mult iubit.

* * *

Ea îl mustră cu blândeţe
Şi-i tot zice că-i pĕcat
De a pierde 'n tinereţe
Cursul seu neatârnat.
El respunde 'n veselie:
Mândra fii de-al meu noroc,
«Zic luminii ca sa fie,
«Şi lumină e pe loc!»

PE UN ALBUM

De vrei să scriu pe-acest album
Frumoase viersuri ca şi tine,
Cerească floare, — al teu parfum
Imbete sufletul din mine.

De vrei să cânt cu gingaş dor
Tot ce inspir'a ta privire,
Deschide-mi ceru 'ncântator
Prin îngereasca ta zimbire.

De-ai vrea să-mi spui tu un cuvînt
Pe care nu 'ndraznesc a-ţi zice,
Eu m'aş trezi chiar din mormînt,
Ca să te cânt voios ferice.

www.dacoromanica.ro

SCRISE PE MORMINTELE

DELA SEGENHAUS-MONREPOS-NEUWIED.

Ca Pontiful, care duce pe cap darurile sfinte,
Muntele pe culme-i poartă aste pacinice morminte.
Rugă, doruri și tămâie iau spre ceruri dorul lor
Și s'apropie de ceruri lângă sufletele lor.

DESCÂNTIC

Rĕsai soare
Frăţioare,
Cu 44 raze arzătoare.
40 ţine-ţi-le,
4 mie dă-mi-le,
Două 'n frunte
Mai mărunte,
Două mai scânteitoare
Peste ochi și ţiţișoare.

Soare luminos,
Cât eşti de răzos,
Cât eşti de frumos,
Aşà să fiu și eu frumoasă,
Răzoasă,
Luminoasă
In ochii mândrului meu,
Peţi-mi-l'ar Dumnezeu!

ADIO

LA PLECAREA MEA DIN CASTELUL PELEŞ

In ora de plecare pe-a 'nstrăinării cale,
Eu fac un trist adio și vesele urari
Și ţerii, și Reginei, și Maestăţii Tale,
Treime strîns cuprinsă 'n dragele-mi sperări.

Tu, prin înţelepciune și dalba vitejie;
Regina, prin comoara-i de daruri sufleteşti,
Și ţeara, prin avîntu-i de-o mare 'mpĕrăţie,
Vĕ completaţi cu fală sub ochi dumnezeeşti.

Noroc și viaţă lungă și glorie deplină
Să vĕ reverse vouĕ puterea cea divină,
Ca să 'mpliniţi destinul ce este 'n ceruri scris.

Și mie facă-mi parte ca să revin aice
Și în Castelul Peleş, uimit, să cânt ferice
Minunea întrupării a scumpului meu vis.

www.dacoromanica.ro

Nu, Dunării nu-i pasă de-a vîntului turbare.
Ea curge maestoasă spre mândrul Resărit.
Ca dînsa, omul neaoș și cu menire mare
Prin valurile lumii pașește liniștit.

Tu, Sire, 'n România făcând descălecare,
La fapte glorioase de cer predestinat,
Cu spada neînvinsă i-ai dat neatârnare,
Cum se cuvine Țerii ce-i demn' a fi Regat.

Și însă-ți mai remâne, o! Sire, multe-a face!
Pas dar tot înainte, trecând măreț, în pace,
Prin sgomotul nemernic de patimi mișelești.

Carpații nalți, cu care trăești în înfrățire,
Pe fruntea-ți coronata țintind a lor privire,
Spun astă-zi cu glas tare în lume cine ești.

Dar tronul ca și rîul aspira ca să crească!
Eu, care din junie stătut-am neclintit
Cu inima lipită de țeara strămoșească
Și toate-a ei avînturi profund le-am resimțit,

Știu țeara ce voiește, știu ce dorești tu, Sire,
Cunosc a tale visuri de Rege creator,
Și gându-mi se unește sumeț cu-a lor mărire,
Ce umple zarea larga din vastul viitor.

Vrem 'ntr'o zi Carpații să 'ncingă 'n astă lume
O Românie 'ntreagă și demnă de-al ei nume,
Crescută și 'ntărita sub sceptru-ți legendar.

Vrem falsele hotare dintre Români să piară
Ș'acest castel feeric, clădit la colț de țeară,
In centrul României să luce ca un far.

1888.

UNOR CRITICI

Voi ce cataţi defecte în scrierile mele
Şi întonaţi fanfare când constataţi în ele
Greşeli, imagini slabe, cuvinte ce vĕ par
Lipsite de-armonie, erori chiar de tipar,—
Voi care vĕ daţi truda de-a şterge de pe lume
Tot lucrul de-o vieaţă întreagă şi-al meu nume,

www.dacoromanica.ro

De ce atâta râvnă ș'atâtea opintiri
Ca să aflați în mine a voastre însușiri?
Poetul care cânta natura 'n înflorire,
Simțirea omenească, a Patriei mărire,
Chiar slab să-i fie glasul, e demn de-a fi hulit,
Când altul vine 'n urmă cu glas mai nimerit?
Și oare se cuvine, și oare-i cu dreptate
De-a se schimba în crime a sale mici păcate?
O! critici buni de față, poeți în șeapte luni,
Vulturul nu se mișca de-un țipet de lastuni.

Ori care păserică își are ciripirea,
Ce 'n treacăt pe-astă lume încântă auzirea,
Nălțând un imn la ceruri prin alte imnuri mii
Ș'adăogând o notă l'a lumii armonii.
Am scris eu multe viersuri, și poate chiar prea multe,
Dar n'am cerut la nime cu drag să le asculte,
Nici mi-a trecut prin minte trufaș ca să pașesc
In fruntea tuturora ce 'ntr'una viersuesc.
E unul care cântă mai dulce decât mine?
Cu-atât mai bine țerii, și lui cu-atât mai bine!
Apuce înainte s'ajungă cât de sus,
La resăritu-i falnic se 'nchin' al meu apus,
Iar voi, care asupră-mi săgeți tocite trageți,
Cântați, daca se poate, fiți buni și nu mai rageți!

Mircești.

www.dacoromanica.ro

TABLA DE MATERIĬ

Pag.

Prefaţa III
Dedicaţie VII

Doine
1842 — 1852

Doina 1
Baba Cloanta 1
Sora şi Hoţul 3
Cinel-Cinel 4
Craiu-Nou 5
Maghiara 6
Altarul monastirii Putna 8
Cântec ostăşesc 9
Andrii-Popa 9
Doina iubirii 10
Groza 11
Ursiţii 12
Strigoiul 13
Mândruliţa de la munte 14
Ceasul rău 14
Dorul (cântec de lume) 15
Strunga 16
Cântec haiducesc 16
Fĕt-logofĕt 17
Hora 18
Sburătorul 18
Marioara Florioara (legendă dedicată princesei M. Cantacuzino). . 19
Dorul romăncei 26
Tătarul (cântec vechiu) 26

Lăcrimioare

Steluţa (dedicaţie E. N.) 27
8 Mart. 28
Lăcrimioare 30
Dulce înger 31
Vezi tu vulturul 31
O noapte la ţeară 32
Despărţirea 33
Aşteptarea 34
De crezi în poezie 35
Pescarul Bosforului 36
Cântec de fericire 36

Pag.

Veneţia (11 Septembre 1846) 37
O seară la Lido 39
Biondineta 40
Gondoleta 41
Barcarolă Veneţiană 41
Visurile 42
Adio 42
Cançonetă napolitană 43
Ursita mea 43
La Veneţia mult duioasă 44
Pe Mare 45

Suvenire

Pe malul mării 46
Maioruluĭ Iancu Bran 47
Desrobirea ţiganilor 47
Păsĕrica 48
Odă către Bahluiu. 48
Visul 49
Zimbrul şi vulpea (fabulă) 50
Curcile (fabulă) 51
Frumoasă copiliţă (d-rei Filipescu) . 51
Romanţă 52
Pe un album 52
La mormîntul lui Gr. Romalo . . . 52
Adio Moldovii 53
Adevĕrul şi Minciuna (D-nei Z. N.). 54
La moartea lui P. Cazimir 54
Intoarcerea în ţeară 55
Dridri 56
Umbrei lui Nicu Ghica 57
Dor de călătorie 59
Strofe lui C. Negri 59
Bosforul 61
Note 68

Mărgăritărele
1852—1862

Deşteptarea României (1848) 67
Sentinela română (poem istoric) . . 68
Moţul şi Secuiul (scenă din munţii Ardealnlui 1848) 72
Vis de poet 72

www.dacoromanica.ro

Pag.

Biserica risipită (legendă) 75
Cântecul Margaretei 76
Păsărica mării 77
Floarea oceanului 78
Hoțul și Domnița 78
Ce gândești, o! Margarită? 79
Iahtul 79
Muntele de foc (legendă din munții Apenini). 80
O noapte la Alhambra. 80
El R'Baa (cântec arăpesc) 82
Seguidila (cântec poporal spaniol) . 82
Stelele (doină) 83
Anul 1855 83
Cântece și sărutări 84
N. Bălcescu murind 86
La Sevastopol 86
Dregoș 87
Banul Mărăcine 88
1 Maiu 90
Adio 90
Cântece de lume 91
Emmi 92
Visul lui Petru Rareș 93
Moldova în 1857 95
Noaptea Sfîntului Andrei 97
Dorul de Mare 98
Surorii mele 99
Steaua țerii 99
Hora Unirii (1857) 100
Prezimțire 101
Piletul (Contelui Cavur) 101
Pe Albumul d-șoarei Ida Vegezzi Ruscala 102
La Palestro 102
La Magenta 102
Gondola trece 104
Coroana vieții (dedicată damelor italiene) 105
La Poeții români (pe albumul Princesei A. Ghica) 109
Lacul de Como (sonet) pe albumul Princesei C. Conachi-Vogoridi . 110
Romanță (pe albumul d-nei M. D.) . 110
Crinul (pe albumul domnișoarei Câmpineanu) 111
Christos a înviat 111
Înșiră-te Mărgărite 112
Note 116

Pasteluri

1862—187...

Scrile la Mircești 119
Sfârșit de toamnă 120
Iarna 121
Gerul 121
Viscolul 122
Sania 122
Miezul iernii 123
La gura sobei 123
Bradul 124
Sfîrșitul iernii 124
Oaspeții primăverei 125
Cocoarele 125
Noaptea 126
Dimineața 126
Tunetul 127
Floriile 127

Pag.

Paștile 128
Plugurile 128
Semănătorii 129
Rodica 129
Lunca din Mircești 130
Malul Șiretului. 131
Flori de Nufăr 131
Concertul în luncă 132
Vânătorul 133
Puntea 134
Balta 134
Fântâna 135
Secerișul 135
Cositul 136
Portret (dedicat d-nei X... Y... Z...) 136
Portret (dedicat Princesei Natalia Ghica) 137
Pe Coastele Calabrei. 137
Linta Raia 138
Calea robilor 138
Buchet (calul favorit al domnișoarei Maria Docan) 139
Mandarinul 140
Partel chinez (dedicat d-lui I. A. C.) 141
Bărăganul (dedicat Măriei Sale Domnitorul) 142
Valul lui Traian 143

Varia

Marea Mediterană 145
Tînăra Creolă 146
Strofe scrise pe un părete 147
Imn religios (cântat la serbarea junimei Academice române) . . . 148
Imn lui Ștefan-cel-Mare 148
Glas din stele (la moartea Principesei Maria) 149
Ieri și astăzi 150
Amicului A. Donici 150
Moara de vânt (fabulă) dedicată lui A. Donici 151
Lupul și momița (fabulă) 151
Bucovina 152
Visul ferice (romanță) 152
Cântec sicilian 152
Serenadă 153
Creșterea Rinului 153
Vânători și vânătoare 155
Soarele, vântul și gerul 155
Scrânciobul 156
Vântul 156
Stelele 156
Două suflete 157
Omul singuratic 158
Mărgărita din Muscel 159
Ștefan și Dunărea (baladă) 160
Ștefan Vodă și Codrul (baladă) . . 161
Pungulița (dedicată unui sgârcit) . 161
Pe albumul Princesei Aglae Rosetți (dorul mamei) 162
Pe albumul d-șoarei Maria Docan . 163
Pe albumul d-șoarei A. Joia . . . 163
Pe albumul d-șoarelor Florescu . . 165
Pe albumul doamnei Z. 163
Pe albumul unei copilițe parisiene . 165
Pe albumul d-șoarei X. 165
Strofe despărechiate 166
Note 168

www.dacoromanica.ro

Legende

Pag.

Dumbrava roşie (poem istoric 1497) . 171
Resbunarea lui Sratu-Palmă . . . 190
Ana Doamna (dedicată Măriei Sale Doamnei Elisabeta) 193
Calul Cardinalului Batori (1599) . . 195
Odă statuei lui Mihaiu Viteazul . . 196
Tudora dela Târşor 198
Toamna ţesetoare 199
Legendă de la Dorna 200
Palatul Loredano 200
Pohod Na Syvir 202
Legenda Rândunicăi (dedicată d-nei Nyka Grădişteanu) 203
Dan, căpitan de plaiu 206
Grui Sângер 215
Legende ciocârliei 221
Vlad Ţepeş şi Stejarul 229
Legenda Lăcrimioarei 230
Cuza-Vodă (8 16 Maiu 1873) . . . 231
Cântecul Gintei Latine 232
Răpirea Bucovinei 232
Hodja Murad Paşa (vizirul Sultanului Ahmed 1604) 236
Garda Saraiului 239
Noaptea albă 241
Vîntul dela miază-zi 243
Ghivaga lui Briar 244
Murad Gazi Sultanul şi Beeri Mustafa (1689) (dedicat d-lui A. Papadopulo-Calimach) 247
Prier şi fata iernii 257
Poiana fermecătoare 258
Dedicare (Domnişoarei A.) 259
Dorul de Brazi (romanţă dedicată Măriei Sale Doamnei) 259
Soare de iarnă 260
Strofe improvisate lui C. Rolla . . 260
Strofe Plopan (baladă populară) . . 261
Note (legende) 263

Ostaşii noştri

Balcanul şi Carpatul 271
Peneş Curcanul 272
Sergentul 274
Pastorii şi plugarii 275
Fraţii Jderii 276
Căpitanul Romano 278
Hora de la Plevna 279
Hora de la Grivita 280
Marşul Călăraşilor 280
Oda ostaşilor Români 281
Epistolă generalului Florescu . . . 282
Eroii de la Plevna 284
Damele române (urmare la poezia „Eroii de la Plevna) 286
Ploconul lui Peneş 287
Primele obuzuri 288
Românca de la Grivita 289
Notę 290

Altele

10 Maiu 1881 291
Imnul coroanei 293

Pag.

După doui secoli (vis de iarnă) . . 294
Cuvinte adoptate pe imnul naţional (compus de Hübsch) . . . 298
Regina Silva 299
Mărgărita 299
Hora Dobrogeană 300
Erris (Dedicată d-lui William C. Bonaparte-Vise) 301
Pe albumul d-nei V. Boerescu . . . 301
Puii cloştei 302
Pe albumul princesei Maria Ştirbei 303
Sonet (trimis reginei spre mulţumire pentru măiastra sa lucrare artistică pe pergament: «Concertul în luncă) 304
Cântecul lui Noe junior 304
Poetul Mistral 305
Brind 306
Patru Regine (citit la adunarea literară din Alby) 306
Versuri improvisate la Forcaloquier (cu ocasiunea punerei celei d'întâiu pietre a unui viaduc) 307
Felibrului Louis Roumieux (răspuns la sonetul seu gravat pe statueta Coliopei) 307
Poetului şi filolog Gabriel Azais . . 308
O regină într'o mansardă (versuri scrise pe perestele palatului dela Sinaia) 309
Iarna vine 309
Ronsard la Tulaza (dedicat d-lui A. Rique-Ferrier) 310
Inscripţie (destinată castelului de la Sinaia, cerută de M. S. Regele) 311
Versuri scrise în cabinetul Regelui 311
Pe albumul Regelui 312
Isvorul (Hora din Mircesti) 312
Cireşile (horă) 313
Versuri scrise pe un pergament pentru Ischia 313
Odă (la statuia lui Ştefan cel Mare) 313
Incununarea steagului (Majestăţei Sale Reginei) 315
Hora de la Sinaia (30 August 1886) 315
Pe albumul Domnişoarei Emeralda Cretzeanu 316
Pe albumul Domnişoarei X. 317
Faptul zilei (pe albumul domnişoarei Fr. Gr.) 317
Sfinţirea Curţii de Argeş (Odă) . . 318
Inscripţie pe uşa Curţii de Argeş . 319
Legenda sfinţirii bisericii de la Curtea de Argeş, închinată Majestăţilor Lor Regelui Carol I şi Reginei Elisabeta (12 Octombre 1886) 319
Ţeara 322
Domnului şi Doamnei Iacob Lahovari 323
Podul (scris pentru Margareta când va fi mare) 323
Două romanţe 324
Zilele Babei 325
Fluierul 326

www.dacoromanica.ro

	Pag.
Creanga de stejar (dedicată d-lui de Berluc Peruzis)	327
Domnișoarei Lila White (trimis la Constantinopole)	327
Ciclonul	328
O scăfârlie uriașă	329
Plugul blestemat	329
Legenda crinului	331
Imn către soare	332
Soarele (fragment)	333
Pe un album	333
Florile de la Sinaia	334
Iarna la Sinaia	335
Balada Peleșului	336
Pe un album	337
Scrise pe mormintele de la Segenhaus-Monsepos-Neuwied	338
Descântie	338
Adio	338
Unor critici	339

„MINERVA"

INSTITUT DE ARTE GRAFICE ȘI EDITURĂ

SOCIETATE ANONIMĂ.—CAPITAL 300.000 LEI

Bucuresci, 80, Strada Isvor, 80

Execută ori-ce lucrări atingătóre de artele grafice precum:

MENIURI, TEZE, BROȘURI, CIRCULĂRI, INVITAȚII DE NUNTA, INVITAȚII DE LOGODNĂ, INVITAȚII DE BOTEZ, DE SOARELE, CAPETE DE SCRISORI, ADRESE ȘI PLICURI COMERCIALE, CARȚI DE VIZITA, REGISTRE DE COMPTABILITATE, HOTĂRNICII, CHITANȚIERE, REVISTE, ZIARE ȘI AFIȘE DE ORI-CE MARIMI, ETC., ETC.

In condițiuni de technică superioară

ȘI CU

PREȚURI MODERATE

Se însărcinează cu executarea ori-căror lucrări din ori-ce parte a țĕrei, trimițêndu-se numai manuscrisul însoțit de detalii, pe adresa Tipografiei MINERVA, str. Isvor, 80. — Bucuresci

www.dacoromanica.ro

IN EDITURA „MINERVEI"

Biblioteca Populară

„Minerva"

FIE-CARE NUMĂR 15 BANI

No. 1, 2 şi 3. — Istoria populară a Românilor;
No. 4. — Cântarea României;
No. 5. — Istoria populară a literaturei române;
No. 6. — Revoluţia lui Tudor Vladimirescu;
No. 7. — Pierderea Basarabiei;
No. 8. — Unirea principatelor şi Domnia lui Cuza.

Anunţăm cititorilor noştri că în fie-care an apare în editura Institutului de Arte grafice şi Editură „Minerva", Str. Isvor, 80, Bucureşci

Calendarul Minervei

COPRINDÊND:

O mulţime de articole, ilustraţiuni şi suplimente artistice de o valoare incontestabilă

Aŭ apărut până acum „Calendarul Minervei" pe anii 1899, 1900 şi 1901

Preţul pentru anii 1899 şi 1900 este de 1 leŭ şi 50 bani, iar pentru 1901 de 1 leŭ

Ori-cine trimete pe adresa Inst. de Arte grafice şi Editură „Minerva", Isvor, 80, Bucureşci, preţul acestor calendare le va primi franco în tótă ţara.

www.dacoromanica.ro

TIPARUL
INSTITUTULUI DE ARTE GRAFICE ŞI EDITURA „MINERVA“
Societate Anonimă. — Capital 300.000 lei
Bucuresci. — Strada Isvor, 80. — Bucuresci
1901

Tipografia „MINERVA“

EXECUTĂ ORĪ-CE LUCRĂRĪ
ATINGĂTOARE DE ARTELE GRAFICE ÎN CEL MAĪ
SCURT TIMP ŞI CU ☆ ☆
☆ ☆ PREŢURĪ MODERATE

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro